حکمت مطهر

مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما

کتاب‌شناسی توصیفی

استاد شهید آیت‌الله مطهری

سلمان حبیبی

بسم الله الرحمن الرحیم

کتابشناسی توصیفی استاد شهید آیت الله مطهری

نویسنده:

سلمان حبیبی

ناشر چاپی:

مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

کتابشناسی توصیفی استاد شهید آیت الله مطهری

مشخصات کتاب

سرشناسه : حبیبی، سلمان، ۱۳۴۵-

عنوان و نام پدیدآور : کتابشناسی توصیفی استاد شهید آیت الله مطهری/ سلمان حبیبی.

مشخصات نشر : تهران: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش های اسلامی، ۱۳۸۳.

مشخصات ظاهری : [۱۰، ۴۱۵] ص.

شابک : : ۱۸۰۰۰ ریال: ۹۶۴۷۸۰۸۹۹۲

وضعیت فهرست نویسی : فهرستنویسی توصیفی

یادداشت : نمایه.

شناسه افزوده : صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران. مرکز پژوهش های اسلامی.

شماره کتابشناسی ملی : ۱۱۴۹۷۵۸

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

ص: ۵

ص: ۶

ص: ۷

...

دیباچه

شهید مطهری نگین حلقه فرزانگان، شخصیتی بی نظیر و اندیشمندی گران قدر است کهخوان اندیشه او سال ها بر آستان حق جویان و حق پویان گستردهاست. شخصیتی چنین جامع و مانع، به حق توجه دیگران را به خویش جلبکرده است. به گونه ای که کم تر کسی چون او را می توان یافت که دیگران درتبیین و تشریح دیدگاه ها و نقد و بررسی آثارش، به این اندازه، اشتیاق نشان داده باشند.

بر این اساس، شایسته است تا از غواصان علم و اندیشه، در دریای ژرف دانش او بهغور نشینند و گوهرهای گرانبها و نایاب را ارمغان راه، اندیشمندان سازند. در این راه،متفکرانی وارسته، خامه در دست نهادند و بر ژرفای دانش استاد زانو زدند و دُرْواژه هایی از معرفت، فضل و ادب، فلسفه و عرفان برچیدند و کتاب های گرانسنگی بهیادگار گذاشتند.

کتاب شناسی در پهنه گسترده پژوهش های علمی، کاری شایسته و بایسته است وتدوین کتاب نامه و کتاب شناخت با پیشینه تاریخی، ضرورتِ دانش امروز به شمارمی آید.

میزان توجه دانشمندان و پژوهشگران به دانش اطلاع رسانی یکی از معیارهایتوسعه فرهنگی در هر جامعه ای به شمار می رود. در جامعه های

ص: ۱۱

پیشرفته هرپژوهشگری پس از اشراف بر پژوهش هایی که پیش از او انجام گرفته است، می کوشد برمیراث علمی پیشینیان بیافزاید.

اصولاً ـ یکی از سودمندهای کتاب شناسی توصیفی و موضوعی این است که دریابیمدر چه زمینه هایی، پژوهش لازم انجام گرفته و در چه عرصه ای پژوهش ها به تکرار ویکنواختی دچار گردیده یا در چه موضوع هایی، پژوهش های بایسته ای صورت نگرفتهاست. با دسترس بودن مأخذشناسی توصیفی و تخصصی، از هدر رفتن زمان و انجامکارهای موازی، پیش گیری خواهد شد و می توان در کوتاه ترین زمان ممکن، به همهمأخذهای مرتبط با موضوع دست یافت و به سامان دهی پژوهش های خویش همتگماشت. مجموعه ای که در اختیار دارید، تلاشی است که برای برآوردن این نیازپژوهشگران که به وسیله پژوهش گر ارجمند، جناب آقایسلمان حبیبی، انجام گرفتهاست. و اکنون با همه کاستی ها، آن را به ساحت دانشوران ارجمند تقدیم می داریم وپنجره دیدگان مان را به سوی رهنمودهای سودمند می گشاییم.

انّه ولی التوفیق

اداره کل پژوهش

مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما

ص: ۱۲

...

پیش گفتار

استـاد شـهید آیت اللّه مرتضـی مطهری، رادمردی فرزانه، حکیمی پارسا، عارفی مجاهد،نویسنده و دانشمندی پژوهنده و عالمی عامل بود، بی حکمت این صفات نیک، در آثاراین حکیم توانا به روشنی هویداست. آثار استادمطهری دریچه هایی گشوده از معرفت،حکمت و علوم گوناگون، برای طالبان علم و دانش است. و هرکس می توانـد با مطالعهآثارش، گوهر وجودی است را درک کند.

مقـدمه جهان بینیاش توحیـد و بر شـناخت عدل الهی پایه گذاری شده بود. اصول فلسـفه رابر روش رئالیسم گذاشـته و با امداد غیبی بر اشارات طور سیناییدست یافته و از خوانگسترده پیامبر گرامی، شفا را با شرحی منظوم به در خانه عارفان برد و با سیری در نهـج البلاغه،حکمت نبوی را با حکومت علوی درآمیخت و حجاب از مظلومیت زن برداشت وحقوق ایشان چنان بنمود که انسـان در قرآن معنـا یـافت. پس؛ جـاذبه و دافعه علوی، نقش انسـانو ایمان در انسان کامل را نمایانـد و آن گاه خود که شـیفته علـوم اسـلامی و اسـلام شناسـی مؤمنبـود، گذشـته را به حاضـر پیونـد داد و برخلاـف سـنت شـکنان مـدرنیته پیرامـون انقلاـب اسـلامیگشت و در راه جمع میان سـنت و مـدرنیته نه چونان پیروان پسامـدرنیته، جمهوری اسـلامیرا در کنار امت و امام رهبری کرد تا کشتیحسینیهم چنان حماسه وارد در گرداب زمان،اهل انتظار را با خود همراه برد و از نیستی برهاند.

آن شهید، علل روی آوری به مادیگری را خوب شناخت و شناساند و نقش

ص: ۱۳

تخریبی دواردوگـاه کاپیتـالیسم و کمونیسم را در افسـانه هـایی چون کتـاب سوزی کتاب خانه اسـکندریهجست وجو کرد و با بررسـی مبانی اقتصاد اسـلامی، دو لبه تیز قیچی سـرمایه داری وکمونیست را از کار انداخت. اسـتاد به یادآوری توانمندی های امت پرداخت و پیشـتازیو سازنـدگی ایشان را در دانش و فن آوری و خدمت متقابل ایران و اسـلام بر جهانیان آشـکارنمود. به عشق جاذبه و ارشاد قرآنی حسـین در حسـینیه ارشاد، قرآن را به تفسـیری دیگرنشست و رازهای پوشیده واژگان قرآن را برملا کرد. نقش منافقـان را در فرهنـگ التقاطیسازمـان نابکـار نشـان داد و در تماشاگه راز، نقاب از حقیقت برداشت و سـخنان یاوه اهلتزویر را آشکار ساخت.

بی گمـان، شـناسایی نوشـته ها و دیـدگاه فیلسوف و اندیشـمند بزرگ اسـلامی و آن چهـدرباره شخصـیت و آثارش به وسـیله دیگران نگاشـته شـده، کـاری ارزنـده و در خور توجهـاست؛ زیرا آن شـهید، پشـتوانه فکری و نظریه پرداز انقلاب و جمهوری اسـلامی بوده وهست. برای شناخت پروژه جمهوری و ایده ها و آرمان هایش، می بایست به سراغ کسانیرفت که این اندیشه را پرورانده و با خون خویش آبیاری کرده اند.

بیش ترین آثار شهید مطهری در زمینه اسلام و فلسفه اسلام برای کاربردی و به روزکردن اسلام بود. بدون شک، او در ردیف افراد نادری است که می توان تأثیر و نقش مهمآنان را در بارور کردن و به ثمر رساندن انقلاب فرهنگی اسلامی و تحوّل بینش و نگرشجوانان، بلکه امت اسلامی در همه جا یافت.

بنـابراین، به منظور آشـنایی هرچه بیشتر با آراء و انـدیشه و شخصـیت الهی استادشـهید و اسـتفاده از آن ها، منابع مربوط به آن حکیم فرزانه و مجاهد که می توان گفت اصول انقلاب اسلامی بر پایه این دیدگاه ها و

نظریه هـا قرار گرفته است معرفی شـده تافهرستی کامل از مطالب و مباحث یا به عبارت دیگر همان کتاب شناسـی شخصـیت و آراء واندیشه های ایشان فراهم آید.

در تدوین این کتابشناسـی همه کتاب ها، پایان نامه ها، مقاله ها مطلب یا نوشته یاجزوه و ویژه نامه و آن چه گمان می رفت نام آن شـهید به گونه ای در آن آمده باشد موردبررسـی قرار گرفته و در این راه، مراکز و کتابخانه های عمومی و دانشـگاهی که می توانست در این باره مفید باشد، مورد بازدید قرار گرفت کتاب ها و فهرست ها با دقتملاحظه و مورد بررسـی قرار گرفت تا چیزی از قلم نیفتد.

در توصـیف کتاب ها، کوشـش شـده است که با اسـتفاده از مقـدمه کتاب ها و آثار،دورنمایی از محتوای آن ها به دست داده شود و از تحلیل و انتقاد و ارزش گذاری پرهیزشده است. توصیف افزون تر برخی کتاب ها به معنای اهمیّت بیش تر آن کتاب نیست. بههر حال بیش تر کتاب ها به گونه ای توصیف شده است تا خواننده و پژوهشگر با درونمایه و محتوای آن آشنا شود.

قلمرو تحقیق کتاب شناسی حاضر، زبان های فارسی و عربی بوده و کار بر رویکتاب های منتشر شده و قابل دسترسی در ایران متمرکز شـده اسـت. در ایـن جـا بر خودلازم می دانـم از مسؤولاـن محـترم کتـاب خـانه هـا، مراکز، ناشـران و نویسـندگان ارجمند،سپاس گذاری کنم؛ زیرا اگر همکاری ها بی دریغ آنان نبود، این مجموعه به پایاننمی رسید.

این کتـاب شناسـی با صـرف نظر از جامعیت کمّی آن از نظر کیفیت، کاستی هایی دارد.از این رو، از همه پژوهشـگران محترم درخواست می شود در صورت دیدن کاستی ها، بایادآوری مشفقانه و عالمانه خود،

ص: ۱۵

ما را در راه اصـلاح و تکمیل آن یاری کنند. در پایان، ازهمه کسانی که در پدید آمدن این اثر به گونه ای دستی داشته اند. به ویژه همسر وفرزندانم، سپاسگذاری می کنم.

ص: ۱۶

...

بخش: اول

کتاب ها

۱. آزادی از نگاه استاد مطهری

یزدی، حسین، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۹، ۲۶۸ صفحه، رقعی.

در این نوشتار، جنبه های گوناگون آزادی با استناد به گفته ها و نوشته های شهیدآیت اللّه مطهری بررسی و ارزیابی می شود. انگیزه اصلی نویسنده، لزوم طرح چنینمباحثی در جامعه با توجه به رهنمودهای مقام معظم رهبری حضرت آیت اللّه خامنه ای(مد ظله العالی) در تبیین اندیشه های استاد شهید به شکل موضوعی است. همان گونهکه فرموده اند: «باید روی افکار شهید مطهری کار فکری بشود؛ یعنی جمعی از اهلتحقیق و علاقه مند به کار علمی بنشینند و تفکرات شهید مطهری را در ابواب مختلفاستخراج کنند.»

بنابراین، نویسنده در این اثر، مباحثی را درباره آزادی با بهره گیری از آثار استادمطهری گردآوری کرده است. هر مطلب، با شرح کوتاهی در متن و پاورقی همراه است.وی نخست مفهوم آزادی را از دیدگاه استاد مطهری شرح می دهد و سپس جایگاه آزادیرا از منظر اسلام ارزیابی می کند. در پی آن، با تقسیم آزادی به آزادی معنوی و اجتماعی،ویژگی های هریک را برمی شمارد. بحث پایانی کتاب به مقوله «آزادی در

ص: ۱۸

جمهوری سلامی» می پردازد که بیش تر، از کتاب «جمهوری اسلامی» اقتباس شده است.

استاد مطهری بر این باور است که:

«در حکومت اسـلامی احزاب آزادند. هر حزبی اگر عقیده غیراسلامی هم دارد آزاداست، اما اجازه توطئه گری و فریب کاری نمی دهیم. احزاب و افراد در حـدی که عقیدهخودشان را صـریحاً می گویند و با منطق خود به جنگ منطق ما می آیند، آن ها رامی پـذیریم. اما اگر بخواهنـد در زیر لوای اسـلام، افکار و عقایـد خودشان را بگویند ما حقداریم که از اسـلام خودمان دفاع کنیم و بگـوییم اسـلام چنین چیزی نمی گویـد، حق داریمبگوییم به نـام اسـلام این کـار را نکنیـد. چنین آزادی بحث و گفت وگویی را گمان نمی کنمدر جایی دیگر نظیری بتوان برایش پیدا کرد...».

۲. آزادی اجتماعی (تفکر _ عقیده _ قلم _ بیان) در نگاه شهید مطهری

مکاری امیری، مرضیه، تهران، انتشارات امیری، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۵۶ صفحه، رقعی.

بـا توجه به وسـعت و عمق انـدیشه هـای اسـتاد شـهید مرتضـی مطهری در جنبه ها وحوزه های گوناگون علوم دینی، اجتماعی، سیاسـی و...، هرچنـدگاه شاهـد انتشـار کتـابی بـاموضوع تحقیق در آثـار اسـتاد مطهری در حوزه ای ویژه هستیم. خانم مرضـیه مکاریـامیری، نویسـنده کتـاب نیز به تحقیق دربـاره انـدیشه های اسـتاد در زمینه آزادی اجتماعیمی پردازد. کتاب حاضـر شامل پیش گفتار، یک مقـدمه و پنـج فصل است که هر فصل خودداز مباحث و هر مبحث از گفتارهایی تشـکیل شـده است. در پیش گفتـار تنهـا به بیـان اهمیت و ارزش آثـار اسـتاد و جلوه هـای گوناگون انـدیشه ها به ویژه با توجه به نظریه های حضـرت ا مام خمینی رحمه الله درباره استاد و آثار ایشان می پردازد. در مقدمه ۸ صفحه ای کتاب، به مفهوم آزادی و سوء

استفاده از آن پرداخته شده و با نقل عبارت هایی از استاد دربارهاهمیت آزادی و معرفی عقل به عنوان اساس و پایه آزادی و ریشه های آن، به شکل کوتاهبه معرفی فصل های کتاب می پردازد. موضوع های مطرح شده در فصل های پنجگانهعبارتند از:

فصل اول: مفاهیم؛ معنی و مفهوم آزادی، معنی لغوی، معنی اصطلاحی، ماهیت آزادی، آزادی حق است یا تکلیف، حقیقت آزادی، آزادی از مختصات انسان.

فصل دوم: اهمیت آزادی، ارزش معنوی، آزادی معیار انسانیت، آزادی لازمه حیاتو تکامل انسان، آزادی شرط تکلیف، عوامل آزادی، عوامل سلب آزادی.

فصل سوم: اقسام آزادی؛ آزادی از حاکمیت انسان های دیگر، آزادی تفکر،آزادی بیان و قلم، آزادی عقیده، آزادی معنوی، آزادی سنت ها، آزادی از سلطه طبیعت.

فصل چهارم: میدان آزادی و اراده انسان؛ عوامل محدودیت انسان، میدان آزادیفکر و عقیده و بیان، محدودیت های قانونی.

فصل پنجم: اسلام و آزادی؛ اسلام و آزادی اجتماعی، اسلام و آزادی تفکر و عقیده،اسلام و آزادی بیان و قلم، رابطه اسلام و دموکراسی، اسلام و آموزه های لیبرالیستی وآزادی و مکتب اگزیستانسیالیسم.

۳. آزادی سیاسی در اندیشه آیت اللّه مطهری و آیت اللّه بهشتی

لک زایی، شریف، مؤسسه آموزش عالی باقرالعلوم علیه السلام قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، ۱۳۸۲،۱۶۰ صفحه، رقعی.

آزادی سیاسی، از گفتمان های پر اهمیتی است که دانشوران در همه دوره ها به آن توجهکرده اند. در روزگار ما نیز فیلسوفان سیاست و

اندیشه ورزان، به ژرف کاوی در اینمقوله پرداخته اند و آرای گوناگونی ارایه کرده اند. دیدگاه های اسلام شناسان برجسته ایهم چون آیت اللّه مطهری و آیت اللّه بهشتی در این زمینه بسیار راه گشاست.

کتاب حاضر، در چهار فصل سامان یافته است؛ در فصل نخست، برخی مفاهیم مانند آزادی و آزادی سیاسی به شکل کامل بحث شده است. در ادامه پس از دانستن مفاهیم، با چارچوب نظری بحث ها نیز آشنا می شویم. در فصل دوم، اندیشه های سیاسیآیت اللّه بهشتیدرباره آزادی سیاسی مطرح شده است. نیز در این فصل، با ارایه تعریفی ازایشان درباره آزادی، به سازوکارهای گونه های آزادی سیاسی از نگاه ایشان اشاره شده است. فصل سوم عهده دار بحث آزادی سیاسی از دیدگاه آیت اللّه مطهریاست و به شکلکامل آرا و نظریه های ایشان در این باره بیان شده است. در فصل چهارم، نویسنده به مقایسه اندیشه استاد مطهری و دکتر بهشتی درباره آزادی سیاسی و بیان تفاوت ها واشتراکات اندیشه های آنان پرداخته است.

نویسنده در پایان کتاب با عنوان (ضمایم) خلاصه ای از شرح حال آیت اللّه مرتضیمطهری و آیت اللّه دکتر سید محمد حسین بهشتی را آورده است. در فهرست کتاب،آیه ها، کتاب ها و نشریه ها، اعلام و کسان، مفاهیم و اصطلاحات، مکان و کتاب نامه نیزآورده شده است.

۴. آسیب شناسی دینی از منظر استاد شهید آیت اللّه مطهری

جهرمی، سیدمهدی و باقری، محمد، تهران، نشر هماهنگ، چاپ دوم، ۱۳۷۸، ۴۶۷ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر شامل مجموعه انتقادهای استاد شهید مرتضی مطهری به اندیشه وکردار فردی و جمعی مسلمانان است که از آثار وی گزیده

ص: ۲۱

فهرست شـده است. عنوانآسـیب شناسـی دینی از فراهم کنندگان کتاب است. در آثار آیت اللّه مطهری، واژه هاییچون تحریف ها، خرافات و بـدعت ها و... آمـده است. بحث های انتقادی کتاب، بیش تر بهاندیشه و عمل مسـلمانان می پردازد. مسایلی هم چون: اصول دین، فروع دین، اخلاق،شـعایر، تاریخ، روحانیت و روابط اجتماعی در این کتاب بررسی شده اند. استاد مطهریدر هر موضوع، به تحریف ها و خرافات و گزافه گویی ها اشاره کرده است. در آغازکتاب، در بحثی با عنوان درآمـدی بر آسـیب شناسی دینیبه قلم دکتر محمد هادی مؤذن جامیبه آسیب شناسی دینی پرداخته شده است.

مطالب کتاب در هفده فصل سامان یافته و در هر فصل، انتقادهای شـهید مطهری ازچند کتاب وی اسـتخراج و دسته بندی شده است. عنوان اصلی فصل های کتاب به قرارزیر است:

خداشناسـی، پیامبرشناسـی، امام شناسـی، قرآن، فلسفه و عرفان، علم، تاریخ، تاریختمدن اسلامی، بدعت ها و خرافات، ادبیات، روحانیت و حوزه های علمیه، رفتارهایاجتماعی، امر به معروف و نهی از منکر، خانواده، حفظ شعایر، اخلاق و تعلیم و تربیت.

در پایـان کتـاب، فهرست هـای گونـاگونی هم چـون: فهرست عنـاوین، منـابع و مآخـذ،فهرست آیه هـای قرآن کریم، فهرسـت حـدیث هـا، فهرست اشـعار، فهرست مفـاهیم،تعبیرها، اصـطلاحات، فهرست اسامی خاص، فهرست جای ها، فهرست رخـدادها وزمان ها، فرقه ها، مذهب ها و گروه ها و نیز فهرست کتاب ها و نشریه ها آمده است.

۵. آسیب شناسی دینی از دیدگاه شهید مرتضی مطهریرحمه الله

خندان، علی اصغر، تهران، مرکز آموزش و پژوهش سازمان تبلیغات اسلامی،

ص: ۲۲

چاپ اول، ۶۷۷،۱۳۸۰ صفحه، وزیری.

مجموعه حاضر، به مناسبت سالگرد شهادت شهید مرتضی مطهری از سوی مرکزآموزش و پژوهش سازمان تبلیغات اسلامی گردآوری شده است که دارای مقدمه و نهفصل است. نویسنده در مقدمه ۱۰۳ صفحه ای خود، با بررسی و تبیین موضوع هاییچون: آسیب شناسی دینی، اندیشه های معارض دین، اندیشه های باطل...، جای گزینیعلم، فلسفه اجتماعی، ایدئولوژی و... به جای دین، ایدئولوژی، روشن فکری، عرفانمنهای مذهب! و نگاهی به تاریخچه مادیگری به تشریح اهداف و انگیزه نگارش کتابحاضر پرداخته و چنین می نویسد:

«هدف و انگیزه از تالیف کتاب حاضر، حل مشکلات و پاسخ گویی به سؤالاتی استکه در زمنیه مسایل اسلامی در عصر ما مطرح است... و این که دین مقدس اسلام، در حالحاضر بیش از هر چیز دیگر از ناحیه برخی از کسانی که مدعی حمایت از آن هستندضربه و صدمه می بیند. هجوم و استعمار غربی با عوامل مرئی و نامرئیش از یک طرف وقصور یا تقصیر بسیاری از مدعیان حمایت از اسلام در این عصر از طرف دیگر، سببشده که اندیشه های اسلامی در زمینه های مختلف از اصول گرفته تا فروع مورد هجوم وحمله قرار گیرد.

بدین سبب، وظیفه خود دیده است که در حدود توانایی در این میدان انجام وظیفه نماید... و حتی الامکان حقایق اسلامی را آن چنان که هست ارایه شود. اگر نتواند جلویانحراف عملی را بگیرد، لااقل با انحراف فکری مبارزه نماید و مخصوصا مسایلی را کهدستاویز مخالفان اسلامی است روشن کند. در این جهت، «الاهم فالاهم» را هرچند به تشخیص

خود رعایت کرده است و تدوین کتاب «آسیب شناسی دینی» نیز با همینانگیزه و هدف انجام شده است».

موضوع های اصلی و برخی مطالب فرعی مطرح شده در فصل های نه گانه عبارتنداز:

فصل اول: شبهات؛ شبهاتی در مورد اصل دین و دینداری، شبهاتی در مورد ذاتصفات خداوند، شبهاتی در مورد نبوت، و امامت و ائمه اطهار علیه السلام؛ شبهاتی در موردمعاد، شبهه در برخی از مفاهیم (اخلاقی)، درباره برخی از احکام فقهی و شعایراسلامی، و تعارض هایی در زمینه متون و آموزش های اسلامی.

فصل دوم: نظریه ها و تحلیل های خط؛ نظریه ها و تحلیل های خط در زمینه فلسفه،خداشناسی، انسان شناسی، دین شناسی، اسلام شناسی، برخی از احکام فقهی و در زمینه تاریخ.

فصل سوم: اندیشه تعارض دین و زندگی؛ تعارض علم و دین، تعارض دین و آزادیتفکر، تعارض دین و حکومت مردمی یا: اعتقاد به خدا و تسلیم در برابر حکومت هایمستبد یا ملحد و حق حاکمیت، اندیشه تعارض دین و مبارزه با استعمار یا خداپرستی وسکوت و سکون یا بی خدایی و پرخاشگری و استعمار ستیزی، اندیشه تعارض دین ولذات جنسی.

بخش دوم: موانع دین داری فصل چهارم: فساد اخلاق (پیروی از هوای نفس به جای خداپرستی، تعارض شهوت پرستی با آزادی روح، اهمیت مسئله روابط جنسی،خطر آزادی (روابط جنسی، بندگی مال دنیا، منجر شدن مادیت اخلاقی به مادیتفلسفی، محیط اخلاقی و اجتماعی نامساعد و روابط دین و اخلاق).

فصل پنجم: حجاب های روحی (کراهت نسبت به حق و حقیقت، موضع گیری دربرابر حق، تعصب در بی دینی، انسان مسخ شده، اغراض فاسد، شک به عنوان آخرینمنزل، غرور علم ناقص).

فصل ششم: ضعف معرفتی (شناخت اشیا از راه اضداد آن ها، خدا؛ نور مطلق و ظاهرمطلق، توجه به محسوسات و نه معنویات، گرایش به محسوسات و مجسمه سازی سرمنشأ بت پرستی، انسان انگاری و نسبت دادن برخی صفات به خدا.)

بخش سوم: عوامل معارض دین، فصل هفتم: عوامل پنجگانه (استفاده باطل از حق،تحریف، معنی تحریف، تحریف آفت دین است، خطر تحریف، انواع تحریف از نظرموضوع، عدم بلوغ فکری بشریت و تحریف کتب آسمانی، وقوع تحریف در اسلام،عوامل تحریف، یهود و تحریف، تحریف شخصیت علیعلیه السلامبه وسیله تبلیغات دروغینمعاویه، بنی امیه و تحریف حادثه کربلا، دوران معاصر و تحریف های دشمنان اسلام،تاریخچه پیدایش صیونیسم، دشمنی مسیحیت با اسلام، قیام شعوبیه، جریان ضداسلامی در نیم قرن اخیر، استثمار و استعمار، ترویج اندیشه جدایی دین از سیاست،اندیشه اسلام منهای روحانیت، استعمار و ترویج فساد).

فصل هشتم: منافقین (نفاق چیست؟ اهمیت منافقین و دشواری مبارزه با آنان، نفاقخطر دایمی، نفاق سیاسی، نفاق علمی و رابطه نفاق منافقان با جهل و جهود برخی ازمسلمانان).

فصل نهم: دین داران، (سوء استفاده از استقبال مردم و جعل حدیث، توصیه دربارهگریه بر امام حسین علیه السلام، اظهار نظر غیر متخصص، تصویر انسانی خدا توسط کلیسا،بی توجهی به نیاز فکری نسل جوان، کلیسا و

ص: ۲۵

تفتیش عقایـد، سـخت گیری بـا تـازه مسـلمان،افراط و تفریـط در تربیت کودکان، برخوردهای نادرست به نام امر به معروف و نهی ازمنکر و ایجاد تعارض میان دین و نیازهای زندگی.

۶. آشنایی با قرآن (خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری، دفتر پنجم)

مرکز تحقیقـات دانشـگاه امام صادق علیه السـلام (فعالیت های دانشـجویی)، تهران، انتشارات دانشـگاه امام صادق علیه السـلام چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۳۸۹ صفحه، رقعی.

یکی از جنبه های مهم شخصـیت اسلامی و علمی اندیشمند شهید استاد مطهری، توجهبسیار ایشان به قرآن و روایت ها در مقام بحث و بررسـی های علمی است. انتقاد استادمطهری به برخی از روشن فکران این بود که در مباحث اسلامی، یا اساساً به قرآن وروایات مراجعه نمی کنند و یا در صورت مراجعه، آن ها را مطابق دیدگاه های خاصخود تفسیر به رأی می کنند؛ تفسیری که با آموزه های اسـلامی ناسازگار است. اهمیتارجاع ها و اسـتنادهای قرآنی و روایی اسـتاد مطهری نیز در همین نکته نهفته اسـت کهافزون بر گستره وسـیع این ارجاعات، هیـچ یک از آن ها از چهارچوب معارف اسـلامیخارج نشده است. اولاً اسـتاد مطهری در تمـامی آثـارش و در جای جای بحث ها، برایبیان دیـدگاه اسـلام از آیات و روایات اسـتفاده کرده است. ثانیا ایشان به طور جـداگانه،جلسـات ویژه ای را به موضوع و تفسـیر قرآن اختصـاص می دادنـد؛ به گونه ای که اینجلسـات هفتگی سـال ها ادامه داشت و ایشان در این مدّت، بسیاری از آیات قرآن راتفسیر کرد.

آشـنایی بـا قرآن، دفتر پنجم از مجموعه خلاـصه آثـار شـهید مرتضـی مطهری است که بهاهتمـام مرکز تحقیقات دانشـگاه امام صادق علیه السلام(فعالیت

ص: ۲۶

دانشجویی) گردآوریشده است. این کتاب، به عنوان یکی از درس نامه های اصول عقاید دانشگاه امام صادق علیه السلام شمرده می شود و شامل خلاصه ای از کتاب های زیر است: آشنایی با قرآن جلداول و دوم ، آشنایی با قرآن جلد سوم (تفسیر سوره انفال، و تفسیر سوره توبه)، آشنایی با قرآنجلد چهارم (تفسیر سوره نور)، آشنایی با قرآن جلد پنجم (تفسیر سوره زخرف، تفسیر سورهدخان، تفسیر سوره جاثیه، تفسیر سوره فتح و تفسیر سوره قمر) آشنایی با قرآن جلد ششم(تفسیر سوره الرحمن، تفسیر سوره واقعه، تفسیر سوره حدید، تفسیر سوره حشر وتفسیر سوره ممتحنه)، آشنایی با قرآن جلد هفتم (تفسیر سوره صف، تفسیر سوره جمعه،تفسیر سوره منافقون و تفسیر سوره تغابن)، آشنایی با قرآن جلد هشتم(تفسیر سوره طلاق،تفسیر سوره تحریم، تفسیر سوره ملک، تفسیر سوره قلم).

۷. آفتاب احیاگران «سیری تحلیلی در اندیشه های استاد شهید مطهری»

رودگر، محمد جواد، قم، انتشارات تجلی، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۹۲ صفحه، رقعی.

بررسی اندیشه های بلند و عمیق و مستدل استاد مطهری که بر پایه بیداری و بینایی ودردمندی دینی از افق های تفسیری، فلسفی، کلامی، عرفانی و اجتماعی صورتپذیرفت و ناظر به نیازهای عصری و نیازهای نسل جوان جامعه و مبتنی بر معیار وملاک های ثابت و برهانی است، امری ضروری است که با دو شیوه نقلی ــ گزارشی وعقلی ــ تحلیلی در قالب های مختلف باید به انجام برسد. هرچه زمان بیش تر می گذرد وزمینه فکری ــ فرهنگی و علمی در جامعه بهتر سنجیده می شود، جای خالی استاد شهیدمطهری بیش تر احساس می شود و ازاین رو، به ضرورت عقلی، علمی و دینی، برای فهم عمیق ساحت های گوناگون دین

ص: ۲۷

(دین پژوهی و دین شناسی) باید با روی کردی فراگیربه بازخوانی و بازشناسی آثار گفتاری و نوشتاری استاد شهید مطهری پرداخت. این اثرگامی در شناخت و سنجش فلسفی، تحلیلی و ارایه کلیدهایی از آفاق اندیشه های آناستاد شهید به شمار می آید. در این کتاب سعی شده است با شناخت و استخراجبنیان های فکری استاد، فرازهایی کلیدی در تحلیل اندیشه ناب شهید مطهری فرارویخوانندگان قرار گیرد. کتاب در چهار بخش گرد آمده است مهم ترین عنوان های آن عبارتند از: ضرورت شناخت و بازشناسی اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری،گذری اجمالی بر دیدگاه های استاد شهید، چکیده ای از مبانی تفکر استاد مطهری، دوپرسش اساسی پیرامون استاد مطهری، تحجر گرایی و تجدد زدگی از دیدگاه شهیدمطهری، شناخت ماهیت و پی آمدهای نشناختن دین، خطرات دو پدیده تحجرگرایی وتجددزدگی، تبیین بحث نظری، تاریخی و اجتماعی تحجر و تجدد، استاد مطهریاحیاگر اندیشه دینی، استاد مطهری و روش شناسی احیای تفکر دینی، راهنمایی ورهبری جوان در نگاه استاد مطهری، اصول فکری استاد نسبت به شناخت شناسی،حافظ در نگاه استاد مطهری، نقد اندیشه از دیدگاه استاد مطهری، آسیب شناسیانقلاباسلامی از دیدگاه استاد مطهری، علم کلام از دیدگاه شهید مطهری، عصر مطهری در حوزهفرهنگ و اندیشه دینی و فلسفی و پرسش و پاسخ پیرامون آرا و اندیشه های استاد مطهری.

باید دانست که بخش هایی از این کتاب، به صورت مقاله هایی در روزنامه انتخاب وهفته نامه هاتف (از نشریه های استان گیلان) منتشر شده است.

ص: ۲۸

۸. آیینه جام، دیوان حافظ، همراه با یادداشت های استاد مطهری

تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۴، ۴۷۸ صفحه، رقعی.

دیوان لسان الغیب حافظ شیرازی از دیر باز مورد توجه فارسی زبانان و حتی ملت هایدیگر بوده و مضامین عالی عرفانی آن، صاحب دلان را توشه راه و آرام جان بوده است.بدون شک، اظهار نظر درباره این منظومه گران قدر که به سبب اشارات الهی در آن، نزدمردم مسلمان قداست یافته است، کار هر کسی نیست و هرکسی هم به خود اجازه چنینکاری را نمی دهد. اظهار نظر درباره حافظ، افزون بر آشنایی با ادبیات فارسی و عربینیازمند شناخت عرفان اسلامی و دانستن زبان این عرفان است. آیت اللّه مطهری از اندککسانی است که شایستگی اظهار نظر درباره این مجموعه را داراست.

دیدگاه های استاد شهید مرتضی مطهری پیرامون اندیشه و شعر حافظ در کتابعرفان و حافظ به تفصیل بیان شده است، ولی استاد مطهری درباره بیش تر غزل هایحافظ از نظر شکل و مضمون اظهار نظر کلی کرده اند. بیشتر این اظهار نظرها در ابتدایهر غزل آمده است. در بسیاری از موارد، یادداشت استاد در کنار یک بیت حاکی از اظهارنظر ایشان درباره آن بیت نیست، بلکه تنها عنوان خاصی است که از آن بیت استنباطمی شود و چه بسا خود همان عنوان در غزل نیز آمده است. نسخه انتخاب شده برایچاپ، نسخه محمد قزوینی است؛ یعنی همان نسخه ای که استاد شهید یادداشت هایخود را در حاشیه آن نگاشته اند. شماره صفحه ها نیز تغییری نکرده است. در قسمت پایانکتاب، فهرست موضوعی با توجه به یادداشت های استاد از اشعار حافظ تنظیم شده است.

ص: ۲۹

۹. آیینه و آفتاب برای نوجوانان و جوانان؛ سرگذشت زندگی شهید مطهری

نادری، ناصر، کتاب های قاصدک وابسته به مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر، تهران، چاپ اول،۱۳۷۸، ۸۹ صفحه، رقعی.

این اثر که برای نوجوانان و جوانان نگاشته شده است، به معرفی زندگی و آثار شهیدمطهری پرداخته است. اولین مطلب این کتاب با عنوان «گاه شمار زندگی استاد شهیدمرتضی مطهری»، مراحل تحصیلات، استادان، فعالیت های اجتماعی ـ ارشادی،تالیفات و مبارزات سیاسی استاد را معرفی کرده است. سپس زندگی استاد مطهری بهصورت داستان بلند با این موضوع ها فراهم آمده است.

سفر اندیشه ها، خواب خوش، آیینه و قرآن، گمشده حقیقی، نقش بر آب، یک ورقکاغذ، مانند آن ماهی، استاد مهربان، ستاره پرفروغ، اولین دیدار، آرزوی قدیمی، راهدیگر، جای خالی پدر، سفر بزرگ، زیباترین روز، شب آخر، آیینه و آفتاب، در یک نگاه،هاله از زیبایی، سنگ بزرگ، سه انگشت، مثل بوعلی، مولود، زیبایی عقل، زیبایی روح،آفریننده روح، نان جوین و خرما، بیزاری از چاپلوسی، کینه های کهنه، عینک خوشبینی یا بدبینی، اسلام، دین عمل، گریز و فرار و مرواریدهای جداگشته از صدف.

۱۰. آیت اللّه طالقانی در دانشگاه تهران، روز فلسطین و هفتمین روز شهادت استادمطهری

طالقانی، سید محمود، (بی تا) ۳۶ صفحه، رقعی.

این کتاب، متن دو سخنرانی زیر از آیت اللّه سید محمود طالقانی است:

۱. سخنرانی در دانشگاه تهران درباره فلسطین؛

۲. سخنرانی در حسینیه ارشاد به مناسبت شهادت آیت اللّه مرتضی مطهری.

ایشان در این سخنرانی با اشاره به فعالیت های دکتر علی شریعتی در حسینیه ارشاد،به تشریح و تحلیل فعالیت های استاد مطهری می پردازد. آن گاه آیه هایی از قرآن بهتناسب بحث تفسیر شده است.

۱۱. الاجتهاد و التجدید دراسه فی مناهج الاجتهاد عند الامام الخمینی و الشهیدینالمطهری و الصدر

العبادی، ابراهیم، قم، (بی تا)، (کتاب قضایا اسلامیه معاصره. الکتاب الثانی ۱۴۱۸ _ ۱۹۹۸).۱۲۷ صفحه، رقعی.

اثر بالاـ دومین کتاب از مجموعه کتاب قضایا اسلامیه معاصره است که با اشراف آقایعبدالجبار الرفاعی نوشته شده است. نویسنده در این اثر، دیدگاه های امام خمینیرحمه الله،شهید مطهری و شهید سید محمد باقر صدر را درباره اجتهاد در سه فصل بررسی کردهاست. عنوان های اصلی کتاب چنین است:

مدخل: حرکات الاجتهاد فی الماضی و الحاضر، الفصل الاول: الامام الخمینی ومواصفات الاجتهاد المعاصر، الفصل الثانی: الشهید المطهری: رؤیه نقدیه لواقعالاجتهاد، الفصل الثالث: الشهید الصدر: مشکلات الاجتهاد و آفاق المستقبل، الشهیدالصدر، الفقیه... المثقف.

۱۲. از آیینه تاجمال با درنگی بر آرای علامه طباطبایی و استاد شهید مطهریرحمه الله

رودگر، محمد جواد، قم، انتشارات وثوق، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۲۰۸ صفحه، رقعی.

اثر حاضر، پنج مقاله است که به شناخت و بازپژوهی عناصر اصلی

ص: ۳۱

تکامل و مولفه هایمحوری سعادت و خوشبختی و راه های کمال و رستگاری و توسعه وجودی خود تاخدا پرداخته است. این امر با بهره گیری از آفاق بیکران اندیشه و بینش انسان های الهیهم چون که صاحبان درک و درد دین اند صورت پذیرفته است. در این اثر تلاش بر اینبوده است تا خود آگاهی عرفانی، مبنای تکامل اخلاق و سلوک عرفانی قرار گیرد و ازهمین رهگذر، انسان طالب کمال به خدا آگاهی دست یابد و سیر از خود تا خدا راپیماید که استاد مطهری براساس آموزه های اصیل دینی و بر پایه مبانی فلسفی ومایه های اخلاقی ـ عرفانی به تبیین آن پرداخته است در اندیشه علامه طباطبایی نیز خودآگاهی و خودیابی محور مدار دست یابی به مقام ولایت است و این کتاب این موضوعرا به خوبی نشان داده است. نویسنده در بخش اول و دوم کتاب، درباره خودآگاهی،نگرش ها و گرایش های عرفانی از دیدگاه استاد شهید مطهری مطالبی بیان می کند. سپسپایه ها و مایه های اصیل عرفان و ولایت را با درنگی بر نظریه های علامه طباطباییرحمه اللهتوضیح می دهد. آن گاه، مقام ولایت را بر محور و مبنای دیدگاه های امام خمینیرحمه اللهاحیاگر اسلام ناب محمدیصلی الله علیه و آله به نظاره نشسته و کوشیده است تا سرفصلی برای تحققو تامل بیش تر خداجویان، ولایت شناسان و ولایت مداران فراهم آورد.

عنوان های بخش های پنج گانه کتاب چنین است:

بخش اول: خودآگاهی عرفانی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری (ضرورت دست یابیخود آگاهی، چیستی و گستره خودآگاهی، خودآگاهی عرفانی در ارتباط انسان با خدا،شاخص ها و علایم خودآگاهی عرفانی و چگونگی دست یازی به خودآگاهی عرفانی.

ص: ۳۲

بخش دوم: نگرش ها و گرایش های عرفانی در افق انـدیشه های اسـتاد مطهری (ضرورتشـناخت و بازشـناخت انـدیشه و بینش عرفانی شـهید مطهری، چیستی عرفان و اقسام آناز دیدگاه اسـتاد، اشتراک ها و افتراق های عرفان عملی و اخلاق، نسبت عرفان با اسـلام،عرفان متعالی در قرآن، احادیث و روایات الهام بخش عرفان اصیل اسلامی، محال و بیمعنا بودن عرفان منهای مذهب، منطق عرفانی قرآن، مبنای عرفان اسـلامی، برخی اصولنظری عرفان از دیدگاه اسـتاد مطهری، مقامات و منازل در عرفان عملی، گرایش هایعرفانی استاد شهید مطهری.

بخش سوم: عرفان در تفسیر المیزان (معانی و مبانی عرفان از دیدگاه علامه طباطبایی)راه و رمز عرفان حقیقی، عناصر اصلی و مولفه هـای محوری عرفان در تفسـیر المیزان، اشاراتپنـج گانه «عرفان ناب در المیزان» و آغاز و انجام عرفان اسـلامی در تفسـیر المیزان).

بخش چهـارم: ولاـیت عرفـانی بـا درنگی بر آرای علامه طباطبایی (ولایت شناسـی،ضـرورت و اهمیت ولایت شناسـی و روش شناسی وصول به مقام «ولایت».

بخش پنجم: ولایت عرفانی از دیدگاه امام خمینیرحمه الله (معناشناسـی ولایت، ولایت درنگاه عارفان، ماهیت شناسـی ولایت و گزاره هایی از امام خمینی درباره انسان کامل و ولایت).

۱۳. استاد شهید مرتضی مطهری به روایت اسناد

مرکز اسناد انقلاب اسلامی، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۳۸۸ صفحه، وزیری.

ص: ۳۳

استاد مرتضی مطهری نه تنها در جنبه های فکری و فرهنگی، بلکه در بعد مبارزاتی وسیاسی نیز از چهره های برجسته و تأثیرگذار بود و همواره از سوی دستگاه اطلاعاتی وامنیتی رژیم شاه مراقبت می شد. چندین بار نیز دستگیر و زندانی شد. کتاب حاضر،مجموعه اسناد آن متفکر شهید است که در روشنگری انقلابی نسل جوان و هدایتجامعه آن روز نقش تعیین کننده و تأثیرگذار داشته است که مقاومت و پای مردی وی رادر مراحل گوناگون مبارزه نشان می دهد.

در این اثر، **۲۳۴** سند درباره مبارزه های شهید مطهری گرد آمده است که در آن،افزون بر نشان دادن سیر دگرگونی های انقلاب اسلامی ایران جنبه های گوناگون فکری،فرهنگی، مبارزاتی و سیاسی شهید مرتضی مطهری تبیین شده است. عنوان های برخیاز اسناد به این شرح است:

زندگی نامه کوتاه استاد مطهری در گزارش ساواک: سخنرانی مطهری در جلسه هایمذهبی جبهه ملی، نظر اداره سوم درباره سخنرانی ها و رساله های استاد، گزارش فعالیتطرفداران و اعضای نهضت آزادی، گزارشی از سخنرانی استاد در حسینیه ارشاد،گزارش ساواک تهران از آخرین مرحله کمک به مردم فلسطین، آدرس منزل استادمطهری و روحانیون هم فکر و تحلیل ساواک از اجتماع و و حدت روحانیون، گزارشاز گفت وگوی آقای طالقانی با استاد مطهری درباره آقایان فلسفی و فخرالدین حجازی،احضار مرتضی مطهری، محمد حسین علامه طباطبایی، ابوالفضل موسوی زنجانی بهاداره کل سوم، توزیع نشریه به زبان خارجه در دانشکده ادبیات و ارایه سابقه استادمطهری به ساواک قم و... .

ص: ۳۴

۱۴. استاد مطهری در گذر اندیشه ها

باقی نصر آبادی، علی، کاشان، انتشارات سامری، چاپ اول، ۱۳۷۴، ۲۰۶ صفحه، وزیری.

در این نوشتار، نگارنده کوشیده است که با کمک مقاله های تحقیقی در زمینه هایگوناگون، اندیشه های استاد مطهری را بررسی کند. این اندیشه ها در واقع رهنمودیفراراه نسل جوان امروز است. با این حال، این اثر الگویی از مطالعه و بررسی را درزمنیه های اجتماعی، تاریخی، علمی، فرهنگی، فلسفی به علاقه مندان ارایه داده است.عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

مطهری احیاگر اندیشه دینی، (مصاحبه دکتر غلام علی حداد عادل باحضرت آیت اللّه خامنه ای)؛ بررسی عوامل موثر بر تکوین اندیشه اجتماعی استادمطهری (علی باقی نصر آبادی)، مقدمه ای بر شناخت اندیشه اجتماعی استاد مطهری(علی تاج دینی)، شهید مطهری و درک ضرورت ها (زین العابدین صفوی)، مطهری ونظریه فطرت (احمد نراقی)، نگاهی به تاملات شهید مطهری درباره تعاملات دین وفلسفه (عباس بخشی)، بررسی دیدگاه های روش شناختی استاد مطهری (علیباقی نصر آبادی)، تاریخ در نگرش استاد مطهری (یداللّه مرادی)، مطهری،ایدئولوژیک انقلاب (گفت وگو با استاد سید هادی خسروشاهی)، و اسلام و تجدد(استاد مطهری).

۱۵. استاد مطهری و دغدغه اسلام اصیل

نگارش، حمید؛ و باقی نصرآبادی، علی، تهران، لوح محفوظ، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۲۴۰ صفحه، رقعی.

متفکر شهید استاد مطهری که عمر پربرکت خود را در راه شناخت اسلام و شناساندناین مکتب حیات بخش از زوایای گوناگون به شیفتگان

ص: ۳۵

معارف اسلامی و مبارزهسرسختانه با کج روی ها و انحراف ها گذراند، حق بزرگی بر مسلمانان به ویژهدانشگاهیان و نسل جوان دارد. او به حق، الگوی شایسته ای برای نسل جوان و جست وجو گرماست. استاد مطهری معلم دوران بود و روزگاری چند در برج طلعت این نسلدرخشید و چونان شمشیری آخته بی آن که از خرق و التیام عادت ها و رسوم وخرافه های عوام و خواص بهراسد، در زدودن غبار شبهه ها بسیار کوشید. از این رو، بایدبه دقت اندیشه های این استاد عزیز را شناخت. گرچه جامعیت شخصیت استاد فراتر ازآن است که بتوان او را به راحتی شناخت و شناساندن او نیز آسان نخواهد بود، ولی دمفروبستن نیز نشاید که با لب تشنه از کنار کوثر شخصیت او بر کشتن کاری خردمندانهنیست؛ زیرا روزگار ما به شناخت اسوه هایی چون استاد مطهری به شدت نیازمند است.

تاریخ بشریت، گواه این مدعاست که عمده ترین تحولات و پیشرفت ها مدیوندانشمندان و عالمانی است که به نوعی در آن زمان حضور داشته اند و دردها و نیازها وبود و نبودهای جامعه را دیده اند. بی شک، فیلسوف و متکلم گران قدرمان، مطهری عزیز از کسانی بود که برای شناخت زمان و دردها و نیازهای آن، خود را در دامن اجتماع افکند. او از همه چیز و همه جا خبردار بود. از حوزه و خوبی و عیب هایش، از دانشگاه ونسل جوان و شبه های فکری اش، از غرب و شیوه های کلامی و فلسفی اش، از شرق ومکتب الحادی اش و...، او با این آگاهی و به سبب بهره مندی از سرچشمه های گوارایمعارف اسلامی، توانست در چهره یک حکیم و اسلام شناس متعهد به پاسداری ازحقیقت اسلام بپردازد و در برابر سفسطه ها و شبهه های دوره خود با

حقیقت میثاق ببنددو از هویت دین شجاعانه دفاع کند. آری، دغدغه و دل مشغولی اصلی استاد، دفاع از کیاناسلام بود وی در این زمینه هیچ گونه سازش کاری را تحمل نکرد و با استواری، با کجاندیشان دین مقابله کرد و هرگونه بی مهری و آزار و اذیتی را به خاطر اسلام و حفظ آنبه جان خرید. نسل جوان باید این استاد شهید را الگوی علمی و عملی خود قرار دهد واز اندیشه های ژرف او در مبانی دینی و اسلامی استفاده کند.

اثر بالا بیانگر گوشه ای از دغدغه ها و دل مشغولی های استاد در زنده نگاه داشتن اندیشه اسلامی است و چهار بخش دارد: در بخش اول با عنوان کلیات، اصول اسلامناب از نظر امام خمینی بررسی و تشریح شده است. در بخش دوم که به مبانی نظریاستاد مطهری اختصاص دارد، به موضوع هایی از جمله یاد خدا و اسلام دین جامع نگر،از نگاه شهید مطهری پرداخته شده است. سیره عملی استاد بخش بعدی کتاب است. برخیاز موضوع هایی که در این بخش آمده چنین است:

استاد و برخورد با شبهه گران، استاد و مسایل جدید کلامی، شاخص های اصیل درآثار استاد (پیرایه زدایی از دامن معرفت دینی، زمان شناسی و حضور در زمان وهماهنگی با نیازها، آرمان گرایی و مسئولیت پذیری)، روش شناسی استاد در برخورد باتنش های فکری و فرهنگی جامعه، استاد و نسل جوان و تأثیر استاد بر آن، شاخص هایغیرت دینی (حق مداری، تکلیف در برابر حقیقت، جسارت و ثبات شخصیت، سوزدینی، حساسیت دینی و برخورد بنیادی)، آزادی، استاد و جریان های انحرافی(مارکسیسم، ناسیونالیسم، تحجر و التقاد و اخباری گری) و استاد مطهری پایه گذارنهضت بازشناسی اسلام اصیل.

ص: ۳۷

در بخش پایانی کتاب، گزیده ای از سخنان استاد درباره اسلام، از آثار گوناگون وی،با عنوان اسلام شناسی از منظر استاد گردآوری شده است.

۱۶. استاد مطهری و روشن فکران

رحمتی، اکبر، تهران، صدرا، چاپ هشتم، ۱۳۸۰، ۱۵۲ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر شامل مباحثی برگزیده از آثار شهید آیت اللّه مطهری درباره نقد اندیشه هایروشن فکران مسلمان درباره مسایل اسلامی است و در آن لغزش های فکری آنان کهبیش تر ناشی از کم اطلاعی آنان از معارف اسلامی بوده آشکار شده است. این کتاب،هفت بخش دارد: بخش اول شامل انتقاد استاد از برداشت نادرست برخی ازروشن فکران مسلمان از معجزه ختمیه است. در این بخش، این نظریه که تنها معجزهپیغمبر اسلام قرآن است و رسول اکرم صلی الله علیه و آلهمعجزه ای غیر از قرآن نداشته، به شکلعالمانه باطل شده است. در بخش دوم، قسمتی از کتاب اسلام شناسی و کتاب از کجا آغازکنیم، اثر دکتر علی شریعتی نقد و بررسی شده است. در بخش سوم، به تأثیر پذیریبرخی از روشن فکران مسلمان از فلسفه تجربی غرب و مخالفت آن ها با تفکر و تعمقدر مسایل ماوراء الطبیعی اشاره شده و دیدگاه هایمهندس بازرگان هم در کتاب راه طی شدهکه درباره اثبات توحید است، نقد و بررسی شده است. در بخش چهارم، از اندیشه هاینادرست برخی روشن فکران مانند بنی صدر در رهبری نهضت اسلامی انتقاد شده و درادامه، تنها روحانیت را برای رهبری جامعه اسلامی دارای صلاحیت می داند. بخش پنجممربوط به دیدگاه های استاد مطهری درباره اقبال لاهوریاست.

بخش ششم، بیانگر مبارزه استاد شهید با تفسیر مادی قرآن به وسیله برخیروشن فکران و گروه های روشن فکری است. بخش پایانی کتاب

ص: ۳۸

نیز به انتقـاد اسـتاد ازنظر برخی روشن فکران مسـلمان مبنی بر مادیت تاریـخ از نظر قرآن می پردازد. نتیجه ای کهاز مطالعه این کتاب به دست می آید این است که برخورد اسـتاد مطهری وروشن فکران مسلمان به گونه حذفی و خصمانه نبوده است، بلکه استاد شهید، نقاطقوت و جنبه های مثبت کار آنان را نیز در نظر می گرفت و درباره آنان منصفانه قضاوت می کرد.

۱۷. اصول فقه در آثار استاد شهید مرتضی مطهریرحمه الله

رضوی، سید جواد، قم، موسسه فرهنگی انتشاراتی انصاری، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۱۴۴ صفحه، رقعی.

این کتـاب شامل کلیاتی درباره علم اصول فقه از دیـدگاه اسـتاد شـهید مرتضـی مطهری است که ازمجموعه آثار اسـتاد شـهید فراهم آمده و سپس به وسیله نویسنده بررسی و تبیین شده است.

وی پس از بیـان مفهوم فقه و علوم مورد لزوم فقیه، به معرفی پیشـینه ای کوتـاه از علماصول فقه می پردازد. دیگر موضوع های مطرح شده در کتاب چنین است:

اجتهـاد (مفهوم اجتهـاد، اجتهـاد ممنوع، اجتهـاد مشـروع، اجتهاد در عصـر ائمه علیه السـلام،اجتهاد از نظر مستشـرقین، اجتهاد و حریت، لزوم اجتهاد در دین، سدّ باب اجتهاد)،اجتهاد و مقتضـیات زمان، تقلید، قیاس، پیدایش اخباری گری در شیعه (پیروزی اجتهادبر اخباری گری، یک نمونه از دو طرز تفکر، ریشه اخباری گری از نظر آیت اللّه بروجردی، قرآن، سنت، اجماع، مسایل علم اصول، حجیت ظواهر کتاب، آیا قرآن شـناختنیاست؟ ظواهر سـنت، خبر واحـد، تعادل و تراجیح)، مسایل مشترک کتاب و سنت، مبحث اوامر(مبحث نواهی، مبحث عام و خاص)، مطلق و مقید (قاعده مطلق و مقید، مبحث مفاهیم،مجمل و مبین، ناسـخ و منسوخ)، اجماع و عقل (اجماع، اجماع محصل و اجماع منقول، عقل،اصول عقلیه،

چهار اصل عملی، تقسیم کار، تخصص در علوم و تکامل هزارساله فقه).

۱۸. التقاط و تحجر از دیدگاه شهید مطهری

آژینی، محسن، تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، چاپ اول، **۱۳۶۹، ۱۶۳** صفحه،رقعی.

امروزه یکی از رسالت های اندیشمندان مسلمان در ارتباط با آثار فیلسوف شهیدآیت اللّه مطهریرحمه الله پژوهش بیش تر در اندیشه ها و به ویژه بررسی موضوعی آثار اوست.این رسالت، به این دلیل قابل توجه است که با وجود بررسی مستقل بسیاری ازموضوع های اسلامی از سوی استاد که امروز به صورت ده ها کتاب و نوار در دستماست، موضوع های گوناگون دیگری هم وجود دارد که به طور پراکنده به وسیله استادبحث شده و در کتاب ها و آثار ایشان به چشم می خورد که جمع آوری و بررسی آن هامی تواند برابر جویندگان و تشنگان حق و حقیقت به ویژه نسل جوان انقلاب راه هاینوینی بگشاید.

کتاب حاضر، که به درخواست ستاد بزرگداشت دهمین سالگرد شهادت استاد،به رشته تحریر درآمد و در همان دهه در روزنامه رسالت به چاپ رسیده بود، پسازتکمیل و ویرایش مجدد به وسیله نگارنده به صورت کتابی ارایه شده است. در اینکتاب، مجموعه نظریه های استاد درباره التقاط و تحجر از کتاب ها و آثار این معلمگران قدر، جمع آوری و همراه با توضیح و تفسیر چاپ شده است.

این کتاب از دو فصل التقاط و تحجر تشکیل شده که عنوان های آن چنین است: مفهومو انواع التقاط، نمودهای التقاط در آثار شهید مطهری (عقل گرایی افراطی، علم زدگی،بینش های مادی، اجتهاد آزاد، انتقال رهبری از روحانیت به روشن فکران) مفهوم و انواع تحجر، ارتجاع و

کهنه پرستی، عوام فریبی و ریا)، نمودهای تحجر (تحجر در اعتقاداتو عبادات، تحجر در مسایل اخلاقی، تحجر در فهم تاریخ و تحجر در اجتهاد و فقاهت).باید گفت این کتاب با عنوان: الالتقاط الفکری و التحجر العقائدی فی نظره العلامهالمطهری، از سوی آقایرعد هادی جباره، به عربی ترجمه شده است.

۱۹. الالتقاط الفکری و التحجر العقائدی فی نظره العلامه المطهری

آژینی، محسن، ترجمه: رعد هادی جباره، تهران، منظمه الاعلام الاسلامی، معاونیه الرئاسدالعلاقات الدولیه، ۱۳۷۰، ۱۶۰ صفحه، رقعی.

این اثر، ترجمه عربی کتاب التقاط و تحجر از دیدگاه شهید مطهریاست که توصیف آن آمد.

۲۰. امام حسین علیه السلام از دیدگاه شهید مطهریرحمه الله

باقی نصرآبادی، علی، تهران، انتشارات سپهر اندیشه، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۷۶ صفحه، رقعی.

آیت اللّه مرتضی مطهری، به عنوان یکی از پیشتازان احیای اندیشه اسلامی، احیای دین ودغدغه ارزش های اصیل اسلامی را سرفصل تلاش های خود قرار داد. یکی ازموضوع های بسیار مهمی که استاد مطهری در تبیین صحیح آن بسیار کوشید، حادثهعاشورا و حماسه بزرگ حسینی است. این واقعه به گونه ای زیبا و منطقی و علمی در آثاراستاد نشان داده شده است. نگارنده این اثر، با توجه به مطالعه های پیشین خود در آثاراستاد شهید مطهری در سال عزت و اقتدار حسینی، کوشیده است زندگی و قیام امامحسین علیه السلام و عاشورا را در یک شکل هماهنگ از زبان استاد و گردآوری کند.

در این کتاب، برخی نوشته های استاد مطهری درباره امام حسین علیه السلام در شانزده فصلبا این موضوع ها و با توضیح های کوتاه گردآوری شده است: جایگاه امام حسین علیه السلام درتاریخ، فضایل امام حسین علیه السلام، ارزش های عاشورا، اهداف نهضت حسینی، ماهیتفلسفه قیام عاشورا، جایگاه امر به معروف و نهی از منکر، نقش زینب در کربلا، تبلیغ وخطابه های امام حسین علیه السلام، فلسفه و چگونگی عزاداری حسینی، ویژگی های یارانحسین علیه السلام، نماز و عبادت در عاشورا، توابین کربلا، وقایع عاشورا، تهیه و شهادت وکلمات قصار.

۲۱. امام حسین علیه السلام از زبان استاد شهید مرتضی مطهریرحمه الله

عزیزی، عباس، قم، انتشارات صلاه، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۴۱۵ صفحه، رقعی.

نویسنده، با الهام از سخن حضرت امام خمینیرحمه الله که آثار شهید مطهری را از مهم تریناآثار اسلامی دانسته است، استخراج نظریه های آن استاد شهید و تدوین آثار ایشاندرباره امام حسین علیه السلام را سرلوحه کار خویش قرار داده است.

این اثر، بیست و پنج فصل دارد که عناوین آن چنین است: فضایل امام حسین علیه السلام،فلسفه قیام امام حسین علیه السلام، آگاهی و اشتیاق امام حسین علیه السلام به جهاد و شهادت، شخصیت حماسی حسین علیه السلام، کربلا تجلی گاه فضایل اخلاقی، نماز و عبادت امام حسین علیه السلام،خصایص و فضایل یاران امام حسین علیه السلام، فضایل و مصایب خاندان ابی عبداللّه الحسین علیه السلام، ویژگی های پیام و شعارهای نهضت حسینی، مقایسه شرایط زمانی امامحسین علیه السلام، با امام حسن علیه السلام، مقایسه مقتضیات و شرایط زمان امام حسین علیه السلام با دیگرامامان علیهم السلام، مقایسه نهضت امام حسین علیه السلام با دیگر نهضت ها، تحلیل ماهیت نهضت وحادثه عاشورا،

ص:۴۲

ویژگی های مکتب حسینی، درس های نهضت عاشورا، رمز جاودانگینهضت حسینی، فلسفه گریستن بر مصائب حسین علیه السلام، تأثیر خون در اشاعه نهضت حسین علیه السلام، تأثیر و نقش زنان در حادثه کربلا، نقش امام سجاد علیه السلامدر تبلیغ نهضتعاشورا، جنبه های گوناگون تبلیغ در نهضت حسینی، بررسی شخصیت پلید قاتلانحسین بن علیعلیه السلام، آثار و نتایج نهضت حسین علیه السلام، تحریفات عاشورا و فلسفه احیایفرهنگ عاشورا و اقامه سنت عزاداری.

۲۲. امام حسین علیه السلام و واقعه کربلا در آثار علامه شهید مطهری

مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی (پژوهشگاه) دفتر تبلیغات اسلامی، قم، (بی تا)، ۴۸ صفحه.

کتابچه حاضر، همان گونه که از عنوان آن پیداست، فهرست راهنمای موضوع هاییدرباره امام حسین علیه السلام و واقعه کربلا برگرفته از مجموعه آثار شهید انقلاب اسلامی،آیت اللّه مرتضی مطهریرحمه اللهاست. سخن گفتن و یا نوشتن درباره امام حسین علیه السلامسزاوارکسانی است که ابعاد وجودی آن حضرت را کاملا شناخته باشند و در مقام عمل نیززوایایی از سیره حضرت را لمس کرده اند. از سوی دیگر، باید درد عدالت خواهی و حقجویی داشته باشد و در این راه ثابت قدم مانده باشند. علامه شهید مطهری از جملهکسانی است ک این ویژگی ها را دارد و وظیفه خویش را در مدت کوتاه عمر پربرکتش بهشکل بسیار خوبی انجام داده است. ایشان در عمل و علم، امام خویش را شناخت ودر معرفی شخصیت واقعی آن حضرت و زدودن پیرایه ها و غرض ورزی هایمعاندان، نسبت به اهل بیت علیهم السلامنقش اساسی ایفا کرد و سرانجام جان خویش را دراین راه گذاشت.

ص: ۴۳

پژوهشگاه مطالعات و تحقیقات اسلامی وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزهعلمیه قم آثار گفتاری و نوشتاری آن مرحوم را از راه نمایه سازی و طبقه بندی تنظیمکرده و به صورت نرم افزاری با عنوان مطهر در اختیار دانش پژوهان قرار داده است. اینکتابچه برگرفته از همان برنامه رایانه ای است. با این توضیح که از میان موضوع هایفراوان آثار شهید مطهری در نرم افزار مطهر، تنها موضوع امام حسین و واقعه کربلا انتخابشده است. دیگر این که این اثر فهرست الفبایی موضوع های مربوط به آن حضرت و نهضتکربلا است که برای استفاده از موضوع های مطرح شده باید به متن سندهای مربوط رجوع کرد.

برخی عنوان های مطرح شده چنین است: اربعین حسینی، ارزش های واقعه کربلا،امام حسین علیه السلام در قرآن، اصحاب امام حسین علیه السلام، امام سجاد علیه السلام و واقعه کربلا، سیره امامحسین علیه السلامشخصیت و زندگی نامه امام حسین علیه السلام، شعارهای حماسی در واقعه کربلا،عوامل قیام امام حسین علیه السلام، مردم در واقعه کربلا و مقتضیات زمان امام حسین علیه السلام و...

۲۳. انسان بر آستان دین؛ خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر سوم»

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت های دانشجویی) تهران، انتشارات دانشگاه امامصادق علیه السلام، چاپ چهارم، ۱۳۸۲، ۲۸۸ صفحه، رقعی.

انسان بر آستان دین، دفتر سوم از خلاصه آثار استاد مرتضی مطهری است که به کوششمرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلامتهیه و تدوین شده است و به عنوان یکی ازدرس نامه های اصول عقاید دانشگاه امام صادق علیه السلام به شمار می رود. دفتر حاضر،خلاصه ای است از هفت کتاب تعلیم و تربیت در اسلام، انسان کامل، تکامل اجتماعی انسان، نبردحق و باطل، امدادهای غیبی و

زنـدگی بشـر، ولادها و ولایت ها و عرفان حافظ که سـخنرانی هایاسـتاد مرتضـی مطهریرحمه الله درباره آموزش های اسـلام و جنبه های گوناگون زندگی فردیو اجتماعی انسان است. بنابراین، نام انسان بر آستان دین، برای این مجموعه انتخابشده است.

لازم به یادآوری است که در تنظیم هریک از دفترهای خلاصه آثار، تلاش بر ایناست که از یک سو وحـدت موضوعی کتاب هـای خلاصه شـده حفـظ شود و از سویـدیگر، از نظر سـهولت و دشواری هـای مطـالب _ تناسب با سـیر مطالعاتی از آسان به مشکلکه در پایان دفتر اول ارایه شده _ رابطه ای میان کتاب های خلاصه شده برقرار باشد. استادمطهری، افزون بر کتاب هایی که خلاصه آن هـا در این دفتر آمـده است، در برخی از آثاردیگر خود نیز به موضوع های مرتبط با جنبه های گوناگون انسان شناسی پرداخته است. ازجمله در کتاب های «مسئله شناخت، فطرت، فلسفه اخلاق، انسان و سرنوشت، انسان و ایمان،انسان در قرآن و...». از آن جا که مطالب این کتاب ها بازتاب دیدگاه های فلسفی و کلامی استادمطهری در موضوع انسان شناسی است و در سـطح کتـاب هـا نیز نسبت به کتاب های خلاصه شدهـدر این دفتر بالاتر است، خلاصه آن ها در دفتر هفتم این مجموعه ارایه خواهد شد.

۲۴. انسان شناسی اسلامی در آثار شهید مطهری

علیپور، محمد علی، ویراستار؛ دکتر سلطان، (بی جا)، دانشگاه بین المللی امام خمینیرحمه الله، چاپ اول.

نویسـنده در این اثر کوشیده است تا نظریه های استاد را درباره انسان شناسی از لابه لایآثار ایشان استخراج کند و با نشان دادن نظم و ترتیب ویژه آن، این مباحث را به تفصیل ویک جا در اختیار خوانندگان

ص: ۴۵

قرار دهد تا آغازی برای تحقیق درباره مباحث اسلامیطرح شده به وسیله استاد، باشد. نویسنده در پیش گفتاری درباره عنوان شهید مطهریبنیان گذار علم کلام جدید، این مباحث را مطرح می کند:

علم کلام چیست؟، وظایف علم کلام، چرا شهید مطهری متوجه «کلام جدید» شد؟،عالم زمان خویش باش، وضع اسلام و مسلمین در زمان شهید مطهری، تعهد ومسئولیت شهید مطهری در برابر اسلام و مسلمین، مسایل علم کلام قدیم و مسایل علمکلام جدید.

برخی عنوان موضوع های مطرح شده در فصل های چهارگانه کتاب چنین است:

اصول انسان شناسی اسلامی (انسان موجودی آگاه، انسان موجودی مرکب، چنددلیل دیگر برای اثبات این موضوع، انسان موجودی مختار، انسان موجودی مسئول)،اقسام انسان ها از نظر شخصیت انسان هایدون همت و انسان های بلند همت، روح هایبزرگ روح های بزرگوار انسانیت بزرگ، معیارهای انسانیت (معیار انسانیت از نظرزیست شناسی، علم معیار انسانیت، خلق و خوی معیار انسانیت، حکمت و عقل معیارانسانیت، اراده معیار انسانیت، آزادی معیار انسانیت، مسئولیت و تکلیف معیارانسانیت، حقیقت یا عشق و پرستش معیار انسانیت، انتقاد از مکتب عرفا، علم و ایمانمعیار انسانیت (انسان و ایمان)، علم و ایمان معیار انسانیت، (نتیجه گیری)، انسان کامل(فرق اکمل و اتم، انسان کامل در مکتب های مختلف، انسان کامل درمکتب محبت،انسان کامل در مکتب قدرت، انسان کامل در مکتب حکما، انسان کاملدرمکتب عرفان، انسان کامل در اسلام و سیر انسان کامل).

۲۵. اندیشه سیاسی آیت اللّه مطهری

لک زایی، نجف و دیگران، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی پژوهشکده اندیشه سیاسی اسلام،قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۷۹ صفحه، رقعی.

این مجموعه مقاله که به منظور پاسخ به برخی از مسایل فرازمانی و پرسش های اساسیدر زمینه اندیشه سیاسی و زندگی اجتماعی انسان از منظر شهید مطهری گردآوری شدهاست، با همکاری جمعی از اصحاب فکر و اهل قلم ارایه شده است. این مجموعه،گرچه شامل چندین مقاله است، ولی بخشی از یک طرح و چارچوب کلی را پوششمی دهد. فرد، جامعه، روابط فرد و جامعه، نظام سیاسی و مبدا و غایت نظام اجتماعی وسیاسی از مهم ترین ارکان این طرح است.

مقاله اول با عنوان چیستی و هستی جامعه از دیدگاه استاد مطهریبه قلم حمید پارسانیااست که به بررسی دیدگاه استاد مطهری درباره جامعه و چگونگی تحقق آن و تأثیر آن واصالت جامعه و فرد مطرح شده است و با اشاره به نظریه های علامه طباطبایی، به طرح نقدآیت اللّه مصباح یزدی بر نظریه استاد پرداخته است و سرانجام چنین نتیجه گرفته که هم چناناثبات وجود جامعه نیازمند برهان های قوی است. هرچند امکان تحقق آن قابل خدشه نیست.

مقاله دوم حق، عدالت و برابری از دیدگاه استاد مطهرینام دارد و نوشته حسین توسلیاست. این مقاله خود شامل سه بحث درباره حق، عدالت و برابری است که در هر یک ازاین مباحث، نخست موضوع مقاله تعریف و سپس به طرح مسایلی درباره آن موضوع پرداخته شده است. در این مباحث، توجه اصلی نویسنده به اندیشه های سیاسی ـ اجتماعی استاد بوده وبه مبانی فلسفی و اعتقادی دیدگاه های استاد نیز در هر موضوع اشاره شده است.

مقاله سوم ولایت فقیه از دیدگاه استاد مطهرینام دارد و به وسیله محمد حسن قدردانقراملکی نگاشته شده است. نویسنده کوشیده است اثبات کند که استاد مطهری درموضوع حکومت اسلامی به دو رکن الهی و مردمی برای ولایت فقیه معتقد بوده و دراثبات ولایت فقیه از دلایل عقلی و نقلی بهره جسته است و این که ایشان میاننظام سیاسی بر پایه ولایت فقیه و دموکراسی ناسازگاری نمی دیده اند.

مقاله چهارم با عنوان آزادی از دیدگاه استاد مطهریبه قلم منصور میراحمدی است. دراین مقاله، نویسنده با استفاده از دیدگاه مک کالوم به بررسی گونه های آزادی از دیدگاهاستاد مطهری پرداخته و با تاکید بر نقش اساسی آزادی، اصول اختیار، فطرت، عقل،ارادهو تکامل انسان را از مهم ترین مبانی اصل آزادی بر شمرده و در پایان نظراستادرا درتعریف آزادی، نبود مانع برای رشد انسان بیان می کند.

مقاله پنجم با عنوان انقلاب و تحولات اجتماعی از دیدگاه استاد مطهریبه قلم نجفلک زایی است که به بررسی مفهوم و مبانی دگرگونی های اجتماعی و انقلاب می پردازدو با اشاره به کتاب هایجامعه و تاریخ و فلسفه تاریخ به بیان نظریه استاد درباره عوامل موثربروز و شکل گیری انقلاب اسلامی و هم چنین آفت های این انقلاب پرداخته است. درپایان کتاب، فهرست راهنما نیز آمده است.

۲۶. اندیشه مطهر (سیری در افکار استاد شهید مطهری)

حسینی، سید محمد، رودگر، محمد جواد، تهران، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۹،۲۰۲ صفحه، رقعی.

بر ارباب فرهنگ و اندیشه و فرزانگان حوزه تفکر دینی پوشیده نیست که تبیین منطقی و عقلانی دین و اندیشه و معرفت دینی و تبلیغ صحیح

و روشـمند و بـا جـاذبه آن، ازمهم ترین وظـایف عالمـان دینی و دردمنـدان میـدان فرهنگ و معارف اسـلامی است.به ویژه در دوران کنونی که انـدیشه دینی در عرصه جهـانی موج آفرینی کرده و ادعایمـدیریت و هـدایت و ارشـاد جـامعه بشـری و تامین نیازهـای فکری و روحی و اجتماعیآنـان را دارد، این رسـالت، مهم تر و دقیق تر می نمایـد. افزون بر آن، زمـانی که پرسـش ها وشـبهه هـای بی شـماری از سوی موافقـان و مخالفـان حضور و ظهور دین مطرح می شود وبسـیاری از مسایل فکری جدیـد را پدیـدار می کنـد، نقش آفرینی دین و اندیشـمندان دینیبیش تر جلوه گری می کنـد. در این زمینه، متفکر اندیشـمند و فیلسوف شهیر اسـلامی،اسـتاد شهید مرتضی مطهری به خوبی توانست به عنوان یک معلم و مبلغ دینی بهدین شناسی ناب، اسلام شناسی کم نظیر دست یابد و با شناخت نیازهای زمان وپاسخ گویی به پرسش های نسل جوان، نقش موثری ایفا کند و واقع گرایانه به بازشناسیو بازسازی انـدیشه اسـلامی بپردازد و همه توجه خویش را دفـاع تحلیلی و برهـانی ازآموزه هـای دینی و ارزش هـای اسـلامی و پارادایم های فرهنگ دینی در جامعه قرار دهد.به گونه ای که هماره پس از شهادت مظلومانه اش نیز آثار نوشتاری و گفتاری آن عالم درزمینه های کلامی، فلسفی، عرفانی، اجتماعی و تفسیری، پویا، بالنده و پاسخ گو است وجزو مبانی فکری نظام اسـلامی می باشد. از این رو که همه پژوهندگان ساحتاندیشه دینی و مشـتاقان حوزه های فرهنگی، خود را نیازمند مطالعه آثـار عمیق و بلیغ آنشـهید عزیز دانسـته و کتاب های پر محتوای او را پشـتوانه نظری و انـدیشه های مطهرش راکلیـد رمزگشای جهان بینی اسـلامی قلمـداد می کننـد. اسـتاد با درک درست و همه جانبه ازدین و نیازهای زمان از یک سو و شـناسایی توطئه های خزنده و پنهان فرهنگی

دشـمنان مغرض و در بستر زمینه سازی های خطرناک دوسـتان جاهل از دیگر سو، توانست بهرسالت خطیر خویش عمل کنـد. در این موقعیت حسـاس، راه و روش و انـدیشه نورانی اش الگوی منـاسب و سازنـده ای برای نسـل های جدیـد به ویژه عالمان حوزوی وروشن فکران دانشگاهی است.

کتاب حاضـر، حاصل پژوهش در آثار بیانی و نوشـتاری آن شـهید در زمینه اندیشـهدینی است که در پنـج بخش گرد آمـده و کوشش گران سنگی است که به مناسبت همایشاندیشه مطهر از سوی دانشگاه آزاد اسلامی منتشر شده است.

۲۷. اندیشه مطهر (مروری بر شخصیت و افکار استاد شهید مرتضی مطهری)

باقی نصر آبادی، علی، قم، انتشارات منبع، اداره فرهنگی ستاد مشترک سپاه، چاپ اول، ۱۳۸۰،۲۰۰ صفحه، رقعی.

غور در زنـدگی و اندیشه های بزرگ مردانی که نقش اساسـی در ایجاد دگرگونی هایعمیق اجتماعی و فرهنگی جامعه داشـته انـد، بـا انگیزه یـافتن چشم انـدازهای نهفته وگونـاگون در انـدیشه هـای سـرنوشت ساز آنان، می توانـد نمونه و الگویی عملی برایمشـتاقان و پویندگان ارایه دهد؛ اندیشـمندانی که در دوره های گوناگون تاریخ بشـری، باخلق آثار فکری و اجتماعی خود کوشیده اند تا انسان جست وجوگر و تشنه واقعیت رادر رسیدن به مقصد رهنمون شوند.

بی شک، در سلسـله فرزانگان وارسته شیعه، استاد مطهری جایگاه ویژه ای در تاریخ معاصر ایران دارد. به این دلیل که آن فقیه اندیشمند و متفکر عالی قدر، با اشراف کاملیکه بر شریعت مقدس اسلام و اصول

حاکم بر آن داشت، توانست ایمان دینی رابه گونه ای شایسته ارایه کند که از هر جهت پاسخ گوی مشکلات بشر در دوران کنونی باشد.

این کتاب، به پاس این آگاهی و به منظور گرامی داشت بیست و دومین سالگردشهادت استاد فرزانه در چند موضوع تقدیم خوانندگان نکته سنج گردیده است. بخشیاز آن به رمز موفقیت استاد مطهری در قالب بیان ویژگی های معنوی، شخصیتی و علمیاستاد _ با عنوان فرزانه فرهیخته _ پرداخته است. در این قسمت، از کتابِ رمزموفقیت استاد مطهری نوشته نویسنده و آقای حمید نگارش، استفاده شده است.

بخش دیگر کتاب، اندیشه های ناب استاد مطهری در زمینه های گوناگون است که مهم ترین عنوان های آن چنین است: حکومت دینی، [دین و سیاست، دیدگاه اسلام درباره حکومت، رابطه حکومت با مردم، اختیارات حاکم مسلمین، ولایت مطلقه و...]پلورالیزم [مفهوم و پیشینه، ضرورت دین، تعارض میان ادیان، قرآن و وحدت ادیان، تفاوت یااختلاف ادیان، دلایل انحصار صراط مستقیم به اسلام، نقد ادله پلورالیزم، نفی پی آمدها و لوازمپلورالیزم و...]، آزادی [آزادی از منظر درون دینی و برون دینی، تعریف، ارزش، ملاک و منشأ،قلمرو و دامنه و انواع آزادی]، جوانان [رهبری نسل جوان، تأثیر استاد بر نسل جوان، جایگاهجوان از منظر استاد، ضرورت پاسخگویی به شبهات، آسیب شناسی و درمان نسل جوان،الگوی عملی نسل جوان و...]روشن فکری، [معنای لغوی و اصطلاحی، استاد مطهری وروشن فکری مذهبی، ویژگی روشن فکری استاد، نقد تفکر غلط روشن فکران و...]آسیب شناسی [دینی (نقش استاد مطهری در آسیب شناسی دینی، عوامل آسیب دین داری جوانان،

ص: ۵۱

آسیب شناسی دینی مسلمین، عوامل بنیادی سقوط تمدن ها و علل انحطاط مسلمین].

۲۸. اندیشه مطهر (موضوع، معرفی کوتاهی از شخصیت علمی و اخلاقی و اندیشه هایشهید مطهری).

معاونت آموزش های عقیدتی سیاسی نمسا (تهیه کننده)، (بی جا)، معاونت آموزش های عقیدتی،سیاسی نمسا، ۱۳۸۰، ۸۸ صفحه، رقعی.

این اثر از دو بخش تشکیل شده است. در بخش اول با عنوان شخصیت، با اشاره بهسخنان امام خمینی، علامه سید محمد حسین طباطبایی، آیت اللّه سید علی حسینیخامنه ای و آیت اللّه عبداللّه جوادی آملی درباره استاد، به ویژگی های علمی و اخلاقیاستاد پرداخته شده است. بخش دوم به بررسی اندیشه ها می پردازد که از آثار استاداستخراج شده است. برخی عناوین کتاب چنین است: شخصیت علیعلیه السلام، آفت نهضت،آینده انقلاب اسلامی، استقلال فرهنگی و درسی که باید از بهار آموخت.

۲۹. انفکاک تعقل از تدین (بررسی علل و زمینه های خارجی گری و ویژگی های خوارج ازدیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری).

بحرینی، محمد حسن و حسین نوازی، تبریز، هیات مکتب الشهدای انجمن اسلامی دانشجویاندانشگاه های تبریز و علوم پزشکی، ۱۳۷۸، ۱۴۲ صفحه، رقعی.

در این اثر، دیدگاه ها و نظریه های استاد شهید مرتضی مطهری درباره روحیه خارجی گری وتاریخ خوارج با استفاده از آثار و نوشته های وی استخراج و بررسی و تبیین شده است. کتابحاضر، شامل پیش گفتار، مقدمه و شش فصل است که عنوان های آن چنین است:

اهمیت مطالعه تاریخ، اهمیت مطالعه تاریخ خوارج، زمینه های پیدایش خوارج،عقاید و ویژگی های خوارج، ریشه های فکری مکاتب خارجی و اثرات آن ها بر جامعهمسلمانان و شیوه برخورد حضرت علیعلیه السلام با خوارج و...

۳۰. انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

تاجدینی، علی، تهران، شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۷۴، ۱۷۵ صفحه، رقعی.

اثر حاضر، از سه بخش تشکیل شده است:

۱. مقدمه که شامل این مباحث است: استاد شهید مطهریرحمه الله و انقلاب اسلامی، نسبتتفکر امام خمینی و استاد شهید مطهری، استاد شهید و انقلاب اسلامی، اصول حاکم براندیشه استاد مطهری، اصول حاکم بر نگرش استاد رحمه الله نسبت به انقلاب اسلامی وضرورت تحلیل انقلاب اسلامی.

۲. متن کتاب که بر مبنای دیدگاه های استاد سیر منطقی پیدا کرده است و کتاب هاپیرامون انقلاب اسلامی و نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر و پیرامون جمهوریاسلامی بر مبنای آن فهرست، گزینش و تنظیم گردیده است. موضوع ها و عناوین مطرحشده چنین است:

مقدمه استاد مطهری، سیر تاریخی جنبش های اصلاحی در جهان اسلام، ماهیتجنبش های اسلامی، جمال الدین اسد آبادی، شیخ محمد عبده، کواکبی، افولاندیشه های اصلاح در جهان عرب، اقبال، حرکت های اصلاحی شیعه، تعریف انقلاب،تفاوت انقلاب، ،کودتا و اصلاح، تعریف انقلاب اسلامی و اسلام انقلابی، اقسام انقلابو ماهیت انقلاب اسلامی، نظریه های پیدایش انقلاب، عوامل پیدایش انقلاب، نتایج

ص: ۵۳

نظریات، رهبری انقلاب اسلامی، شخصیت امام خمینیرحمه الله، رمز موفقیت امام خمینی رحمه الله، دلایل پذیرش رهبری امام خمینی، ریشه های انقلاب اسلامی، اهدافانقلاب اسلامی، تداوم انقلاب اسلامی، ارکان انقلاب اسلامی، عدالت اجتماعی، استقلال،آزادی، آزادی های انسان، آزادی تفکر و آزادی عقیده، انقلاب اسلامی و آزادی تفکر،معنویت، آفات انقلاب اسلامی (آفات درونی نهضت، نفوذ اندیشه های بیگانه، تجددگراییافراطی، ناتمام گذاشتن نهضت، رخنه فرصت طلبان، ابهام طرح های آینده و تغییر تفکر).

۳. پاورقی ها: توضیحات و شرح هایی درباره برخی مطالب کتاب.

۳۱. اهتزاز روح؛ مباحثی در زمینه زیبایی شناسی و هنر، گرد آمده از آثار استاد شهیدمرتضی مطهریرحمه الله

تاجدینی، علی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، چاپ اول، ۱۳۶۹، ۴۸۳ صفحه، وزیری.

استاد شهید مطهری، ضرورت ها را به خوبی می شناخت و می دانست که اسلامنمی تواند به ضرورت های تاریخی بی اعتنا باشد. اگر اسلام، دین جاودانه همه مردماست، پس باید دین حکومت و سیاست باشد و نیازهای بشری، پاسخ شایسته خویش رادر آن بازیابد. با توجه به شرایط، بیش تر خود را وقف مسایل بنیادی اسلام کرد و پس ازپیروزی انقلاب اسلامی نیز، مدت زیادی عمر نکرد تا بتواند به مسایل تازه ای کهنهضت، برای استقرار نظام حکومتی اسلام با آن روبه رو است، بپردازد. از سوی دیگر،اگرچه استاد شهید رحمه الله فرصت آن را یافت که درباره بسیاری از موضوع ها، هم چونمعنای کلی هنر به گونه ای مستقل بحث کند، ولی شاید هیچ مسئله ای را نتوان یافت _هرچند در حد یک توجه صنفی _ که

ص: ۵۴

ایشان از آن غافل مانده باشد.

وقتی که موضوع هنر، محور تحقیقی در آثار ایشان قرار گرفته، دست آوردتحقیق، غنایی کافی داشته است. این نگاه گذرا، استحکام و کمال مباحث تحریرشده به وسیله خود ایشان را ندارد، ولی آن گونه هست که بتواند نظریه های استاد رادرباره بیش تر مسایل کلی مربوط به هنر بیان کند. البته در میان مسایل مطرح شده،عنوان هایی چون زیبایی و شعر که به تفصیل مورد توجه استاد واقع شده اند به چشممی خورد.

برای تحقیق درباره زیبایی، ایشان طرح ویژه ای را عنوان کرده اند که از بحث دربارهفطرت آغاز می شود و سرانجام، زیبایی را هم چون یکی از خواسته های فطری بشر،مورد توجه قرار می دهند.

کتاب حاضر، شامل دو بخش مستقل از یکدیگر است: بخش اول، شامل دو مبحثفطرت و زیبایی شناسی در فلسفه اخلاقی است که اولی مجموعه ای از گفتارهای منتشرنشده و یا منتشر شده است که تقریر و تدوین گردیده است و دیگری مباحث منتشرشده ای است که درباره فلسفه اخلاق بیان فرموده اند. بخش دوم، مجموعه یاداداشت هایی است که از میان آثار منتشر شده استاد در موضوع هنر و مباحث پیرامونآن گردآوری شده و با ده عنوان به ترتیب زیر تنظیم گشته است.

انسان و هنر، زیبایی و عشق، قلب، کانون عشق، هنر و عرفان، خلاقیت و ابداع،تخیل و تمثیل، تعمد در هنر، هنر و تبلیغات، درباره خطابه و موعظه، درباره ادبیات وزبان، درباره شعر و موسیقی. گوناگونی موضوعی این یادداشت ها، تقریبا همه مسایل وبسیاری از عناوین تفصیلی مربوط به هنر را شامل می شود. می تواند به بسیاری ازدشواری های فکری ما درباره تعریف هنر، تعهد هنر و جایگاه آن در

ص: ۵۵

اسلام پاسخ گوید.

۳۲. بازفهمی اندیشه های استاد مطهری (مجموعه مقالات)

نهـاد نماینـدگی مقـام معظم رهبری در دانشـگاه هـا، پژوهشـکده فرهنـگ و معارف، اداره تـدوین آثارعلمی، تهران، دفتر نشـر معارف، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۷۹ صفحه، رقعی.

استاد مطهری اندیشه گری دردمند است که در گره گشایی های فکری و عقیدتی سهمیبزرگ دارد. وی از جمله کسانی است که هم به لحـاظ علمی و هم به لحـاظ فرهنگی ـ اجتمـاعی احیاگری توانمنـد و دل سوخته است. آثار او در این زمینه، به دلیل فهم عمیقوی و نیز روانی و شـیوایی سـخن، سـهم به سـزایی در آشـنایی نسل جوان با میراثگران سـنگ کلامی، فلسفی و فقهی داشـته و دارد. به دلیل همین روی کرد است که پس ازگـذشت چنـد دهه، هنوز اهل اندیشه برای پاسخ به پرسـش های جدید خود به آثار ویمراجعه می کننـد؛ زیرا برآننـد که او اندیشـمندی است که از ظاهر گذشـته و به روح پیام وهدایت های فارغ از زمان و مکان توجه داشـته و دین شناسی خود را متوجه روح دینکرده است. در نتیجه، به معرفت دین خالص نزدیک تر بوده و اندیشه های او می تواندبرای نسل حاضـر الهام بخش و هدایتگر باشد. کتاب حاضر، حاصل همایش بازشناسیاندیشه های استاد مطهری در دانشگاه فردوسی مشهد است که در پژوهشکده فرهنگ ومعارف، تدوین و تحقیق و در دو بخش تنظیم شده است. بخش نخست بـا عنوان مقالاتبر گزیـده شامل متن کامل ۹ مقـاله است که عنوان هـای آن ها چنین است: فلسـفه اخلاق درنظام معرفتی مطهری از مسـعود امید؛ بررسـی دیدگاه های اصالت فرد و اصالت جمع ازعلی ربانی خوراسـگانی، سیاست و حکومت از دیدگاه شهید مطهری از جاوید

ص: ۵۶

دوستایی؛عقل و دین از منظر استاد مطهری از حسین سوزنچی؛ وحی و رهبری انسان ازسید حسین موسوی؛ ایمان از منظر استاد مطهری از حسن صیانتی؛ غرب در اندیشه استاد مطهری از علی اکبر نوایی؛ نگرش آیت اللّه مطهری به دو رویه تمدن غرب ازرجبعلی یحیایی؛ مدل و تئوری شهید مطهری در باب انقلاب، از عنایت اللّه یزدانی. دربخش دوم، با عنوان چکیده مقالات چکیده ۱۳ مقاله این همایش به چاپ رسیده استعنوان های مقاله ها چنین است:

جنبه های انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله نوشته اسماعیل اولیایی؛مفهوم آزادی در اندیشه شهید مطهری، نوشته سید مهدی بزرگی؛ دنیا و آخرت ازدیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری، نوشته دلاور بزرگی، ویژگی های آثار استادمطهری، نوشته منصور پهلوان؛ شناخت ماهیت قیام امام حسین علیه السلام، نوشته محمد رضاجواهری؛ شهید آیت اللّه مطهری، نوشته رضا حق پناه؛ خردورزی در قلمرو احیای دین،نوشته ناصر سلمانی ایزدی؛ رویکرد مطهری به مسئله احیا از سید حسین سیدی؛ آزادیاندیشه و عقیده در اندیشه شهید مطهری، نوشته عباس عبدالمحمدی؛ جهان متعادل ازمحمد ناصر عبدی؛ دنیا و آخرت، نوشته محمد رضا عطایی؛ آزادی و اختیار، نوشته مرتضوی و آزادی عقیده، آرمان اسلامی، نوشته رضا موسوی.

۳۳. بررسی مقایسه ای مفهوم عدالت (از دیدگاه مطهری، شریعتی، سید قطب)

مرامی، علیرضا، تهران، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۲۰۰ صفحه، وزیری.

ص: ۵۷

موضوع این پژوهش، مقایسه برداشت سه اندیشمند معاصر مسلمان از مفهوم عدالت است. نویسنده در این بررسی، کوشیده است تفاوت ها و شباهت های تحلیل و تبییناین سه اندیشه گر را بررسی کند. عدالت، مفهوم اصلی در اندیشه سیاسی است. در طولتاریخ، یکی از اساسی ترین آرزوهای انسان، تحقق بخشیدن به این آرمان بوده است.مکتب ها و اندیشه های گوناگون بشری و الهی، از دیدگاه تاریخی و نظری، راه حل هایمتفاوتی برای تبیین و استقرار عدالت پیشنهاد کرده اند. در دوره های گوناگون که انساننسبت های گوناگونی با وجود و هستی برقرار می کرده، مفهوم عدالت و شیوه تحقق آننیز دچار دگرگونی می شده است، ولی در هر حال، انسان لحظه ای از اندیشیدن به اینآرمان بزرگ غافل نمانده است. ادیان الهی نیز توجهی به این مسئله داشته اند. تا جایی کهقرآن، هدف از ارسال پیامبران را برپایی قسط و عدالت دانسته است و به انسان هاسفارش می کند که در همه حال قیام به قسط کنند. اندیشمندان مسلمان این دعوتقرآنی را در طول تاریخ اسلام، با توجه به فرهنگ زمانه های متفاوت به گونه هایم تفاوتی تفسیر کرده اند. اندیشمندان مسلمان در دوره قدیم، مفهوم عدالت را با توجه بهدوران قدیم و در دوره جدید، در پرتو خرد جدید، تفسیر کرده اند. دکتر شریعتی، سیدقطب و آیت اللّه مطهری، که سه تن از متفکران قرن بیستم و دوره جدید، در ایران و مصرهستند، کم و بیش مفهوم عدالت را با نظام اندیشه سیاسی ـ اجتماعی جدید توضیح داده اند. انتخاب این سه اندیشمند از میان دیگر اندیشمند به این دلیل است که هر سه، درچارچوب جریان احیای دینی و با توجه به وضعیت سیاسی، اجتماعی مسلمانان درعصر حاضر، نظریه های خود را ارایه کرده اند و قرائت های

آنان از مفهوم عدالت،همگی با توجه به تغییرهای مدرن از عدالت ارایه شده اند.

این پژوهش در پنج بخش سامان دهی شده است. پس از مقدمه، در بخش اول چهارچوب نظری و پیشینه تاریخی بحث عدالت مطرح شده است که عبارتند از: مفهومعدالت در اندیشه سیاسی قدیم؛ عدالت و اندیشه سیاسی اهل سنت و شیعه. سپس دربخش دوم زمینه های تاریخی و اجتماعی اوضاع سیاسی و فکری مصر در دوران سیدقطب و ایران در دوره شریعتی و مطهری ارزیابی می گردد. در بخش سوم، دیدگاه سیدقطب در مورد عدالت در کنار اندیشه سیاسی او بررسی شده است. در بخش چهارم،نظر دکتر شریعتی درباره عدالت، با توجه به اندیشه های سیاسی وی مطرح شده است.بخش پنجم، به نظریه عدالت در اندیشه سیاسی آیت اللّه مرتضی مطهری اختصاص دارد.

نویسنده در پایان کتاب، این دیدگاه ها را با هم مقایسه کرده و از کل پژوهش نیزنتیجه گیری کرده است. بدین ترتیب، با توجه به تحقیقاتی که برای موضوع این پژوهشبه عمل آمده، می توان گفت که برجسته ترین جنبه های اختلاف نظر دکتر شریعتی، استادمطهری و سید قطب در مفهوم عدالت است. وجوه تشابه دکتر شریعتی و سید قطب شاخص هایی است که برای بحث در این مورد از آن ها استفاده کرده اند. بدین ترتیب،فرضیه های پژوهش حاضر بدین گونه است:

الف) در اندیشه دکتر شریعتی و سید قطب شاخص های بارز عدالت، برابری در آزادی،برابری نژادی، برابری در مقابل قانون و برابری در توزیع ثروت ها و امکانات است.

ص: ۵۹

ب) دکتر شریعتی عدالت را برابری طبقاتی، سید قطب آن را برابری عام انسانی و استادمطهری آن را رعایت استحقاق ها تعریف می کند.

۳۴. برفراز اندیشه (روایتی از جلوه استاد مطهری در دانشگاه)

تاجدینی، علی، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۳۳۶ صفحه، رقعی.

کرسی تدریس و تحقیق در دانشگاه ها، در نگاه فرزانه اندیشمند شهید مرتضی مطهریابزاری مقدس به شمار می آمد که برای هدف بلند و الهی او، یعنی ترویج اندیشه نابإسلامی بسیار مناسب می نمود. از همین رو، وی کار علمی در دانشگاه را به عنوان یکتکلیف الهی، بسیار جدی می شمرد و با همه حق کشی هایی که نسبت به او می شد و زخمزبان هایی که از دوست و دشمن می شنید، ذره ای سستی و خستگی به خود راه نمی داد.

معرفت عمیق از اسلام ناب و شناخت دقیق از زمان و نیازهای آن، سبب شد تادانشگاه عرصه درخشش، شکوفایی و به بارنشستن اندیشه پاک آن مرد بزرگ گردد و ازرهگذر آن، صدها کتاب، مقاله و سخنرانی ماندگار در زمینه های گوناگون علوم اسلامیپدید آید. چنین روند ثمربخشی برای دگراندیشان و منحرفانی که رشد و حیاتشان درگرو جهل فزاینده توده ها و ناشناخته ماندن اندیشه ناب اسلامی است، هرگز مقبولنمی آمد. از این رو، تحریف اندیشه و ترور شخصیت آن عزیز در دستور کار آنان قرارگرفت. بی گمان خلأ وجود آن اندیشمند بزرگ، زخمی بس عمیق بر پیکر اسلام وانقلاب اسلامی بود و اینک با گذشت بیش از دو دهه از آن رخداد غمبار جای خالی آنشهید در حوزه اندیشه دینی هم چنان احساس می شود.

امروز که رهبر اندیشمند انقلاب اسلامی، حوزه ها، دانشگاه ها و دیگر

مراکز تولیداندیشه را به جنبش تولید نرم افزاری علمی و دینی فراخوانده اند و آن را از ضرورت هایحیاتی ایران اسلامی برشمرده اند، سیره علمی و عملی و آثار ارزشمند شهید مطهریالگوی بسیار مناسبی است که می تواند در این رهگذر به خوبی راه گشا باشد. آن چه رارهبر فرزانه انقلاب به عنوان پیش درآمد این مهم برشمرده اند، یعنی کنار ه مقرار گرفتن سهم آزادی، اخلاق و منطق در اندیشه ورزیو ادب استفاده از آزادی، همگی بهزیبایی در روش، منش و آثار آن عزیز دیده می شود. کتاب حاضر که بر فراز اندیشه نامگرفته است، در پی آن است که تصویری مستند و خواندنی از زندگی علمی استادمطهری با تکیه بر چهره دانشگاهی وی ارایه کند و بدین وسیله الگویی از یک استادنمونه و اندیشمند ممتاز حوزه و دانشگاه، پیش روی تلاش گران در این زمینه قرار دهد.

کتاب با این موضوع ها شکل گرفته است:

زندگی نامه علمی و تربیتی استاد مطهری، مقام علمی و پژوهشی استاد، درآمدی برمسئله آموزش و اندیشه استاد مطهریرحمه الله، علل مهاجرت به تهران و چگونگی وروداستاد مطهری به دانشکده الهیات، خاطرات دانشگاهی استاد مطهری، شهید مطهری وامتحان دانشگاه، ماجرای دانشگاه شیراز از زبان استاد مطهری، استاد مطهری و غذای دانشگاه، پاسخ گویی به پرسش های دانشجویان، رساله بحث و اقبال، استاد مطهری وسمت دانشیاری، استاد مطهری و حجاب دانشجویان، استاد مطهری و تقاضایبازنشستگی، استاد مطهری و بیت المال، برخورد استاد با خدمه دانشگاه، استاد مطهری و دفاع از ارسطو، استاد مطهری و حساسیت مارکسیسم، استاد مطهری و ساواک، استادمطهری و دکتر شریعتی، استاد مطهری و نماز در دانشگاه، استاد مطهری و حسادت

ص: ۶۱

حاسـدان و...، فعالیت های دانشـگاهی اسـتاد مطهری به روایت ساواک، اسـتاد مطهری درآینه اسـناد اداری، دانشـکده الهیات، اخلاق معلمی استاد مطهری و روش تدریس.

لازم به توضیح است که برخی از فصول کتاب مانند اخلاق معلمی و شیوه تدریسپیش تر در کتاب معلم نمونه از نگارنده آمده است و به دلیـل اهمیت برخی فصـل هـا ومناسـبت هـا، خلاـصه ای از آن هـا در این کتـاب تکرار شـده است و نیز در پیوست کتابنامه ها و اسنادی از دوره تدریس استاد مطهری درج شده است.

۳۵. بزرگداشت شهادت استاد متفکر، مرتضی مطهری.

انجمن اسلامی نیروی هوایی (تهیه و تدوین)، (بی جا) انجمن اسلامی نیروی هوایی، ۱۲ اردیبشهت۱۳۵۹، ۵۴ صفحه، وزیری.

این اثر که به کوشش انجمن اسلامی نیروی هوایی گردآوری شده است، شامل عنوان هاو موضوع های زیر است:

بیوگرافی (شامل: سال و محل تولد، تحصیلات، عزیمت به قم، اساتید در دانشگاهتهران، مبارزات).

حـالت هـای اسـتاد پیش از شـهادت، تعـبیر خواب، تحلیلی از ترور اسـتاد مطهری،نگـاهی به آثـار منتشر شـده اسـتاد، فرقـان یا فرقـانیسم و فرازهـایی از گفتـه هـای اســتاد شــهیدمطهری دربـاره روحـانیت شـیعه، هـم بسـتگی دیـن و سـیاست، کمـونیسم و امپریالیسم،حجاب، توحید و یگانه پرستی، مکتب التقاطی.

۳۶. بهار روح استاد مطهری و نسل جوان

صالحی اندیمشکی، محمد، انتشارات نبوغ، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۰۰ صفحه، رقعی.

ص: ۶۲

مجموعه حاضر دربردارنده پرسش هایی با مضامین مذهبی (در سطح نوجوانان) استکه نویسنده با استناد به آثار استاد شهید مرتضی مطهری به آن ها پاسخ داده است.پرسش ها و پاسخ های مورد بحث در کتاب از ده فصل تدوین و تنظیم شده است.مهم ترین موضوع های مطرح شده بدین قرار است:

فصل اول: توحید؛ آیا تقوا (خداپرستی) موجب محدودیت انسان می شود؟ چرا ازنظر منطق قرآن شیطان با این همه عبادت از کافران محسوب گشته است؟ فلسفه اصلی امتحانو آزمایش خداوند چیست؟ ضرورت وجود شیطان از نظر نظام کلی عالم چیست؟

فصل دوم: عدل؛ منظور از عادل بودن خدا چیست؟ منظور از حکیم بودن خداچیست؟ اقسام شفاعت کدامند؟

فصل سوم: نبوت؛ چرا پیامبران پیشین در مقابل هدایت مردم هیچ اجر و مزدیمطالبه نکردند؟ آیا تمام داستان های قرآن حقیقت دارند؟ معجزه چیست؟ هدف اصلیاز مبعوث شدن پیامبران چیست؟ فلسفه نیاز انسان به رسالت انبیا چیست؟

فصل چهارم: امامت؛ ظهور و قیام مهدی(عج) در آیات و روایات، تعریف انتظار،انواع انتظار، غیبت یعنی چه؟ انواع مددهای غیبی کدامند؟

فصل پنجم: معاد؛ چرا قرآن می گوید بهشت دارای هشت در است؟ تفاوت هایجهان آخرت با دنیا چیست؟

فصل ششم: روابط زن و مرد، خواستگاری، ازدواج، زناشویی، انحرافات و مفاسد؛آیا خواستگاری مرد از زن اهانت به زن است؟ آیا در ازدواج، مرد خریدار زن است؟فرق ازدواج موقت با ازدواج دایم چیست؟ چرا اسلام حکم حجاب را به زن اختصاص داده است؟

اشکال ها و عیب های چند همسری چیست؟ فلسفه پوشش در اسلام چیست؟ چه عواملی موجب انحراف جنسی زن و مرد در جامعه می شود؟

فصل هفتم: خلقت زن و مرد، روابط زناشویی، حقوق و وظایف متقابل؛ نظریهافلاطون پیرامون تفاوت های مرد و زن چیست؟ چرا مرد امروزی از تعدد زوجات روگرداناست؟ علت متعدد بودن زنان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله چه بود؟ نقش اسلام در چند همسری چیست؟

فصل هشتم: کمالات و رذایل؛ چرا شهید غسل و کفن ندارد؟ آیا شهدا نیز شفاعتمی کنند؟ حقیقت استغفار از دیدگاه امام علیعلیه السلام چگونه است؟ توبه یعنی چه؟ انسان تاچه وقت مهلت توبه دارد؟

فصل نهم: اجتماعی، اقتصادی؛ نظر اسلام درباره مشارکت زن در اجتماع چیست؟انواع سپرده های بانکی از نظر شرعی چه عنوانی دارند؟ دیدگاه قرآن درباره استقلالاقتصادی زن چیست؟

فصل دهم: تاریخی؛ نظر ویل دورانت درباره اسلام چیست؟ خوارج را چرا خوارجمی نامند؟ اصول عقاید خوارج چیست؟ عقیده خوارج درباره خلفا چیست؟

۳۷. به یاد استاد...

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی (تهیه و تدوین)، تهران سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، چاپاول، ۱۳۶۲، ۸۸ صفحه، جیبی.

این مجموعه شامل پیام های امام خمینی به مناسبت شهادت استاد مطهری و دو بیانیهسازمان (شماره ۱۳ و ۱۱۳) درباره شهادت استاد است.

دو بیانیه یاد شده، یکی درباره سیر مبارزه های عقیدتی استاد مطهری و دیگریدرباره تعارض اجتهاد آزاد با اسلام فقاهت است. در بیانیه

نخست تلاش شـده است تا به تلاش های اسـتاد در ارایه مفاهیم اصـیل اسـلامی و برخورد قاطعانه وی با برداشت هاینادرست و انحرافی از اسـلام به گونه ای کوتاه بررسی شود. در بیانیه دیگر، به قاطعیت استاد در برخورد با روش های روشن فکرانه و غیر فقاهتی در شناخت مسایل اسلامیاشاره شده است. عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

شعری از اسـتاد شـهید مطهری در وصـف امـام خمینی رحمـه الله پس از ۱۵ خرداد، پیام امام خمینی به مناسـبت شـهادت استاد شهید مطهری، سـخنرانی حضرت امام در فیضیه به مناسبت شهادت استاد، پیام حضرت امام به مناسبت اولین سالگرد استاد، پیام حضـرتامام به مناسـبت دومین سالگرد شهادت استاد، سیری در مبارزات ایدئولوژیک استادمطهری و مطهری شهید سنگر اسلام فقاهت.

۳۸. پاره ای از خورشید (گفته ها و ناگفته ها از زندگی استاد شهید مرتضی مطهری)

ستوده، امیر رضا و حمید رضا ناصری، تهران، موسسه نشر و تحقیقات ذکر، چاپ اول، ۱۳۷۸،۵۶۷ صفحه، وزیری.

این اثر شامل مجموعه خاطره ها و داسـتان هایی است درباره زنـدگانی آیت اللّه مرتضـیمطهری که از زبان خویشان، دوسـتان، آشـنایان، شـاگردان و معاصـران وی گردآوریشـده است و بیش از همه، ارتباط متقابل امام خمینی و شـهید مطهری را دربرمی گیرد.جایگاه مطهری در حوزه و دانشـگاه و نقش او در انقلاب اسـلامی در این کتاب به خوبینشان داده شـده است. کتاب سـه فصـل دارد: فصل اول (مطهری به روایت مطهری) شامل گفته ها و نوشـته های مطهری درباره زنـدگانی خود اوست که از لابه لای آثارشگردآوری شده است. در فصل دوم (مطهری به روایت

خانواده) خاطره های اعضای خانواده ایشان ثبت گردیده است. ترتیب و توالی مطالب این فصل، براساس نسبت راویان خاطره های آن بزرگوار و دوری و نزدیکی این نسبت و نیز سن آنان است. بدین معنا که ابتدا خاطره های خواهر و برادران استاد به ترتیب سن آنان (از بزرگ به کوچک)نقل شده و سپس گفته ها و ناگفته های همسر و فرزندان ایشان (بازهم با ترتیب و توالیسنی) و سرانجام داماد، برادرزاده و خواهرزاده های استاد شهید آمده است. فصل سوم(مطهری به روایت یاران و شاگردان) نیز حاصل مصاحبه با یاران، همراهان، شاگردان وآشنایان به ترتیب الفبایی نام خانوادگی راویان و مصاحبه شنوندگان تنظیم شده است.مصاحبه با آیت اللّه سید علی خامنه ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی با توجه به شان ومنزلت ایشان و اهمیت جایگاه ولایت فقیه، در آغاز فصل آورده شده است.

این فصل، مفصل ترین فصل کتاب است و چهل و چهار مصاحبه را دربردارد.مصاحبه با افراد و شخصیت هایی مانند: حضرت آیت اللّه سید علی خامنه ای،حجت الاسلام و المسلمین محمد حسن احمدی یزدی، دکتر محمد اسدی گرمارودی،مهندس مرتضی الویری، حجت الاسلام دکتر سید مهدی امامی، حجت الاسلام والمسلمین محی الدین انواری، حجت الاسلام و المسلمین شهید دکتر محمد جوادباهنر، آیت اللّه عبداللّه جوادی آملی، آقای فخرالدین حجازی، حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید محمد جواد حجتی، دکتر غلام علی حداد عادل، شهید مظلومآیت اللّه دکتر سید محمد حسین حسینی بهشتی، حجت الاسلام و المسلمین سید محمدخاتمی، آیت اللّه ابوالقاسم خزعلی، حجت الاسلام و المسلمین سید هادی خسروشاهی، حجت الاسلام و المسلمین علی

دوانی، حجت الاسلام و المسلمین محمود رستگاری، مرحوم حجت الاسلام و المسلمین مصطفی زمانی، حجت الاسلامو المسلین سید ابراهیم سید علوی، حجت الاسلام و المسلمین جعفر شبجونی،حجت الاسلام و المسلمین تقی شریعتمداری، آیت اللّه شهید محمد صدوقی،حجت الاسلام و المسلمین سید حسن طاهری خرم آبادی، علامه سید محمد حسین طباطبایی، دکتر حسین غفاری، حجت الاسلام و المسلمین هادی غفاری، آیت اللّه محمد فاضل لنکرانی، حجت الاسلام و المسلمین محمد رضا فاکر، حجت الاسلام والمسلمین محمد تقی فلسفی، حجت الاسلام و المسلمین محمد محدثی،حجت الاسلام و المسلمین دکتر سید مصطفی محقق داماد، حجت الاسلام و المسلمین شهید فضل اللّه محلاتی، شهید سید محمود مدنی، حجت الاسلام و المسلمین کاظممدیر شانه چی، آیت اللّه علی مشکینی، آیت اللّه شهید دکتر محمد مفتح،

مهندس میر حسین موسوی، آیت اللّه سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، حجت الاسلام والمسلمین مسیح مهاجری، آیت اللّه محمد رضا مهدوی کنی، دکتر علی مهدزاده، آیت اللّه محمدواعظ زاده خراسانی، آقای غلام حسین وحیدی و آیت اللّه اکبر هاشمی رفسنجانی.

با توجه به تاریخ مصاحبه ها (از ۱۳۵۹ تا ۱۳۷۷ شمسی) بسیاری از پرسش ها وپاسخ ها تکرار شده است، که بازتاب زمانه را نیز در ضمن آن ها می توان دید و نیزبسیاری از مطالب برای نخستین بار منتشر می شود و کاملا تازگی دارد که بخش زیادیاز خاطره های نقل شده در فصل دوم از این گونه اند.

ص: ۶۷

۳۹. پرتوی از خورشید پرفروغ امام علیعلیه السلام در آثار استاد شهید آیت اللّه مطهری

حسینی منش، سید محمد تقی، قم، انتشارات سبط اکبر، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۳۹۹ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر در سال ۱۳۷۹ ه. ش که از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرتآیت اللّه خامنه ای مدظله به نام امام علیعلیه السلام نام گذاری شده بود، به منظور شناسایی وشناساندن جنبه های گوناگون و گسترده آن امام همام و با استفاده از دیدگاه ها وتحلیل های استاد شهید مطهری از شخصیت و سیره امام علیعلیه السلام در پنج بخش نوشته وتدوین گردیده که عنوان های اصلی و برخی موضوع های فرعی آن چنین است:

شخصیت بزرگ امام علیعلیه السلام؛ علیعلیه السلام شخصیت دو نیرویی، رمز جاذبه علیعلیه السلام،اعتراف تلخ، و ساوس شیطانی درباره دوستی علیعلیه السلام، علی علیه السلام نمونه انسان کامل،جامع الاضداد بودن علی علیه السلام، چرا به علی علیه السلام مولا گفته می شود؟ عبادت علیعلیه السلام، کلیدشخصیت امام علی علیه السلام، تحریف شخصیت علیعلیه السلام، علی علیه السلامزینت بخش خلافت،توصیف علی علیه السلام در کلام عدی بن حاتم، سیره امام علیعلیه السلام، سیره معصومین علیه السلام یکی ازمنابع شناخت اسلام، معنی سیره، سبک های مختلف در رفتار، تفاوت سیره علیعلیه السلام وسیره معاویه در سیاست، نمونه عینی منطق ثابت علی علیه السلام، علی علیه السلام و استخدام وسیله،نرم خویی علی علیه السلام در مسایل شخصی، انعطاف پذیری علی علیه السلام در مسایل اصولی، امتناعاز قبول خلافت چرا؟، فلسفه پذیرش خلافت، اخطار مهم در آغاز خلافت و اعلام برنامه کار، چگونه عدالتش او را به کشتن داد؟، ناکثین و قاسطین و مارقین، دموکراسی علیعلیه السلام قیام و طغیان خوارج، مشکلات علی علیه السلام، علی علیه السلام و صلح، انتقاد از خلفا، اتحاداسلامی، آزادی سئوال در

حکومت علی علیه السلام، پیروزی سیاست علی علیه السلام، مقابله به مثل علی علیه السلامدر جنگ، سخنان صعصعه بن صوحان درباره علی علیه السلام و نمونه هایی از سیره آن حضرت.

بحثی پیرامون امامت حضرت علی علیه السلام، طرح امامت به صورت صحیح، اهمیت حدیث ثقلین، حدیث غدیر، بررسی نصوصی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله که ناظر به امامت علی علیه السلام است، آیات مربوط به امامت علی علیه السلام؛ امامت در شیعه مفهومی است نظیرنبوت، امامت در ذریعه ابراهیم علیه السلام. دیدگاه امام علی علیه السلام درباره ذات خداوند، پاسخ علی علیه السلام به دیدگاه های عالم مسیحی درباره وجه اللّه، توحید صفاتی، عبادت در اسلام،ارزش و لزوم حکومت، رابطه حاکم و مردم، دیدگاه علی علیه السلام درباره مقام ممتاز اهل بیت،دیدگاه علیعلیه السلام از کمبود انسان های لایق اسرار، دیدگاه علی علیه السلامدرباره زهد، شکر، دنیا،نفس، توبه و استغفار، مهدی موعود در کلام علیعلیه السلام.

امام علی علیه السلام شهید عدالت (ارزش عدالت، جود بهتر است یا عدل، اجرای قانونبرای همه، چه عدالتی موجب شهادت علی علیه السلامشد؟ عدل وجود از نظر اجتماعی،عدالت؛ فلسفه اجتماعی اسلام، ارزش حق و عدالت در نظر علی علیه السلامآخرین روزهایحیات علی علیه السلام و آخرین موعظه علی علیه السلام و وصیت ۲۰ ماده ای.

۴۰. پیروزی در سیمای شکست (برگرفته از آثار استاد شهید آیت اللّه مطهری و مرحومآیت اللّه سید مرتضی شبستری).

رفیعا، غلام حسن، تهران، حوزه هنری سازمان تبلیغات، مرکز آفرینش های ادبی دفتر ادبیاتآیینی، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۲۷۶ صفحه، رقعی.

در این کتـاب، سـخنرانی هایی از اسـتاد گرد آمـده است که در آن ها، برخی متون تاریخیشـیعه نقـد و بررسـی شـده است. در پاروقی نیز از نوشته های آیت اللّه سید مرتضیشبستری بهره گرفته شده است.

نویسـنده در مقـدمه کتاب، با تاکیـد بر این که مطالعه و نقل مطالب این کتاب در مراسـمسوگواری ائمه اطهار علیه السـلام می توانـد در سـطح مطلوبی رسـالت مبلغـان را برآورده سـازد، باعنوان یادکردی از اسـتاد شـهید آیت اللّه مطهریرحمه اللهبه شـرح کوتاهی از فعالیت های استاد و سپسبه معرفی آیت اللّه شبستری می پردازد. عنوان بخش های کتاب چنین است:

قیام اشک، خورشـید هامون، گل بی پیراهن، ماه سه آفتاب، سـتاره سـحر، گلبرگ هایلاله های سوخته، کاروان آه و ملحقات. برخی موضوع ها که مورد نقـد و بررسـی اسـتاد قرارگرفته بـدین قرار است: تحریفات عاشورا، جعلی بودن بسـیاری از داسـتان های عامه پسـند مانندداسـتان حضـرت لیلا علیهاالسلام مادر علی اکبر علیه السلام و عروسی حضرت قاسم علیه السلام و روضه های دروغ.

۴۱. پیام های فرهنگی اجتماعی غرب زدگی از دیدگاه استاد مطهری

محمـدیان، حسـین، اهواز، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشـگاه ها، دانشگاه های اهواز،معاونت فرهنگی، ۱۳۷۱، ۴۸ صفحه.

این کتاب مقاله برگزیده دانشگاه های اهواز به مناسبت سیزدهمین سالگرد شهادتاستاد شهید آیت اللّه مرتضی مطهری است.

۴۲. پیش درآمدی بر جامعه شناسی دین از منظر استاد مطهری

دژاکام، رضا، تهران، نهاد نماینـدگی مقام معظم رهبری در دانشـگاه ها، پژوهشـکده فرهنگ ومعارف، دفتر نشـر معارف چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۲۰ صفحه، رقعی.

اسـتاد مطهری، پیش از تجربه انقلاب اسلامی و حضور عینی تر دین در اجتماع،تبیین بسیار کارآمدی از نیاز انسان به دین ارایه کرده انـد. که در این تحقیق به تفصـیل بـدانپرداخته شـده است. همه کسانی که تاکنون درباره شخصـیت علمی اسـتاد مطهری نظرداده اند، اعتراف می کنند که وی برجستگی بسیار والایی دارد. پرسشی که ذهن همهعلاقه مندان را درگیر شخصیت علمی ایشـان کرده، این است که چه راه حلی بیـابیم کهبتوان به این شـیوه نسل جوان را با آثار ایشان آشـنا کنیم تا جامعه از این منبع بزرگ علمیاسـتفاده کند. در این راسـتا، راه حلی که به نظر می رسد این است که آثار ارزشمند ایشان باتوجه به نیازهای روز، به شـکل موضوعی عرضه شود. موضوعی کردن آثار ایشان وقالب ریزی محتوای علمی آن در شـکل های جدید کاری اسـت که گروه دین پژوهینهاد،به آن جامه عمل پوشانده است تا این مجموعه آغازی برای طرح مجدد و احیایاندیشه های ناب، مانند اندیشه های آیت اللّه مطهری باشد.

نگارنده در این کتاب، ضـمن مروری بر آرای نظریه پردازان جامعه شناسـی کلاسیکهم چون فویر باخ، اگوست کنت، اسپنسر، دورکیم، وبر، مارکس، درباره منشا پیـدایش دین،دیـدگاه های اسـتاد مطهری را درباره آنان بیان می کند. سـپس کارکردهای اجتماعی دین رابه کوتاهی مطرح ساخته است.

کتاب دارای پیش گفتار و دو فصل می باشد و عنوان های آن چنین است.

نظریه های منشا پیدایش دین؛ جامعه شناسی مذهب، فویر باخ، نقد نظریه فویر باخ،اگوست کنت و اسپنسر، دورکیم، نقد و نظر دورکیم، مارکسیسم، نقد نظریه مارکسیسم،مقایسه نظریه نیچه و مارکسیست ها، راسل، نقد

ص: ۷۱

نظریه راسل، مطهری، نقد نظریه مطهری.

کارکردهای اجتماعی دین؛ دین و سعادت اجتماعی، دین و تضمین اخلاق اجتماعی،کارشناسان (عالمان) دین، جنبه های منفی عالم دینی در برخی ادیان، نیاز بشر به علم ودین در جهان امروز و نوآوری در دین.

۴۳. تاریخ اسلام در آثار شهید آیت اللّه مطهریرحمه الله (جلد اول)

روحانی، سید سعید، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، مرکز برنامه ریزی وتدوین متون درسی (مجموعه تاریخ) دفتر نشر معارف، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۳۷۳ صفحه وزیری.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و بازگشایی دانشگاه ها، شورای عالی انقلاب فرهنگی،درس تاریخ اسلام را در دروس معارف اسلامی قرار داد و گذراندن آن را برایدانشجویان مقطع کارشناسی الزامی دانست. با توجه به این که معاونت امور اساتید ودروس معارف اسلامی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها سر فصلجدیدی را برای این درس ارایه کرده نهاد برآن شد که گزیده ای از آثار استاد شهیدمرتضی مطهریرحمه الله را در زمینه تاریخ اسلام بر اساس آن سر فصل گردآوری کند تا دراختیار پژوهشگران و دانشمندان علوم اسلامی قرار گیرد.

در جمع آوری این اثر نکات زیر مورد توجه قرار گرفته است:

۱. در جمع آوری این مجموعه افزون برجست و جوهای نسخه به نسخه در ۵۵آثاراستاد شهید مرتضی مطهریرحمه الله از نرم افزارها نیز استفاده لازم به عمل آمده است.

۲. جمع آوری مطالب موجود در آثار شهید مطهریرحمه الله براساس سر فصل فعلی تاریخاسلام، گردآوری و تنظیم شده است.

۳. برای رعایت حجم مناسب کتاب، از آوردن مطالب تکراری و کم اهمیت پرهیز شده وتا آن جا که ممکن است کوشش شده آدرس مطالب برای اطلاعات بیش تر و رجوععلاقه مندان استخراج شود.

۴. در جلد اول این مجموعه از ۴۰ اثر و در جلد دوم از پانزده اثر استاد استفاده شده است.منابع و مآخذی که از کتاب های استاد استخراج گردیده، همراه با فهرست آیه ها،روایت ها، اشعار و اعلام ارایه شده است.

۵. برای کامل تر شدن این مجموعه، چکیده ای در آخر هر فصل، با استفاده از آثاراستاد رحمه الله و به قلم نگارنده نگاشته شده است.

این کتاب از فصل ها و گفتارهایی تشکیل شده است. مهم ترین عنوان های آن چنیناست: ماهیت تاریخ؛ (مفهوم تاریخ، تحول و تطور تاریخ، ارزش تاریخ)، آشنایی بامورخان مسلمان (یعقوبی، ابن هشام، ابن اثیر، طبری، ابوالفرج اصفهانی، جاحظ،عایشه بنت الشاطی، و حجت الاسلام و المسلمین دکتر آیتی)

محیط پیدایش اسلام؛ زنان و دختران در دوره جاهلیت، ارث پسر خوانده.

بررسی و تحلیل زندگی عادی حضرت محمد صلی الله علیه و آله؛ آشنایی با زندگی حضرتمحمد صلی الله علیه و آله، اقدامات پیامبر به منظور ساختن جامعه اسلامی، عوامل موفقیت و گسترش اسلام.

از سقیفه تا قتل عثمان؛ تحلیل جریان سقیفه، تحلیل فتوحات خلفای سه گانه، قتل خلیفه سوم.

حکومت حضرت علی علیه السلام، حضرت علی علیه السلام و خلفای سه گانه به حکومت رسیدنحضرت علیعلیه السلام ویژگی های حکومت حضرت علیعلیه السلام، موانع و مشکلات حکومت حضرت علی علیه السلام، منش ها و فتنه ها،

ناکثین، مارقین، قاسطین و شگفت انگیزترین دورهزندگی علی علیه السلام.

۴۴. تاریخ اسلام در آثار شهید آیت اللّه مطهریرحمه الله (جلد دوم)

روحانی، سید سعید، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، مرکز برنامه ریزی وتدوین متون درسی (مجموعه تاریخ)، دفتر نشر معارف، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۳۳۶ صفحه، وزیری.

این کتاب، فصل ها و گفتارهایی دارد که مهم ترین عنوان های آن چنین است:

ائمه و امویان، آشنایی با حکومت امویان، کارگزاران معاویه، پی آمدهای حکومتبنی امیه، فرق معاویه و یزید، شناخت زمینه ها و علل صلح امام حسن علیه السلام، تفاوت هایشرایط زمان امام حسن علیه السلام و شرایط امام حسین علیه السلام، شناخت زمینه ها، علل و پی آمدهاینهضت امام حسین علیه السلام؛ (فلسفه قیام امام حسین علیه السلام، اهداف قیام امام حسین علیه السلام، عواملموثر در نهضت حسینی، رابطه امر به معروف و قیام امام حسین علیه السلام، کیفیت تبلیغ نهضتحسینی، پی آمدهای قیام امام حسین علیه السلام، فلسفه زنده نگه داشتن نهضت حسینی).حضرت امام زین العابدین علیه السلام؛ (دو سنت معمول میان ائمه علیه السلام، مقایسه روش امامحسین علیه السلامبا امامان دیگر علیه السلام، تعارض ظاهری سیره ها و ضرورت حل آن ها، عبادتامام، امام سجاد و حاکم معزول مدینه، هشام و فرزدق) ائمه علیه السلام و عباسیان (به قدرترسیدن بنی العباس، اجتماع محرمانه سران بنی هاشم، نمونه هایی از سیاست عباسیان.اقدامات ائمه اطهار علیه السلام؛ حضرت امام جعفر صادق علیه السلام، اوضاع سیاسی در عصر امام صادق علیه السلام، مقایسه زمان امام حسین و زمان امام صادق علیه السلام، جنگ عقاید، عوامل موثر درنشاط علمی زمان امام صادق علیه السلام، حضرت امام موسی بن جعفر علیه السلام، امام در

زنـدان هـای مختلف، نفوذ معنوی امـام علیه السـلام، هارون و موسـی بن جعفر علیه السـلام، حضـرت علی بن موسـیالرضا علیه السـلام، رفتـار عباسـیان بـا علویان، مسئله ولایت عهـدی امام رضا علیه السـلام و نقل هایتاریخی، بررسـی فرضـیه ها، اسـتدلال حضـرت رضا علیه السـلام، نماز عید قربان. حضـرت امامحسن عسـکریعلیه السـلام، محافظت شدید، شـهادت امام علیه السلام، حضـرت صـاحب الزمـان علیه السـلام،انتظـار فرج، بیـان علیعلیه السـلام دربـاره مهـدی موعـود، اثر اعتقـاد مهـدویت در تـاریخ اسلام،اعتقاد به مهدویت در جهان تسنن، بیان حافظ.

به سـبب اهمیت تحریـف تاریـخ، این بحث در پایـان به عنـوان پیوست و به صورت کوتـاهتبیین شـده که عنوان هـای آن چنین است: معنی و انواع تحریف، عوامـل تحریف، وظایفعلمـا و عامه مردم. در پایان کتاب، فهرست منابع و مآخـذ، فهرست آیه ها، فهرستروایت ها، فهرست الفبایی و فهرست اعلام آمده است.

۴۵. تاریخ اسلام در آثار استاد مطهریرحمه الله (ویراست دوم)

روحـانی، سـید سـعید، قم، نهـاد نماینـدگی مقـام معظم رهبری در دانشـگاه هـا، معاونت آموزش اموراساتیـد و دروس معارف اسلامی (مجموعه تاریخ)؛ دفتر نشر و پخش معارف، چاپ اول، ۱۳۷۹،۲۲۴ صفحه، وزیری.

مجموعه حاضـر ویراست دوم کتـاب تاریـخ اسـلام و آثـار اسـتاد شـهیدمطهری است که بـابهره گیری از نظریه هـای اساتیـد و اندیشـمندان و افزودن برخی منابع جدیـد، در یک جلـدتنظیم شـده است و می توانـد به عنوان منبعی در تدریس تاریخ اسـلام مورد استفاده قرارگیرد.

این اثر شش فصل دارد:

در فصـل اول با عنوان مباحث مقـدماتی، مباحثیماننـد: مفهوم تاریـخ، فلسـفه تاریـخ درقرآن، عوامل حرکت تاریـخ، ارزش و آموزندگی تاریخ، معرفی

برخی از مورخان، انواع تاریخ نگاری و محیط پیدایش اسلام در مناطقی هم چون عربستان و ایران بررسی شدهاست. فصل دوم با عنوان بررسی و تحلیل زندگی حضرت محمد صلی الله علیه و آله، به موضوع هایی مانندپیامبر صلی الله علیه و آله پیش از هجرت، ویژگی های خاتم الانبیا صلی الله علیه و آله، شرایط مدیریت و رهبری دراسلام، بعثت، هجرت و جنگ های پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، حجت الوداع، غدیر خم و عوامل موفقیت و گسترش اسلام می پردازد. در فصل سوم با عنوان از سقیفه تا کشته شدن عثمان،جریان سقیفه و فتوحات حکمرانان سه گانه و نقش ایران در تمدن اسلامی و نقش اسلامدر تمدن ایران و نیز عملکرد عثمان، واکنش مردم و نقش ماهرانه معاویه در قتل عثمان بررسی شده است. فصل چهارم با عنوان حکومت حضرت علی علیه السلام به مباحثی هم چون انتقاد علی علیه السلام از حاکمان وقت، راز و رمز سکوت علی علیه السلام، پرداخته است و بیعت،ویژگی و روش حکومت علی علیه السلام و برخورد متفاوت اصحاب با ایشان پرداخته است ودر قسمت پایانی نیز به برخی از موانع و مشکلات رودرروی حکومت حضرت علی علیه السلام اشاره شده است. فصل پنجم با عنوان ائمه در دوران امویان به بررسی نحوه نفوذ وتسلط امویان بر حکومت اسلامی، ویژگی و روش سیاسی حکومت بنی امیه، شناخت زمینه ها و علل صلح امام حسن علیه السلام تفاوت شرایط زمان امام حسن علیه السلام و امام حسین،فلسفه، اهداف، عوامل موثر و نتایج قیام امام حسین علیه السلام و نقش اهل بیت و به ویژه زینب کبری در این جریان پرداخته است. در ضمن، در این فصل به گونه ای به زندگی امام زینالعابدین و امام محمد باقر علیه السلام و فایده سیره های گوناگون معصومین علیه السلام اشاره گردیدهاست. در فصل پایانی نیز با عنوان ائمه علیه السلام در دوران عباسیان به قدرت رسیدن بنی العباس،واکنش امام صادق علیه السلامو امام کاظم علیه السلام

علت دستگیری و زندانی کردن امام کاظم علیه السلام،بررسی تاریخی مسئله ولایت عهدی و برخورد امام رضا علیه السلام با آن، نکات مهمی ازدوران امام جواد، امام هادی، امام حسن عسگری و امام زمان علیه السلام و مشخصات انتظار قیامآل محمد صلی الله علیه و آله پرداخته شده است.

لازم به توضیح است در این مجموعه از ۴۲ اثر استاد استفاده شده است. منابع ومآخذی که از کتاب های استاد استخراج شده همراه با فهرست آیه ها، روایت ها و اعلامارایه شده است.

۴۶. تاوان عشق (سوگنامه معلم شهید استاد مرتضی مطهری)

محقق، جواد (به کوشش) تهران، انتشارات مدرسه، چاپ دوم، ۱۳۷۸، ۲۱۶ صفحه، رقعی.

تاوان عشق در بردارنده مجموعه اشعاری است که درباره استاد سروده شده است. درابتدای کتاب، گزیده ای از سخنان امام خمینی، علامه سید محمد حسین طباطبایی،آیت اللّه سید علی خامنه ای و حجت الاسلام علی اکبر هاشمی رفسنجانی آمده و درادامه سال شماری از زندگی استاد و نیز شعر و خاطره ای از استاد آورده شده است.در این قسمت، برخی از افراد را که اشعارشان در این مجموعه آمده است نامی بریم:

همران با کاروان شهیدان (محمود آقاجانی)، عمامه خونین (حسین اسرافیلی)، فقیه فضل و فضیلت (امیری فیروزکوهی)، آفتاب دانش و دین (مهرداد اوستا)، زنده جاویدان (محمد حسین بهجتی _ شفق)، شهادت سرخ (حبیب اللّه چایچیان _ حسان)،نام مطهر (سید حسن حسینی)، رجعت خونین (احدده بزرگی)، کشته عشق (محمودشاهرخی _ جذبه)، حاصل عمر رهبری (غلام رضا شکوهی)، مظهر طهارت و قدس(شکیبا)، روح مطهر (شوریده گیلانی)، فیلسوف شرق (سید علی اصغر صائم

کاشانی)،پرواز سیمرغ (علی صدفی زاده)، به یاد استاد (سید محمد عباسیه کهن)، در سوگمطهری (مصطفی قمشه ای ـ مژده)، شهید راه عقیده (سپیده کاشانی)، ایثار در بهار(مجتبی کاشانی)، آن آیت خدا (عباس کی منش ـ مشفق کاشانی)، شیخ شهید ثانیاشراق (سید علی موسوی گرمارودی)، آفتاب فضیلت (سید محمود گلشن کردستانی)،پیر اندیشه (م. آتش)، کتاب روشن ایمان (محمد جواد محبت)، شهید شرافت (جوادمحدثی)، سفیر خورشید (مصطفی محدثی خراسانی)، ذوالفقار قلم (علی مرادی غیاثآبادی)، خون پاک (محمد علی مردانی)، ای امام مرا پاره تن (امیر علی مصدق)، نمازآخر (سید محسن مصطفی زاده)، ای میر معلمان ربانی (علی معلم دامغانی)، ای مجاهدشهید مطهر (حسین ممتحنی (حمید) سبزواری)، زمزمه عاشقانه (سید مهدیموسوی)، شاهد جاودانه تاریخ (علیرضا میرزا محمد).

۴۷. تئودیسه و عدل الهی (مقایسه بین آرای لایب نیتس و شهید مطهری).

رضایی، مهین، ویراستار: پروانه عروج نیا، تهران، دفتر پژوهش و نشر سهروردی، چاپ اول،۱۳۸۰، ۲۳۰ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر تحقیقی است درباره دیدگاه های شهید مطهری و لایب نیتس، فیلسوف آلمانی درباره عدل الهی. مسئله عدل الهی یکی از مسایل فلسفی و کلامی مهم است. اینمسئله دو وجه دارد: یکی وجه ایجابی که در آن به راه های اثبات عدل الهی پرداختهمی شود؛ دیگری وجه سلبی که در آن شبهه ها و اشکال هایی که بر عادل دانستن خداوند متعالوارد شده، بررسی و نقد می شود. عمده ترین این شبهه ها به مسئله شرور شکلی همگانی است و توهم ناسازگاری میان وجود شر از یک سو و فرض

ص: ۷۸

وجود خدای عادل از سوی دیگر،همواره علتی برای بدبینی و گرایش به مادی گری بوده است. از این رو، پرداختن به آن، بسیارزشمند است و باید آن را به مدد تبیین و تطبیق تعدادی از آرا و عقاید حل کرد.

محور عمده بحث در این کتاب نیز ارتباط عدل الهی با مسئله شرور است. درفرهنگ غرب لایب نیتس در این باره کتاب مستقلی نگاشته و از کسانی مانند آگوستینقدیس و ایرنائوس قدیس که به این امر پرداخته اند بیش تر باریک بینی نشان داده است ونیز با توجه به این که در فرهنگ اسلامی نیز شهید مطهری در این باره تحقیق مستقل وقابل توجهی انجام داده است. از این رو، مقایسه آرای این دو اندیشمند می تواند آثارمثبت فراوانی داشته باشد.

در راس سیستم های دینی که شهید مطهری و لایب نیتس به آن پای بندند، سخن ازخدایی است که جامع جمیع صفات کمالیه است؛ خدایی که ذات و صفاتش را حدینیست؛ خدایی که قادر مطلق و خیرخواه محض است، ولی اگر به این دو قضیه، قضیهدیگری اضافه کنیم و آن این که شر وجود دارد، آن گاه این سیستم فکری دچار مشکلجدی خواهد شد؛ زیرا امروزه منتقدان افکار دینی، لزومی در بحث بر سر اثبات وجودخدا یا نبود آن و نقد براهین آن نمی بینند، بلکه اثبات ناسازگاری در مقوله های دینیکافی است تا یک سیستم فکری را از اعتبار بیندازد. به نظر منتقدان، مسئله شرّ، آنحلقه ای است که می تواند از عهده این کار برآید. این کتاب به بررسی وجود تشابه،تفاوت شیوه نگرش لایب نیتس و استاد مطهری به مشکل شرّ می پردازد تا از اینره گذر، سهم هر یک را در کاروان اندیشه بشری و در تبیین توجیه و حل این مشکل بازنماید.

کتاب حاضـر، پنـج فصل دارد: فصل اول درباره کلیات مربوط به موضوع مورد بحثاست. از مهم ترین مباحث این فصل، تعیین مفاد و مدلول و عدل الهی از نظر شـهیدمطهری است، آیا عدل الهی مفهومی است اخلاقی؟ آیا ملاک عدل الهی همان حسـن وقبـح است که متکلمان بدان قائلند؟ از مباحث مهم دیگر این فصل، بیان رابطه میانعدالت و شـر است؛ آیا شـرّ مخل به عدالت است یا خیر؟ و به عبارت دیگر، آیا وجود شربا وجود خداوند عادل ساز گاری دارند؟

فصل دوم به بررسـی آرای شهید مطهری در کتاب عدل الهی می پردازد. وی در اینکتاب با استفاده از مطالب حکمای اسلامی و با سـبک و طراحی نو به شـبهه شـرور و مسـئلهعدل الهیپاسـخ می گوید. از این رو، در طرح عقاید ایشان، افزون بر مراجعه به دیگر آثاروی هم چون شرح مبسوط منظومه سبزواری، درس های الهیات شفا، مقاله های فلسفی،انسان و سرنوشت و... به آثار ملّا صدرا و ابن سینا و... نیز رجوع شده است.

فصل سوم به بیان آرای لایب نیتس اختصاص دارد. در این فصل با زندگی، آثار وعقاید لایب نیتس آشنا می شویم. این فصل نیز در دو بخش تنظیم شـده است: بخش اولبا عنوان خـدا خواسـته است بهترین جهان ممکن را خلق کند و بخش دوم با عنوان بـدیموجود، منافـاتی بـا وجود خـدا نـدارد منبع اصـلی آرا لایـب نیتس در این کتـاب، متن ترجمهشـده کتـاب تئودیسه به زبان انگلیسی است.

در فصل چهارم به عقاید شهید مطهری و لایب نیتس درباره جبر و اختیار و قضا وقدر پرداخته شده است.

لایب نیتس نسـبت به قضا و قـدر اسـلامی که خود آن را قضا و قـدر محمـدیمی نامد،نگرش منفی دارد. در این فصل، دیدگاه وی درباره این مسئله

تبیین و بررسی شده است.در فصل پنجم یا فصل آخر نویسنده به مقایسه و داوری می پردازد. در این فصل، ازشباهت و افتراق دیدگاه دو اندیشمند سخن به میان می آید. آن گاه میزان آسیب پذیریاین نظریه ها بررسی می شود.

۴۸. تبلیغ و مبلغ در آثار شهید مطهریرحمه الله

موگهی، عبدالرحیم، قم، بوستان کتاب قم، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۳۶۸ صفحه، وزیری.

در این مجموعه، اندیشه ها و دیدگاه های استاد مطهری درباره «تبلیغ و مبلغ» در سهبخش گرد آمده است. بخش اول کتاب با عنوان تبلیغ شامل مباحث زیر است:

تعریف تبلیغ، ارزش و اهمیت تبلیغ، اهداف تبلیغ، استراتژی تبلیغ، اقسام تبلیغ،مخاطبان در تبلیغ، مبانی و مشخصات تبلیغ اسلامی، ابزارهای تبلیغ، شرایط موفقیتپیام ها در تبلیغ و...؛ مبلغ عنوان بخش دوم کتاب است که در آن، وظایف، شرایط واخلاق مبلغ تشریح می شود؛ بخش سوم به نکته ها و هشدارهای تبلیغیاختصاص دارد کهعنوان های آن چنین است:

نکته های تبلیغی (رعایت آداب اجتماعی، گذشت، بردباری، خدمت به مردم، دعابرای هدایت، نیروی ارشاد، مهم ترین مسئله این زمان، کیفیت نشر اسلام، فلسفه مرثیهخوانی، تفاوت موعظه و حکمت و خطابه، شور و حال داشتن، دعوت های سه بعدی وجاذبه علی علیه السلاموظیفه نویسندگان، مواد تبلیغی، عوامل انحراف در واقعه عاشورا و پیوندخطابه با اسلام) هشدارهای تبلیغی (پرهیز از اظهار نظرهای غیر متخصصانه، اصلاح دستگاه وعظ و تبلیغ، انتقاد از برخی از مبلغان، خطر روشن فکران، حرکت، در جهت استقلال فرهنگی، خطر التقاط فکری،

ص: ۸۱

حرکت در جهت استقلال فرهنگی، خطر التقاط فکری، نفوذ اندیشه های بیگانه، تجددگرایی افراطی، خطر جمود و جهالت، تدوین اصول و مبانی اسلامی، وضع نابسامان تالیفات و انتشارات مذهبی، اصلاح فکر دینی،فلسفه قیام امام حسین علیه السلام و ضرورت اصلاح وضع مرثیه خوانی و تحریفات عاشورا ومبارزه با آن ها).

آثار استاد از گذشته تا به حال به شکل ها و پیام های گوناگون منتشر شده است. درنقل مطالب تنها به آثاری که از سوی انتشارات صدرا و زیر نظر شورای نظارت آثارحضرت استاد به چاپ رسیده استناد شده است.

۴۹. تحلیلی از ترور متفکر شهید استاد مطهری (به ضمیمه مقاله ای که با خون نوشته شد.)

(بی جا، بی تا)، مرکز پخش، چاپ ایران گرافیک، (بی تا) ۶۶ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر شامل دو بخش است:

بخش اول: شامل مقاله آقای سید حسین تایب با عنوان تحلیلی از ترورو متفکر شهید استادمطهریاست. ایشان در این مقاله، به بررسی و تجزیه و تحلیل این حادثه غم انگیزپرداخته اند.

بخش دوم: با عنوان مقاله ای که با خون نوشته شد شامل موضوع های زیر است.

۱. مقدمه استاد شهید مرتضی مطهری بر کتاب علل گرایش به مادیگری به ضمیمه ماتریالیسمدر ایران.

۲. زندگی نامه استاد به قلم خود؛

۳. بررسی تحریف شخصیت های اسلامی مانند: حافظ و حلاج.

۴. تحریف آیات قرآن توسط گروه فرقان.

۵۰. تفکر فلسفی غرب از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

دژاکام، علی، تهران، موسسه فرهنگی اندیشه معاصر، چاپ دوم، ۱۳۷۷، ۵۶۹ صفحه، وزیری.

اندیشه ها و نظریه های به روز، کارآمد و بی بدیل علامه شهید مطهریرحمه الله به حق مایهافتخار مسلمانان به ویژه ملت عزیز ایران اسلامی است. چنان که پس از گذشت چند سالاز شهادت آن عالم مجاهد، آثار گران سنگ او هم چنان یکی از معتبرترین و ناب ترینتفسیرها درباره دین اسلام است و همواره در طول این سال ها مورد تمجید نشر ومطالعه دانش پژوهان، طلاب و دانشجویان حقیقت جو قرار گرفته است.

استاد مطهری یکی از مهم ترین استوانه های فکری انقلاب اسلامی بود و از دستدادن او یکی از دردناک ترین و جبران ناپذیرترین صفحات تاریخ انقلاب اسلامی بهشمار می آید. نقد اندیشه فلسفی غرب، یکی از مهم ترین موضوع هایی است که استادمطهری با جدیت بارها به آن پرداخته اند؛ به گونه ای که بیش تر آثار ایشان به چشممی خورد. پراکندگی این نقدها در آثار استاد، بهره برداری از آن ها را وقت گیر و دشوارمی ساخت. بنابراین، ایجاب می کرد مجموعه آن ها گردآوری و در قالب یک کتاب دراختیار پژوهشگران قرار گیرد. امروزه که ترجمه بدون نقد افکار فلسفی غرب و درقالب های گوناگون بیش از گذشته شدت یافته است، مطالعه نقدهای منصفانه و دقیق استاد، روشنگر اذهان حقیقت جویان است. در این مجموعه، اندیشه های متفکرانمغرب زمین شامل فلاسفه، دانشمندان علوم تجربی، اندیشمندان الهی و غیرالهی علومانسانی که در آثار شهید مطهری مورد نقادی قرار گرفته اند، مانند فیثاغورس، سقراط،افلاطون، ارسطو، رنه دکارت، جرج برکلی، دیوید هیوم، ویلیام جمیز، هانری برکسون،برتراندراسل و آرنولد توین بی.

ص:۸۳

گردآوری شـده است، ولی به سـبب این که بیش ترینحجم این مجموعه را فلاسـفه تشـکیل می دهنـد، نـام تفکر فلسـفی غرب برای آن انتخاب شده است.

نویسـنده در آغاز کتاب، بحثی با عنوان آسیب شناسی دینی از نگاه آیت اللّه مطهری بهدست داده است و آسیب شناسی دینی را در موضوع های زیر دسته بندی کرده وتوضیح هایی را ارایه داده است:

آسیب شناسی عقاید دینی، معرفت دین شناسان، جامعه دینی و نهادهای دینی.

این کتاب، پیش تر با همین عنوان در دو جلد جداگانه به چاپ رسیده است.

۵۱. تفسیری بر اصول فلسفه و روش رئالیسم علامه محمدحسین طباطبایی(با پاورقی شهیدمطهری)

شریعتی، سبزواری، محمد باقر، قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۳۱۲ صفحه، وزیری.

این کتـاب شامـل شـرح و تفسـیر مبـاحث مباحث اصول فلسـفه و روش رئـالیسم اثر علامـه طباطبایی و اسـتاد مطهری است. نویسـنده با تلخیص مباحث کتاب و افزودن مطالبجدید بر آن و توضـیح عبارت های صـحیح و مشـکل آن، کوشـیده است اصول فلسفه را بهزبان روز بر مشـتاقان این علم عرضه کند. وی در این کتاب با آمیختن متن کتاب اصول فلسـفه به پاورقی های استاد مطهری، بریـدگی ها و فصل ها را به یکـدیگر وصل و متنییکنواخت ارایه کرده است. تا خواننـده بهتر بتوانـد از آن بهره ببرد. البته، متن کتـاب بـاقلمی پررنـگ تر ارایه شـده است تا خواننـده به دیـدگاه های علامه طباطبایی و اسـتادمطهری بهتر واقف شود. در این کتاب بیش تر، موضوع های مباحث مورد نیاز نسل حاضر و فلسفه مورد بحث قرار گرفته است که

عبارتند از: فلسفه چیست؟ فلسفه وسفسطه، علم و ادارک، علم و علوم و ارزش معلومات.

۵۲. تلخیص مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی استاد مرتضی مطهری

معاونت تربیتی مرکز جهانی علوم اسلامی، اتحادیه انجمن های فرهنگی طلاب، (بی تا)، ۱۰۱صفحه، رقعی.

اثر حاضر گزیده ای از مجموعه کتاب هایمقدمه ای بر جهان بینی اسلامیشامل انسان وایمان، جهان بینی توحیدی، وحی و نبوت، انسان در قرآن، جامعه و تاریخ و زندگیجاوید یا حیات اخروی استاد شهید مرتضی مطهری است که به وسیله معاونت تربیتیمرکز جهانی علوم اسلامی اتحادیه انجمن های فرهنگی طلاب فراهم شده است. ارایه کوتاه و گویا از جهت گیری ها و مواضع کلی و بنیادین استاد، آشنایی بیش تر طلابخارجی با اندیشه های موثر استاد، الگوگیری از مواضع و جهت گیری های فکری استادو هدف های تنظیم این مجموعه است.

عنوان های اصلی کتاب چنین است:

انسان و ایمان (انسان و حیوان)، علم و ایمان، ایمان مذهبی، (آثار و فواید ایمان،مکتب، ایدئولوژی، اسلام مکتب جامع و هم جانبه)، جهان بینی توحیدی (انواع جهانبینی، معیار خوبی جهان بینی ها، جهان بینی توحیدی، خدا، واقعیت مطلق و مبداهستی، مراتب و درجات توحید، انسان و رسیدگی به یگانگی جهان، حکمت بالغه وعدل الهی، (تاریخچه اصل عدل در فرهنگ اسلامی)، وحی و نبوت (هدایت عامه،ویژگی های پیامبران، پیامبران صاحب شریعت، نقش تاریخی پیامبران، هدف نبوت ها وبعثت ها، دین یا ادیان، ختم نبوت، معجزه ختمیه، قرآن، مشخصات اسلام، پیامبراکرم صلی الله علیه و آله) انسان در قرآن (انسان در جهان

ص: ۸۵

بینی اسـلامی)، جـامعه و تاریـخ (جـامعه چیسـت؟) جـامعه سـنت، تاریـخ چیسـت؟ (تاریـخ علمی، نقـد و بررسـی، اسـلام و مادیتتاریخی، انتقاد، معیارها، تحول و تطور تاریخ)، زندگی جاوید یا حیات اخروی، (معاداز ارکان جهان بینی اسلامی، ماهیت مرگ، زندگی پس از مرگ، قیامت کبری).

۵۳. تمثیلات و تشبیهات در آثار استاد شهید مطهری

رجالی تهرانی، علیرضا، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۴۵۶ صفحه، رقعی.

مجموعه حاضـر مشـتمل بر بیش از ۲۵۰ تمثیـل و تشـبیه اسـت کـه اسـتاد بزرگـوار علامهشـهید حضـرت آیـت اللّه مرتضـی مطهریرحمه الله در سـخنرانی ها و کتاب های ارزنده خویشبیان فرموده است. دفتر تبلیغات اسلامی با توجه به صاحب نظر بودن اسـتاد شـهید و دربسـیاری از علوم اسـلامی، به همراه ویژگی منحصـر به فرد ایشـان در بیـان روان و سهلمشـکل ترین مباحث و موضوع ها در قالب تشبیه و تمثیل، این کتاب را منتشر کرده است.این اثر، در موضوع هایی هم چون مباحث اعتقادی، اخلاقی، تربیتی، معنوی، عرفانی،اجتماعی، قرآنی، فقهی، عبادی، منطقی، فلسفی، فراهم آمده است که برخی از عنوان هاو موضوع های مطرح شده چنین است:

۱. تمثیلات و تشبیهـات اعتقـادی: خداشناسـی، پـایه و اسـاس دین، آمیختگی خودشناسـیو خداشناسـی، اعتقاد الهی و گرایش مادی، خـدا مالک حقیقی همه چیز، جهان و نظام کل،مراتب هستی، هماهنگی و ارتباط میان موجودات، عدل الهی، همه امور در حوزه قضاو قدر است، اختلاف ها و تفاوت ها، منشأ شر، فلسفه آزمایش انسان ها، مراتب هدایت

وضلالت، وحی و الهام، جاودانگی روح، شهادت جوارح انسان در قیامت، فرهنگ اسلامو...

۲. تمثیلات و تشبیهات اخلاقی: تهذیب نفس، معیار کمال، تعهد متقابل در تقوا،فرصت توبه، حقیقت نفاق، نسبت دنیا و آخرت، جهاد با نفس، دنیای شعور باطن، قلب،آرزوهای باطل و بزرگ، راه سعادت، تفاوت و ارتباط دنیا و آخرت، دنیا؛ مدرسه انسان،ناامیدی و افسردگی.

۳. تمثیلات و تشبیهات تربیتی: تربیت، ساختن نیست پرورش دادن است. فرق تربیت وصنعت، روش مطالعه، تربیت غلط روحی انسان ها، روحیه انسانی، هدف و کار معلم،علم و تفکر، رابطه عقل و علم، سختی تبلیغ، تأثیر معاشرت با بدان، کتاب های مسموم،تربیت صحیح کودک، اثر تربیتی بلایا و استاد مطهری و نهج البلاغه.

۴. تمثیلات و تشبیهات معنوی ـ عرفانی: زهد و تقوا، تمرین روح، کرامت نفس، مراقبهو محاسبه، مومن واقعی همیشه به یاد خداست، اقسام یقین، آفات عقل، صحت، آیاحقیقت تلخ است، محاسبه و معاتبه، محبت علیعلیه السلام، عوامل تصفیه آلودگی های فکریاز آب زلال اسلام، گرامی داشتن روح، صحنه کربلا.

۵. تمثیلات و شبهات خانوادگی ـ اجتماعی: تقوا و روابط اجتماعی مردم، جامعه، حق وباطل، فرق تکامل و پیشروی، عدالت یا مساوات، عدالت اجتماعی و عدم تبعیض،تعاون و همکاری های اجتماعی، خون شهید، حق شهید، رابطه آگاهی و حرکت، مصلحموفق، صدمه، تاریخ و شناخت مقتضیات، ولایت پدر، عفاف زنان، کانون خانواده.

۶. تمثیلات و تشبیهات قرآنی: قرآن را قرن به قرن بهتر تفسیر کرده اند، راه نداشتن شکبه قرآن، آیات ام الکتاب، انسان در قرآن،

ص: ۸۷

منافقان، کافران، از نظر قرآن بین دنیا و آخرت تضادنیست، وضع و حال کافران، جلوه خدا، جمال طبیعت، رشد عقلانی بشر در عصر پیامبر صلی الله علیه و آله.

۷. تمثیلات و تشبیهات فقهی ـ عبادی: علم و اجتهاد و مسئله خاتمیت، عناوین اولیه وثانویه، ثبات و تحول قوانین اسلامی، عبادت، ارزش امر به معروف و نهی از منکر درنهضت حسینی پرستش آگاهانه و ناآگاهانه، حبط اعمال، نیکوکار مسلمان و غیرمسلمان، مراتب عبادت، احتیاج و دعا، نماز جماعت.

۸. تمثیلات و تشبیهات منطقی ـ فلسفی: جدا نشدن علوم از فلسفه، منطق، فرق بینکتاب های فلسفی با ادبی، تصادف در خلقت، ماده و صورت چگونگی حصول لذات وآلام پس از جدایی نفس از بدن، شناخت اعتبارات ذهن، انسان و زمان، وظیفه منطقارسطویی، نتیجه برهان لمی و برهان خلف، تبدیل شناخت سطحی به شناخت منطقی توسط ذهن و علم.

۵۴. تن پاره امام (سری مجموعه شعرهای مذهبی، جلد نهم، ویژه نامه شهید مطهری).

محقق، جواد، (به کوشش)، (بی جا)، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۰، ۲۴ صفحه، رقعی.

این اثر شامل ۱۲ شعر کوتاه درباره جنبه های گوناگون شخصیت علمی و... استاد است.عنوان های برخی شعرها چنین است: جشن گرازها، نام مطهر، ای چشمه زلال حقیقتو در غم استاد.

چاپ دوم این کتاب نیز به همراه اشعار دیگر با نام تاوان عشق: سوگنامه معلم

ص: ۸۸

۵۵. جزوه امر به معروف و نهی از منکر

(خلاصه شده از آثار شهید مطهری برای مسابقه بزرگ امر به معروف و نهی از منکر: طرح یاوران معروف).

واحد فرهنگی و تربیتی سیاسی ـ اجتماعی دانش آموزان (تهیه و گردآوری)، (بی جا)، واحد فرهنگیو تربیت سیاسی ـ اجتماعی دانش آموزان، ۱۳۷۳، ۶۰ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر، از مطالب و آثار استاد درباره امر به معروف و نهی از منکر گردآوریشده است که برای مسابقه ای فرهنگی به این منظور، تنظیم شده است و برخی ازبحث های مطرح در آن به شرح زیر است:

فرضیه هر صد سال یک مجدد دین، روش پیامبرانه، نسل جوان یا اندیشه جوان،عالم زمان خویشتن باش، نمونه دو نسل، سرمایه یا سربار، تسلط بر نفس و علم ومهارت.

۵۶. جلوه های معلمی استاد مطهری

وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، تهران، انتشارات مدرسه،چاپ سوم، ۱۳۶۹، ۳۱۶ صفحه، وزیری.

این اثر در معرفی مدرسان و استادان بزرگ اسلامی و شناساندن روش آموزش آن ها، دربسیاری جهت ها می تواند نقطه آغازی باشد تا برنامه ریزان، معلمان و دانش آموزان مادریابند که بهره وران از چشمه پاک و گوارای اسلام، علم را نورالهی، معلم را وارثپیامبران و آموزش را یک وظیفه دینی و تکلیف الهی می دانند. کتاب حاضر کهمجموعه ای از دیدگاه ها و سخنرانی ها و مصاحبه ها و مقاله ها درباره جنبه های گوناگونشخصیتی استاد شهید مطهری است، در سالروز شهادت آن استاد و هم زمان با هفتهمعلم تقدیم معلمان، دبیران و دلسوختگان آموزش

ص: ۸۹

و پرورش گردیده تا بتوانند گوشه ایاز ویژگی های یکی از قله های بلند و رفیع تعلیم و تربیت اسلامی را معرفی کنند.

کتاب دارای فصل های زیر است:

۱. استاد مطهری از دیدگاه ... ، عنوان نخستین فصل کتاب است که شامل سخنان امامخمینیرحمه الله درباره آیت اللّه سید علی خامنه ای، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی،آیت اللّه موسوی اردبیلی درباره شخصیت استاد است.

۲. عنوان فصل دوم گوشه هایی از زندگانی استاد است. این بخش، سال شمار زندگانی استادو شرح حال وی را با استفاده از آثارش در خود جای داده است.

۳. جلوه های معلمی استاد از زبان شاگردان و یاران او.

۴. مقالات، عنوان فصل چهارم که شامل موارد زیر است:

سیری در اندیشه های اجتماعی شهید مطهری، از محمود نفیسی (تقی زاده)؛ شهیدمطهری و یهود، نوشته شمس الدین رحمانی؛ لغات و اصطلاحات تعلیم و تربیت درآثار استاد، اثر محمد حسن محمدی؛ راه و رسم معلمی و نهضت های ضد عقلی درتاریخ اسلام برگرفته از آثار شهید مطهری، نوشته علی تاجدینی.

۵. چکیده ای از کتاب تعلیم و تربیت اسلامی، عنوان بخش بعدی کتاب است که در آنخلاصه ای از کتاب تعلیم و تربیت در اسلام استاد که به وسیله علی تاجدینی تنظیم شده،آمده است.

۶. اشعار: شامل اشعاری در سوگ استاد است که برخی از آن ها عبارتند از:

به یاد شهادتش در ۱۲ اردیبهشت، جواد محدثی؛ رفتی، نه این هنگام،

ص: ۹۰

گاه رفتنت بود، سپیده کاشانی؛ شهید مطهر، حمید سبزواری؛ در سوگ استاد شهید مطهری، اسداللّه شعبانی؛ دریغی در سوگ انسانی بزرگ، محمود شاهرخی؛ با یاد شهید مطهری، سید حسن حسینی؛ شاهد جاودانه کوکب عشق، سعید یوسف نیا؛ ای چشمه زلال حقیقت، جواد محقق.

۷. به پایان آمد این دفتر، حکایت هم چنان باقی است عنوان آخرین فصل کتاب می باشد کهشامل برگزیده ای از آثار استاد درباره مسایل فرهنگی است.

۵۷. جهان بینی شهید مطهری

سروش، عبدالکریم، تهران، (بی تا)، ج۱۳۵۹ج، ۵۶ صفحه، رقعی.

کتاب دو بخش دارد: بخش اول کتاب حاضر، ضمیمه کتاب علل گرایش به مادیگری بهضمیمه ماتریالیسم در ایران از استاد است. بخش دوم به سخنرانی دکتر عبدالکریم سروشدر سالگرد شهادت استاد اختصاص یافته است که عنوان آن احیای دینینام دارد. در اینسخنرانی که به دو قسمت تقسیم شده است، نویسنده در قسمت دوم سخنرانی با تأکیدبر فعالیت های استاد در زمینه احیای اندیشه اسلامی می نویسد: «مرحوم مطهری ازکسانی بود که در زمینه احیای اندیشه دینی در جهت آراستن فکر می کرد و در جهتپیراستن هم فکر می کرد».

۵۸. حاصل عمر (سیری در اندیشه های فلسفی و کلامی استاد مطهری (جلد اول:فلسفه)).

نصری، عبداللّه، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۴۹۴ صفحه، رقعی.

این اثر جلد نخست از پژوهشی است که در آن نویسنده به بررسی آثار و اندیشه هاو نیز شخصیت علمی استاد مطهری پرداخته است. نویسنده در این مجلد کوشیده استتا اندیشه های فلسفی استاد را مورد بحث قرار دهد و در جلد دوم، محور بحث،اندیشه های کلامی و دین پژوهی آن استاد فقید است.

نویسنده در مقدمه، هدف و انگیزه خود را از نگارش کتاب این چنین بیان می دارد:

«یکی از دردها و ضرورت هایی که مرا به چنین پژوهشی واداشت این استکه ما به متفکران اصیل خود _ که انگشت شمارند _ بهای چندانی نمی دهیم.بها دادن به یک متفکر نیز چیزی جز کند و کاو و نقد و تحلیل آرا واندیشه های او نیست. متاسفانه هم دچار غفلت هستیم و هم خود باخته. چرادر کنار درس و بحث هایی که در باب اندیشه های دکارت، لاک، هیوم، کانت،هگل، ویتگنشتاین و هایدگر و حتی ابن سینا و ملاصدرا مطرح می کنیم، ازاندیشه های علامه طباطبایی، استاد مطهری، علامه جعفری و استاد حائری و...نباید سخن بگوییم؟! چرا باید درس های گوناگون در باب تاریخ فلسفه غربداشت، اما درس مستقلی در باب تاریخ فلسفه معاصر خود _ آن هم در هیچیک از مقاطع تحصیلی در رشته های مختلف فلسفه _ نداشته باشیم؟! کم نیستنداستادان فلسفه ای که برای فیلسوفان معاصر غربی ارج و قرب بسیار قائل اند، امافیلسوفان معاصر اسلامی را به هیچ می انگارند. بدون شک یکی از عوامل اینبی توجهی عدم آشنایی آن ها با اندیشه های این قبیل متفکران است».

این مجموعه از برخی فهرست ها و موضوع های زیر سامان یافته است:

۱. گذر ایام (دوران کودکی، سفر به قم، درس نهج البلاغه، درس های امام خمینی، درمحضر علامه طباطبایی، فعالیت های علمی و تبلیغی،

ازدواج، جلسات اصول فلسفه،عزیمت به تهران، استادی دانشگاه، فعالیت های فرهنگی سیاسی، حسینیه ارشاد، تحولروحی و شهادت).

۲. چیستی فلسفه (طرح دقیق مسایل فلسفی، فلسفه اسلامی و ریشه هایآن، فلسفهاسلامی و کلام، سیر تاریخی مسایل فلسفی و حکمای اسلامی).

۳. فلسفه و عرفان (ریشه های عرفان، فرق های عرفان با فلسفه، تأثیر عرفان بر فلسفه و آثارمثبت عرفان).

۴. نظام معرفت شناسی(تعریف شناخت، ضرورت و امکان و ابزار شناخت، راه حصولعلم، مراحل و درجات و ملاک و معیار شناخت، ویژگی های حقیقت، مبنایمعرفت شناسی و نقد معرفت شناسی هگل و مارکسیسم).

۵. معقولات ثانیه فلسفی در مقایسه با مقولات کانت (تعریف معقول، تعریف معقولات اولیه وثانویه، تطور تاریخی نظریه معقول ثانی نزد حکما، درآمدی بر فلسفه کانت، نقد وتحلیل مقولات کانت و نقد معرفت شناسی کانت).

۶. حرکت (تعریف و معنای حرکت، موضوع و مقوله حرکت، غایت حرکت، نقش مانعدر حرکت، نقش تضاد، تضاد در فلسفه هگل و مقایسه هگل با ملاصدرا).

۷. ماده و صورت (تعریف هیولی، اثبات هیولی، منکران هیولی، اشکالاتی وارد بر هیولیو حرکت جوهری و هیولی).

۸. تحلیل امکان ذاتی(امکان ذاتی و امکام استعدادی، فرق های امکان استعدادی با امکانذاتی، ماهیت استعداد، هیولی و امکان استعدادی).

۹. چند بحث فلسفی(ملاک بداهت ضرورت، تقسیم وجود، جنس و فصل و تحلیل مفهومحدوث و قدم).

ص: ۹۳

۱۰. هستی شناسی جامعه (تعریف و ضرورت جامعه، ماهیت جامعه، نظریه مطهری،مصباح و نقد مطهری و تکامل اجتماعی).

۱۱. فلسفه اخلاق (تعریف اخلاق، تعریف سعادت، سعادت و لذت، سعادت و آرزو،عوامل و مراتب سعادت، آیا سعادت مطلق است یا نسبی؟ نقد نظریه کانت، من علوی ومن سفلی، نقد علامه طباطبایی، معنای حسن و قبح و مقایسه نظریه راسل با علامه طباطبایی).

۱۲. فلسفه تاریخ (آیا تاریخ علم است؟ انواع معرفت تاریخی، مبانی ماتریالیسم تاریخی،تحلیل و نقد ماتریالیسم تاریخی).

۱۳. فلسفه حق و عدالت (تعریف حق رابطه حق و تکلیف، مبنای حقوق طبیعی، فلسفهعدالت، نقش عدل در حقوق اسلامی و تعریف و ضرورت عدالت).

۱۴. اندیشه سیاسی(انسان و رهبری، ضرورت رهبری، حکومت، حق مردم، ولایت وزعامت، هدف حکومت، مشروعیت، شکل حکومت و روابط در جامعه اسلامی).

۱۵. آزادی(تعریف آزادی، ضرورت آزادی، مبنای آزادی، انواع آزادی، آزادی فکر وعقیده، آزادی بیان، محدودیت های آزادی و ارزش آزادی).

در پایان کتاب، فهرست اعلام نیز آمده است.

۵۹. حاصل عمرم

شاخه دانش آموزان حزب جمهوی اسلامی استان تهران، تهران، حزب جمهوی اسلامی، چاپ اول،۱۳۶۲، ۶۰ صفحه، رحلی.

در آغاز کتاب، پیام حضرت امام خمینی به مناسبت شهادت استاد شهید آیت اللّه مطهریآمده است.

سپس مطلبی با عنوان تحلیلی از شهادت استاد به بررسی و تبیین اندیشه های

استاد ونیز تفکر الحادی مخالفان استاد چون: مارکسیست ها، مسلمانان چپ و به ویژه گروهضاله فرقان پرداخته است و در پایان، گزیده هایی از سخنان حضرت امام خمینی، علامهطباطبایی، شهید مظلوم دکتر بهشتی، حجت الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانیو... را آورده است که درباره جنبه های شخصیتی استاد شهید است. در ادامه منتخبی ازسخنان شهید مطهری درباره امام خمینی، شهید، شهادت، توحید، ایمان، روحانیت،رهبری انقلاب، انقلاب اسلامی، جامعه اسلامی، نهضت خدایی، عدالت، استقلال،فرهنگی، آفات نهضت، جزای آخرت، فرهنگ اسلامی، روشن فکری، مکتب هاياالتقاطی، مکتب اسلام، عبادت، علم و ایمان، عقیده و ایمان، سعادت و شقاوت، مرگ،راز بقای امام حسین علیه السلام، و شعر «ای مطهر» از امیر مصدق، همراه با تصاویری از مراحلمختلف زندگی استاد شهید مطهری فراهم آمده است.

۶۰. حاصل عمر (به مناسبت یازدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری).

تهران، تبلیغات و انتشارات نمایندگی ولی فقیه در سپاه، چاپ اول، ۱۳۶۹، ۱۹۸ صفحه، رقعی.

این اثر به مناسبت گرامی داشت یازدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری به وسیلهتبلیغات و انتشارات نمایندگی ولی فقیه در سپاه تهیه و تدوین شده است که شاملموضوعات زیر می باشد.

پیش گفتار، شرح کوتاه زندگانی استاد مطهری، شعری از استاد شهید در غم فراقامام خمینیرحمه الله، شهید مطهری در کلام امام خمینی رحمه الله، (پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استاد مطهری، متن سخنرانی حضرت امام در مدرسه فیضیه به مناسبت شهادتاستاد، پیام امام خمینی

رحمه الله به مناسبت اولین سالگرد شهادت استاد، پیام امام خمینی بهمناسبت دومین سالگرد شهادت، سخنان امام خمینی به مناسبت سومین سالگردشهادت)، شهید مطهری در کلام آیت اللّه خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی (پیام رهبرمعظم انقلاب به مناسبت ششمین سالگرد شهادت استاد، متن مصاحبه با آیت اللّه خامنه ای پیرامون شخصیت استاد مرتضی مطهری) پیام علامه طباطباییرحمه الله به مناسبتشهادت استاد، نقش شهید مطهری در پیروزی انقلاب به روایت حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی، ابعاد مختلف شخصیت استاد مطهری (شخصیت فقهیاستاد؛ متن سخنرانی حجت الاسلام عمید زنجانی به مناسبت هفتمین سالگرد شهادتاستاد در دانشگاه شهید چمران، مطهری پرچمدار مبارزه با التقاط، مطهری در سنگرستیز با استبداد و استعمار)، روحانی اسوه (جواد محدثی)، به یاد شمع: اشعاری به یاداستاد شهید آیت اللّه مرتضی مطهری، معرفی آخرین اثر منتشره استاد مطهری و فهرستآثار استاد.

۶۱. حدیث شمع

اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان، بخش معارف اسلامی قم، مؤسسه مطبوعاتیدارالکتاب ــ جزایری، چاپ دوم، ۱۳۷۶، ۸۲ صفحه، رقعی.

این نوشتار که به وسیله بخش معارف اسلامی اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانتهیه و تدوین گردیده، خلاصه ای است از زندگی نامه استاد شهید آیت اللّه مرتضیمطهری که بیش تر به طرح جنبه هایی از زندگی و روحیات اخلاقی و معنوی و عملی آنبزرگوار پرداخته است.

عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

ولادت مطهر، فصل شکفتن (دوران کودکی)، مطهری نوجوان، روح مطهر درمحضر خورشید، مرغ سحر، فراست سیاست، روح مطهر و

ص: ۹۶

خورشید جاوید، روحمطهر و نهج البلاغه، استاد در مکتب تدریس، (برخورد متین توام با مهربانی، روشاستعدادهای شاگردان، ساده گویی و استفاده از مثال و داستان در تدریس، تدریسکاربردی، توصیه و تحقیق، تعظیم استاد)، ویژگی های استاد در روش تحقیقاتی (درکضرورت و نیاز، حاکمیت روح علمی، استمرار منظم در تحقیق، مطالعه مفید درتحقیق)، استاد مطهری معلمی در خانواده، نامه های نورانی (نامه ای به پدر، نامه استاد بهپسرشان، نامه استاد به دخترشان)، حدیث شمع (چهره نورانی، خوابی برتر از بیداری،آخرین دیدار، در مسلخ عشق، آخرین یادداشت)، فرازهایی از اندیشه های استاد(هجوم فرصت طلبان بعد از پیروزی نهضت، خلوص در عمل، هم بستگی دین وسیاست، شهید و حدیث سوختن شمع، نقش ایمان در بهبود روابط اجتماعی، معنا وحقیقت تقوا، تقلید ممنوع و مشروع، ضرورت راهنمایی نسل جوان، استقلال فرهنگی،رابطه علم و ایمان، خداشناسی مبنای انسانیت، یاد خدا، تنها مایه آرامش جان، آزادیفکر در اسلام، حجاب و شرافت زن، صفات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، مشارطه، مراقبه، محاسبه،معاتبه و معاقبه، لزوم توام بودن عقل و علم).

۶۲. حکایت ها و هدایت ها در آثار شهید آیت اللّه مطهری

صاحبی، محمد جواد، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ سیزدهم، ۱۳۷۹، ۴۲۸ صفحه،رقعی.

این اثر، مجموعه ای است از داستان ها و حکایت هایی که استاد شهید رحمه الله در سخنرانی هاو نوشته هایش به عنوان شاهد از آن ها استفاده کرده است. نویسنده در این اثر کوشیدهاست مطالب پراکنده بعضی از داستان ها را به هم ارتباط دهد و از داستان ها وحکایت های استاد نتیجه گیری کند تا آن

ص: ۹۷

جا که گاه فصلی از یک کتاب را به شکلیکوتاه و خلاصه، در یک حکایت نقل می کند تا بلکه هدایتی برای فطرت های پاک وعقل ها و قلب های سلیم واقع شود. این کار، نه تنها به روح و جان کلام استاد لطمه اینزده، بلکه تا حد ممکن کوشیده است تا از عبارت ها و الفاظ آن شهید سعیداستفاده کند.

این اثر از پنج فصل تشکیل شده و عنوان ها، سر فصل ها و برخی موضوع های مطرحشده چنین است:

فصل اول: حکایت ها و هدایت هایی از زندگی پیامبران و امامان (از کودکی بزرگ بود،رحم و محبت، این منطق پیامبر نیست، یک نصیحت مهم، گریه بر شهید، اجرای حدالهی، ملی گرایی خلاف اسلام است، یک زن و چند شوهر، شکایت از علی، چقدرحاجی کم است، شرایط گناه آماده است، ولی قاطعیت در تبلیغ).

فصل دوم: حکایت ها و هدایت هایی از زندگی عالمان و مجاهدان (مرد حق و حقیقت،روحانیت شیعه، لباس فاخر، مرجع کل شیعه، مقدس اردبیلی، قهرمان کیست، عالمیکه مرجعیت را از خود سلب کرد، شش عاشق مهاجر، مهر علی، حتی در آخرینلحظات، زنی در برابر ظالم).

فصل سوم: حکایت ها و هدایت هایی از زبان ریزبینان و عارفان (جهاد عامل اصلاحنفس، گنج نزدیک است، دعا و لبیک خدا، اثر تلقین، مسجد مهمان کش، هم دردی).

فصل چهارم: حکایت های عبرت انگیز از زندگی کج روان و منحرفان (جاپای شیر،اختراع یک مسئله شرعی، هدف وسیله را توجیه می کند،

پیاز عکه در مکه، زیاده رویدر عبادت، خطر تحریف، موذن بد صدا، مقابله به مثل، عزاداری بی هدف).

فصل پنجم: حکایت ها و هدایت هایی از حماسه های حسین و حسینیان (ریاست طلبی فاجعهآفرید، سیاست حسینی، عزم شهادت، توبه مقبول، آخرین نماز، اسب بی صاحب، آیینه، تمامنمای پیغمبر، سقای کربلا، مادر چهار شهید، خطابه شورانگیز و پیوند با شهیدان).

۶۳. حکومت دینی از منظر استاد شهید مطهری

قدردان، قراملکی، محمد حسن، تهران، موسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، چاپ اول، ۱۳۷۹،۲۱۶ صفحه، رقعی.

علامه شهید مرتضی مطهری از جمله نوادر برجسته و صاحب نظر معاصر در مسایلاسلامی است که موضع و قرائت وی به عنوان یک متخصص و یک ایدئولوگ انقلاباسلامی جایگاه و اعتبار ویژه ای دارد. این ویژگی استاد مطهری سبب شده است تانویسنده کتاب حاضر، به تدوین و تنقیح آرای ایشان در تدوین فلسفه سیاسی اسلامیپردازد. سبک تدوین این کتاب استقرایی است و شیوه تحقیق آن نیز به صورتتوصیفی و تحلیلی است و بیش تر توجه نویسنده بر تدوین و تبیین آرای استاد مرتضیمطهری متمرکز شده است. در مواردی که مواضع استاد مطهری شفاف نبود، نویسندهکوشیده است با جمع و مقایسه آرا و عبارت های گوناگون، نظر ایشان را تبیین کند. ازویژگی های کتاب حکومت دینی از منظر استاد شهید مطهری این است که خواننده آن،علاوه بر دسترسی به نظریه های استاد مطهری، با آرا و شبهه های برخی معاصران نیزآشنا می شود. می توان ادعا کرد که این نوشتار، نیم نگاهی به آرا و قرائت های گوناگوناندیشوران معاصر در این باره است.

ص: ۹۹

مطالب کتاب، در سه بخش نوشته شده است: در بخش اول، مشروعیت حکومت،فرضیه های مطرح شده در مشروعیت حکومت، مشروعیت حکومت معصومینبررسی شده و در آن، شبهات بعضی از معاصران در خصوص مشروعیت حکومتمعصومین نیز بررسی شده است. در بخش دوم به موضوع ولایت فقیه، فرضیه هایمطرح درباره مشروعیت ولایت فقیه پرداخته شده و در آن، نظریه استاد مطهری دراین باره تحلیل قرار گرفته است. در بخش سوم این کتاب، نظریه جمهوریاسلامی،حقوق مردم در حکومت اسلامی، بعضی احکام اجتماعی دین، تحلیل و بررسی شده است.

جدانگاری دین وسیاست؛عنوان گفتاری است که در مقدمه این کتاب به تحریر درآمده است.

۶۴. حوزه و روحانیت از دیدگاه شهید آیت اللّه مطهریرحمه الله

شهرویی، داوود، قم، انتشارات پارسایان، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۱۳۶ صفحه، رقعی.

شهید جاوید، فیلسوف توانا، خطیب بلیغ، عالم با عمل، مجتهد توانا، اندیشمند بزرگ،روشن فکر مذهبی، نویسنده زبردست، استاد دلسوز، شاگرد قدردان، سخن گوی بزرگ،حکیم عزیز، آیت اللّه مرتضی مطهری، (اعلی اللّه مقامه الشریف) از جمله روحانیانی بودکه افتخار خود را در روحانی و ملبس به حوزوی بودن می دانست و با جان و دل از آندفاع می کرد. وی در حورزه و برابر حوزه کارهای فراوان و ارزنده ای انجام داد. استاد باهمتی بالا کوشید ارتباط محکم تر و بهتر و اصولی تری میان حوزه و مردم و دانشگاه،حوزه و علوم امروزی و بالاخره حوزه و جهان برقرار کند.

ص: ۱۰۰

در این کتـاب، نظریه هـای گران قـدر شـهید مطهری دربـاره حوزه و روحـانیت بیـان شـدهاست. با نظریه هایی چون: وظایف، مشکلات و خدمات حوزه های علمیه و روحانیتشیعه نویسنده هدف از تدوین این کتاب و کتاب های دیگر را عمل به سفارش های مقامعظمای ولایت، آیت اللّه خامنه ای(حفظه اللّه) و پر کردن خلأ اندیشه های شخصـیت هاییچون شهید مطهری می داند و در ادامه به نویسـندگانی که به نوشـتن چنین کتاب هاییدست می زنند و یا خواهان این گونه کارها هسـتند، پیشنهاد می کند که با همکارییکدیگر یک واحد کاری منسجم تشکیل دهند و به نگرش های موضوعی کتاب هایاستاد بپردازند.

این کار سودهای بسیاری دارد که از آن جمله تقسـیم کار، برنامه ریزی منظم، اشتغالبه موضوع های گوناگون و دیگر این که اصولاً کار گروهی اشکال ها و کمبودهای کم تریدارد.

کتـاب حاضـر، از چهـار فصـل تشـکیل شـده است. در فصل اول افتخارهای حوزه ازجهت هایی بررسـی شـده است. فصل دوم وظـایف و مسـئولیت های حوزه را به طور اعمو هر طلبه را به طور اخص مشـخص و تبیین کرده است. در فصل سوم مشـکلات وچالش های این قشر به نقد گذاشته شده است. در فصل چهارم به مهم ترین مشکل حوزهو به قول استاد ام المسایل مشکلات حوزه، یعنی مسئله بودجه اختصاص دارد.

۶۵. خاطرات من از استاد شهید مطهری

دوانی، علی، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۵، ۱۲۲ صفحه، رقعی.

کتاب حاضـر، شامل برخی خاطره های حضـرت حجت الاسـلام و المسـلمین دوانی ازاسـتاد شـهید آیت اللّه حاج شیخ مرتضی مطهری است. این خاطره ها گونه هایی اززندگانی سراسر تلاش و مبارزه علمی و عملی

ص: ۱۰۱

استاد را روشن می سازد. از این رو،مطالعه آن برای همه قشرها به ویژه جوانان که خود زنـدگی آن بزرگ مرد را درکنکرده اند، سودمند است.

شیوه فکری و عملی استاد مطهری، شامل دقایق و ظرایفی است که برای بسیاری ازمردم ما حتی آشنایان با شخصیت و آثار او پنهان است. این کتاب، برخی از آن دقایق وظرایف را آشکار می نمایـد. برخی از عنوان ها و موضوع های مطرح شـده بـدین قراراست:

نخستین بار که استاد شهید را دیدم، با شهید نواب صفوی رهبر فدائیان اسلام، درجلسه مجله «مکتب اسلام» در کنگره هزاره شیخ طوسی، استاد شهید در دانشکده الهیات، استاد شهید در حسینیه ارشاد، نگرانی استاد شهید از آینده حسینیه ارشاد،بازداشت استاد شهید توسط ساواک تهران، ممنوع المنبر شدن استاد شهید، درباره گروهفرقان، چرا استاد شهید از قم به تهران آمد؟ استاد شهید مرتضی مطهری و کنگرهبزرگداشت فقیه عالم حاج شیخ مرتضی انصاری، توجه استاد شهید به عمق افکار شیخانصاری، نظر استاد شهید درباره اخباریگری، پیشنهاد جالب برای تقسیم تخصص ها درفقه، علم اصول در نظر استاد مطهری و شعله ای که خاموش شد.

کتاب فوق با عنوان «ذکریاتی مع الشهید مطهری» توسط آقای خالد توفیق ترجمهشده و در سال ۱۴۱۷ ه . ق از سوی موسسه ام القری للتحقیق و النشر، در ۲۸۲ صفحهوزیری منتشر گردیده است.

۶۶. خدا زیباست (نگاهی نو به کتاب مسئله حجاب، نوشته متفکر شهید، مرتضی مطهری).

نادری، ناصر، نقاش: عطیه مرکزی، تهران، انتشارات موج ادب، چاپ دوم، ۴۰ صفحه، رقعی.

۶۷. خلاصه کتاب حماسه حسینی استاد شهید مرتضی مطهری

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت دانشجویی) «تهیه و تدوین»، تهران، انتشاراتدانشگاه امام صاد علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۳۶ صفحه.

خلاصه کتاب حماسه حسینی، از مجموعه آثار استاد شهید مطهری است که به کوششمرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلامتهیه و تدوین شده است و به عنوان یکی ازدرس نامه های اصول عقاید در دانشگاه امام صادق علیه السلام به شمار می رود.

کتاب حاضر، از یک مقدمه طولانی و هشت بخش تشکیل شده است. تهیه کنندهتلاش کرده سخنان شهید مطهری را درباره حماسه حسینی و فرهنگ عزاداری بهصورت منظم تدوین و ارایه کند. عنوان ها و موضوع های اصلی چنین است:

رهنمودهایی از امام خمینیرحمه الله، رهنمودهایی از رهبر معظم انقلاب، بایدها ونبایدهای سوگواری، حماسه حسینی، ماهیت قیام حسینی، تحلیل واقعه عاشورا، امر بهمعروف و نهی از منکر در نهضت حسینی، شعارهای عاشورا، عنصر تبلیغ در نهضتحسینی، تحریفات در واقعه تاریخی کربلا، نمونه ای از تحریفات.

این اثر، قسمتی از کتاب سیری در سیره معصومین علیه السلام، خلاصه آثار استاد شهیدمرتضی مطهری «دفتر دوم» است.

۶۸. خلاصه مطالب مهم یک کتاب (نظرات اقتصادی شهید مطهری).

استادی، رضا، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، مجمع بررسی هایاقتصادی اسلامی، ۱۳۶۷، ۲۶ صفحه

۶۹. خلاصه مقالات دین دومین گردهمایی بازشناسی اندیشه های شهید مطهری(مطهری و نگرش جامع گرایانه)

ستاد دومین گردهمایی بازشناسی اندیشه های شهید مطهری (تدوین)، مشهد ستاد دومینگردهمایی بازشناسی اندیشه های شهید مطهری، اردیبهشت ۱۳۷۶، ۳۹ صفحه.

در این مجموعه، خلاصه مقاله های ارایه شده در دومین گردهمایی بازشناسی اندیشه هایشهید مطهری (مطهری و نگرش جامع گرایانه) فراهم آمده که عنوان های آن ها چنین است:

پیام حضرت امام خمینی به مناسبت شهادت شهید مطهری؛ اندیشه و دیدگاه اقتصادی شهید مطهری (اسماعیل اولیایی)، تفاوت زن و مرد دو صنف از نوع انسانی(مجتبی منظری)، جایگاه و کارکرد زن در جامعه دینی (رحمان پیره بابی)، جایگاه وکارکرد زن در جامعه دینی (حسین حیدر پور)، جایگاه و کارکرد زن در جامعه دینی(محمد جواد زنجانی طبیعی)، جایگاه و کارکرد زن در جامعه دینی (ثریا ضیایی)،جایگاه و کارکرد زن در جامعه دینی (محمد رضا عطایی)، خواسته ها و بایسته های نسلجوان (محمد جواد محمدی زنجیره)، رهبری از نگاه استاد شهید مرتضی مطهری(عنایت اللّه یزدانی)، زبان، منطق و معارف قرآن از دیدگاه شهید مطهری (محمودفضیلت) زن و ولایت و شئون (فاطمه حسن دوست)، تحقیقی در سیره عملی استادمطهری (احمد محمودزاده) سیره عملی شهید مطهری (حمید رضا قاسمی ندوشن)،شهید مطهری و نگرش جامعه گرایانه به دین (علاءالدین موسوی)، قلمروشناسی عقلو دین (ناصر سلمانی ایزدی)، مدل ریاضی اندیشه های سیاسی استاد مطهری (احمدحسینی ماهیتی)، مطهری فرزند زمان (حسین موسوی)، مطهری و اندیشه های دینی درجامعه امروز (محمد حسین بلوری)،

مطهری و نقد اندیشه ها (کیان حق شناس)،مقدمه ای بر شناخت سیره عملی شهید مطهری (علی ربانی خوراسگانی)، نقد وارزیابی اندیشه های سیاسی معاصر از دیدگاه مطهری (مهدی بزرگی)، نگاه استاد شهیدمطهری پیرامون دین و عقل در معارف قرآن (سیف اللّه روحانی)، نگاهی به سیره عملیو علمی استاد مطهری (زهرا مشیدی).

۷۰. خلاصه مقالات همایش رویکرد شهید مطهری به دین و جامعه (ویژه نامه)

ستاد بزرگداشت رویکردهای شهید مطهری به دین و جامعه (تهران)، اردیبهشت ۱۳۷۸، ۲۱ صفحه.

در این اثر، خلاصه مقاله های ارایه شده در همایش رویکردهای شهید مطهری به دین وجامعه آمده است که عنوان آن ها چنین است:

مبانی حکومت دینی در اندیشه سیاسی شهید آیت اللّه مطهری (ابراهیم حاجمحمدی)، جایگاه زن در نگاه استاد مطهری (جواد سلطانی)، نگاهی به جایگاه و نقشزن در آثار استاد مطهری (حشمت آشنایی)، شهید مطهری و آموزش و پرورش دینی(حمید مغفور مغربی)، راه و رسم معلمی استاد مطهری (عزت احمدی مردان)، حقوقمتقابل مردم و حکومت در نگاه شهید مطهری (حسن تقوی راد)، عدالت اجتماعی دراندیشه مطهری (علیرضا کاشی پور محمدی)، دین و علم، (محمد رضا کیکاووسی)،نسل جوان و نیازهای او در آثار استاد مطهری (غلام رضا زرینچیان)، را بطه علم و دیناز دیدگاه استاد شهید آیت اللّه مرتضی مطهری (ضیاء الحق معصومیه)، نوآوری هایاستاد شهید مرتضی مطهری در آموزش علم و فلسفه (خسروی).

ص: ۱۰۵

۷۱. داستان امام راستان (نود داستان درباره امام علیعلیه السلام به روایت استاد شهید مرتضیمطهری).

علیزاده، حسین ضمیری، سید مجتبی، پژوهشکده فرهنگ و معارف (تدوین) تهران دفتر نشر وپخش معارف، ۱۳۷۹، ۲۵۳ صفحه، رقعی.

امیرمؤمنان و پیشوای پارسایان حضرت علیعلیه السلامدر طول تاریخ، مجذوبان و شیفتگانبی شمار داشته است و فرزانه شهید مرتضی مطهری، به حق یکی از عاشقان و شیفتگانممتاز آن حضرت به شمار می رفت. البته این شیفتگی مخلصانه و پرشور صرفاًبرخواسته از ایمانی متعبدانه و عقیده هایی مؤمنانه نبود، چه رسد به تقلیدهای مرسوم وتلقین های موروث، بلکه بی شک با معرفتی ژرف و بصیرتی والا و چشم گیر همراه بود؛به گونه ای که مطهری را در دوران ما به یکی از پیشتازان مباحث علی شناسیو نهج البلاغهپژوهی مبدل ساخت و در عرصه عمل و پیروی از آن امام نیز تا بدان جا پیش رفت که بهحق «مرتضی را چو آیینه مظهر شد».

استاد مطهری خود، دو کتاب مستقل دست کم ده مقاله و گفتار و ده ها نکته و داستاندرباره امام علیعلیه السلام نوشته اند. به گونه ای که اگر مجموعه مطالب ایشان درباره امامعلیعلیه السلامحتی با حذف پی در پی، گردآوری و تنظیم شود، کتاب قطوری خواهد شد،ولی کتاب حاضر می تواند سومین کتاب استاد درباره امام علیعلیه السلام قلمداد شود با اینتفاوت که طرح و تدوین آن از ایشان نیست، بلکه بر گرفته و گزیده ای است از آثارایشان، آن هم فقط داستان های مربوط به امام علیعلیه السلام.

۱. داستان های استاد، منحصر به ۱۲۵ عنوان داستان های کتاب داستان راستان نیست.افزون بر آن ها شهید مطهری، در بسیاری از نوشته ها و سخنرانی های خویش بهمناسبت های گوناگون به بیان داستان هایی از

قرآن، نهج البلاغه و احادیث و تاریخ اسلامو ایران پرداخته است که شاید بالغ بر ۲۵۰ (داستان دو برابر داستان راستان) شود. کتابحاضر، تنها پاره ای از آن داستان هاست که به زندگی و شخصیت حضرت امام علیعلیه السلاماختصاص دارد. این اثر حاوی ۹۰ داستان درباره امام علیعلیه السلام است که تنها ۲۳ داستان آناز داستان راستان و بقیه از دیگر آثار استاد گردآوری شده است.

۲. داستان ها به ترتیب زمانی از آغاز زندگی امام علیعلیه السلام تا پس از شهادت ایشان درچهار فصل تنظیم شده است؛ به گونه ای که یک دوره زندگی امام علیعلیه السلامرا از زبان استادمطهری آن هم به شیوه جذاب داستانی می توان دید.

۳. کلیه داستان ها با توجه به منابع آن ها بررسی شده اند که بخش هایی از آن درتوضیحات پایان هر فصل آمده است. بیش ترین داستان ها از نهج البلاغه، بحارالانوار،وسائل الشیعه و شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید است.

۴. بیش ترین داستان ها پس از داستان راستان، از کتاب های سیری در نهج البلاغه، جاذبهو دافعه، سیری در سیره ائمه اطهار و سیره نبوی نقل شده است.

۵. بیش ترین داستان های این مجموعه (از شماره ۲۸ به بعد) به دوران حکومتامام علیعلیه السلاممربوط است و نیز بیش ترین داستان ها (فصل سوم) نیز مربوط به قضاوتعادلانه، حکومت مردمی و سرکشان و متحجرانی هم چون خوارج است.

۶. کابین خون، بلندترین و بیا با هم فریاد کنیم، کوتاه ترین داستان این مجموعه هستند.

۷. از میان شخصیت های تاریخی بیش ترین داستان ها درباره پیامبر

اکرم صلی الله علیه و آله و سپس خلفای پیش از امام علیه السلام و معاویه است؛ هرچند داستان ها درباره موضوع های بسیارگوناگونی است، ولی موضوع جنگ، زن، قضاوت، عدالت، شهادت و بیت المال،داستان های بیش تری به خود اختصاص داده است.

۸. نام این کتاب به تبعیت از داستان راستان انتخاب گردیده است؛ زیرا که به قول استاد و همداستان هایش راست و حقیقت دارد و هم درباره راستان و صدیقین و امام راستان است.

۷۲. داستان راستان شهید مطهری در قالب نظم (منظومه داستان راستان (جلد اول _ دوم)).

میرزاییان بروجنی، احمد، (تهران)، سیاست، ۱۳۷۸.

نویسنده در این اثر مجموعه، داستان های دو جلد کتاب داستان راستان استاد شهیدمطهری را در قالب منظوم آورده است.

۷۳. داستان های استاد (جلد سوم)

مرتضوی کرونی، علیرضا، تهران، کانون فرهنگ و هنر اسلامی، چاپ پنجم، ۱۳۶۴، ۱۲۰ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر مشتمل بر تعدادی از داستان های سودمند و واقعی است که از لابه لای آثارارزنده استاد شهید مطهری به جز کتاب داستان راستان استخراج شده اند. نویسنده نامکتاب را به اعتبار این که مطالب آن برگرفته از آثار و نوشته های استاد شهید مرتضی مطهری بودو به منظور حفظ امانت به نام خود ایشان _ داستان های استاد _ نام گذاری کرده است.

ص: ۱۰۸

عنوان داستان ها بدین شرح است:

دشمنی با خود، آزادی معنوی، عذاب وجدان، شب مردان خدا، نصیحت مولایمتقیان علی علیه السلام، یگانه پناهگاه، مروت با دشمن، تحریف لفظی، آیا هدف وسیله راتوجیه می کند؟ تحریفات عاشورا، وفاداری یاران امام حسین علیه السلام، ترس از عذاب الهی،تسلط بر نفس، مهاجر، آزادی شهوت و اسارت انسانیت، مجاهده با نفس، مبارزه بانفس، معنی انتظار، فرزند سید الشهدا علیه السلام، شجاع زاده، نماز اباعبداللّه در صحرای کربلا_زمان توبه، شب عاشورا، یکی از وظایف حادثه عاشورا، فداکاری یاران سید الشهدا علیه السلام،عاشورا عصاره فضیلت ها، شجاعان ردسال، شیوه صحیح امر به معروف و نهی از منکر،دشمن تراشی، امر به معروف و نهی از منکر، مجنون و شتر، موعظه رسا، تقوای مرحوم سید حسین کوه کمری، پیروی از هوای نفس، خشکی بی جا، دفاع بد، دروغمصلحت آمیز، خرمقدسی، زیبایی مطلق است یا نسبی؟زیبایی های معنوی، ترحم برحیوانات، شکیبایی امام حسین علیه السلام، پرهیز از افراط و تفریط.

مآخذ و مدارک داستان ها، با قید صفحه و چاپ کتاب در پاورقی و در مشخصات ماخد نشان داده شده است و به منظور تسهیل و تسریع در کار دانش پژوهان در آخرفهرست اعلامی مشتمل بر اشخاص، امکنه، مذاهب، قبایل، فرق، خانه آن ها، کتاب ها،مجلات، روزنامه ها، غزوات و جنگ ها... آمده است.

۷۴. داستان های نهج البلاغه، به روایت استاد شهید مرتضی مطهری

علیقلی، محمد مهدی؛ ویراستار؛ مهدی خلیلیان، تهران، ستاد احیاء نهج البلاغه، چاپ اول، ۱۳۸۳

ص: ۱۰۹

کتاب حاضر مجموعه داستان هایی است که در دل تک تک آثار استاد شهید درباره نهجالبلاغه نهفته بوده است و در دو بخش تنظیم شده است.

بخش اول: شامل داستان و خاطره شورانگیز آشنایی استاد با نهج البلاغه و مدرسآن، عالم ربانی حاج میرزا علی آقا شیرازیرحمه الله و هم چنین دیدگاه های استاد درباره نهجالبلاغه و شگفتی های آن است.

بخش دوم: شامل چهل داستان از نهج البلاغه به روایت استاد شهید است و به ترتیبزمانی از آغاز زندگی امام علیعلیه السلام تا شهادت ایشان تنظیم شده است، به گونه ای که یکدوره زندگی امام علیعلیه السلام را از زبان استاد مطهری آن هم به شیوه جذاب داستانی می توانمشاهده کرد. برخی عناوین داستان ها چنین است:

در دامان پیامبر صلی الله علیه و آله، همراه با پیامبر صلی الله علیه و آله، اولین شعار، غم فراق، سیاست علیعلیه السلام،مهمانی، برخورد با افراط و تفریط، استغفار حقیقی، کفش وصله دار، شیعه علیعلیه السلام،فرمان منطقی، تأثیر سخن، مقیاس حق، برترین نصیحت، دردهای عبادی علیعلیه السلام،تقسیم بیت المال، مظلومیت علیعلیه السلام، رمضان آخر و دفن مخفیانه علیعلیه السلام.

لازم به یادآوری است این اثر در دست چاپ و انتشار است.

۷۵. داستان های معنوی در آثار شهید مطهری

راشدی، لطیف، ویراستار: سید رضا باقریان موحد، قم، انتشارات تحول آفرین، چاپ اول، ۱۳۸۱،۴۵۶ صفحه، وزیری.

این کتاب در بردارنده حکایت ها و داستان های مربوط به پیامبر صلی الله علیه و آله، ائمه معصومین،صحابه، دوست داران اهل بیت علیهم السلام، علما، زنان آزاده، خلفا، سلاطین و معاصران است که استاد شهید آیت اللّه مرتضی مطهری

در سخنرانی ها یا نوشته هایشان به غیر ازمجموعه کتاب داستان راستان به آن ها استناد کرده است. عنوان بخش های کتاب وبرخی حکایات و داستان های آن بدین قرار است:

فصل اول: داستان هایی از زندگی رسول خدا صلی الله علیه و آله (انجام دادن کارهای خود، بذل وبخشش پیغمبر، اخلاق پیامبر، به سوی بهشت، پیامبر صلی الله علیه و آله و کودکی اش، خوش خلقی پیامبر صلی الله علیه و آله، اعتدال در عبادت، عنایت خداوند، تفکر و تعمق در کارها، تاکتیک جنگیرسول اکرم صلی الله علیه و آله، علامت نبوت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و علم مفید.

فصل دوم: داستان هایی از زندگی امام علیعلیه السلام (علیعلیه السلام و شوق شهادت، علیعلیه السلام وسرزمین نینوا، صبر علیعلیه السلام، رمضان آخر علیعلیه السلام، عزت انسان، امرءِ القیس، اهمیتنظافت در نزد علی ابن ابی طالب علیه السلام، منجم، حکومت و حکمیت به حق، غیرتعلیعلیه السلام، ابعاد شخصیتی علیعلیه السلام، رهبر نمونه اسلامی، لیله الحریر).

فصل سوم: داستان هایی از زندگی معصومین علیه السلام، (زهرا علیه السلام و قبر پیغمبر صلی الله علیه و آله، الجارثم الدار، دعای پیامبر صلی الله علیه و آله، منطق شهادت، شهادت بانوی دو عالم فاطمه زهرا علیهاالسلام،آموزش صحیح، شهدای خردسال کربلا، ساده زیستی رسول اکرم صلی الله علیه و آله، ایثارابوالفضل علیه السلام، احتیاج به توبه، هجده یوسف امام سجاد علیه السلام، خدمت به مسلمین، باطنانسان ها، امامت، علم امام صادق علیه السلام، سبک نشمردن نماز، محبت به همگان، اسلام ومقتضیات زمان، مهدی امت، زمینه ظهور، عبادت امام کاظم علیه السلام، زید النار، حدیث سلسله الذهب، فضایل ساختگی، محبت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به امام حسین علیه السلام).

فصل چهارم: داستان هایی از صحابه و دوستداران اهل بیت علیهم السلام.

ص: ۱۱۱

(جابر انصاری،حضرت حمزه، زهیر بن قین، خضوع و خشوع مالک، ابوهارون، توبه ابولبابه، عفوپیامبر صلی الله علیه و آله نسبت به محاطب، عدی بن حاتم وفادار، شهادت عمار به دست مسلمانسرکش، شهادت عمرو بن جموح، تشیع جنازه عثمان بن مظعون، توبه حر، سعد بنربیع، غلام امام سجاد علیه السلام، آرزوی ثروت).

فصل پنجم: داستان هایی از زندگی علما و دانشمندان (زهد، زینت، امانتداری، شیخحسنعلی اصفهانی، مرجع تقلید اعلم، خلوص و اخلاص، اهل مکاشفه، کناس و بوعلی،تنهایی بوعلی، شاهکار مدرس، شاعره سیف الدوله و ابوفراس، یادی از آیت اللّه بروجردی، حاج شیخ مرتضی انصاری، حاج میرزا حبیب رضوی، تدبیر زکریای رازی،استغنا و رهبر شیعی، استاد نهج البلاغه، ملای رومی، خلوص حاج میرزا علی آقا،محمد حسین مطهری، مباحثه ابوسعید و ابوعلی، خدمتکار شیخ بهایی، دکتر معین واستاد معاند، تایید از میرزای شیرازی).

فصل ششم: داستان هایی از زنان و مسایل خانواده (دقت در ازدواج، زن و آزادی دراسلام، پیامبر و زنان وی، حجاب زن، نگاه مؤمن، شوخی پیامبر، محبت اباعبداللّه علیه السلام بهرباب و سکینه، بیعت زنان، زنان هم آزادند، وصیت به ثلث، وظایف پر اجر زنان،مهریه؛ تعلیم قرآن).

فصل هفتم: داستان هایی از اهل بیت با خلفا و دشمنان (عبداللّه بن ابی، یزید بنمعاویه، دلسوزی افراد عمر سعد، منطق پسر مرجانه، کشف عورت عمروعاص، پاداشمحبت، خوارج و اجبار بر علیعلیه السلام، عمر سعد و آغاز حادثه کربلا، فرق بین فرمان امام علی علیه السلام و معاویه، جعل احادیث، سخن مالک بن انس درباره امام صادق علیه السلام، هاورن الرشید و شیعیان.

ص: ۱۱۲

فصل هشتم: داستان هایی متفرقه از تاریخ و حکایات (عقیده و علاقه، اصلرهبانیت در اسلام، عامل شجاعت اعراب در جنگ ایرانیان، ابن فارض مضرری،طوطی مدبر، آزادی عمل، مذهب یهود، مسجد مهمان کش، انوشیروان عادل، مسجدبهلول، جوانی موقع توبه کردن، داستان شهید، کمال انسان، آزمایش الهی، لجاجت قرنبیستمی).

فصل نهم: داستان هایی از معاصران (ارمنی بادمجان، امر به معروف و نهی از منکر،خیانت به ایران از زبان چرچیل، انسان قسی القلب، بزرگ ترین پیروزی علیعلیه السلام،خیانتکاران ایرانی، سیاست موسولینی، قلب پاک، معامله دو طرفه، اقبال لاهوری و

ص: ۱۱۳

استقلال هند، اسارت و بندگی، خشک مغزی و جمود فکری.

۷۶. درآمدی بر شخصیت، اندیشه و کتاب شناسی استاد شهید مرتضی مطهری

معاونت تربیتی مرکز جهانی علوم اسلامی، اتحادیه انجمن های فرهنگی طلاب، (تهیه و تدوین) قم،معاونت، (بی تا)، ۱۸۷ صفحه، رقعی.

در این کتاب گونه هایی از جنبه های شخصیتی، اندیشه ها و زندگی نامه استاد شهیدمرتضی مطهری تبیین گردیده است. عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:نگاهی گذرا به زندگی و شخصیت استاد مطهری، نگاهی به شخصیت معنوی و علمیاستاد، سیری در اندیشه ها و نگرش های استاد (اندیشه های استاد درباره دین،اندیشه های استاد درباره انسان، اندیشه های استاد درباره مباحث تعلیمی و اندیشه هایاستاد درباره جامعه و تاریخ).

در پایان کتاب، تعداد ۴۸ کتاب از کتاب های منتشره استاد توصیف شده که عنوانآن ها چنین است: آشنایی با علوم اسلامی (جلد ۱ـ ۳)، آشنایی با قرآن (۱ـ ۷)، اخلاقجنسی، اسلام و مقتضیات زمان (۱و ۲)، اصول فلسفه و روش رئالیسم، انسان وسرنوشت، انسان کامل، امامت و رهبری، امدادهای غیبی در زندگی بشر، بیست گفتار،پیامبرامی، پیرامون جمهوری اسلامی، پیرامون انقلاب اسلامی، تعلیم و تربیت دراسلام، توحید، جاذبه و دافعه علیعلیه السلام، جهاد حق و باطل به زمینه احیای تفکر اسلامی،حکمت ها و اندرزها، حماسه حسینی، خاتمیت، ختم نبوت، خدمات متقابل اسلام وایران، داستان راستان (۱ـ۲)، ده گفتار، سیری در نهج البلاغه، سیری در سیره ائمه اطهار علیه السلام، سیری در سیره نبوی، شرح منظومه، عدل الهی، عرفان حافظ (تماشاگه راز)،علل گرایش به

ص: ۱۱۴

مادیگری، فطرت، فلسفه تاریخ (۱و ۲)، فلسفه اخلاق، قیام و انقلابمهدی، گفتارهای معنوی، معاد، مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی، مسئله حجاب، مسئلهشناخت، مسئله ربا، مقالات فلسفی، نبوت، نقدی بر مارکسیسم، نظام حقوق زن دراسلام، نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر و ولاءها و ولایت ها.

۷۷. درآمدی بر اندیشه سیاسی استاد مطهری

تاجدینی، علی، تهران، هماهنگ، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۱۴ صفحه، رقعی.

در این کتاب اندیشه های سیاسی شهید مطهری، برگرفته از آثار وی در قالب ۹ فصلسامان یافته است. در فصل نخست، کلیاتی درباره آرای سیاسی استاد مطهری درجشده است و موضوع فصل دوم درباره حکومت و اسلام است. دیگر فصل ها با اینعنوان ها مطرح شده است: مبانی مشروعیت حکومت دینی در اندیشه شیعه، مبانیاندیشه سیاسی در تفکر استاد مطهری، اصول حاکم بر تظاهرات اسلامی، استاد مطهریبه روایت ساواک، نظریه ولایت فقیه، انتظار از حکومت و مردم سالاری دینی.

۷۸. درس زندگی، زندگی نامه و خاطرات شیرین و آموزنده چهار علامه فرزانه، (علامهسید محمدحسین طباطبایی، علامه محمدتقی جعفری، علامه مرتضی مطهری، علامهحسن زاده آملی.)

حسینی، سید رضا، قم، انتشارات تپش، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۳۴ صفحه، رقعی.

مجموعه حاضر، روایتگر خاطره هایی از زندگی چهار اندیشمند فرزانه است. خاطراتزندگی مردان بزرگی که با تحمل رنج های بی شمار با خود سازی و مجاهدت به قله هایرفیع علم و فضیلت و کمال، دست

یافته و هم چون مشعل های فروزانی چراغ راه جامعهدر مسیر سعادت گشتند. در این کتاب با درس های بزرگی از زندگی چهار علامه بزرگ سید محمد حسین طباطبایی، محمد تقی جعفری، مرتضی مطهری و حسن حسن زاده آملی روبه رو می شویم. این مجموعه به منظور شناساندن چهره پرفروغ این اندیشمندان فرزانه که با نگاهی به زندگی نامه و بیان خاطراتی شیرین از زندگی سراسردرس عبرت آنان تدوین گشته است که موضوعات مطرح شده درباره استاد شهیدمرتضی مطهری چنین است: نگاهی به زندگی علامه مطهری (شناسنامه، اساتید،تالیفات، زندگی نامه، شهید مطهری به بیان خود ایشان)، خاطرات احترام به همسر، نظمدر زندگی، توجه به خانواده، یک نامه آموزنده، توجه به مستمندان، ادب در نماز، شوقمطالعه و تحقیق، احترام به پدر و مادر، شوخ طبعی و یاور محرومان.

۷۹. در سنگر عفاف

(حضرت فاطمه زهرا و زینب کبری (علیهما السلام) در آثار استاد شهید مرتضی مطهریرحمه الله).

احمدی، حسین، جبی جا، بی تاج، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۸۹ صفحه، رقعی.

زندگانی و حالت های حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام و حضرت زینب کبری علیهاالسلام ازموضوع هایی است که شهید عزیز استاد مرتضی مطهری، بدان توجه داشته و در جایجای آثار خود بدان پرداخته است. جمع آوری این مطالب در یک کتاب با توجه به این کهآثار استاد بهترین راهنما برای دانشجویان و رهپویان دینی است، می تواند کمکی باشدبه محققان و دوستداران اهل بیت علیهم السلام که زودتر و آسان تر به مطالب مورد نظر در این زمینه دست یابند. اهمیت این کار نویسنده را بر آن داشت تا کلیه مطالبی

ص: ۱۱۶

را که درباره ایندو بانوی بزرگوار اسلام در آثار مکتوب شهید مطهری وجود دارد در یک جاجمع آوری کنند.

نویسنده در بخش نخست کتاب به ذکر نمونه هایی از برترین های اخلاقی و رفتاری حضرت زهرا علیهاالسلام پرداخته است که این عنوان به چشم می خورد: زهرا در قرآن، مقام حضرت زهرا، عمل به سفارش پدر، خواستگاری، انفاق در شب، کارهای خانه، میهمان و حجاب حضرت زهرا، استقامت، عبادت، حق همسایه، محبوب پیامبر، هماهنگی دعابا عمل، تسلیم حق، موحد واقعی، شجاعت، محبوب شوهر، وصیت سیاسی و... .

در بخش دوم نگارنده با بیان وقایع تاریخی، تصویری از شخصیت حضرت زینببه دست می دهد.

زینب شاهد شهادت فرزند، پاسدار عزت اهل بیت، شخصیت حضرت زینب درقبل و بعد از کربلا، نکوهش کوفیان، پرچمدار امر به معروف و نهی از منکر، نماز شبدر اسارت، جمع بندی خطبه زینب و... از عناوین این بخش به شمار می رود.

این کتاب به مناسبت یادمان بیستمین سالگرد شهادت استاد مطهریانتشار یافته است.

۸۰. دفاتر ملکوتی (شرح و نقد استاد بر اشعار شعرای پارسی گو).

تاجدینی، علی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی حوزه هنری، چاپ اول، ۱۳۷۶، ۵۰۸ صفحه،وزیری.

در این اثر، مجموعه نقدها و شرح های استاد بر اشعار شعرای فارسی گو، از آثار ونوشته های وی استخراج و گردآوری شده است. نویسنده نخست با اشاره به ادبیات وشعر عرفانی، ویژگی های این ادبیات را تبیین

می کند. نام شاعرانی که شعر آنان در اینکتاب مورد بررسی استاد قرار گرفته چنین است:

مولانا جلال الدین محمد مولوی، خواجه شمس الدین محمد حافظ، شیخ مشرفالدین مصلح سعدی، حکیم ابوالفتح عمر ابن ابراهیم خیام نیشابوری، شیخ محمود ابنامین الدین شبستری، حکیم ابوالقاسم حسن فردوسی، حکیم ابومعین ناصر بن خسروقبادیانی، حکیم ملا هادی سبزواری، وحشی بافقی (شمس الدین محمد بافقی)، باباطاهر عریان، حکیم میر فندرسکی، محمد رضا قمشه ای، سنایی غزنوی (حکیمابوالمجد مجدود ابن آدم)، اثیر الدین اختیسکی، رکن الدین محمود خوافی، شیخاشراق (یحیی ابن حبش ابن امیرک)، فخرالدین عراقی همدانی، (ابراهیم ابن بزرگمهر).

۸۱. دفاع از فلسفه (ادای احترام به دو استاد معاصر علامه طباطبایی و شهید مطهری بهمناسبت دفاع از فلسفه).

داوری اردکانی، رضا، تهیه و تنظیم: دفتر پژوهش ها و برنامه ریزی فرهنگی، تهران، سازمان چاپو انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۶، ۱۲۴ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر که درباره مسایلی از فلسفه و تبیین و بررسی آن ها نوشته شده از دو بخشسامان یافته است.

بخش اول به علامه طباطبایی اختصاص دارد و نویسنده در آن مسایلی در دفاع ازفلسفه، ادراکات اعتباری و انسانی و وحی را از دیدگاه علامه طباطبایی بررسی می کند.

بخش دوم به استاد شهید مطهری اختصاص دارد و نویسنده در آن، با تشریح مقام شهید مطهری در تفکر معاصر ایران، مباحث مطهری و علم کلام جدید و مطهری

ص: ۱۱۸

و وحی را موردتبیین و بررسی قرار می دهد.

۸۲. دو شهید

طالقانی، سید محمود، (تهران)، انتشارات ناس، جبی تاج، ۴۰ صفحه، رقعی.

این اثر شامل دو سخنرانی از آیت اللّه سید محمود طالقانی درباره دکتر شریعتی و استادشهید مرتضی مطهری است.

در قسمتی از این سخنرانی که به مناسبت شهادت استاد مطهری در حسینیه ارشادانجام شده است چنین می خوانیم: «مرحوم شهید عالی قدر و محقق بزرگ ما مطهری،سال ها، مدت ها، در این جا، مسایل اسلامی و اصول پوشیده شده اسلام را در ابعادفلسفی توحیدی، مسئله عدل، مسایل معاد را با زبان روز، استدلال و تحقیق کردند. درآن دوره های اختناق و در آن دوره هایی که رژیم طغیان و ضد دین و ارباب های اونمی خواستند جوان های ما با مسایل اصیل و محرک و انقلابی اسلام، آشنا بشوند،کوشیدند و شب و روز نوشتند و گفتند.

۸۳. دیدگاه شهید مطهری در باب حکومت اسلامی

(سلسله نشست های کانون گفتمان دینی ۴۳)

احمدی، احمد، قم، مرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمیه، اردیبهشت ۱۳۸۱، ۱۶صفحه، وزیری.

این کتابچه، چهل و سومین سلسله نشست های کانون گفتمان دینی است که به وسیلهمرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمیه قم برگزار و شامل متن سخنرانی وپرسش و پاسخ حجت الاسلام و المسلمین دکتر احمد احمدی درباره دیدگاه شهیدمطهری در باب حکومت اسلامی است.

در پایـان جزوه پرسـش هـایی در زمینه دیـدگاه هـای مطهری دربـاره ولاـیت یـا نظارتفقیه رابطه اسـلام با خشونت، حل مسئله پارادوکس نمای جمهوریت و اسـلامیت،موثرترین راه مبارزه با تهاجم فرهنگی و...، مطرح شـده است که جناب آقای احمدی بهآن ها پاسخ گفتند.

۸۴. دیدگاه های شهید مطهری درباره مدیریت تعلیم و تربیت

پناهی، حبیب، تهران، انتشارات سمیه، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۳۶ صفحه، رحلی.

در این نوشـتار، با اسـتناد به گفته ها و نوشـته های شـهید مرتضـی مطهری، دیـدگاه های ویـدرباره تعلیم و تربیت و مدیریت با عنوان های از این دست فراهم آمده است:

ارزش های انسان، دعوت اسلام به تعلیم و تعلم، تربیت عقلانی، پرورشاستعدادها، عوامل تربیت، نقش عبادت در تربیت، جهاد عامل اصلاح و تربیت،ضرورت مدیریت و رهبری، مفهوم عدالت و جانشینی علم و ایمان.

۸۵. دین و اخلاق

(با درنگی بر اندیشه های استاد مطهری)

پژوهشـگاه فرهنگ و انـدیشه اسـلامی، پژوهشـکده فلسـفه و حکمت (تدوین)، تهران، مؤسـسه فرهنگیدانش و اندیشه معاصـر، ۱۳۸۲، ۲۹۲ صفحه، رقعی.

کتاب یاد شـده مجموعه ای از سـخنرانی ها و مقاله های ارسالی و مصوب برای همایشـدین و اخلاق، با محوریت انـدیشه های اسـتاد شهید مطهری است که از سال ۷۷ ـ ۷۸ آغازو سـپس در دارالشـفای قم برگزار گردید تا نسـبت دین و اخلاق و مسایل مهم فلسفهاخلاق از مقوله فطرت، بایدها ونبایدها رابطه آن ها با هست ها و نیست ها، معرفت نفس و جایگاه آن در

اخلاق، اطلاق و نسبت اخلاق و جاودانگی ارزش های اخلاقی باتفحص و تحقیق همه جانبه بر روی آثار استاد شهید مطهری مشخص گردد.هم چنین در این مسیر نقدهای استاد مطهری به نسبیت اخلاق و ارزش هایاخلاقی، به صورت عالمانه و محققانه بررسی می شود. در این کتاب، راه جدیدیبرای دست یابی به پاسخ بسیار از پرسش ها و شبهه ها درباره اخلاق، علم اخلاق وفلسفه اخلاق نشان داده شده است که می توان آن را در لابه لای سخنرانی ها ومقاله های علمی جست وجو کرد. هم چنین فهرست کتاب شناسی توصیفی ازمجموعه آثار استاد مطهری که به مباحث اخلاقی در حوزه های گوناگونپرداخته اند به چشم می خورد.

۸۶. دین و دوران (خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری «دفتر ششم»)

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت های دانشجویی)، تهران، انتشارات امامصادق علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۳۱۴ صفحه.

دین و دوران، دفتر ششم، از خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری است که به کوشش مرکزتحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت های دانشجویی) تهیه و تدوین شده است و بهعنوان یکی از درس نامه های اصول و عقاید به شمار می رود. این دفتر، خلاصه هفتعنوان از آثار استاد شهید مرتضی مطهری است که موضوع آن ها تاریخ، سیاست ومباحث نظری درباره رابطه دین اسلام با این دو است و از این رو نام دین و دوران بر آننهاده شده است. عنوان های آثار خلاصه شده چنین است: خدمات متقابل اسلام و ایران،نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر، پیرامون انقلاب اسلامی، پیرامون جمهوریاسلامی، اسلام و مقتضیات زمان (۲ جلد) و قیام و انقلاب مهدی(عج) به ضمیمه شهیدو شهادت. موضوع های ویژه این کتاب ها، چه بسا در نگاه اول با دیگر آثار

استاد مطهریهم خوانی نداشته باشد، ولی دو ویژگی مشترک این کتاب ها با دیگر آثار استاد قابلتوجه است: نخست رویکرد عقلی و استدلالی استاد در همه مباحث، حتی در تحلیلهاو نقدهای تاریخی است که به عنوان نمونه می توان به نقدهای ایشان بر شبهه کتابسوزی ایران و مصر اشاره کرد. اتقان فکری و قوت تحلیل در این رویکرد سبب شده کهبرای مثال، کتاب خدمات متقابل اسلام و ایران، با وجود استفاده از منابع دست دوم تاریخی،خود به کتاب مرجع و معتبر در زمینه مسایل مشترک اسلام و ایران تبدیل شود. ویژگی دیگر این آثار استاد، همان روح مشترک تمام آثار ایشان، یعنی دردمندی و غیرت دینی است که درس آموزترین جنبه اندیشه و شخصیت استاد مطهری برای تمام اندیشمندانو عالمان دینی به شمار می رود.

۸۷. ذکر ذاکر

(مجموعه سخنرانی ها به مناسبت سومین و چهارمین سالگرد شهادت استاد مطهری).

ستاد بزرگداشت چهارمین سالگرد شهادت استاد مطهری (تهیه و تدوین)، جتهرانج، روابط عمومیستاد، چاپ اول، ۱۳۶۳، ۱۹۸ صفحه، رقعی.

ستاد بزرگداشت سالگرد شهادت استاد شهید مرتضی مطهری به منظور استفاده ازنظریه ها اندیشه های علما و شخصیت های گوناگون علمی و فرهنگی در سومین وچهارمین سالگرد استاد سمیناری را تشکیل داد تا آنان که از نزدیک با استاد محشوربوده اند درباره جنبه های گوناگون فکری استاد سخن بگویند. در این سمنیار تلاش شدتا مسیر مشخصی دنبال شود. به گونه ای که سخنرانی سخنرانان گوناگون در هر زمینه ایسبب تکمیل نظریه های استاد در آن زمینه می شود. این سمینارها با استقبال قابل توجه پژوهندگان و دانشجویان قرار گرفت و همین نیز ستاد

ص: ۱۲۲

را به انتشار این سخنرانی هاتشویق کرد که مجموعه حاضر حاصل ده سخنرانی از شخصیت های گوناگون شرکت کننده در سومین و چهارمین سمینار برگزار شده است که در میان آنان این اسامی بهچشم می خورد:

نقش عرفان اسلام در احیای تفکر اسلامی: آیت اللّه حسن حسن زاده آملی، نقش حکمای اسلامی در احیای تفکر اسلامی: آیت اللّه جوادی آملی، استاد شهید مطهری وحکمت اسلامی: آیت اللّه مصباح یزدی، استاد شهید مطهری و معنویت اسلامی: آیت اللّه مهدوی کنی، نقش فقهای شیعه در احیای تفکر اسلامی: آیت اللّه امامی کاشانی، جایگاهاستاد شهید مطهری در تفکر اسلامی معاصر: دکتر غلام علی حداد عادل، استاد شهیدمطهری و تفکر غرب: دکتر علی شریعتمداری، استاد شهید مطهری و انقلاب اسلامی:آیت اللّه هاشمی رفسنجانی، امامت و رهبری: آیت اللّه مهدوی کنی، قرآن و مبانی فلسفهو عرفان اسلامی: آیت اللّه امامی کاشانی.

۸۸. رسالت استاد شهید مرتضی مطهری

صادقی گلدر، ۱. جبی جا، بی نا، بی تاج، ۴۰ صفحه، جیبی.

دراین کتاب، ضمن بررسی کوتاه زندگانی و فعالیت های استاد، به معرفی برخی ازکتاب های وی پرداخته شده است. برخی آثار استاد که دراین کتاب معرفی شدهچنین است:

مقاله، اصالت روح، مقاله توحید و تکامل، نهضت های اسلامی در صد سال اخیر،انسان و سرنوشت، جاذبه و دافعه علیعلیه السلام و اجتهاد در اسلام.

۸۹. رمز موفقیت استاد مطهری

نگارش، حمید و علی باقی نصر آبادی، قم، نشر خرم، چاپ سوم، ۱۳۷۹، ۲۲۸

ص: ۱۲۳

صفحه، رقعی.

در این کتاب، بخش هایی از جنبه های گوناگون زنـدگی، جلوه های معنوی و عبادی و نیزویژگی های مهم در آثار ارزشـمند استاد شهید مطهری تبیین و از سوی دیگر رازهایمهم کامیابی و موفقیت استاد از کودکی تا مرحله شهادت با زبانی رسا و ساده و نو بیانشده است؛ به گونه ای که برای طبقه های گوناگون جامعه در هر سطحی از دانش وفرهنگ که باشد قابل فهم است.

هـدف نهایی این نوشـتار این است که همه کسانی که در راه کام یابی و موفقیت مردانبزرگ الهی گام برمی دارنـد و خواهان سعادت و موفقیت خویش هسـتند، به تناسباندیشه و قدرت علمی خود، از اندیشه ها و رموز موفقیت استاد شهید علامه مرتضی مطهریرحمه الله به شکل شایسته بهره مند شوند و با استفاده و آگاهی از آن رمزهای موفقیت،کمبودهای خود را جبران کنند تا به اهداف عالی خویش دست یافته و بتوانند در رشدجامعه اثر گذار باشند.

در ابتـدای کتـاب، پیـام امـام خمینی به مراجع اسـلام و روحـانیون سراسـر کشور درمورد اسـتراتژی آینـده انقلاـب و حکومت اسـلامی و نیز مقدمه حضـرت آیت اللّه جعفرسـبحانی فراهم آمده است و سـپس مطالب کتاب در سـیزده فصل تدوین و تنظیم گردیدهاست. عنوان سرفصل های آن چنین است:

اسـتاد مطهری از منظر بزرگـان، خصوصـیات خـانوادگی اسـتاد مطهری، ویژگی هـای معنوی اسـتاد مطهری، جلوه های عبادت اســتاد مطهری، ویژگی هــای شخصــیتی اســتادمطهری، اســتاد مطهری و نگرش دینی و فرهنگی، اســتاد مطهری و زوایــای علمی،ویژگی های مهم در آثار استاد

ص: ۱۲۴

مطهری، روش شناسی استاد مطهری در تدریس، مطالعه وتحقیق، استاد مطهری و کلام اسلامی، ابتکارات و نوآوری های استاد مطهری، استادمطهری، دانشگاه، مردم، جوانان و توصیه و هشدارهای استاد مطهری.

۹۰. روحانیت

قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ اول، ۱۳۶۵، ۱۵۰ صفحه، پالتویی.

این اثر شامل دیدگاه های استاد مطهری درباره روحانیت و حوزه های علمیه است. درمقدمه ناشر آمده است: «کتاب یا رساله حاضر مجموعه اندیشه های استاد شهید آیت اللّه مطهری است که درباره وضعیت حوزه ها و نابسامانی های موجود در برنامه ها وروش های طلاب، ارایه شده است».

مطالب کتاب شامل دوازده عنوان اصلی است که چنین است:

علل انحطاط مسلمین و علاقه و مسئولیت جنبش های اصلاحی شیعه، رهبری، دوپیشنهاد مهم، وعظ و تبلیغ، حوزه های علمیه، مزایای حوزه های علوم دینی ما، نواقص،مسئله بودجه، روحانیت شیعه و روحانیت سنی، راه اصلاح.

این کتاب، پیش تر با عنوان روحانیت از دیدگاه علامه شهید مطهریبه کوشش فرهادربیعی، با مشخصات اصفهان، کمیته فرهنگی جهاد دانشگاهی دانشگاه اصفهان، چاپاول، [۱۳۶۱]، ۱۱۰ صفحه، وزیری، منتشر شده است.

۹۱. روحانیت از دیدگاه علامه شهید مرتضی مطهری

ربیعی، فرهاد و اکبر ایروانی، مهدی ذوفن و عزت اللّه هدایتی (به اهتمام)،

انجمن اسلامیدانشجویان دانشگاه اصفهان (گردآوری و تنظیم)، اصفهان، کمیته فرهنگی جهاد دانشگاهیاصفهان، چاپ اول، ج۱۳۶۱ج، ۱۱۰ صفحه، وزیری.

این اثر به مناسبت سومین سالگرد شهادت استاد بزرگ شهید آیت اللّه مطهری از سویانجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه اصفهان تهیه و تدوین گردیده است تا نظریه ها ودیدگاه های استاد شهید یک جا در دست رس باشد. این نظریه ها درباره مشکلاتاساسی سازمان روحانیت تشیع و چگونگی راه حل آن ها است و گاهی همراه با دیگرنظریه های پراکنده استاد درباره روحانیت، جمع آوری و در دوازده عنوان فراهم آمدهاست. فهرست مطالب و موضوع های آن چنین است:

علل انحطاط مسلمین (اسلام، مسلمین، عوامل بیگانه)، علاقه و مسئولیت،جنبش های اصلاحی شیعه (سید جمال الدین اسدآبادی، دردها که سید جمال تشخیصداد، امتیازات سید جمال الدین اسد آبادی)، رهبری، دو پیشنهاد مهم (تقسیم کارتخصصی در علوم و تکامل هزار ساله فقه، اجتهاد، نسبیت اجتهاد، شورای فقهی)، وعظو تبلیغ (ضرورت اصلاح وضع مرثیه خوانی، موعظه، مصالح گویی، آگاهی دینی وآگاهی اجتماعی، اخلاص، مزاح گویی، خطیب سخنگوی اسلام) حوزه های علمیه(ریشه اصلی سازمان و نظام صالح) مزایای حوزه های علوم دینی ما (رابطه استادی وشاگردی در میان طلاب) نواقص، مسئله بودجه (تمرکز قدرت، نقطه قوت و نقطهضعف)، روحانیت شیعه و روحانیت سنی (قدرت و حریت، عوام زدگی)، راه اصلاح(معیشت، اثر ایمان و تقوا، ارزش نظم و نظام و سازمان، هشدار و انزار و امید و انتظار).

ص: ۱۲۶

این کتـاب با عنوان «روحانیت»، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسـلامی حوزه علمیهقم، چاپ اول، ۱۳۶۵، ۱۵۰ صفحه، پالتویی نیز به چاپ رسیده است.

۹۲. روش تدریس کتاب های استاد شهید مطهری

سازمان فجر اسلامی، (تهیه و تنظیم)، جتهرانج، واحد انتشارات سازمان فجر اسلام، ۱۳۶۰، ۵۲صفحه، جیبی.

در مقدمه کتاب، هدف از این نوشتار، چنین آمده است:

«... در چنین هنگامه ای که جوانان و نوجوانان عزیزمان تشـنه اسـلامند، [باید]مابتوانیم آب گوارا و زلال اسـلام را از سرچشمه پـاك و همیشـه جوشـان قرآن و عـترت،توسـط ساقیـان حقیقی آن، یعنی همـان روحـانیت اصـیل و پیرو خـط امـام بـه دسـت آنانبسـپاریم. یکی از این رهروان اسـتاد شـهید مرتضـی مطهری است که امـام خمینی دردومین سـالگرد شـهادتشان بـا اشاره به همین موضوع چنین فرمودند:

«او با قلمی روان و فکری توانا در تحلیل مسایل اسـلامی و توضـیح حقایق فلسـفی، بازبان مردم و بی قلق و اضطراب به تعلیم و تربیت جامعه پرداخت. آثار قلم و زبان او بیاسـتثنا آموزنده و روان بخش است و مواعظ و نصایح او که از قلبی سرشار از ایمان وعقیـده نشـات می گرفت برای عـارف و عـامی سودمنـد و فرح زا است. امیـد آن بود که از اینـدرخت پرثمر میوه هـای علم و ایمان بیش از آن چه بجا مانده چیده می وشد ودانشمندانی پربها تسلیم جامعه گردد...

بهر تقـدیر نیـاز موجود و مواد آمـاده بود. ازاین رو بعضـی از افراد که به خاطر دلسوزینسـبت به اسـلام و مسـلمین و حتی برای رضای خـدا دست به تـدریس این مطالب ـ ازجمله کتاب های اسـتاد مطهری ـ زدنـد به لحاظ عدم آشـنایی با روش تدریس مسایلاسلامی و هم چنین عدم آگاهی از

ص: ۱۲۷

شرایط روحی دانش آموزان، گاهی اثرات نامطلوببرجای گذاشته اند. ازاین رو، ما بنابر همین ضرورت، بر آن شدیم تا روش تدریسمسایل اسلامی بلاخص کتاب های استاد شهید مرتضی مطهری را تهیه و در اختیارنهادهای انقلابی و مراکز فرهنگی بگذاریم. در این نوشتار کوتاه مراحل چهارگانهتدریس یعنی تعیین هدف از ارزش های آغازین (رفتار ورودی) انتخاب روش تدریسمناسب، ارزشیابی و نیز طرح کلی آموزش کلاس های امور تربیتی دانش آموزان راهنمایی تاچهارم نظری با توجه به آثار استاد شهید مرتضی مطهری تبیین و بررسی شده است.

۹۳. روشی در تدریس عقاید

(مقدمه ای بر شناخت مکتب با استفاده از مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی استاد شهید مطهری).

اسدی، علی محمد، جبی جا، بی ناج، ۱۳۶۳، ۶۴ صفحه، رقعی.

این اثر، مجموعه ای است با عنوان روشی در تدریس عقاید که با استفاده از کتابمقدمه ای بر جهان بینی اسلامیاستاد شهید آیت اللّه مطهری به صورت درس هایی در دوبخش شامل ده درس تدوین گردیده است.

عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

بخش اول: ضرورت پیوند با مذهب (بینش ها و گرایش ها، امتیاز انسان، رابطه علم و ایمان،جانشینی علم و ایمان، ایمان مذهبی، خلاصه بخش اول و پرسش های بخش اول).

بخش دوم: مبانی اندیشه در مکتب (جهان بینی، انواع جهان بینی، جهان بینی توحیدی ومعیارهای آن، جهان بینی اسلامی، جهان بینی واقع گرا، خلاصه بخش دوم وپرسش های بخش دوم).

۹۴. ره یافت (پاسخ های استاد مطهری به پرسش های روز).

باقرزاده بابلی، عبدالرحمن، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۸۰صفحه، رقعی.

بی تردید آثار پربهای فرزانه شـهید آیت اللّه مطهری، گنجینه پربار و ارزشمندی است کهتا سال های سال، یاریگر اندیشمندان و حقیقت جویان نجات دهنـده اندیشه های ناسالماز انحراف ها و روشـنگر مبانی فکری و دینی نظام مقدس ما خواهد بود. بی شک هنوزآثار هیچ دانشـمندی نتوانسته است جامعیت آثار شهید مطهری را بیابد و جایگاه آثاروی را پیدا کند. او که در میان طوفان سـهمگین هجمه های فرهنگی دشـمن و یورشافکار منحط التقاطی و جمود فکری حاکم بر بعضـی از افراد که دست در دست هم،اسـلام اصـیل را هـدف گرفته بودنـد، بـا تبیین اسـلام ناب محمـدی یا به تعبیر بهتر فرهنگناب اسـلام اصـیل، در برابر دشـمن ایسـتاد و چون پاسـداری دلیر و شـجاع و مقـاوم در خطمقـدم جبهه فرهنگی سـینه سپر کرد و عـاقبت در همین راه جان عزیزش را نیز فدا کرد.

نکته مهم و جالب این که افزون بر همه برتری ها و جامعیت، اسـتواری و اتقانی که درسـخنان اسـتاد شـهید به چشم می خورد، همه اهل نظر نیز این را تایید می کنند. این سخنانبسیار با طراوت و تازگی است. با آن که استاد، بعضی از این سخنان را حدود چهل سالپیش گفته اند، ولی گویی آن حکیم فرزانه امروز را درک کرده و به مقتضای نیازها وجریان های مثبت و منفی امروز سخن می گویـد؛ زیرا از زمـان خود سـال ها جلوتر بوده ومطالبی کلی و ضـروری را مورد بحث قرار دادنـد که برای هر زمانی چون زمان حالخود، مفید و راه گشا و جواب گوی شبهه ها و انحراف های فکری است.

ص: ۱۲۹

از همین جاست که هنوز پس از گذشت بیش از دو دهه شهادت پر افتخار آن عزیزسفر کرده، هنوز آثار ایشان، با همان طراوت اولیه خود از سوی جوانان و تحصیلکرده ها و حتی روشن فکران و برجستگان مسلمان و حتی غیر مسلمان مورد توجه قرارمی گیرد. بی شک این امر را باید حاصل تلاش پی گیر آن شهید عزیز دانست. باید گفتآثار آن شهید بزرگوار نه تنها جوابگوی نیاز نسل حاضر، بلکه نسل های و آینده ماست.همگان به آشنایی با اندیشه های والای آن شهید، که زیربنای تفکر و مبانی یک حکومتدینی و جامعه آرمانی است، نیاز دارند تا به اهداف بلند انسانی در جنبه های فردی واجتماعی دست یابند.

نویسنده با توجه به جامعیت سخنان آن استاد یگانه و وجود هجمه سنگین فرهنگیدشمن و کج اندیشان داخلی و خارجی و القای شبهه های بی پاسخ در زمینه دین وفرهنگ و... چندین موضوع متناسب با جو فرهنگی حاکم بر جامعه و نیازهای روزافکار عمومی به ویژه نسل جوان و حقیقت جوی این مرز و بوم را به همراه بعضیمسایل تربیتی انتخاب و سپس پاره ای از کلمات و سخنان و پاسخ های دلنشین و گویایاستاد را که در همان محورها بوده، از آثار آن شهید استخراج کرده و بدون هیچ گونهدخل و تصرفی در هفت بخش تدوین کرده است. برخی از عنوان ها و موضوع هایمطرح شده عبارتند از:

بخش اول (اسلام، آیین جاویدان) وحدت دین و رد پلورالیزم، قرائت های مختلف ازمتون دینی تساهل و سازش در اصول دین ممنوع، اسلام در دیدگاه دانشمندان خارجی،اسلام و نوگرایی در زندگی، راز جاودانگی دین اسلام، اختیارات حاکم.

ص: ۱۳۰

بخش دوم (مسایل اجتماعی) ماهیت آزادی و نیاز به آن، آزادی اجتماعی، تضاد بینآزادی غربی و اسلامی، اصلاحات اجتماعی و...

بخش سوم (تحجر و ملی گرایی دو عامل رکود و انحطاط)، جمود علمی بدتر ازجهالت، کار فوق العاده امیرمومنان علیه السلام، روح خوارج زنده است، جمود عامل عقبافتادگی، نقش روشن فکران در احیای حس ناسیونالیستی.

بخش چهارم (انقلاب اسلامی و روحانیت، آفت ها، ضرورت ها)، ریشه های انقلاباسلامی، جمهوریت و اسلامیت نظام، اختیارات ولی فقیه، روحانیت و ضرورتزمان شناسی، آفات نهضت اسلامی، ماهیت نفاق و ادعای اصلاح طلبی.

بخش پنجم (فرهنگ انسانی، اسلامی، اصالت، بایدها و نبایدها)، خطر خودباختگی درعرصه فرهنگ، مبارزه و خودباختگی، استعمار و استعلال فرهنگی، شیوه مقابله بامنحرفان فکری.

بخش ششم (فلسطین، صهیونیسم و ضرورت یکپارچگی مسلمین)، تاریخچهفلسطین و وظیفه مسلمین، خطر بزرگ اسراییل، یهود قهرمان تحریف.

بخش هفتم (مسایل کودکان و جوانان)، کودکان و شعایر دینی، کودکان و آموزش علمیدین داری، کودکان و آزادی، پیامبر صلی الله علیه و آله و جوانان رشید، نسل جوان را دریابیم، توبه درجوانی، ورود جوانان دانشگاهی به حوزه علمیه، فاسد کردن جوانان، ابزار استعمار.

ص: ۱۳۱

...

۹۵. ره یافت (۲): گستره دین از نگاه شهید مطهری

اردشیری لاجیمی، حسن، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۱،۲۳۰ صفحه، رقعی.

از دانشمندان معاصر که در مسایل دین شناسی تلاش مداوم و پی گیر داشته، استاد علامهشهید مرتضی مطهریرحمه الله بوده است که با نبوغ خویش به همه مسایل مطرح شده در اینعصر از نگاه دین پرداخته و باعث شد تا نقطه عطفی در تفکر فلسفی جدید ایجاد شود.نقطه نظرهای بسیار زیبایی که استاد در مقوله هایی چون ایدئولوژی، انسان شناسی،جامعه شناسی، تاریخ و علم و... ابراز داشته اند، هنوز بسیار تازه می باشند و جای طرحآن ها به صورت کارهای موضوعی بسیار خالی است بر این اساس نویسنده گزیده ای ازنظرات بسیار بلند استاد علامه در بعضی از موضوعات در فلسفه دین را در این نوشتاردر چهارده بخش فراهم آورده که عناوین آن چنین است:

بخش اول: علت رجوع به دین، بخش دوم: دین و ایدئولوژی، بخش سوم: عقل ودین، بخش چهارم: مسأله شناخت دین، بخش پنجم: جایگاه فقه در دین، بخش ششم:انسان شناسی و دین، بخش هفتم: دین و اخلاق، بخش هشتم: دین و روان شناسی، بخشنهم: دین و جامعه شناسی، بخش دهم: دین و فرهنگ، بخش یازدهم: دین و تاریخ، بخشدوازدهم: دین و اقتصاد، بخش سیزدهم: دین و حقوق، بخش چهاردهم: دین و آزادی.

۹۶. ره یافت (۳) پاسخ های شهید مطهری به پرسش هایی در گستره اخلاق

اردشیری، حسن، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۱۱۶ صفحه، رقعی.

ص: ۱۳۲

موضوع های اصلی مطرح شده در کتاب عبارتند از:

فطرت، ایمان، فلسفه اخلاق، تقوا و خودسازی، عشق، امتحان الهی، دعا، قدرت وجاذبه و دافعه.

۹۷. زندگی و مبارزات استاد شهید مرتضی مطهری

[بی جا]، انتشارات محمد، جبی تاج، ۶۴ صفحه، جیبی.

اثر حاضر، شرح حال کوتاهی از زندگی استاد است. زندگی استاد در این کتاب به چهاردوران تقسیم می شود: دوران کودکی، دوران تحصیل، دوره اقامت پانزده ساله استاد درقم، دوران اقامت در تهران.

در دوران تحصیل، به علم آموزی استاد در حوزه های علمیه شهر در قم پرداختهشده و دوره اقامت پانزده ساله استاد در قم با چند عنوان تشریح شده است:

خصوصیات روحی و معنوی، تحصیل و تدریس، پاسداری از جهان بینی اسلامیدر برابر هجوم اندیشه های مادی، مبارزات سیاسی و اجتماعی و مهاجرت به قم.

۹۸. زن و شریعت مطهر (زن در نگاه دکتر شریعتی و استاد مطهری).

نوروزی، حسن و هادی عظیمی نصر آبادی، قم، نغمات، ۱۳۸۲، ۳۷۵ صفحه.

۹۹. سرگذشت مطهر (زندگی نامه استاد شهید مرتضی مطهری).

دهقانی (دانا)، محمد علی، تهران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول، ۱۳۷۹،صفحه ۱۰۸، وزیری.

سرگذشت مطهر، زندگی نامه استاد شهید مطهری، بررسی احوال و آثار، خدماتفرهنگی و فعالیت های مبارزاتی استاد با بهره گیری از آثار و

خاطرات دوستان و آشنایاناست که برای گروه های سنی «د» و «ه_» در پنج فصل تدوین شده است.

نویسنده در بخش اول و دوم ماجرای تولد و کودکی شهید مطهری را بیان می کند.سپس ضمن ارایه تصویری از دوران طلبگی از زبان خودشان و خانواده و دوستان، بهمعرفی استادان وی هم چون حضرت امام خمینی، آیت اللّه بروجردی و علامه محمدحسین طباطبایی می پردازد و در بخش دوم با عنوان خورشید مجاهد به فعالیت های فرهنگی و مبارزاتی ایشان را شرح می دهد. سفر سرخ شهادت عنوان بخش چهارم است کهبه ویژگی های استاد شهید مطهری از زبان نزدیکان و آشنایان می پردازد و در پایان این بخشپیام تسلیت حضرت امام خمینی به مناسبت شهادت استاد آمده است. عنوان بخش پنجمیادگارهای ماندگار است که خلاصه ای از خاطره های شاگردان و گروهی از چهره های علمیو فرهنگی هم چون دکتر حداد عادل، دکتر سید محمد باقر حجتی، دکتر سعدی زاده، سیدمحمود مدنی، آقای وحیدی، دکتر علی مطهری و دکتر محمد مفتح فراهم آمده است.

۱۰۰. سرگذشت های ویژه از زندگی مطهری

یوسفی اشکوری، حسن، تهران، شرکت سهامی انتشار.

۱۰۱. سرگذشت های ویژه از زندگی شهید مرتضی مطهری (جلد ۳_۱)

جمعی از فضلا و یاران، تهران، مؤسسه نشر و تحقیقات ذاکر، چاپ ششم، ۱۳۷۰، ۱۹۰ صفحه، رقعی.

اندیشمندان و پژوهشگران بسیار در دوره های گوناگون تاریخ بشریت با خلق آثارفکری و معنوی کوشیده اند تا در کنار عرضه فکر و ایده جدید، انسان جست وجو گر وتشنه حقیقت را در رسیدن به مقصد غایی

ص: ۱۳۴

رهنمون گردنـد. مبـانی اعتقادی، اصولانـدیشه ها و شـیوه زنـدگی متفکران، نقش موثری در ترسـیم مـدینه فاضـله آنان داشـته است.به گونه ای که اختلاف در بینش ها و باورها، در میان اندیشـمندان بزرگ به تعیین و ترسـیمو راه های گوناگون و گاهی متضاد با یکدیگر در مقابل بشریت انجامیده است.

غور در مشـی زندگی بزرگ مردانی که نقش اساسـی در ایجاد دگرگونی های عمیق اجتماعی داشته اند، با انگیزه یافتن زاویه های پنهان و گوناگون زندگی آنان، می تواندنمونه و الگویی عملی برای مشتاقان و پویندگان مسیر ارایه دهد. بدین لحاظ در مکتباسلام سنت و سیره به عنوان عینی ترین نمونه و برجسته ترین جلوه های تحقق اهدافمکتب مطرح بوده تا جایی که عمل به سنت و سـیره در راستای پیروی از کتاب اللّه سفارششده است. در مراحل پایین تر کتاب های رجال و تراجم و احوال که جامع شرح حالاغلب زبـدگان علوم و معارف اسـلامی است، میان کتاب های اسـلامی جایگاه ویژه ایدارد. مؤسـسه نشـر و تحقیقات ذکر، بر آن است تا سـرگذشت های ویژه از زندگی پرباراسـتاد شـهید مرتضـی مطهری را که نقش به سزایی در تبیین و ترسیم مبنـای فکری واعتقادی انقلاب اسـلامی داشـته است را از لابه لای مصاحبه ها و گفتارهای دلنوازمصاحبان و یاران و شاگردان ایشان در مجموعه چند جلدی گردآوری کند.

مطالب این نوشـتار، (جلـد اول)، به خاطراتی از دوره های گوناگون زنـدگی اسـتاد،سـپس خاطره های یاران و نزدیکان شـهید مطهری اختصـاص دارد. یـارانی هـم چـون:آیت اللّه خـامنه ای رهـبر معظم انقلاـب، آیت اللّه منتظری، شـهید مظلـوم آیت اللّه بهشتی،آیت اللّه مفتح، شهید حجت الاسلام

ص: ۱۳۵

و المسلمین محلاتی، آیت اللّه سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، آیت اللّه محمد رضا مهدوی کنی، آیت اللّه جوادی آملی، جناب آقایحسین غفاری و آقای علی مطهری (فرزند استاد شهید) که در این بخش گفتار ایشان به چشم می خورد. در بخش دیگر کتاب، مکاتبه های استاد شهید مطهری با حضرت امام رحمه الله همراه با دست خط هر دو بزرگوار آمده است. در بخش پایانی نیز تصاویری از مقاطع گوناگون زندگی استاد شهید مطهری گردآوری شده است.

جلد دوم از مجموعه سرگذشت های ویژه از زندگی استاد شهید مطهری شامل چندسخنرانی یا مصاحبه با افراد می باشد که به مناسبت بزرگداشت مقام استاد انجام پذیرفتهاست:

شهید آیت اللّه محمد صدوقی، شهید حجت الاسلام و المسلمین محمد جواد باهنر،حجت الاسلام و المسلمین علی اکبر هاشمی رفسنجانی، حجت الاسلام سیدمحمدباقر حجتی، حجه الاسلام و المسلمین سید حسن طاهری خرم آبادی، خانممطهری، حجت الاسلام و المسلمین سید محمد دعایی و برادر مجتبی مطهری.

بخش بعدی کتاب به نامه ها و دست نوشته هایاستاد اختصاص دارد که در آن موارد زیرمطرح شده است: سروده ای از استاد درباره امام خمینی در زندان، نامه استاد به پسر ودخترش، دست خطی از استاد در زندان موقت شهربانی و بیانیه ای در مورد جنایاترژیم پهلوی، بخش پایانی کتاب با تصاویر گوناگونی از استاد همراه است.

جلد سوم از مجموعه سرگذشت های ویژه از زندگی استاد شهید مطهری شاملنظریه های برخی از شاگردان و یاران استاد درباره شخصیت وی است که اسامی آنان عبارتند از:

آیت اللّه علامه محمد حسین طباطبایی، آیت اللّه علی مشکینی، حجت الاسلام محمدواعظ زاده خراسانی، آیت اللّه محمد فاضل لنکرانی، حجت الاسلام مرحوم مصطفی زمانی، حجت الاسلام و المسلمین سید هادی خسروشاهی، حجت الاسلام تقیشریعتمداری، حجت الاسلام مسیح مهاجری، آقای فخرالدین حجازی، اسداللّه لاجوردی، مهندس میر حسین موسوی، آقای محمد اسد گرمارودی و آقای محمدمطهری.

۱۰۲. سلسله بحث های اندیشه شناسی استاد مطهری

رودگر، محمد جواد، تنکابن، کانون پرورشی شهید صالحی تنکابن، (۱۳۶۷ _ ۷۰) چالوس، دفترنشر فرهنگ و معارف اسلامی، دانشگاه آزاد واحد نوشهر، چالوس.

در سال های ۶۷ _ ۷۰ مجموعه دروسی با عنوان «مطهری شناسی» با توجه به ضرروتبازخوانی و بازشناسی آثار و اندیشه های استاد مطهری در تنکابن از سوی آموزش وپرورش (با مسئولیت کانون فرهنگی _ تربیتی) آن شهر برای جمعی از معلمان و مربیانبرگزار شد که در دوازده جزوه فراهم آمد. عنوان های فرعی: شناخت شناسی (چهاربخش)، حافظ شناسی (پنج بخش)، بازشناسی تعالیم اسلامی چون مفهوم زهد، عدلو... (سه بخش). آن گاه در دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس نیز برای دوره معلمانهمین دروس و نقل و نقد تطبیقی آثار و آرای متفکرانی چون: بازرگان، شریعتی،سروش و استاد مطهری با عنایت به آرای کلامی _ فلسفی و معرفت شناسی آنان برگزارشد که در بیست و هفت جلسه و بخشی از آن در جزوه هایی با عنوان مبانی نظری تهاجمفرهنگی غرب به اندیشه های دینی منتشر شده است.

ص: ۱۳۷

۱۰۳. سیاست از دیدگاه علامه شهید مرتضی مطهری

خباز، محمد رضا، تهران، انتشارات زعیم، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۱۲۸ صفحه، وزیری.

نگارنـده در این اثر، مقوله سیاست را از دیـدگاه اسـتاد شـهید مطهری با اسـتفاده از آثارایشان بررسـی کرده است. عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

پیش درآمد، دگرگونی شگرف در تاریخ اسلام، اختلافات سیاسی، سندی دیگر ازچهار مقاله عروضی، سندی دیگر از یاقوت حمـودی در معجـم البلـدان، سـندی دیگر ازتاریـخ بیهقی، سـندی دیگر از دربـار سـلطان محمـود غزنـوی، سـندی دیگر از فرخیسیسـتانی و غزنوی اسـدآبادی، نگاهی سراسـری، رویـدادهای سال سـی و پنجم، جنگصـفین، بر نیزه کردن قرآن ها، روان شناسی و خرد و باور خارجیان، اباضیه خارجیاننمونه دار، رفتار نمونه وار خوارج، سلطه ظاهرپرستی، جهان گشایی زیر دستاویز وبهانه دادگستری، وضع فکر و عقایـد مسـلمانان، جبر و اختیار، خواست آزادی برایمردم، پیدایش قدریان، پایه گذاری اعتزال، اصول پنـج گـانه معتزلاـن، دنبـاله کـار معتزلاـن،مسـئله محنت، فشـار بر اشـعریان، پیـدایش اشـعریان، باورهای اشـعریان، نتایج اختلافاتاجتمـاعی و فکری مسـلمانان انـدیشه هـای اسـتاد مطهری، پاسـخ به یـک پرسـش مهم، انواعآزادی، اصـیل ترین شـکل دموکراسـی، ارزش تفکر در اسـلام، دل بسـتگی همراه بـا تعصـبممنوع، از منتقـد اسـتقبال می کنـم، آزادی مقـوم دین است یا مخرب دین، اقسام آزادیبیان، مفاسد منع آزادی بیان، روش و سیره پیغمبر اسلام و ائمه اطهار در برخورد بامخالفانشان، اعتراف به حقوق مردم و حکمران امانتدار است، نه مالک.

ص: ۱۳۸

۱۰۴. سیری در آثار استاد شهید مطهری

ستاد برگزاری مراسم بزرگداشت سالگرد شهادت (تهیه و تنظیم)، جبی جا، بی ناج، ۱۳۵۹،۲۳۶ صفحه، رقعی.

این کتاب، عهده دار توصیف و معرفی آثار استاد است. پیام امام خمینی به مناسبتشهادت و سالگرد شهادت استاد، نخستین بخش کتاب را تشکیل می دهد. مقدمه کتاب باعنوان مطهری که بود؟ به معرفی و شرح حال استاد با عنوان زیر پرداخته است:

مطهری و انگیزه فعالیت هایش، مطهری و انقلاب فرهنگی و آثار مطهری.

برخی از کتاب های توصیف شده در این مجموعه بدین قرار است: داستان راستان،مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی، انقلاب اسلامی، نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر،انسان و ایمان، وحی و نبوت، مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی، زندگی جاوید یا حیاتاخروی، نظام حقوق زن در اسلام، جاذبه و دافعه علی علیه السلام، سیری در نهج البلاغه،بیست گفتار، قیام و انقلاب مهدی(عج)، مسئله حجاب، خدمات متقابل اسلام و ایران و...

۱۰۵. سیری در آثار شهید مرتضی مطهری (کتابنامه توصیفی و موضوعی)

بنیاد فرهنگی امام رضا علیه السلام، تهران، بنیاد فرهنگی امام رضا علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۶۲،۲۳۱ صفحه، وزیری.

اقبال شیفتگان معارف اسلامی به آثار استاد مطهریرحمه الله، کوشش های بسیاری رابرای معرفی کتاب های او برانگیخت و مجموعه نوشته ها و سخنان او تا آن جا که آمادهنشر بود، به شکل های گوناگون در دسترس عموم قرار گرفت. از جمله تلاش هایی که بهمنظور کشف بهتر اندیشه استاد مطهریرحمه اللهصورت گرفت، یکی همین کتاب حاضراست که در آن

گفتارهای استاد درباره مسایل گوناگون جداگانه آورده شده است. ایناقدام که حرکتی نو و ابتکاری است، به خواننده اهل تحقیق، برای یافتن موارد مورد نیاز،کمک فراوان خواهد کرد. مجموعه نوشته ها و نوارهای بازمانده از استاد مطهریرحمه الله،شبیه شهر بزرگی است که کوچه ها و خیابان های گوناگونی دارد و کتاب به منزله نقشهاین شهر است که مقصد و مقصود او را به هر کس نشان می دهد تا هم سرگردان نشود وهم سریع تر به مقصود برسد.

این کتاب از دو مقوله و چهار بخش تشکیل شده است:

مقدمه اول به قلم دکتر غلام علی حداد عادل و مقدمه دوم به وسیله نویسنده نوشتهشده است. بخش نخست با عنوان نظر دیگران درباره استاد به نظریه های حضرت امام خمینی، (شامل پیام ها و سخنرانی)، علامه سید محمد حسین طباطبایی و آیت اللّه منتظری درباره استاد اختصاص دارد. بخش دوم کتاب حاضر نوشته ای از دکترعبدالکریم سروش است که به نقش اندیشه های استاد شهید مطهری پرداخته شده است.

زندگی استاد مطهری عنوان سومین بخش کتاب است که شامل این موضوع هااست. زندگی پربار استاد مطهری، حیات معنوی و اخلاقی استاد، حیات علمی استاد،کلاس ها و درس های استاد و آنان که استاد شهید را پرورانده بودند. بخش چهارم کتاببا عنوان کتاب های استاد که مفصل ترین بخش کتاب است شامل فهرست های زیر است.

فهرست الفبایی کتاب های استاد، فهرست توصیفی کتاب های استاد، فهرست موضوعی کتاب های استاد، فهرست کتاب های ترجمه شده استاد و فهرست کتاب ها ومقاله های چاپ نشده استاد.

بخش پنجم به نوارها اختصاص دارد که در آن لیست الفبایی و

ص: ۱۴۰

موضوعی سخنرانی های استاد آمده است. بخش آخر نیز به مقاله ها و پایان نامه ها اختصاص دارد که فهرست مقاله ها، کتاب های اسلام، نیازهای جهان امروز، امدادهای غیبی در زندگی بشر، بیست گفتار، حماسه حسینی، ده گفتار، گفتارهای معنوی، مجموعه مقاله ها وقاله های فلسفی و نیز فهرست مقاله های منتشر شده در روزنامه های اطلاعات،جمهوری اسلامی، کیهان، هفته نامه سروش، مجله مکتب اسلام، مجله الهادی، مجله مکتب تشیع و نیز فهرست جامع پایان نامه ها و رساله دکتری که به راهنمایی استاد نوشته شده به ترتیب حروف الفبا آمده است.

۱۰۶. سیری در اندیشه های اجتماعی شهید آیت اللّه مطهری

باقی، نصر آبادی، علی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ دوم، ۳۴۴ صفحه، وزیری.

استاد شهید مرتضی مطهری، در میان اندیشه گران مسلمان معاصر جایگاه ویژه ای دارد.آن اسلام شناس برجسته با اشراف و احاطه خاصی که بر شریعت مقدس اسلام داشت،توانست مسایل اجتماعی و فرهنگی را به گونه ای شایسته تبیین کند و بسیاری ازمشکلات جامعه، به ویژه مشکلات نسل جوان را مورد کاوش قرار دهد.

در آثار و نوشته های استاد شهید مطهری، اندیشه هایی هم چون تاریخ جوامع،تحولات اجتماعی و جامعه شناسی دینی، اساس اندیشه های اجتماعی در اسلام،انسان شناسی، بررسی عمده ترین مسایل اجتماعی دوره حاضر، مبانی اقتصاد اسلامی وطرح اندیشه جامعه شناسان بزرگی چون مارکس، اسپنسر، روش علمی فلسفه تاریخ ونقد مکاتب مختلف مطرح شده است. بنابراین، طرح اندیشه های اجتماعی او می تواندر ترسیم مدینه فاضله مورد نظر ایشان، همگان را یاری رساند.

ص: ۱۴۱

اندیشه اجتماعی ایشان سرشار از برخوردهای فلسفی، استدلالی، اقناعی است که بابه کاری گیری گفتاری شیوا، قلمی توانا و تتبع در مباحث جدید، کالبد شکافی وژرفانگاری عمیق، دوری از قضاوت های ارزشی و غرض ورزی های گمراه کنندهاست. نویسنده در این کتاب می کوشد تا با بهره گیری از نظریه های استاد شهید، نظمفکری و اسلوب ایشان را درباره مسایل اجتماعی تبیین کند.

نویسنده در بخش نخست کتاب برای ورود به مطلب، کلیات و مسئله اصلی اینکتاب را بررسی می کند. در بخش دوم، عوامل موثری که زمینه ساز تکوین اندیشههاجتماعی استاد مطهری بوده اند، بررسی می شود که عبارتند از: مبانی اندیشه اجتماعیمطهری و ویژگی های آن، ارتباط مباحث استاد با شرایط اجتماعی ایران، ویژگی هایروش شناختی استاد، ارجاع به نظام ارزش ها و نقش ایشان در جریان روشن فکریمذهبی در پایان همین بخش نیز دورنمای فضای فرهنگی دهه پیش از انقلاب ترسیممی شود. در بخش سوم اصالت فرد و جامعه، تکامل اجتماعی، قشر بندی و نابرابریاجتماعی، سنن و قانون مندی اجتماعی تحلیل و نقد می شود و نظریه های ایشان کهبرگرفته از دیدگاه اسلام است، درباره قطب بندی های اجتماعی، طبقه بندی اجتماعی،علل نابرابری، جامعه بی طبقه و... تبیین می شود.

۱۰۷. سیری در اندیشه های استاد مطهری

سجادی، جمال، تهران، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۷۸ صفحه،پالتویی.

هر انقلابی در بُعد اندیشه، نیازمند اندیشمندانی است که در عین ترسیم راهبردها و خطمشی های آن، به تدوین برنامه ها و تنظیم مؤسسه های آن

بپردازد. در عرف رایج ادبیات سیاسی به چنین اندیشمندانی تئوریسین یا ایدئولوگ اطلاق می شود. بر همین اساس،انقلاب اسلامی ایران طی مراحل تکامل خود، وامدار خردورزانی است که با سیرابشدن از منابع پر فیض اسلامی و شیعی، وظیفه ترویج اندیشه های ناب دینی در میانانقلابیون و زمینه سازی برای برپایی بزرگ ترین انقلاب مذهبی تاریخ معاصر را برعهده داشته و به خوبی از عهده چنین امر مهمی برآمده اند. اگر سر سلسله دار اینانديشمندان را حضرت امام خمینی بدانیم، علامه شهید مطهری به عنوان یکی ازبرجسته ترین شاگردان و پاره تن حضرت امام، بی شک در جایگاه دوم قرار خواهدگرفت. دیدگاه های شهید مطهری درباره مسایل گوناگون در ده ها کتاب و رساله مدون شده و طبیعی است بدون آشنایی با این آثار، فهم چرایی، چگونگی و اهداف انقلاباسلامی بعید به نظر برسد.

نوشتار حاضر که شماره ۲۳ از دانستنی های انقلاب اسلامی برای جوانان است،تلاشی است برای آشنایی ابتدایی نسل جوان و علاقه مند به فهم بینادین انقلاب اسلامیبا اندیشه ها و آثار علامه شهید مطهری. بهترین نتیجه ای که از مطالعه کتاب به دستخواهد آمد ایجاد کنجکاوی نسبت به آثار و افکار متفکر بزرگ اسلامی، استاد مطهریاست.

در این کتاب، به زبان ساده، چنین مباحثی مطرح می شود:

زمینه های پرورش اندیشه های استاد مطهری، شکل گیری اندیشه های استاد،معرفت شناسی، جهان بینی و ایدئولوژی از دیدگاه استاد مطهری، سخنی در اثبات غیب، موضع اسلام در مقابل علم، ازلیت ماده، تکامل و خلقت، لایزال بودن دین، اسلامو مقتضیات زمان، زهد، مفهوم آزادی اندیشه در اسلام، آزادی عقیده، آزادی در تحقیق و عقاید مذهبی،

مسئولیت اجتماعی انسان، دین اسلام و عقل، مفهوم مساوات دراسلام، عدالت اجتماعی، آیا انقلابی گری روحیه ماتریالیستی است یا مذهبی؟ مکانیزمتحول تاریخ، بطلان ایدئولوژی مارکسیسم، طبقات اجتماعی و انقلاب، شهادت،مقایسه ماتریالیسم تاریخی یا جهت گیری اسلامی و قرآن، رد مارکسیسم، سخنی باروشن فکران مذهبی متمایل به مارکسیسم، نگرش استاد مطهری نسبت به انقلاب،اندیشه های انتقادی استاد مطهری در قبال رژیم شاه، نتایج اجتماعی اندیشه های استادمطهری.

در پایان کتاب، فهرست منابع و مآخذ فراهم آمده است.

۱۰۸. سیری در زندگی استاد مطهری با مقاله ای از حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی

تهران، انتشارات صدرا، چاپ هفتم، ۱۳۸۰، ۲۳۸ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر شامل سه فصل است: فصل اول مقاله ای است به قلم دانشمند محترم جنابآقای هاشمی رفسنجانی با عنوان شهید مطهری آن طور که من می شناسم. در این مقالهنویسنده محترم ضمن بیان سابقه آشنایی خود با شهید مطهری نقش اجتماعی و سیاسیاستاد شهید را در پیش و پس از قیام پانزده خرداد و در جریان این قیام، به خوبی ترسیم کردندو در پایان اظهار امیدواری کرده است که دو فصل دیگر زندگانی استاد، یعنی فصلپس از تبعید امام خمینیرحمه الله تا آغاز دوره جدید نهضت اسلامی و فصل دوره جدیدنهضت اسلامی تا شهادت استاد نیز بررسی و تحلیل شود.

در فصل دوم این کتاب، در واقع خواست نویسنده محترم مقاله نخست تحقق یافتهاست. در این فصل، مقاله ای با عنوان سیری در زندگانی استاد مطهری به چشم می خورد که به وسیله یکی از علاقه مندان استاد نوشته

شده است و افزون بر بیان و تحلیل وقایعزندگانی آن بزرگ مرد انقلاب اسلامی از تولد تا شهادت، شامل خاطره هایی شنیدنی ازدوستان و نزدیکان استاد است و به آن دو فصل از زندگانی ایشان بیش تر پرداخته است.

فصل سوم را نامه های استاد شهید درباره حسینیه ارشاد تشکیل می دهد که در واقع ضمیمه ای است بر فصل دوم.

تدوین زندگی نامه دقیق و مستند استاد مطهری که در واقع تدوین بخش مهمی از تاریخانقلاب اسلامی نیز خواهد بود، کاری بسیار ضروری و مفید است. البته کاری است دشوار ومحتاج به زمان که جز با اراده ای منبعث از عشق و ارادت به آن مجاهد اندیشمند فرزانه وعلاقه به آینده انقلاب اسلامی به انجام نمی رسد. این کتاب، آغازی بر آن کار بزرگ است.

بسیاری از زوایای زندگانی استاد مطهری به ویژه مبارزه های سیاسی ایشان برایبیش تر جامعه ما به ویژه جوانان، چندان شناخته نیست. در حالی که تک تک وقایعزندگانی آن استاد شهید و تک تک موضع گیری ها و اظهار نظرها و کارهای عملی آنشهید بزرگوار می تواند برای جامعه ما راه گشا باشد؛ به ویژه این که استاد مطهری موردعنایت ویژه رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینیرحمه الله و نیز رهبر گران قدرمانحضرت آیت اللّه خامنه ای بوده و هست.

۱۰۹. سیری در سیره معصومین علیهم السلام (خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتردوم»)

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام، (فعالیت های دانشجویی)، تهران، انتشارات دانشگاه امامصادق علیه السلام، چاپ پنجم، ۱۳۸۲، ۲۸۶ صفحه، رقعی.

ص: ۱۴۵

سیری در سیره معصومین علیه السلام دفتر دوم از خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری استکه به کوشش مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام تهیه و تدوین شده است و به عنوانیکی از درس نامه های اصول عقاید دانشگاه امام صادق علیه السلامبه شمار می رود. این کتابشامل خلاصه ای است از کتاب هایسیری در سیره نبویصلی الله علیه و آله، سیری در سیره ائمه اطهار علیه السلام،جاذبه و دافعه علیعلیه السلام، سیری در نهج البلاغه و حماسه حسینی که محور همگی آن هازندگانی، سیره و سخنان معصومین علیه السلام است.

ضمیمه پایانی، مجموعه سخنان و یادداشت های استاد مطهری درباره تحریف هایحادثه عاشورا است که به شکل پراکنده در سه جلد کتاب حماسه حسینی و کتاب هایدیگر ایشان آمده است. که به دلیل اهمیت آن، خلاصه نشده و تنها با نظم منطقی مرتبشده بدون هیچ دخل و تصرفی در پایان این دفتر آورده شده است.

۱۱۰. سیری در مبارزات ایدئولوژیک استاد مطهری

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی (تهیه و تدوین)، ۱۳۵۸، ۱۴ صفحه، بیانیه ش ۱۳.

۱۱۱. سیر مطالعاتی آثار استاد شهید مطهری

انجمن اسلامی دانشگاه تربیت معلم (تهیه و تنظیم، تبریز، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مرکز _تبریز، جبی تاج، ۳۸ صفحه، رقعی.

در این جزوه، سیر مطالعاتی آثار استاد شهید مطهری به دو سبک و روش کتاب به کتاب وموضوعیتبیین شده است. سیر مطالعاتیکتاب به کتاب به سه سطح مقدماتی، متوسط وعالی تقسیم شده است که برخی از آن بدین شرح است:

۱. کتاب هایی که برای سطوح مقدماتی مناسب است:

داستان راستان، گفتاری درباره جمهوری اسلامی، نهضت های اسلامی در صد سالهاخیر، کتاب سوزی ایران و مصر، اخلاق جنسی در اسلام، ولأها و ولایت ها، بیستگفتار، پیامبر امی، ختم نبوت، و مسئله انفاق.

۲. کتاب هایی که برای سطوح متوسط قابل استفاده است:

امدادهای غیبی در زندگی بشر، دیدگاه توحیدی، مقاله های جهان بینی الهی و مادی،ماتریالیسم در ایران، (ضمیمه کتاب ۲۹)، مباحثی از متفکر شهید استاد مطهری(جمهوری اسلامی ۸۰)، ماهیت نهضت امام خمینی (جمهوری اسلامی ۱۸۲ ــ ۱۸۴).تکامل اجتماعی انسان، زندگی جاوید و حیات اخروی، حقوق زن، فلسفه قیام وانقلاب مهدی، مرجعیت و روحانیت، ده گفتار و... .

۳. کتاب هایی که برای سطوح عالی مورد استفاده خواهد بود:

هزاره شیخ طوسی، جلد دوم، مقاله «الهامی از شیخ الطایفه»، اصول فلسفه و روشرئالیسم، عدل الهی، سیری در نهج البلاغه، آشنایی با علوم اسلامی و... .

عنوان های سیر مطالعاتی موضوعی چنین است:

دین و ادیان، فلسفه و کلام، حکومت و دولت، تاریخ و جامعه، تربیت و روان شناسیو مدیریت، معاد، نبوت، قرآن، حدیث، نهج البلاغه، امامت و قائمیت، شیعه و فرقاسلامی، تاریخ تمدن و فرهنگ اسلام، عبادت و احکام، حقوق و قانون، اخلاق در اسلامو مکاتب دیگر و بررسی های اسلامی. لازم به یادآوری است که منابع هر یک ازموضوع ها با ذکر کتاب و موضوع و شماره صفحه آمده است.

۱۱۲. سیره حسینی در آثار شهید مطهری

احمدی، حسین، قم، انتشارات یاقوت، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۰۲ صفحه، رقعی.

ص: ۱۴۷

این کتاب مجموعه ای از اندیشه های ناب حسینی است که با الهام از پیام نوروزی رهبرمعظم انقلاب اسلامی در طلیعه سال ۱۳۸۱ ه. ش و با استفاده از آثار ارزشمند و مطالبعمیق استاد شهید مطهری درباره زندگی پربار سید الشهدا تنظیم شده است که می تواندالگوی ارزنده ای برای شیفتگان مکتب حسینی باشد. برای همین، نویسنده در سالی کهنام مقدس سید الشهدا زینت بخش آن است، کتاب حاضر را به نام سیره حسینی نام گذاریکرده است. عنوان مباحث کتاب که پنج فصل دارد چنین است: شخصیت امام حسین علیه السلام،فلسفه قیام امام حسین علیه السلام، عاشورا و شعارهای آن، یاران باوفای سیدالشهدا و فلسفهعزاداری امام حسین علیه السلام.

۱۱۳. سیمای استاد در آیینه نگاه یاران

جاوید موسوی، سید حمید، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۵، ۲۶۰ صفحه، رقعی.

این کتاب با دو مقدمه از ناشر و گردآورنده و یک دیباچه شامل پیام امام رحمه الله و کلام مقاممعظم رهبری و چند شعر درباره استاد شهید مرتضی مطهری آغاز می شود. سپسمطالب کتاب در دو بخش تنظیم شده است. بخش اول، مصاحبه هایی است با یاران ونزدیکان شهید مطهری که هنوز زنده هستند هم چون آیت اللّه خامنه ای، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، آیت اللّه مهدوی کنی، آیت اللّه سید عبدالکریم اردبیلی، آیت اللّه محیالدین انواری، حجت الاسلام طاهری خرم آبادی و نیز دو مقاله با عنوان حکیم فرزانه وسیری در زندگی علمی و انقلابی استاد مطهری. در بخش دوم مصاحبه ها وسخنرانی های یاران شهید استاد مطهری آمده است: مصاحبه با شهید آیت اللّه صدوقی،شهید آیت اللّه سید محمد حسین

بهشتی، شهید آیت اللّه دکتر محمد مفتح، شهیدحجت الاسلام و المسلمین دکتر جواد باهنر، شهید حجت الاسلام فضل اللّه محلاتی.

۱۱۴. سیمای کودک، نوجوان و جوان در آثار استاد شهید مطهری

رجالی، تهرانی، علی رضا، تهران، انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی ایران، چاپ اول، ۱۳۷۷،۱۴۸ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر مجموعه ای از نظریه های اسلامی است که به شکلی متفرقه در کتاب هایارزنده آیت اللّه شهید مطهریرحمه الله وجود داشته است. تردید نداریم که شهید بزرگوار استادمطهری یکی از دانشمندان مشهور و یکی از اندیشمندان و صاحب نظر اسلامی به شمارآمده است. بی شک می توان ادعا کرد این دانشمند و اندیشمند اسلامی به بهترین شکلتوانسته است نکات دقیق و ظریف تربیت اسلامی را با بیانی روشن و مستدل درکتاب ها و نوشته های خویش بیاورد.

در این اثر، دیدگاه های استاد مطهری درباره کودک، نوجوان و جوان در دو بخشگرد آمده است. در بخش نخست مسایل اخلاقی و تربیتی کودکان و وظیفه و نقشوالدین در تربیت صحیح یا غلط فرزندان همراه با نمونه هایی از داستان های اسلامیمطرح می شود که برخی از عنوان های این بخش چنین است:

نام گذاری کودکان، ارتباط کودک با شیر مادر، تفاوت تغذیه کودک در رحم یا پس ازتولد، احساسات کودکی، غریزه پرسش در کودکان، اهمیت تربیت در دوره کودکی،دوره شکوفایی روح کودک در هفت سال دوم، گونه های علاقه والدین به فرزند،کشمکش عقل و احساس در تربیت فرزند، روش تربیت صحیح کودک، خطر آموزش غلط

ص: ۱۴۹

دینی در دوران کودکی، راه های آشنایی کودک به نماز، نقش مساجد و مجالس مذهبی درتشویق عبادی کودکان، دوران کودکی رسول خدا صلی الله علیه و آله، محبت و مهربانی پیامبر با کودکان و...

در بخش دوم: ابتدا از مشکلات و انحراف های نوجوانی و جوانی سخن به میانمی آید، سپس دیدگاه های شهید مطهری درباره مسئله بلوغ و نیز عقد و ازدواج دایم وموقّت و... تبیین می شود. مباحث این بخش با استناد به مسایل فقهی، تاریخی،جامعه شناسی و روان شناختی فراهم آمده است که برخی از عنوان ها و موضوع هایمطرح شده چنین است:

اندیشه نوجوانی استاد، آلودگی جوانان؛ خواست دشمنان اسلام، توبه و عبادت درایام جوانی، یکی از عوامل ترک نماز نوجوانان، تحصیل دختران و پسران در یک مکان،جوانان و خطر اخلاقی جنسی نوین، کمبود عواطف در جوانان اروپایی، بلوغ یکی ازشرایط تکلیف، نوجوان امروز و دوره بلوغ و بحران جنسی، عشق و جوانی، تاریخمهریه و ازدواج در ادوار گذشته، رسوم جاهلیت درباره دختران خویش، روابط دختر وپسر قبل از ازدواج از نظر اسلام و غرب، همتایی در ازدواج، چرا پسر از دخترخواستگاری می کند؟ اجازه پدر در امر ازدواج، فلسفه مهریه در ازدواج، علت تشریعازدواج موقت، زندگی امروز و ازدواج جوانان، ابراهیم، جوان بت شکن، زکریای جوانو حق مادر، تقوای ابن سیرین جوان، قوی ترین جوان کیست؟ حجاب دختران، ازدواجحضرت موسیعلیه السلام با دختر شعیب، پیامبر صلی الله علیه و آله دخترش را در انتخاب همسر آزاد گذارد وشوهر دادن دختر قبل از تولد در جاهلیت.

۱۱۵. سه گفتار پیرامون استاد شهید مطهری

واعظ زاده خراسانی، محمد، ویراستار: محمد حسن تبرائیان، تهران، شورای

ص: ۱۵۰

هماهنگی تبلیغاتاسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۴، ۱۸۶ صفحه، رقعی.

کتاب شامل سه گفتار از جمله چند سخنرانی جناب آقای محمد واعظ زاده خراسانی درباره استاد بزرگوار آیت اللّه مطهری است که در سال های پی در پی و در مکان هایگوناگون از جمله در دانشگاه صنایع دفاعی اصفهان و نیز در دانشگاه شهید چمراناهواز... ایراد گردیده است و موضوع های آن چنین است:

سیری در زندگی علمی و انقلابی استاد شهید مرتضی مطهری (۱. دوران آموختن وخودسازی، ۲. دوران آموزش و سازندگی؛ ۳. فضایل اخلاقی ـ روش علمی ـ مشیسیاسی و اجتماعی و اصلاحی؛ ۴. مبارزات عقیدتی سیاسی؛ ۵. موضع و سهم شهیدمطهری در انقلاب اسلامی ایران؛ ۶. آثار و تالیفات)، شیوه فلسفی استاد شهید مطهری(مبنای فلسفی استاد مطهری، غریزه فلسفی استاد مطهری، امتیازات روش فلسفی استادمطهری ۱. در جست وجوی واقعیت ها و ضرورت ها؛ ۲. پذیرش و دفاع از حقیقت؛ ۳.شناخت نیازها؛ ۴. تفکیک مکتب ها؛ ۵. توجه به سیر تاریخی فلسفه؛ ۶. شیوه نگارشاستاد، استاد مطهری و مسایل روز جهان اسلام (۱. نقش مطهری در برابر مکتب مادی؛۲. اسلام و مقتضیات عصر؛ ۳. دفع شبهات؛ ۴. ساده کردن علوم اسلامی؛ ۵. بیداری وحماسه اسلامی؛ ۶. تبیین اقتصاد اسلامی؛ ۷. مسئله روحانیت؛ ۸. مبارزه با التقاط؛ ۹.مسئله ملی گرایی؛ ۱۰. تمهید و زمینه سازی انقلاب اسلامی)، بحث پایان کتاب:مظلومیت استاد مطهری.

۱۱۶. شریعت مطهر

(ویژه نامه سمینار نگرشی بر اندیشه های استاد مطهری و دکتر شریعتی و بررسی اشتراکات آن ها).

ص: ۱۵۱

انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی (تهیه و تدوین)؛ مشهد، روزنامه توس، پاییز۱۳۷۵، ۸۰ صفحه، رحلی.

این ویژه نامه، شامل مجموعه مقاله ها و سخنرانی های سمینار نگرشی بر اندیشه هایاستاد مطهری و دکتر شریعتی و بررسی اشتراکات آن ها است که در آستانه هفدهمین سالگرد عروج استاد شهید مرتضی مطهری و نیز نوزدهمین سالگرد فقدان دکتر علی شریعتی به وسیله انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی برگزار شده استکه عنوان های آن با این موضوع ها فراهم آمده است:

سخن اول، گزارشی از سمینار نگرشی بر اندیشه های استاد مطهری و دکتر شریعتی و بررسی نقاط مشترک آن ها، تصویری از زندگی استاد مطهری در گذر زمان با دکترشریعتی، فرازهایی از اندیشه های استاد، فریادهایی از سردرد، بخشی از وصیت نامهدکتر علی شریعتی به استاد محمد رضا حکیمی، استاد مطهری از دیدگاه شخصیت ها(امام خمینی رحمه الله، آیت اللّه خامنه ای، مهندس میر حسین موسوی، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، آیت اللّه طالقانی، علامه طباطبایی، استاد شهید دکتر مفتح، آیت اللّه موسوی اردبیلی، آیت اللّه جوادی آملی)، زن از دیدگاه استاد مطهری، مصاحبه با دکتر زهرارهنورد پیرامون تشابهات و تفاوت های فکری دکتر شریعتی و استاد مطهری، شریعتی از دیدگاه شخصیت ها (امام خمینی رحمه الله، آیت اللّه خامنه ای، مهندس میر حسین موسوی،دکتر شهید چمران، حجت الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی، آیت اللّه طالقانی،شهید بهشتی، حجت الاسلام و المسلمین سید محمود دعایی) شریعتی و مطهری احیاگر دین و اندیشه دینی معاصر، (حسن یوسفی اشکوری)، نامه استاد شهید آیت اللّه مطهری به دکتر علی شریعتی، دکتر شریعتی از دیدگاه همسر، شهید مطهری از

دیدگاه همسر، دین، سیاست، عدالت و حریت از دیدگاه دکتر شریعتی و استاد مطهری (دکترسید هاشم آغاجری)، بر بال اندیشه ها، شریعتی از مطهری می گوید، وجوه اشتراک استاد شهید مطهری و معلم شهید دکتر شریعتی (دکتر حسین باهر)، مطهری و عرفان،شریعتی و مطهری در قلمرو اندیشه (زهرا رهنورد)، قطره ای از اقیانوس اندیشه استادشهید مطهری، نیایش دکتر، نگرش اجتماعی و روش شناخت اسلام از دیدگاه دکترشریعتی و استاد مطهری (علیرضا علوی تبار)، مقایسه ای از دو احیاگر (دکتر عبدالکریم سروش)، آزادی از دیدگاه دکتر شریعتی، آزادی از دیدگاه استاد مطهری، آزادی واندیشه های سیاسی از دیدگاه استاد مطهری و دکتر شریعتی (دکتر محسن کدیور)، زن ازدیدگاه دکتر شریعتی، اندیشه های سیاسی استاد مطهری، اندیشه های اجتماعی دکترشریعتی، عدالت و اندیشه های اقتصادی از دیدگاه استاد مطهری و دکتر شریعتی (دکترفرشاد مومنی)، شهادت از دیدگاه استاد مطهری، شهادت از دیدگاه دکتر شریعتی.

۱۱۷. شناخت انقلاب اسلامی از دیدگاه استاد شهید مطهری

عقیدتی ـ سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، جتهرانج، هیات علمی عقیدتی سیاسی ارتشجمهوری اسلامی ایران، چاپ چهارم، ۱۳۶۶، ۲۳۲ صفحه، رقعی.

از میان اشخاصی که در زمینه شناخت و تحلیل انقلاب سخن گفته یا قلم زده اند، استادشهید مرتضی مطهری به دلیل درک عمیقی که از اسلام و امام داشت و خود نیز ازسالیانی دور دست اندر کار نهضت بود، امتیاز ویژه ای دارد، ولی دست جنایت کارعوامل استکبار جهانی به استاد فرصت نداد تا مباحث خویش را در این زمینه تدوین کند و تنها اندیشه های ایشان در قالب چند سخن رانی که بعدها به چاپ رسید باقی

ماند،ولی از آن جا که در جریان هر سخنرانی بخشی از مطالب مطرح گردیده، برای همگان مقدور نیست که با مطالعه آن ها تحلیلی کامل، منظم و منسجم در ذهن خود به دستآورد. افزون بر این، چون مبحث شناخت انقلاب اسلامی یکی از عنوان ها است که دردوره های گوناگون آموزش های عقیدتی و سیاسی تدریس می شود و در متون آموزشی، توالی مطلب و نظم مباحث ضرورت دارد، نیاز به تنظیم موضوعی مباحث استاد به روشنی به چشم می خورد. ازاین رو، اداره عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی به این کار دست زده است.

کتاب شامل شش فصل است:

۱. کلیات: توضیحی است پیرامون معنا، ماهیت، خاستگاه و زمینه های انقلاب؛

۲. انقلاب اسلامی در تاریخ: در این فصل با اشاره به انقلاب صدر اسلام و جنبش هایاصلاحی آن زمان و نهضت های اصلاحی صد ساله اخیر، به تشریح نهضت اسلامیایران پرداخته شده است؛

۳. شناخت انقلاب اسلامی. نویسنده در این فصل با تشریح و توضیح ماهیت و اهدافانقلاب اسلامی ایران به رهبری نهضت و نقش روحانیون در آن اشاراتی دارد؛

۴. ارکان بقا و تدام انقلاب اسلامی: در این فصل نیز از عدالت اجتماعی، استقلال، آزادیو معنویت به عنوان ارکان بقای انقلاب اسلامی یاد می شود؛

۵. مسایل انقلاب اسلامی: آفات نهضت، شرایط موفقیت مصلح، انقلاب اسلامی یااسلام انقلابی از مباحث مطرح این فصل است؛

۶. جمهوری اسلامی: در این فصل نیز از نظام جمهوری اسلامی، ولایت فقیه، حاکمیتملی، دموکراسی و آزادی فکری در جمهوری اسلامی سخن رفته است.

۱۱۸. شهره عشق (گذری بر زندگانی علامه مرتضی مطهری)

معاونت فرهنگی نهاد، (تهیه و تنظیم)، بوشهر، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها(دانشکده علوم پزشکی بوشهر)، ۱۳۷۷، ۲۸ صفحه.

۱۱۹. شهید استاد مرتضی مطهری

میرفولادزاده، عبدالامیر، سری سرگذشت انقلابی شهدای اسلام از روحانیت شیعه برای کودکانو نوجوانان. تهران، مرکز انتشارات علمی، ج ۱۳۶۰ج، ۳۶ صفحه، وزیری.

کتاب عهده دار شرح و زندگانی استاد با زبانی ساده و تصاویری مناسب برای کودکان ونوجوانان است. شهید مطهری عنوان شعری است که در سوگ استاد سروده شده وبخش پایانی این مجموعه را تشکیل می دهد. عنوان های بخش های کتاب چنین است:

ولادت، تربیت، درس، خصوصیات، سیاست، هجرت و شهادت، در آخر هربخش، جمله یا جملاتی از استاد نقش بسته است.

۱۲۰. شهید اندیشه

اسماعیل پرور، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۷۸، ۵۴ صفحه (جزوه).

شهید گران قدر و علامه بزگوار آیت اللّه مرتضی مطهری از شخصیت هایارزشمندی است که پرداختن به زندگانی وی، اهمیت بسیاری دارد. هرچندخامه های فراوانی درباره شخصیت آن شهید قلم فرسایی کرده اند، ولی هم چنانحق مطلب ادا نشده است.

ص: ۱۵۵

نوشتار حاضر نیز با هدف ادای دین به شخصیت برجسته و والای استاد شهیدمرتضی مطهری گرد آمده است. در این مجموعه زندگی شهید مطهری از زوایایگوناگون تشریح می شود و نظر بزرگان درباره این شخصیت وارسته بیان می گردد.هم چنین به آثار و نگاشته های ایشان و دیگر تلاش های علمی و اجتماعی ایشان در پیشو پس از انقلاب پرداخته شده است. در پایان نیز برخی خاطره های شنیدنی از آن شهیدعزیز و برگزیده ای از ادب فارسی در رثای ایشان ارایه شده است.

۱۲۱. شهید مطهر

شهاب، محمد علی، تهران، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی نذیر، ۱۳۸۱، ۱۱۲ صفحه.

۱۲۲. شهید مطهری، افشاگر توطئه تاویل ظاهر دیانت به باطن الحاد و مادیت

(به ضمیمه نقدی از استاد شهید مطهری بر «اسلام شناسی» دکتر شریعتی).

ابوالحسنی(منذر)، علی، قم، دفتر انتشارات اسلامی (جامعه مدرسین حوزه علمیه قم)، چاپ دوم،۱۳۶۲، ۴۳۵ صفحه.

نویسنده محترم در مقدمه کتاب هدف از نگارش کتاب حاضر را این چنین بیانکرده است:

«کتاب حاضر، نوشته ای است که نویسنده آن را به اهل بینش ـ که دغدغه درکشناخت حقیقت و پاک سازی حق خویش از هرگونه آلودگی به باطل را دارند ـ تقدیمکرده است، بدان امید که مفتاح خیری گردد برای آنان که می خواهند جریان های التقاطیرا از ریشه بشناسند و سپس مظاهر و مصادیق رنگارنگ آن را نخست در فکر و قول وفعل خویشتن و سپس در افکار و اقوال و افعال دیگران بسوزانند و زمینه خلوص ورشد و تعالی هرچه بیش تر اسلامیت انقلاب و انقلاب اسلامی

را در مسیر غرب زدگی وشرق مآبی فراهم آورند و حال و آینده این فرقه حقه و طایفه ناجیه را از رسوبات آلودگی های فکری و فرهنگی وارداتی استعماری یک قرن و اند اخیر، پاک سازی نمودهو آرمان اصیل و والای نه شرقی، نه غربی را در حوزه اندیشه و اعتقاد این نسل خداجوی و عاشورایی اندیش و حسینی شور و شعور، هر چه گسترده و عمیق تر تحقق بخشند.

آری این کتاب از پی دردی نوشته شده است و امید آن که شما نیز آن را از پی دردی وبه انگیزه یافتن درکی خوانده و بیش از مطالعه دقیق و کامل آن از هرگونه تصدیق یاتکذیب بلا- تصور و هو نوع نفی و یا اثبات ناشناخته و ناآگاهانه خودداری کنید. و اگرمضمون و محتوای آن را تقبیح می کنید و یا می ستایید، تنها و تنها، پس از مطالعه دقیق تمامی کتاب و به دنبال آگاهی از مطالب و مباحث آن باشد که جامعه امروز ما بیش از هرروز، احتیاج به انسان هایی اهل ذکر و فکر و نظر و دور از لغو و لهو و سهو دارد».

این اثر، از موضوع های گوناگون تشکیل شده است که مهم ترین عنوان ها وموضوع های مطرح شده چنین است:

مقدمه چاپ دوم، سخنی پیرامون شخصیت علامه طباطبایی، بحثی در ضرورتتزکیه فکری و فرهنگی، بحثی پیرامون بدعت و لزوم مبارزه فوری و قاطع علما با آن،بحثی در اسلام و فقاهت، مطهری؛ مطهر سیمای فرهنگ اسلامی از زنگار غرب زدگی وشرق مآبی، رمز تاکید امام بر استاد شهید مطهری، بحثی پیرامون غرب زدگی، شهیدمطهری یکی از مشخص ترین سمبل های غرب زدایی، مطهری چگونه مطهری شد؟ویژگی های مطهری، مطهری افشاگر توطئه استعاری تاویل ظاهر دیانت...

ص: ۱۵۷

گزیده های حکمت در آثار شهید مطهری و نقدی از استاد شهید بر جزوات «اسلام شناسی» دکتر شریعتی.

۱۲۳. شهید مطهری مرزبان بیدار «دیدار با ابرار ۷۳»

خردمند، محمد، قم، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۲۱۵ صفحه، رقعی.

هفتاد و سومین مجموعه دیدار با ابرار با عنوان: شهید مطهری مرزبان بیدار نام گذاریشده است که به شرح زندگانی سراسر افتخار آن عزیز شهید می پردازد، افزون بر آنخاطرات، گفته ها و نوشته های برخی شخصیت ها دوستان و آشنایان استاد درباره وبیان شده است که در مقدمه کتاب آمده است:

ضرورت شناخت و اتکا به فرهنگ خودی به ویژه در بخش چهره ها و مفاخر اسلام،ما را بر آن داشت تا به عنوان معرفی الگو و ارایه اسوه هایی که خود، تربیت یافته مکتبوحی و اهل بیت عصمت و برآمدگان بوستان قرآن و حدیث اند، به نگارش زندگی نامهعلمای شیعه بپردازیم. آنان که در طول چهارده سده درخشش دین، پرچم فقه جعفری و رایتآزادگی و شرف را افراشته داشته اند و با علم و تقوا و مبارزات و خدماتشان، در چهار سویتاریخ و سر راه بشریت، به مشعل افشانی و روشنگری ایستاده اند. این کم ترین سپاسی است کهدر برابر زحمات و تلاش های گونه گون و گسترده علمداران این میدان می تواند انجام گیرد.

مجموعه دیدار با ابرار، گامی در این مسیر است.

انگیزه، این بود که با قشر جوان اهل مطالعه و با نسل امروز صحبت شود و سطح اندیشه این مخاطبان را در نظر داشته باشیم. البته درباره بسیاری از این عالمان دینی می توان

ص: ۱۵۸

زنـدگی نامه های مفصل تر و عالمانه تر، همراه با بررسـی آثار و نظریه های علمی و دیدگاه هایویژه هرکدام در حیطه دانش و مهارتشان نگاشت، ولی در حد توان، باید این زندگی نامه هافشـرده، روان و با قلم روز باشد و به طرح جنبه هایی از زندگی و روحیات و ویژگی هایاخلاقی آنان پرداخته شود که برای خوانندگان این مجموعه، سازنده و تربیت کننده باشد.

این اثر از یک پیش گفتار و مقدمه و هشت قسـمت تشـکیل شده است که مهم ترین عنوان هاو موضوع های مطرح شده چنین است: خانـدان مطهر، فصـل شـکفتن، نخستین هجرت، هجرتبه قم، سومین هجرت، حـدیث شـمع، بـا قیات صالحات و گلسـتان جاودان و... .

* لازم به یادآوری است این کتاب با عنوان شـهید مطهری به وسـیله سازمان تبلیغات اسـلامی، شـرکت چاپ و نشـر بین الملل، چاپ اول، ۱۳۸۱، به چاپ رسیده است.

۱۲۴. شهید مطهری مصلحی بیدار

واحد، سینا، تهران، بخش فرهنگی دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی، واحد فوق برنامه، ج۱۳۶۲ج، ۳۰صفحه، وزیری.

اثر حاضـر، شامل پنج مقاله با موضوع و عنوان های گوناگون است که عنوان نخستینمقاله آن شـهید مطهری مصـلحی بیدار نام گذاری شده و به پاس خدمات ارزشـمند اسـتادارجمند آیت اللّه شهید مرتضی مطهری و به مناسبت پنجمین سالگرد شهادت و نیزپنجمیـن سـال حرکـت و نهضت عظیم فرهنگی انقلاـب اسـلامی ایران به وسـیله آقـای سـیناواحد نوشـته شـده است و بخش فرهنگی دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی آن را منتشر کرده است.

ص: ۱۵۹

۱۲۵. شهید و شهادت از دیدگاه شهید مطهری

شهرویی، داوود، قم، نجابت، چاپ اول، ۱۳۸۳، ۱۶۰ صفحه، رقعی.

۱۲۶. شیخ شهید

(مجموعه ای مصور از زندگانی استاد شهید مطهری همراه با نامه تاریخی استاد مطهریرحمه الله بهامام خمینیرحمه الله).

شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، انتشارات صدرا، چاپپنجم، ۱۳۸۱، ۶۴ صفحه، رحلی.

این اثر، به منظور آشنایی بیش تر ملت حقیقت جوی ایران با گوشه هایی از شخصیت آن متفکر و مجاهد شهید تهیه شده است. همو که امام راحلمان در سوگ او گریست و ویرا پاره تن و حاصل عمر خویش خواند و درباره آثارش فرمود: «من کس دیگری راسراغ ندارم که بتوانم بگویم بی استثنا آثارش خوب است، ایشان بی استثنا آثارشخوب است. انسان ساز است.» این اثر، از سوی شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهیدمطهری تهیه و تدوین شده است که شامل تعدادی از نامه ها، یادداشت ها و عکس هایاستاد شهید مطهری و هم چنین نامه هایی از حضرت امام خمینی و پدر مکرم استاد بهایشان است. در تنظیم مطالب... اعم از نامه، یادداشت و...، ترتیب زمانی نگارش آن هاملاک تقدم و تاخر قرار گرفته است. در این مجموعه، تلاش شده است تا گوشه هایی اززندگی درخشان و سراسر تلاش و مجاهدت استاد شهید نشان داده شود.

زندگی نامه تاریخی، معماران شخصیت استاد، نمونه ای از نظم، آیت اللّه العظمی بروجردی از زبان استاد، در محضر مفسر کبیر قرآن، پیمانی مقدس، تدریس دردانشکده الهیات و معارف اسلامی، صبا از ما ببر یک لحظه پیغامی به روح اللّه، پیام تسلیت، تقدیرنامه از سوی

ص: ۱۶۰

یونسکو، استاد، خانواده و اوقات فراغت، قیام برای خدا،کلیدی از گنجینه های فرهنگ اسلامی، ذکر خیری از پدر، تسلیت نامه حضرت امام، نام هبه فرزند، اقدامی خداپسندانه در راه بازگشت به وحدت و الفت و نامه تاریخی استادمطهری به امام خمینی، برخی عنوان های کتاب را تشکیل می دهند. لازم به یادآوریاست این کتاب پیش تر با حجمی کم تر با مشخصات لمعاتی از شیخ شهید، تهران،انتشارات صدرا، چاپ اول، ۱۳۷۰ ، ۵۲ صفحه، رحلی، از سوی شورای نظارت بر نشرآثار استاد شهید مطهری تدوین و به چاپ رسیده است.

۱۲۷. صد و ده سؤال از استاد مطهری

باقری، مجید، قم، انتشارات خادم الرضا، چاپ دوم، ۱۳۸۲، ۲۲۴ صفحه، رقعی.

چاپ دیگر این کتاب: تهران، سازمان بسیج دانشجویی، چاپ اول، ۱۳۷۹.

به طور کلی، فرآیند شکل گیری این مجموعه، با گردآوری پرسش هایی برخاسته ازنیازهای فکری امروز جامعه ما، با همان کم و کیفی که امروزه مطرح است، آغازشده است. آن گاه پرسش هایی درباره آثار استاد مطرح شده و پاسخ هایی مناسب خود رادریافت کرده است، ولی بیان این نکته ضروری است که برخی از پرسش ها نیز ناظر بهمتن های گزینش شده هستند؛ یعنی در مواردی پرسش ها، به فراخور متون گزینش شده طراحی شده اند. بنابراین، در این موارد، بسیاری تلاش شده که گزینش پاره سخن ها، باحسن سلیقه و انتخاب همراه باشد. از آن جا که این پرسش ها و پاسخ ها واقعی و حقیقی نیستند، نویسنده کوشیده است که پرسش ها از نظر بیان و تعبیر، تصنعی نباشد و برهمین مبنا، بیش تر از تعبیرهای رسمی تر، استفاده شده است و نیز بسیاری از

پرسـش هـای این کتـاب، به گونه ای هسـتند که می توان در آثـار گونـاگون از اسـتاد، پاسـخ هاییبرایشـان یـافت. چه بسا یک پرسـش در یک اثر اسـتاد، یک پاسـخی داشـته باشـد و در اثردیگر پاسـخی دیگر. در یک جا کوتاه باشد، ولی در جای دیگر کامل، بنابراین، در انتخابپاسخ ها تا حد امکان تلاش شده کامل ترین پاسخ در نظر گرفته شود.

پرسش ها با مضمون هایی از این دست تدوین شده اند:

هـدف از تـالیف کتـاب ها و دیگر نوشـته ها، شک و تردیـد نسـبت به مسایل دینی ومـذهبی، نهی از سؤال کردن در خصوص حقیقـت وجـود خـدا، تحقیـق در اصـول دیـن،علـت اعراض قشـرهای تحصـیل کرده از دیـن و مـذهب، عـدل الهی، رهـبری جـامعه،امتیازات نهـج البلاغه حضـرت امیر المومنین، مهـدویت و قیام و مهـدی موعود، شـهید،تقسـیم بنـدی علوم، روش و متد صحیـح در مطـالعه، دیوان و شـخصت حافـظ، نظامآفرینش، مفهوم عشق، ازدواج، نگـاه به نـامحرم، آیـا زن در ساخت روح و شخصـیت مردان موثرترنـد یـا به عکس، شـانس و بخت، فلسـطین، یهودیـان، حق، ماجرای فـدک،تقوا، امـدادهای غیبی، خود سازی، عبادت ویژگی های انسان کامل، لـذت های معنوی،ویژگی انسان های حسود، آیا فکر گناه خود گناه نیز محسوب می شود؟ توبه واقعی،ارث، اقتصاد سالم، سـعد و نحس بودن ایام و برخی پدیده ها، امر به معروف و نهی ازمنکر، دلایل صلح امام حسن علیه السـلام، فلسـفه عاشورا، عوامل پیدایش نهضت حسینی،تحریفات عاشورا، عزاداری، عکس و پوستر از تمثال مبارک حضـرت علی علیه السـلام، جوانـان و کـار و اشـتغال، انطبـاق اسـلام بـا مقتضـیات زمـان، خوارج، رشـته اصـلی گمراهی هـای بشر،چگونگی تشخیص مواضع گروه ها و اشخاص، ناسیونالیسم، علت نفوذ مذهب تشیعدر بین ایرانیان،

ص: ۱۶۲

مهم ترین نقطه ضعف فرهنگی جامعه، تهاجم فرهنگی، نظر استاددرباره دکتر شریعتی، ولایت فقیه، تجدید نظر خواهیی برخی از احکام اسلامی،مجازات در اسلام، نظر استاد درباره دکتر شریعتی، ولایت فقیه، تجدید نظر برخی ازاحکام اسلامی، مجازات در اسلام، نظر اسلام در مورد آزادی و دموکراسی، بزرگترینقاط ضعف طرفداران اصول و ارزش های اسلامی، کتب گمراه کننده، شیوه دفاع ازانقلاب اسلامی و آینده جامعه بشریت.

۱۲۸. صد سخن از استاد شهید مطهری

حزب جمهوری اسلامی (تهیه و تنظیم)، تهران، حزب جمهوری اسلامی نشریه شماره ۶۲، چاپاول، ۱۳۶۱، ۱۴۶ صفحه، جیبی.

از جمله کسانی که گفتار و کردارشان برای مسلمانان الگو است، عالمان و اسلامشناسانی هستند که عمری در این راه تلاش کرده و رنج های بسیاری را متحمل شده اندتا توانسته اند اسلام اصیل و خالص را به پیروان آن ارایه دهند. در این میان، علامه شهیدمرتضی مطهری شخصیتی یگانه، اسلام شناسی بی بدیل عارفی آگاه، شهیدی بیدارگر،فیلسوفی نوآور، استادی دلسوز بودند که قلم در تمجید و تعریف وی بی تابی می کند.درباره شخصیتش همین بس که امام امت ایشان را متفکر و فیلسوف و فقیهی عالی مقامخوانند و شهادتش را در اسلام عزیز ثلمه ای دانستند که هیچ چیز جای گزین آن نیست.بر این اساس، واحد تبلیغات حزب جمهوری اسلامی برای شناسایی هرچه بیش تر بامسایل اسلامی بر آن شد تا گوشه هایی از سخنان آن استاد عزیز را در زمینه های گوناگونگردآورده و در اختیار عموم قرار دهد.

ص: ۱۶۳

این اثر، صد سخن برگزیده از آثار استاد در موضوع های گوناگون است که با خطشکسته نستعلیق نوشته شده است. عنوان های برخی از سخنان مطرح شده چنین است:توحید اسلامی، قانون آفرینش، مراتب وجود، تفاوت و تبعیض، رفاه و تنگدستی،اسلام، معاد، استقلال و استقلال فرهنگی، انقلاب برای ارزش های انسانی، فرهنگپشتوانه انقلاب، رابطه علم و ایمان، جهان شمولی اسلام، تکامل انسان، فرهنگاسلامی، عبادت در اسلام، عدالت، حکمت باری تعالی، سنت الهی، مساله معنویت،نقش فقیه، انقلاب الهی، حفظ دستاوردهای انقلاب، مشکلات پس از انقلاب، انقلاب ومردم، ایمان، رهبری انقلاب اسلامی، روحانیت، وجه افتراق رهبر ما با دیگر رهبران،امام خمینی حسنه روزگار، امام خمینی از دیدگاه استاد مطهری، آفت بزرگ نهضت،ارزش تقوا، ارزش شهادت، هدف شهادت، لیاقت جهاد، راز بقا امام حسین و... اینکتاب با تصاویری از استاد شهید مرتضی مطهری همراه گردیده است.

۱۲۹. صد گفتار (خلاصه آثار شهید مطهری (دفتر اول))

مرکز تحقیقات امام صادق علیه السلام (فعالیت دانشجویی)، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق علیه السلام،چاپ پنجم، ۱۳۸۲، ۲۸۵ صفحه، رقعی.

دفتر مطالعات و تحقیقات علوم اسلامی دانشگاه امام صادق علیه السلامبا همکاری برخی ازدانشجویان این دانشگاه برای آشنایی هر چه بیش تر جامعه دینی و علمی کشور با آرا واندیشه های شهید مطهری فعالیتی را آغاز کرده است که مرحله نخست آن، تلخیصعلمی کتاب های استاد است که به عنوان یکی از درس نامه های اصول عقاید دانشگاه امام

صادق علیه السلام به شمار می رود.

صد گفتار، دفتر اول از مجموعه خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری است. این اثر که در آن خلاصه ای از چهار کتاب ده گفتار، بیست گفتار، آزادی معنوی، حکمت ها و اندرزها نوشته شده، شامل **۹۳** گفتار و هفت گفتار پایانی _ خلاصه هفت سخنرانی و مقاله از استادمطهری _ است که بیش تر آن ها به صورت کتاب ها و جزوه های پراکنده با عنوان های زیرمنتشر گردیده است: احیای شعائر اسلامی، خرافه سیزده یا دفاع از سیزده، ضرورت فراگیری زبان عربی، الغدیر؛ وحدت اسلامی، جست و جوی حقیقت، سعادت و مساله نفاق، شان نزول سوره منافقون، مروری بر سوره منافقون این دفتر، دربردارنده ۱۰۰گفتار از سخنرانی ها و مقالات استاد مطهری است.

کتاب، با مقدمه ای از حضرت آیت اللّه مهدوی کنی و دکتر غلامعلی حداد عادل آغازو پیش از شروع مطالب به کوتاهی از علل تدوین این مجموعه سخن رفته و افزون برآن، اهداف استاد مطهری از نگارش کتاب ها بازگو شده است. در پایان این دفتر،ضمیمه ای با عنوان و نگاهی به کتاب داستان راستان آمده است که در آن پس از معرفی وبیان جنبه های گوناگون کتاب داستان و راستان برای آشنایی و برای نمونه بر هر یک ازمحورهای نه گانه کتاب، داستانی به طور کامل نقل شده که عنوان های آن ها عبارتند از:رسول اکرم و دو حلقه جمعیت، شهرت عوام، آخرین سخن، بنده است یا آزاد؟ مردشامی و امام حسین علیه السلام، هم سفر حج، تصمیم ناگهانی، بازار سیاه و پیام سعد.

ص: ۱۶۵

۱۳۰. صراط اندیشه (دو سیر پیشنهادی در آثار علامه شهید مرتضی مطهریرحمه الله)

نیلی پور، مهدی، مشهد، نشر نخست، چاپ دوم، ۱۳۷۳، ۸۰ صفحه، رقعی.

در مقدمه کتاب آمده است:

«... آنچه امروز بسیار ضروری است گسترش، علمی و عملی فرهنگ غنی اسلامی درنسل جوان و ارایه روش های گویای فکری اسلامی جهت هدایت و پرورش تفکراتتازه و نو شکفته این نسل است. به عبارت دیگر، نسل انقلاب برای اسلامی فکر کردن وعمل نمودن و جهت آشنایی و حفظ مشی ایدئولوژی رهبر کبیر انقلاب، نیازمند یکپشتوانه و موید فلسفی، دینی و اخلاقی می باشد تا متانت و استقامت در راه راست رابیاموزد و چهره و رنگ اسلامی انقلاب همیشه محفوظ باشد. در این میان، ما از بینمجموعه بیانات، توصیه ها، تجربه ها و نقطه نظرات به این باور حقیقی دست یافتیم کهمجموعه اندیشه های شهید بزرگوار و اسلام شناس بی بدیل استاد مطهری رضوان اللّه تعالی علیه به عنوان بهترین صراط اندیشه مطمئن، قابل اعتماد، پویا و جامع برای نسلنو می تواند مطرح شود. به همین دلیل، با تلاشی در حد خود به عنوان انجام یک وظیفهجهت رفع این نیاز اقدام به طرح یک پیشنهاد برای مطالعه آثار آن شهید بزرگوارنموده اند و از درگاه خداوند متعال درخواست تاثیر بخشی آن را داریم.

کتاب عهده دار تشریح ضرروت وجود سیر مطالعاتی آثار استاد و پیشنهاد دو سیرمطالعاتی آثار وی به خوانندگان است.

عنوان های بخشهای کتاب به شرح زیر است:

مقاله ضرورت داشتن استاد، فواید و نکاتی که داشتن استاد را امری

ص: ۱۶۶

لازم و ضروریمی نماید، چند قاعده در زمینه استاد، دلایل ضرورت مطالعه کتاب های استاد شهید(جامعیت، صحیح و سالم بودن آثار و شخصیت او، آشنایی با مبنا و اساس نظامجمهوری اسلامی، خصوصیات و برجستگی های خاص استاد و وفور آثار کتبی وشفایی) فهرست آثار کتبی استاد، فهرست نوارهای استاد، دشمنان استاد شهید،قسمتی از حکم ترور استاد و مصاحبه احسان طبری درباره شخصیت فکری وعلمی استاد.

سپس دو سیر مطالعاتی کتاب های استاد شهید مطهری به شرح ذیل پیشنهاد شدهاست.

۱. سیر مطالعاتی مرحله ای: این سیر، در ۱۶ مرحله «علم، رشد و آگاهی، تقوا وایمان،نبوت و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، توحید، مشخصات و آشنایی با فروع اسلام، امامت، معاد، عفافو حجاب، تعلیم و تربیت، سیاست و تبلیغات، عدل و عدالت، دنیا، اقتصادی، تاریخفلسفه، تاریخ و فلسفه و منطق» تنظیم شده و در آن افزون بر کتاب های استاد اشخاصدیگر نیز استفاده شده است.

۲. سیر مطالعاتی کتاب به کتاب: در این سیر نام کتاب های استاد، در سه سطح مرتب شدهاست. در ضمیمه کتاب نیز تعهد نامه ای درج گردیده که دربردارنده شماری از تعهداتدرباره زمان و کیفیت مطالعه سیر است.

۱۳۱. طهارت روح عبادت و نماز در آثار شهید مطهری

واعظی نژاد، حسین، تهران، ستاد اقامه نماز، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۳۸۴ صفحه، وزیری.

ص: ۱۶۷

این اثر، متن نوشتارها و گفتارهای استاد درباه پرستش، عبادت و نماز است. به عبارتیگلچینی از گلستان همیشه بهار آثار استاد که در سه بخش پرستش، عبادت و نماز تنظیمشده است و با نقل جلوه هایی از چند عبادت استاد، به پایان رسیده است. گردآورندهکوشیده تا مطالب کاملا از آثار استاد نقل شود و جز در موارد بسیار اندکی که برای نظممطالب یا نوشتاری کردن گفتارها یا انتخاب عنوان ها برای مطالب بدون عنوان، به اجبارتصرف های بسیار ناچیزی کرده است، دخل و تصرفی به چشم نمی خورد. نظر به این کهکتاب حاضر برگزیده ای است از آثار گوناگون و مجموعه ای است از گفتارها ونوشتارهای پراکنده استاد، ویژگی های خود را نیز دارد. بی شک، چنان چه خود استاددرباره عبادت و نماز اثر مستقلی داشت، همانند دیگر آثار ایشان از نظر محتوای، نظم وجامعیت به مراتب از کیفیت و ارزش بالاتری بهره مند بود.

برخی عنوان و موضوع های مطرح شده چنین است:

بخش اول: پرستش (پرستش فطری بشر، مفهوم پرستش، محتوای پرستش، عشق وپرستش، اخلاق و پرستش، پرستش در هستی).

بخش دوم: عبادت (عبادت نیاز روحی بشر، عبادت راز آفرینش، عبادت پیمان الهی،عبادت سرلوحه تعلیمات الهی، ابعاد عبادت، فلسفه عبادت، عبادت در کتب فقهی،عبادت و تکلیف، روح عبادت، عبادت و روشن فکری، عبادت و توبه، عبادت ؛ درونگرایی و برون گرایی، عبادت و علم، عبادت و تعاون، کمال انسان، نقش عبادت دربازگشت به خویش).

بخش سوم: نماز (نماز امداد الهی، اسلام بدون نماز هرگز، آخرین کلام علیعلیه السلام، آخرینسفارش امام صادق علیه السلام، اقامه نماز چیست؟ استقامت در نماز، نماز و معاد، نماز وزکات، نماز و شهادت، جلوه هایی

ص: ۱۶۸

از عبادت معصومین علیه السلام، خاطراتی از عبادت علما،آثار تربیتی نماز، رعایت حقوق، آرامش جسم و روان، راه های آشنایی کودکان با نماز،استخفاف نماز، تحریف نماز، ترک نماز، مسجد، اذان، وضو، قصد قربت، اخلاص،تفسیر سوره حمد، نماز جمعه، نماز عید و جلوه هایی از عبادت استاد.)

لازم به یادآوری است که مآخذ مطالب نقل شده از آثار استاد، در پاورقی با ذکر نامکتاب و شماره صفحه مشخص است.

۱۳۲. عالم جاودان؛ یاران امام به روایت اسناد ساواک

(استاد شهید مرتضی مطهری (کتاب سی و یکم)).

مرکز بررسی اسناد تاریخی (تهیه و تدوین)، تهران، مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات،چاپ اول، ۱۳۸۲، ۷۲۰ صفحه، وزیری.

سی و یکمین مجموعه یاران امام به روایت اسناد ساواک به عالم جاودان علامه شهیدمرتضی مطهری اختصاص دارد. این اثر از دو بخش تشکیل شده است: بخش اول شاملمقدمه ای طولانی (۵۷ صفحه) که به مطالبی درباره زندگانی و جنبه های گوناگونشخصیتی، فعالیت های علمی و فرهنگی و آثار مکتوب استاد پرداخته است. عنوانبرخی از موضوع های مطرح شده چنین است:

گاه شمار زندگی استاد در یک نگاه، تولد و تحصیلات، تحصیل و فراگیری علوم،طرح ایدئولوژی اسلامی، تنوع مطالعات، آشنایی با نهج البلاغه، آشنایی با علامهطباطبایی، فعالیت های علمی ــ فرهنگی، تدریس در دانشگاه، سفرهای تبلیغی، مجلهزن روز، مقابله با ناسیونالیسم فلسفی، فعالیت های سیاسی ــ مبارزاتی، همکاری باهیئت های موتلفه اسلامی، وکالت از سوی امام خمینی در سال ۱۳۴۷، محدودیت های ساواک، رد

صلاحیت او توسط ساواک، سخنرانی به شرط احضار، حادثه فیضیه در سال۱۳۵۴، فراخوان به ساواک، آزار و اهانت در ساواک، فوت پدر، انجمن فلسفه ایران،تلاش در جهت پیشبرد اهداف انقلاب، شورای انقلاب، تحصن در دانشگاه انقلاب،کمیته استقبال، خواب عجیب، سرانجام، کارنامه علمی استاد شهید مرتضی مطهری،آثار مکتوب، راهنمای پایان نامه ها، مقالات و نوارهای سخنرانی، بخش دوم تحتعنوان «اسناد» به بررسی اسناد ساواک درباره شهید مطهری پرداخته است در ادامه مطالبی مهم و تاریخی از دوران زندگی سرشار از مبارزه و جهاد استاد آمده است کهنشان می دهد مردان بزرگی چون آیت اللّه شهید مطهری به رغم فشارهایی که از ناحیهساواک و رژیم پهلوی به ایشان تحمیل می شد، هرگز از اهداف بلند خود دست نکشیدهو به فعالیت های سیاسی، علمی ــ فرهنگی برای تبیین ارزش های الهی و آگاهی نسلجوان استمرار بخشیده اند. برخی سر فصل های این فصل این چنین است:

بیوگرافی شیخ مرتضی مطهری، جلسه سخنرانی ماهیانه در منزل آقای حاج علینویدی بازرگان، جلسات مذهبی، جبهه ملی، انجمن اسلامی معلمین، مکتب توحید،مسجد هدایت، قرار بازداشت موقت...، اجتماع روحانیون در منزل آیت اللّه میلانی،پخش اعلامیه آیت اللّه میلانی، اظهارات مطهری در مسجد هدایت، جلسات انجمن اسلامی مهندسین، درباره مؤسسه خیریه تعلیماتی و تحقیقات علمی و دینی حسینیه ارشاد، تماس سید محمود طالقانی با مطهری و مذاکرات آنان در مورد دعوت از فلسفی سواعظ، شیخ مرتضی مطهری؛ استاد دانشگاه تهران، تماس دکتر عباس شیبانی با مطهری،ناصر مکارم شیرازی، محمد رضا سعیدی، مذاکرات حداد عادل با مهندس ناشناسی درمورد نوار سخنرانی حسینیه،

مکتب الرضا، کانون علمی و تربیتی جهان اسلام،سخنرانی مرتضی مطهری در کوی دانشگاه، مطهری واعظ، جلسه هفتگی عده ای ازروحانیون، جلسه کنگره هزاره شیخ طوسی، جلسه بحث و تفسیر هفتگی مسجدهدایت و توزیع اوراقی در مورد فلسطین، اعلامیه کمک به سازمان های چریکی فلسطین، پخش اعلامیه، سمینار دبیران علوم دینی، سخنرانی مرتضی مطهری برای اعضای کانون نشر حقایق اسلامی، درباره شیخ مرتضی مطهری، ترجمه شده درتلویزیون خلیج فارس، سخنرانی مطهری در مسجد جاوید، در مورد: نام مهدیبازرگان و مرتضی مطهری، در مورد: آثار علی شریعتی، اعلامیه روحانیون تهران.

نکته قابل اهمیت درباره مطالب بخش دوم این است که در بررسی اسناد ساواکدرباره شهید مطهری پاروقی هایی حاوی مطالب مهمی درباره موضوع های مطرح شده فراهم آمده است که افزون بر اهمیت علمی ــ تاریخی که دارد، می تواند منبع مهمی برایتاریخ پژوهان در موضوع انقلاب اسلامی باشد.

نام کتاب عالم جاودان الهام گرفته از سخنان امام خمینی درباره استاد شهید مطهریاست: «در اسلام عزیز با شهادت این فرزند برومند و عالم جاودان ثلمه ای وارد شد که هیچ جای گزین آن نیست».

۱۳۳. عشق در کلام شهید مطهری

صالحی اندیمشکی، محمد، قم، انتشارات نبوغ، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۲۳ صفحه، رقعی.

نگارنده در این اثر، با بررسی آثار و دست نوشته های استاد شهید مرتضی مطهریکوشیده است مفاهیم و موضوع هایی را که با مقوله عشق در ارتباط بوده گردآورد. کتاببا این موضوع ها و در یازده فصل تدوین شده که مهم ترین عنوان ها چنین است:

فصل اول: شناخت عشق از دیدگاه واژه شناسان (بررسی ریشه لغوی واژه عشق، تعریفعشق، نگاهی به موضوع عشق و ماهیت آن، فرق میان عشق و محبت و جایگاه هر یک،دیدگاه های مختلف درباره ماهیت عشق، تحلیلی از ماهیت عشق روحانی).

فصل دوم: اقسام عشق، (اقسام عشق از دیدگاه حکما، انواع عشق).

فصل سوم: جایگاه عشق از نظر قرآن و احادیث (عرفان و عشق در نیایش امام علیعلیه السلام)جایگاه عشق در روایات عشق ناروا از دیدگاه امام علیعلیه السلام).

فصل چهارم: جایگاه عشق از دیدگاه عرفا (مکتب عشق، برخی از اشکالات مکتب عرفان،عشق از نظر عرفا، راه رسیدن به کمال از دیدگاه عرفا، رابطه عشق و عقل از دیدگاه عرفا.

فصل پنجم: جایگاه عشق از دیدگاه فلاسفه، (اسلامی و غربی)، (عشق مطلوب از دیدگاهراسل، خواجه نصیرالدین طوسی در شرح اشارات، نظریه فروید در رابطه با ماهیتعشق، نظریه ویلیام جیمز، دیدگاه شوپنهاور و بوعلی).

فصل ششم: عشق در نگاه شاعران (منشا تشبیه عشق به اکسیر در اشعار عرفانی، دیدگاهو اشعاری از حافظ، علامه طباطبایی، مولوی، سعدی، ملا احمد نراقی، ملاصدرا وملای رومی).

فصل هفتم: امتیاز عشق، عفت، شهوت، (آثار سوء عشق در غفلت از عیوب معشوق،فرق عشق با شهوت، بررسی فرق میان عشق و هوس، ارزش عقل و عشق و آثار افراطدر توجه به آن دو).

فصل هشتم: رابطه عشق و عبادت (بررسی نقش زهد در ایجاد روحیه عشق و پرستش درانسان، جایگاه عشق در عبادت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و مسئله عبادت).

ص: ۱۷۲

فصل نهم: (رابطه عشق و عفت از دیدگاه ویل دورانت و راسل، نقد استاد شهید علامه مطهری بر دیدگاه راسل.)

فصل دهم: رابطه عشق با تکامل فردی _ اجتماعی (بررسی اثر حصار شکنی عشق ومحبت، تشیع مکتب محبت و عشق، نقش عشق در زندگی انسان و آثار آن، فنای عاشقدر معشوق، فنای عشق در عصر حاضر).

فصل یازدهم: داستان های عاشقان واقعی (داستان عشق و ایثار اباذر نسبت به رسولخدا صلی الله علیه و آله، داستان بلال حبشی، آن عاشق دلباخته رسول اکرم صلی الله علیه و آله، داستان عاشقی کامل بهنام میثم تمار به امام علیعلیه السلام، داستان عشق ورزیدن به اهل بیت علیهم السلام، و داستان گروهیعاشق به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و...).

۱۳۴. علی علیه السلام از زبان استاد شهید مطهریرحمه الله

عزیزی، عباس، قم، انتشارات سلسله، چاپ پنجم، ۱۳۷۹، ۲۵۳ صفحه، وزیری.

در طول تاریخ، دانشمندان از برتری های امیرالمومنین علیعلیه السلامبسیار گفته اند ونوشته اند و هرچه زمان می گذرد، دل ها و قلم ها بیش تر به سمت وی می روند. در قرنحاضر، دانشمند آگاه زمان و عاشق ولایت، استاد شهید مطهری، چهره واقعی امامعلیعلیه السلام را به صورتی زیبا، روشن و منطقی، از زاویه های گوناگون برای شیفتگانحضرتش بیان داشتند. این کتاب، مجموعه کاملی است از نوشته ها و سخنان آن استادفقید، که در شأن و منزلت امیرمومنان علیعلیه السلام نگاشته و یا بیان داشته است. این مجموعهکه روش آن توصیفی و موردی است، در بیست و شش فصل تنظیم شده و در آنبرتری ها و ویژگی های آن حضرت به تفصیل آمده است.

ص: در این کتاب، با این فصل های۲۶ گانه و موضوع ها روبه رو می شویم:

فصل اول: فضایل علی علیه السلام(محبت علی علیه السلام، ابلاغ کننده سوره برائت، از فضایل بزرگ امیرالمومنین علیه السلام).

فصل دوم: رمز جاودانگی علیعلیه السلام(زنده شدن علیعلیه السلام پس از شهادت، دلیل جاودانگی محبت علیعلیه السلام در دل ها، نخستین مرثیه سرای علیعلیه السلام، علیعلیه السلام شخصیت دو نیرویی،جاذبه و دافعه قوی، جاودانه قرون و اعصار).

فصل سوم: علی علیه السلام، شخصیت جامع و کامل (جامع اضداد، فضایل در حد کمال، ثبات شخصیت علی علیه السلام، علی علیه السلام شخصیتی جامع، علت کامل بودن علی علیه السلام، نمونه انسان کامل).

فصل چهارم: نهج البلاغه (جامعیت نهج البلاغه، کلامی بی نظیر، فراتر از کلام مخلوق،فروتر از کلام خالق...، دایره المعارف علوی).

فصل پنجم: گواهی دشمنان بر فضل علی علیه السلام، (دشمنان علیعلیه السلام، حافظ کلامش، فضلعلی از زبان دشمن، گواهی دشمنان از فضل علی علیه السلام).

فصل ششم: غدیر خم، تصریح به زعامت علی علیه السلام، به علی سلام بدهید، اهمیت حدیث ثقلین، غدیر خم

فصل هفتم: ولایت امام علی علیه السلام بعد از من، تو خلیفه ای! انتقال نور ایمان از پیامبر بهعلیعلیه السلام، آیه «انما ولیکم اللّه» جانشین پیامبر، حکومت تنصیصی است، بیان همه حقایق اسلام برای علی، عدم تفکیک علی و پیامبر).

فصل هشتم: توصیه های علیعلیه السلام به فرماندارانش.

ص: ۱۷۴

فصل نهم: خوارج (شکل گیری خوارج، طغیان خوارج، دموکراسی علی علیه السلام، ممیزاتخوارج، دو تعبیر جالب علیعلیه السلام از خوارج، جنگ خوارج از افتخارات علیعلیه السلام، اوج جهالت خوارج).

فصل دهم: سیاست علوی(قضاوت سیره حضرت علی با دیگر سیاستمداران جهان،موفقیت در عمل، همه نزد من یکسانند! علت سکوت علیعلیه السلام، شکست ناپذیریسیاست علیعلیه السلام، اساس سیاست علیعلیه السلام.

فصل یازدهم: اخلاق (الگوی رفتاری علی علیه السلام، ایمان بدون اجبار، تقدم عدالت بر ایثار،اخلاق علی در خانه، دلسوزی برای زهرا، مسلمان و کتابی، رفتار علیعلیه السلام با قاتلخویش).

فصل دوازدهم: نکات اخلاقی در جنگ (مضیقه بی آبی، مروت، کلید شخصیت علیعلیه السلام،بستن آب به روی دشمن).

فصل سیزدهم: تربیت علی علیه السلام تحت نظر پیامبر (پرورش در دامن پیامبر صلی الله علیه و آله، محبت پیامبر بهعلیعلیه السلام، تربیت مستقیم علیعلیه السلام، هم ریشگی علی و پیامبر).

فصل چهاردهم: زهد و پارسایی علیعلیه السلام(تعریف زهد در کلام علیعلیه السلام، علت زهدعلیعلیه السلام، دنیا تو را سه طلاقه کردم، زهدی نظیر پیامبر، دنیا از دید علیعلیه السلام).

فصل پانزدهم: علم علی علیه السلام (یا علی، خدا کجاست؟ سوال درباره مجوس، مبتکر علمنحو، درجه علم علیعلیه السلام، باز شدن هزار باب علم نبوی بر روی علی علیه السلام، پاسخ عملی علی علیه السلامبه چند شوهری زنان.

فصل شانزدهم: نماز و عبادت امام علیعلیه السلام، (سیره علی در هنگام وضو، عبادت علیعلیه السلام،توصیف عبادت علیعلیه السلام، مناجات علی علیه السلام.

ص: ۱۷۵

فصل هفدهم: حمایت از محرومان و بینوایان. (درد مطلوب، همدردی در سیره علیعلیه السلام،شکایت از شوهر، مرد ناشناس، کمک به پیرمرد نصرانی).

فصل هجدهم: عدالت علیعلیه السلام (اقامه حق الناس، حساسیت در اجرای قانون الهی، آیندهایرانیان، عدم تبعیض نژادی، مهمانی قاضی، در محضر قاضی، مسیحی و زره علی علیه السلام).

فصل نوزدهم: دریافت اخبار غیبی،

فصل بیستم: بیت المال، (مواظبت بر بیت المال، عقیل مهمان علیعلیه السلام، عدم تبعیض درتقسیم بیت المال، امانتداری علیعلیه السلام در حفظ بیت المال.

فصل بیست و یکم: جنگ های علیعلیه السلام (کندن درب خیبر، جنگ خندق، تشابه مبارزهعلیعلیه السلام با پیامبر صلی الله علیه و آله، توصیه نکات جنگی به فرزندش، تفاوت جنگ علی علیه السلام با پیامبر).

فصل بیست و دوم: مصایب شهادت زهرا علیهاالسلام(علیعلیه السلام تربیت شده پیغمبر، آخرینوصایای زهرا، پیوند روح زهرا و علی، علی جان! خودت مرا غسل بده، وصایای زهرابه علی).

فصل بیست و سوم: مظلومیت علیعلیه السلام (تهمت قاتل به علیعلیه السلام، آغاز جعل حدیث، اوجتبلیغات ضد علی، علت ناراحتی استاد عبدالعزیز).

فصل بیست و چهارم: شهادت (آرزوی شهادت، کابین خون، اشتباه فکری خوارج،مبارزه ای مشکل، ورود عبدالرحمن بن ملجم به کوفه). وصیت علیعلیه السلامدر بیست بند،آخرین روزهای حیات علی علیه السلام، فُزْتُ و رَبِّ الکعبه، دفن مخفیانه علیعلیه السلام، تشییعکنندگان علیعلیه السلام.

فصل بیست و پنجم: صفات شیعه علیعلیه السلام.

فصل بیست و ششم: داستان های پندآموز (نصیحت علی علیه السلام، توبه از

دیدگاه علی علیه السلام،بدون عمل سعادتی حاصل نشود!، برخورد با ستاره شناس، توصیه درباره زبان،عزت نفس).

۱۳۵. علی علیه السلام در آثار شهید مطهری

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، معاونت فرهنگی نهاد، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۱۳۷صفحه، پالتویی.

این کتابچه، مجالی است برای پژوهش درباره شخصیت علوی در آثار استاد شهیدمرتضی مطهری که به مناسبت سال امام علیعلیه السلام از سوی نهاد نمایندگی مقام معظمرهبری در دانشگاه ها تهیه و تدوین گردیده است. مطالب و موضوع های مربوط به امامعلیعلیه السلام با استفاده از کلیه آثار استاد، استخراج و به صورت نمایه ها و نکته ها و فهرستگونه ارایه شده است. در این کتاب، زیر مجموعه و مطالب و متون موضوع ها به چندیندلیل آورده نشده است.

الف) تا دانشجویان و نسل جوان دانشگاهی با پژوهش و کاوش شخصی در لابه لای آثارعلمی و مکتوب، از روح مطالعه و تحقیق سرشار شوند و با دریافت پژوهش های انجام گرفته،گرفتار مصرف گرایی در دانش و اندیشه نشوند، بلکه به نوآوری و ابتکار دست یابند.

ب) ارایه فهرست مطالب استاد، براساس تنوع مطالبی است که در یک کتاب وجودداشته است؛ در حالی که پژوهش نوین در این زمینه، نیازمند پژوهش موضوعی است ومحقق می بایست با تعیین یک موضوع به عنوان موضوع مورد علاقه و نیاز خود، بهیافتن زیر مجموعه های آن در آثار استاد بپردازد.

نتیجه ای که در نهایت این پژوهش به خواننده خواهد داد، تنها یک تحلیل و تجربه علمی و عملی خواهد بود. رسیدن به این نقطه، یعنی

تولیـد انـدیشه و تحلیـل نظریه هـا ودست یابی به نظرگاه های جدیـد براساس اطلاعات موجود، هـدف معاونت فرهنگی نهاداز تهیه چنین کتاب و تدارک چنین پژوهش دانشجویی در کانون های فرهنگی _مطالعاتی است.

لازم به توضیح است که ارجاع ها ومدارک، براساس کتاب های انتشارات صدراصورت گرفته و برای یافتن منابع باید به آثار نشر یافته از سوی انتشارات صدرا مراجعهشود.

۱۳۶. علوم قرآنی در آثار شهید مطهری

صادقی، مسعود، تهران، علما، ۱۳۸۲، ۲۱۶ صفحه.

۱۳۷. فروغ آسمان اندیشه (ویژه نامه رسالت به مناسبت پانزدهمین سالگرد شهادتاستاد مطهری).

[جمعی از نویسندگان]، تهران، روزنامه رسالت، چاپ اول، ۱۳۷۳.

۱۳۸. فرهنگ استاد (شرح واژگان گزیده آثار مکتوب استادشهیدمرتضی مطهری)

خلیلیان، مهدی، ویراستار: محمد رضا رحمانی، تهران، انتشارات دنیای هنر، چاپ اول، ۱۳۷۸،۵۹۱ صفحه، وزیری.

استاد شهید مطهری، آثار بسیاری دارد. آثاری که نتیجه تلاش سی ساله ایشان درزمینه های فلسفی، اجتماعی، اخلاقی، فقهی و تاریخی است. اگرچه موضوع این عنوان ها، کاملا با یکدیگر تفاوت دارد، ولی بنا به گفته استاد، هدف ایشان حل مشکلات و پاسخ گویی به پرسش های مطرح، در زمینه مسایل اسلامی دوره خود بوده است. آثاراستاد چنان

گسترد گی و غنا و گوناگونی کمی و کیفی دارد که هر خواننده ای خویش را دردریایی بی کرانه می بیند که غواصی در آن، در نگاه نخست، بسی دشوار می نماید. به هرتقدیر، برای این که امکان ورود دقیق و همه جانبه به آثار استاد فراهم شود، نویسنده محترم این اثر فرهنگ جامع و کاملی از مفاهیم و تعبیرها و اصطلاح هایی که استاد درآثار خود به کار برده تدوین کرده است. بی گمان فرهنگ استاد راهی برای شناخت درست معارف والای انسانی و الهی است و شیوه ای برای آشنایی هرچه بیش تر با اندیشه هایوالای استاد. مجموعه حاضر شرحی بر واژگان گزیده آثار مکتوب استاد مطهری است.

این واژه ها براساس الفبای فارسی سامان یافته و درباره هریک به شکلی کوتاهتوضیحاتی ارایه شده است.

نکته هایی درباره این کتاب:

۱. این مجموعه بر مبنای حروف الفبا ترتیب یافته است و خواننده می باید واژه موردنظر خود را، بر مبنای تقدم و تاخر حروف بیابد.

۲. در مواردی که کلمه یا عبارتی _ که از مفهوم کتاب استخراج شده _ افزوده شده است،برای مشخص کردن آن از علامت [ ]استفاده شده است.

۳. مدرک اصلی در انتخاب کتاب ها مجموعه آثار و کتاب هایی است که با کسب اجازه ازشورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید و از سوی انتشارات صدرا به چاپ رسیده است.سعی شده است در انتخاب کتاب ها، از چاپ های جدید استفاده شود.

۴. بدیهی است که مبنای بیان مفاهیم (آن چنان که در تدوین فرهنگ ها مرسوم است) براختصار گذاشته شده، و برای آنان که

ص: ۱۷۹

می خواهنـد هر چه بیش تر بـا این مفـاهیم آشـنا شونـد،در پایان کتاب، به منابع دیگری نیز (غیر از آن چه در متن است) اشاره شده است.

۵. در تـدوین این فرهنـگ، برای آشـنایی هر چه بیش تر خواننـد گان، بـا افکار نورانی اسـتادمطهریرحمه الله افزون بر واژه های کلیدی (آن چنان که در تدوین فرهنگ ها مرسوم است)ترکیبات و واژه های دیگری نیز اضافه شده است.

لازم به توضیح است در آغاز کتاب، فهرستی از فرهنگ های فارسی به چاپ رسیدهبه ترتیب قرن، ارایه گردیده است.

۱۳۹. فرهنگ مطهر (مفاهیم، اصطلاحات و تعابیر علوم انسانی _ دینی از دیدگاه استادشهید مطهری)

زکریایی، محمد علی، تهران، انتشارات آذیون، چاپ سوم، ۱۳۷۸، ۸۹۰ صفحه، وزیری.

این کتـاب، تـالیفی است که عنوان هـا و اصـطلاح های به کار رفته در آثار شـهید مطهریشامل فلسـفی، کلامی، منطقی، فقهی، اصولی، دینی و اجتمـاعی را در بردارد. تنظیم کتـابر مبنـای حروف الفبـا است. به این ترتیب که از اصـطلاح آباء تا عنوان یوم عاشورا،اصـطلاحات و عنوان ها از آثار شـهید مطهری اسـتخراج گشته و زیر هر اصطلاح و عنوان،دیدگاه استاد مطهری درباره آن، آورده شده است. در پایان، فهرست موضوعی تعبیرها،اصـطلاحات و مفاهیم نیز تدارک دیده شده است که شامل موضوع هـای گونـاگونی اسـتمانند: منطق، فلسـفه، کلام، فقه و اصول، دین پژوهی شامل: قرآن، حـدیث، عرفان وفرهنگ دینی و علوم اجتمـاعی شامـل: جامعه شناسـی، تاریـخ، علوم سیاسـی، اقتصاد وروان شناسـی، معرفت شناسـی، اخلاق و انسان شناسـی، هنر و ادبیات و مفاهیم عمومی.

ص: ۱۸۰

۱۴۰. فروغ اندیشه ها (گزیده از سخنان آموزنده برزگان جهان در آثار استاد مطهری)

باقی نصر آبادی، علی، قم، انتشارات ناصر، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۴۸ صفحه، رقعی.

در مسایل آموزشی و تربیتی برای تقریب ذهن و زدودن آثار خستگی در مخاطبان، یکیاز ابزارهای کارآمد، استفاده از تمثیل و سخنان بزرگان در جای جای مواد آموزشیاست. به تجربه ثابت شده است که در القای مفاهیم عقلانی در مباحث گوناگون، چنانچه همراه با مثل و سخنان دانشمندان نباشد، مخاطبان زودتر از موعد دچار واکنشمنفی می شوند و این خود، باعث هدر رفتن بخشی از انرژی دو طرف می شود کهنتیجه گیری را دچار خلل می سازد. قرآن مجید به عنوان عالی ترین کتاب هدایت وتربیت بشر، از این ویژگی ممتاز بهره می برد و در سراسر آن، کلام خدا و بزرگانديننقش بزرگ ارشاد و موعظه تبشیر و تنذیر را ایفا می کند. بنابراین، تمثیل و سخنانبزرگان دین و جهان، در هر ذائقه ای اعم از پیر و جوان، بزرگ و کوچک، تحصیل کرده وعامی، جذاب و دل چسب است و به قول فلاسفه تبدیل معقول به محسوس است. به دلیلهمین کشش و نیرو است که بخش زیادی از فرهنگ ملت ها و اقوام در زمان هایگوناگون را تمثیل و سخنان بزرگان تشکیل می دهد.

استاد مطهری، فیلسوف و متفکر عالی قدر جهان اسلام به عنوان یک نویسنده وگوینده زبردست و مجرب، متوجه این اصل مهم روان شناسی اجتماعی بودند و برای دفع خستگی ناشی از طولانی شدن کلام، از تمثیل و سخنان دانشمندان استفاده می کردند و با وقوف کامل بر این اصل و علم به تاثیر تمثیل و گفته دانشمندان در لابه لای سخنرانی ها و

نوشته هایش، آن هم نه به صورت گسسته و بریده، بلکه در روند بحث وتحلیل، به این شیوه دست زده است.

مجموعه حاضـر، نمونه های گوناگونی از تمثیل ها و سخنان ارزنده دانشمندانمعروف جهان است که استاد مطهری در مناسبت هـای گونـاگون و متنـاسب بـا موضوعمـورد بحث در آثـار خویش بیـان داشـته انـد که بـا لطـافتی ویژه و دلنشـین، شـنوندگان وخواننـدگان را بهره منـد می سـازد. بی تردیـد خواننـدگان محترم با شـیوه تمثیلات و سـخنانبزرگان علم، به نکات بسـیار مهم اخلاقی، اجتماعی ، فرهنگی، علمی و دینی ناب دسـتخواهند یافت. افزون بر این که می تواند راهنمای سودمندی برای استادان و مربیانآموزشـی باشـد و از این رهگـذر مخاطبـان خود را هر چه بیش تر به حقیقت و روحآموزش هـای اسـلامی آشـنا سازد. برخی عنوان های کتاب چنین است:

تولـد اندیشـمندان بعـد از مرگشان، خصـلت انطباق اسـلام با زمان، جشن قرن بیسـتم،زنان ناتوان تر از مردان، زنان الهام بخش مردان، وجدان اخلاقی، انواع عالم، اهمیت کاراز دیدگاه بزرگان، آهن و نان، پشـتکار ابوریحان بیرونی، سـخن خواجه عبداللّه انصاری،غیبت حجاج و اشـتباه غزالی، اشـتباه سـعدی، فرق دروغ مصـلحت آمیز با دروغ منفعتخیز، آینده تمدن اروپا، نیاز بشـر امروز، تفاوت دنیای قدیم با دنیای جدید، ارزشپرسـتش، فرهنگ، نفاق اروپایی ها، فرق انگلیسـی با فرانسوی ها، حسن و عیب ماایرانیان، شخصیت ملی و تصوف و... .

۱۴۱. فکر و اندیشه از دیدگاه آیت اللّه مطهری

شهر ویی، داوود، قم، انتشارات ناصر، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۲۳۶ صفحه، رقعی.

ص: ۱۸۲

نویسنده در این کتاب توصیه و تاکید مقام معظم رهبری حضرت آیت اللّه خامنه ای را کهفرمودند: «باید روی افکار شهید مطهری کار فکری بشود، یعنی جمعی از اهل تحقیق وعلاقه مند به کار علمی بنشینند و تفکرات شهید مطهری را در ابواب مختلف استخراجکنند» را سرلوحه کار خود قرار داده است. بنابراین کوشیده است نظریه های استاد دربارهتفکر و اندیشیدن و موضوع های مربوط به آن را از کتاب های ایشان جمع آوری کند و باعنوان فکر و اندیشه از دیدگاه شهید مطهری در اختیار طالبان علم و معرفت قرار دهد.بدیهی است که این مجموعه، همه نظریه های استاد شهید درباره این موضوع را دربرندارد، بلکه گوشه ای از نظریه ها است. مطالب از کتاب های استاد استخراج شده استو ماخذ و منابع مورد استفاده و نیز مدارک احادیث و آیه های قرآن در پاورقی همانصفحه بیان گردیده است. هم چنین برای تقریب اذهان، در پایان هر موضوع از داستان،روایت ها و اشعار استفاده می کند. این کتاب شش فصل دارد:

در فصل اول به شناخت استعدادها و امکانات انسان پرداخته شده است.

در فصل دوم، دشمنان عقل تا حدی شناسانده شده است.

فصل سوم به شرایط عالم واقعی اختصاص دارد. در فصل چهارم، اندیشه که اصلی ترین مبحث کتاب است مطرح می شود.

فصل پنجم، آزادی فکر، عقیده و علم را بررسی می کند.

فصل ششم: سخنان بزرگان انقلاب، دوستان و شاگردان و استادان و نیز هم رزماناستاد شهید درباره بُعد تفکر و علمی استاد آورده شده است که اسامی آنان چنین است:

علامه سید محمد حسین طباطبایی، آیت اللّه فاضل لنکرانی، حضرت امام خمینی،آیت اللّه خامنه ای، آیت اللّه بهاالدینی، آیت اللّه هاشـمی رفسـنجانی، آیت اللّه اردبیلی،آیت اللّه واعظ خراسانی، آیت اللّه شـهید دکتر بهشتی، آیت اللّه شهید مفتح، حجت الاسلامو المسلمین شهید باهنر و شهید محلاتی.

۱۴۲. فهرست آثار شهید مرتضی مطهری

مدرسه عالی شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، دفتر تبلیغات مدرسه عالی شهید مطهری باهمکاری فنی سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، جبی تاج، ۲۰ صفحه.

در این کتابچه فهرست آثار مکتوب استاد شهید مرتضی مطهری آمده است.

۱۴۳. فهرست موضوعی آثار مدون استاد شهید مرتضی مطهری

بخش فرهنگی جهـاد دانشـگاهی مجتمع دانشـگاهی علوم جبی جـاج، بخش فرهنگی جهاد دانشـگاهیمجتمع دانشـگاهی علوم، جبی تاج، ۷۰ صفحه، رقعی.

این اثر دربردارنـده فهرست موضوعی آثـار مـدون اسـتاد شـهید آیت اللّه مرتضـی مطهریاست. برخی از عناوین و موضوع های مطرح در کتاب عبارتند از:

شناخت و جهان بینی و ایدئولوژی، دین و ادیان، شبهات عدل، معاد، انسان، تربیت،روان شناسی و مدیریت و قرآن و حدیث.

کتاب با ذکر سخنانی از امام خمینی و علامه سید محمد حسین طباطبایی دربارهاستاد شهید به پایان می رسد.

ص: ۱۸۴

۱۴۴. فهرست موضوعی کتب استاد مطهری

باقی، نصرآبادی، علی، قم، نشر خرم، چاپ اول، ۱۳۷۷، ۱۴۶ صفحه، رقعی.

به طور کلی، آثار استاد مطهری به دو دسته آثار مدون که با عنوان مجموعه آثار، به وسیلهانتشارات صدرا با کیفیت خوب به تدریج به چاپ می رسد و دسته دیگر آثار غیر مدونو انتشار نیافته استاد مطهری است که مجموعه بزرگ و منبع گران قدری را تشکیلمی دهد که سالیان دراز با تدبر و پژوهش بسیار، گرد آوری شده و انتظام یافته است. البتهباید دانست که این مجموعه خود نظمی درونی دارد و به دست مبارک خود استاد شهیدبر شیوه موضوعی و الفبایی نوشته و سامان داده شده است. باید پذیرفت که استفادهدرست و عمیق از آثار پر حجم استاد مطهری و اشراف کامل بر همه جنبه هایفکری، دینی، فلسفی و فرهنگی آن، کار آسانی نیست و این مشکل برای نسل پس ازانقلاب و نسل های آینده که دوران خاص استاد مطهری را درک نکرده اند بیش تر وفزون تر است.

نویسنده محترم که یکی از علاقه مندان افکار و آثار استاد مطهری است، کوشیدهاست در معرفی، بازخوانی و بازگویی منظومه فکری ارزشمند آن استاد عزیز براینسلی که روزگار سخت و طاقت فرسای زندگی فکری استاد مطهری را درک نکرده اند وامروز دچار یک انقطاع فرهنگی و بریدگی ذهنی از گذشته شده اند، تمامی هرچندکوچک بردارد.

فهرست موضوعی کتاب های استاد مطهری که در ردیف مهم ترین و ماندگارترین ودر عین حال گویاترین نظام فکری استاد شهید است، فایده های عملی و تحقیقی بسیاری دارد.

ص: ۱۸۵

نخست این که: به خوانندگان و محققان علاقه مند به تحقیق کمک می کند تا مسایل ومطالب مورد نیاز خود را در مجموعه آثار استاد مطهری پیدا کنند و در روند تحقیقخود از آن سود بجویند. دوم این که: مطالب این فهرست، این امکان را به کلیهدانشجویان علوم انسانی و اجتماعی در رشته های گوناگون می دهد تا موضوع هایکلیدی در آن رشته را در یک جا و جایگاه اصلی خود با کم ترین زمان ممکندنبال کنند.

سوم این که: مطالعه فهرست موضوعی دقت و پرکاری شگفت انگیز استاد مطهریرا به خوبی آشکار می سازد و حیات علمی وی را در برابر چشم می نهد تا به منزلهدرسی دلنشین به همه پویندگان علم و حقیقت بیاموزد که علم و حقیقت آسان و ارزانبه دست نمی آید.

تنظیم این فهرست موضوعی، نه براساس مجموعه آثار استاد مطهری که تا کنون درچندین مجله منشر شده، بلکه براساس تک تک آثار استاد مطهری صورت و تدوینیافته است.

فهرست حاضر بر اساس ۲۱ موضوع کلی تنظیم شده که عنوان های آن چنین است:

دین و ادیان، شناخت و جهان بینی ایدئولوژی، فلسفه و کلام، خداشناسی و توحید،عدل، معاد، نبوت، امامت، قرآن و حدیث و نهج البلاغه، شیعه و فرق اسلامی، تاریختمدن و فرهنگ اسلام، تاریخ تمدن و فرهنگ ایران، عبادات و احکام، حقوق و خانواده،مبانی و اصول انسان شناسی، اخلاق در اسلام و مکاتب دیگر، تربیت و روان شناسی ومدیریت، حکومت و دولت، جامعه شناسی و فلسفه تاریخ، بررسی های اجتماعی وبررسی های اسلامی.

ص: ۱۸۶

۱۴۵. قبس من حیاه الشهید المطهری

مرکز اعلام الذکری الثلاثه لانتصار الثوره الاسلامیه، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، ۱۴۰۲ ه . ق، ۶۴صفحه، رقعی.

عنوان ها و موضوع های مطرح شده در کتاب چنین است:

سخنان و پیام های حضرت امام خمینیرحمه الله که به مناسبت شهادت استاد مطهری،خلاصه ای از زندگی نامه استاد شهید مرتضی مطهری، سیری در فعالیت های علمی وفرهنگی، سیاسی و اجتماعی استاد مطهری. در پایان کتاب مطالبی درباره آثار ارزشمندشهید مطهری همراه با فهرست آثار و تالیفات آن شهید فراهم آمده است.

این اثر با عنوان دیگری؛ قبس من حیاه الشهید المطهری: الموتر الدولی لدراسهافکار العلامه مرتضی مطهری (۱۴۱۱ ه_.ق= ۱۳۶۹)، در دمشق به وسیله خانه فرهنگجمهوری اسلامی ایران، در ۶۴ صفحه رقعی به چاپ رسیده است.

۱۴۶. قطره و دریا (استاد مطهری)

نادری، ناصر؛ زیر نظر شورای کارشناسی، قرآن، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی دفترانتشارات کمک آموزشی، انتشارات مدرسه، ۱۳۸۰، ۲۴ صفحه، (مصور رنگی).

۱۴۷. ققنوس عشق در گلستان شهادت (شهید آیت اللّه مطهری)

کامران ماوردیانی، سیروس، تهران، محمد فائز، ۱۳۷۹، ۱۲۲ صفحه.

۱۴۸. قیام عاشورا از دیدگاه استاد شهید مطهری

تاجدینی، علی، تهران، عروج نور، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۱۶ صفحه، رقعی.

ص: ۱۸۷

نوشتار حاضر به سفارش موسسه فرهنگی هنری عروج نور با موضوع فلسفه قیام عاشورا ازمجموع آثار شهید مطهری انتخاب و تلخیص شده است. در این کتاب، خواننده بانظریه های استاد شهید مطهری درباره نهضت امام حسین علیه السلام که در آثار گوناگون وی بهصورت پراکنده آمده است _ آشنا می شود. عنوان های برخی مباحث کتاب بدین قراراست: ریشه های تاریخی قیام امام حسین علیه السلام، ماهیت نهضت امام حسین علیه السلام، حماسهمقدس؛ علل قیام امام حسین.

۱۴۹. کتاب شناسی توصیفی استاد شهید مرتضی مطهری

باقرزاده ارجمندی، میراحمد، تبریز، موسسه تحقیقاتی علوم اسلامی، انسانی دانشگاه تبریز (سهعلامه تبریزی) چاپ اول، ۱۳۸۱، ۵۷۸ صفحه، وزیری.

۱۵۰. کتاب شناسی جامع شهید مرتضی مطهری

نوری، محمد، قم، معاونت اندیشه اسلامی مرکز تحقیقات استراتژیک، ۱۳۷۴، ۸۰ صفحه.

۱۵۱. گفت وگوی چهار جانبه

تهران، انتشارات صدرا، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۵۴ صفحه، رقعی.

رساله حاضر متن سخنان دکتر شریعتی، آیت اللّه خامنه ای (رهبر معظم انقلاب اسلامی)،استاد فخرالدین حجازی و استاد شهید آیت اللّه مطهریدر مجلسی است که در حدودسال ۱۳۵۵ ه ش در تهران برگزار شده است.

مطالبی که در این محفل مطرح شده، به خوبی فضای فکری و فرهنگی جامعه بهویژه دانشجویان و روشن فکران آن زمان، یعنی سال های نزدیک به انقلاب اسلامی رانشان می دهد و خواننده را به ۲۶ سال پیش بازمی گرداند و در آن فضا قرار می دهد. این سخنان، ضمن این

که ویژگی های فکری هر یک از این صاحب نظران را آشکارمی سازد، حاکی از نکته سنجی و انحراف و ثبات رای شهید آیت اللّه مطهری است.مطالعه این رساله درس هایی نیز دارد و برای همگان مفید است.

۱۵۲. گلستان اندیشه

کرجالیان چاپچی، بیژن، مشهد انتشارات واسع، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۲۳۰ صفحه، رقعی.

در این کتاب، افزون بر شرح اجمالی زندگی، احوال و آثار چهارتن از شخصیت هایسیاسی _ مذهبی (آیت اللّه طالقانی، آیت اللّه مطهری، دکتر چمران و دکتر شریعتی)گفته هایی از آنان، همراه با برخی دیدگاه ها و پیام ها به مناسبت شهادت آنان درج گردیدهاست.

۱۵۳. گلشن ابرار

(خلاصه ای از زندگانی اسوه های علم و عمل از ثقه السلام کلینی تا آیت اللّه خامنه ای (جلد دوم)).

جمعی از پژوهشگران حوزه علمیه قم؛ زیر نظر: پژوهشکده باقرالعلوم، قم، نشر معروف، چاپ اول،۱۳۷۹، صفحه ۷۹۹ _ ۸۰۶.

گلشن ابرار ، اثری است جامع و ارزشمند که به شرح کوتاهی از زندگی و سیره علمی وعملی علمای بزرگ اسلام از ثقه الاسلام کلینی تا آیت اللّه خامنه ای (مدظله العالی)پرداخته است. بخشی از مطالب کتاب نیز به تبیین جنبه های گوناگون زندگانی استادشهید مرتضی مطهری اختصاص دارد که گزیده ای از مطالب کتاب «شهید مطهری مرزبانبیدار» نوشته آقای محمد خردمند است.

عنوان ها و موضوع ها چنین است:

ص: ۱۸۹

بهاران، بوی خوش گلستان، دانش اندوزی، هجرت به تهران، مرزبان اسلام،تدریس در قم، گلستان جاودان، پیشتاز نهضت و در مسلخ عشق.

۱۵۴. گنج حکمت (گلگشتی در بوستان آثار استاد)

نگارش، حمید و علی باقی نصر آبادی، قم، نشر خرم و امام عصر(عج)، چاپ اول، ۱۳۷۸،۱۳۳ صفحه، رقعی.

در این کتاب، گزیده سخنان و عبارت های حکمت آمیز استاد شهید مطهری با استفاده ازآثار ایشان فراهم آمده است. نویسندگان هدف از نگارش این کتاب را شناساندن هرچهبیش تر مسایل اسلامی با عبارت ها و سخنان حکمت آمیز به جامعه علمی و فرهنگیکشور عنوان کرده اند. مطالب و مباحث کتاب با این موضوع ها گرد آوری شده است:

آزادی، انسان، علم و دین، اجتهاد و مجتهد، روحانیت و حوزه های علمیه، امر بهمعروف و نهی از منکر، مقام شهدا و سالار شهیدان عاشورا، نسل جوان، تعلیمات قرآن،بزرگ ترین برنامه انبیا، زن و جایگاه آن، اخلاق، توبه، لذت معنوی، مصائب، توکل،معیار حق و باطل، اسلام و مقتضیات زمان، عدالت اجتماعی و...

تربیت فرزندان، اخلاص، دنیا و آخرت، بهار، عبادت، زهد، فرق آداب و اخلاقعقل، استقلال فرهنگی و مکتبی، مصلح و اصلاح اجتماعی، عدم انطباق جهان بینیغربی با اسلام، نشر اندیشه های بیگانه، علیعلیه السلام و امامت، اهمیت نهج البلاغه علیعلیه السلام،نفاق و منافق، جن یا جان، خواص و عوام، ناسیونالیسم، جمهوری و دموکراسی، تقلیدو سر سپردن، ضعف قانون.

در آغاز کتاب نیز مقدمه ای به قلم آیت اللّه جعفر سبحانی آمده است.

ص: ۱۹۰

۱۵۵. لمعاتی از شیخ شهید

شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، انتشارات صدرا، چاپاول، ۱۳۷۰، ۵۲ صفحه، رحلی.

این اثر با حجمی، بیش تر با عنوان «شیخ شهید: مجموعه ای مصور از زندگانی استاد شهیدمطهری همراه با نامه تاریخی استاد مطهری به امام خمینی»، تهران، انتشارات صدرا،چاپ پنجم، ۱۳۸۱، ۶۴ صفحه، رحلی، از سوی شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهیدمرتضی مطهری، تهیه و تدوین و به چاپ رسیده است که در جای خود از آن سخن می گوییم.

۱۵۶. مجموعه اشعار در رثای استاد

شالچی، عبدالرضا، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۷۵، ۱۷۱ صفحه، رقعی.

در جامعه اسلامی ما کم تر کسی یافت می شود که از غم هجران و شهادت فرزند زمان،استاد مرتضی مطهریرحمه الله ننالد. او که از قبیله ستارگان و از اصحاب نور بود، با مشعل علمو دانش و فضیلت و تقوا و با نفسی مسیحایی بر شب ظلمانی طاغوت، جانانه حمله بردو هم چون ستاره ای رهنما در برابر هجوم وحشی و کور و بی پایه ماتریالیسم، مردانهایستاد و از حریم اسلام دفاع کرد. او در پیکار فرهنگی و عملی خود از هیچ خطرینهراسید و در این راه شربت گوارای شهادت را نوشید و به سوی پروردگار شتافت.

از استاد، سخن های بسیاری گفته اند و در آینده خواهند گفت. سخنوران و محققانهرکدام به فراخور توانایی شان درباره این فرزانه گران قدر سخن گفته و قلم زده اند. در اینمیان، شاعران متعهد و مسئول کشورمان نیز در معرفی شخصیت بزرگ استاد شهید، بهدوستداران فضیلت و شیفتگان حقیقت سهمی داشته و در این راه از قریحه و استعدادخدادادی شان بهره برده اند.

ص: ۱۹۱

این اثر نیز مجموعه ای است شامل اشعاری در رثای استاد شهید آیت اللّه مرتضیمطهری که به وسیله شاعران گوناگون سروده شده است. برخی از عنوان ها و موضوع هاو سرایندگان آن عبارتند از: عمامه خونین (حسین اسرافیلی)، شهید راه حق (محمدحسین بهجتی «شفق»)، معلم شهید (حبیب چایچیان «حسان»)، میوه حیات امام (محمدحسین حجتی «پریشان»)، عباس گلگون (سید حسن حسینی)، روح مطهر (حمید سبزواری)،زنده جاوید (سپیده کاشانی)، آیت حق مطهری (حسین لاهوتی «صفا»)، عطیه کوثر (جوادمحدثی)، رجعت خونین (محمد علی مردانی)، میر معلمان ربانی (علی معلم)، آفتاب عشق(سید علی موسوی گرمارودی)، مطهری به شهیدان کربلا پیوست (سید مصطفی نحویاصفهانی)، کوکب عشق (سعید یوسف نیا)، آفتاب فضیلت (گلشن کردستانی).

لازم به توضیح است چاپ اول این کتاب پیش تر در حجمی کم تر از حجم موجود بانام «مجموعه اشعار در رثای استاد با پیامی از: علی اکبر هاشمی رفسنجانی، تهران،انتشارات صدرا، ۱۳۶۹، ۱۷۲ صفحه، رقعی به چاپ رسیده است. کتاب حاضر دربرگیرنده این کتاب و کتاب تاوان عشق؛ سوگنامه معلم شهید استاد مطهری، تهران،انتشارات مدرسه، چاپ اول، ۱۳۷۱، ۲۱۶ صفحه، رقعی به کوشش جواد محقق است.

۱۵۷. مجموعه سؤالات اولین دوره مسابقه های علمی (در چهارمین سالگرد شهادتاستاد مطهری)

ستاد بزرگداشت چهارمین سالگرد شهادت استاد مطهری از آثار استاد، جبی جاج، روابط عمومیستاد، ۱۳۶۳، ۲۰۲ صفحه، رقعی.

ص: ۱۹۲

این کتاب شامل مجموعه پرسش های ـ روش تستی ـ مسابقه ای است که ستاد بزرگداشتچهارمین سالگرد شهادت استاد از لابه لای و آثار برگزیده است. پرسش های سه مسابقه در دوسطح متوسط ۴۵۰ پرسش ـ و سطح عالی ـ ۴۰۰ پرسش تنظیم شده است.

۱۵۸. مجموعه سخنرانی و پرسش و پاسخ های نخستین گردهمایی بازشناسیاندیشه های شهید مطهری

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه فردوسی مشهد (تهیه و تدوین)، مشهد، نهاد نمایندگیمقام معظم رهبری در دانشگاه فردوسی مشهد، چاپ اول، ۱۳۷۶، ۸۶ صفحه، رقعی.

این اثر مجموعه مقاله ها و سخنرانی های ارایه شده در نخستین گردهماییبازشناسیاندیشه های شهید مطهریاست که در اردیبهشت ماه ۱۳۷۵ و در هفدهمین سال عروجملکوتی متفکر و فیلسوف شهید استاد مرتضی مطهری و با حضور فرهیختگان حوزه ودانشگاه تشکیل شده است با این عنوان ها فراهم آمده است:

گزیده ای از پیام های حضرت امام به مناسبت شهادت استاد شهید مرتضی مطهری،بیاناتی از حضرت آیت اللّه خامنه ای در توصیف شخصیت و آثار استاد شهیدمرتضیمطهری، سخنان حجت الاسلام و المسلمین هاشمی گنابادی مسئول ستاد اولینگردهمایی بازشناسی، ثبات اندیشه های شهید مطهری (آیت اللّه جعفر سبحانی)؛پرسش و پاسخ از آیت اللّه جعفر سبحانی، تمدن اسلامی (دکتر محمدجواد لاریجانی)،پرسش و پاسخ از دکتر محمدجواد لاریجانی، سکولاریسم (حجت الاسلام صادق لاریجانی)،پرسش و پاسخ از حجت الاسلام صادق لاریجانی، نظری به چشم انداز اندیشه های شهیدمطهری (دکتر غلامعلی حداد عادل) پرسش و پاسخ از دکتر غلامعلی حداد عادل.

ص: ۱۹۳

۱۵۹. مجموعه گل (گذری بر اندیشه های علامه شهید آیت اللّه مطهریرحمه اللّه).

موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی، قم، معاونت تربیتی فرهنگی، اردیبهشت ۱۳۸۰، ۱۹صفحه،وزیری.

جزوه حاضر به مناسبت سالروز عروج عاشقانه استاد عالی قدر آیت اللّه شهید مرتضیمطهریرحمه الله از سوی معاونت تربیتی فرهنگی مؤسسه آموزشی امام خمینی با هدفآشنایی جامعه اسلامی از شخصیت فکری و خلاقیت علمی استاد تهیه و تدوین شدهاست. در ابتدای جزوه فرازهایی از سخنان و نوشته های استاد در موضوع های گوناگونبا توجه به دو عنصر زمان و مخاطب و با استفاده آثار ایشان با عنوان بهره برداری از افکار واندیشه های استاد شهید آیت اللّه مطهری فراهم آمده است.

دیگر موضوع های مطرح شده عبارتند از:

گاه شمار زندگی آیت اللّه شهید مرتضی مطهری، بیست و یک ویژگی از سیره استادشهید به نقل از نزدیکان، نگاه در نگاه (امام از نگاه استاد، علامه طباطبایی از نگاه استادمطهری، استاد از نگاه امام و استاد مطهری از نگاه علامه طباطبایی)، استاد مطهری از نگاهمقام معظم رهبری و استاد از نگاه استاد علامه مصباح یزدی.

۱۶۰. مردم سالاری دینی از دیدگاه شهید مطهری

(سلسله نشست های کانون گفتمان دینی، ۲۱).

عمید زنجانی، عباسعلی، قم، مرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمیه، اردیبهشت ۱۳۸۰،۲۲ صفحه، وزیری.

کتابچه حاضر متن سخنرانی و پرسش و پاسخ جناب آقای عمید زنجانی درباره مردم سالاری از دیدگاه شهید مطهری است که از سوی مرکز

ص: ۱۹۴

مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمیه قم با عنوان سلسله نشست های کانون گفتمان دینی برگزار شدهاست. ایشان در آغاز خاطره هایی از شهید استاد مرتضی مطهری، مردم سالاری دینی ازدیدگاه استاد شهید مطهری را بررسی کرده و در پایان به پرسش های مطرح شده پاسخ داده اند که مضمون های برخی پرسش ها چنین است:

دیدگاه شهید مطهری درباره نظارت فقیه، مقبولیت و مشروعیت حکومت، حقوقمردم در حکومت اسلامی، جایگاه انتخابات در نظام مبتنی بر ولایت فقیه.

۱۶۱. مشخصات اسلام

(مکتب شناخت جهان بینی ایدئولوژی و موضع گیری طبقاتی شهید استاد مطهری).

انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه اهواز (تهیه و تدوین)، جبی ناج، ۱۳۵۹، ۱۵۲ صفحه، رقعی.

این اثر گزیده ای است از اندیشه های استاد شهید مطهری که به منظور طرح عنوان هاییخاص و ضروری و تاکیدی بر تلقی و بینش استاد در زمینه های مکتب اسلام، شناخت،جهان بینی، ایدئولوژی و مکتب ارایه گردیده است که بیشتر نیز از مقالات و آثار استاداستخراج شده و با عنوان «مشخصات اسلام» نام گذاری شده است.

۱۶۲. مشعل هدایت

موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی ـ مدیریت تربیتی قم جبی تاج، ۱۶ صفحه، وزیری.

این جزوه به مناسبت سال روز شهادت استاد مرتضی مطهری و به پاس تقدیر اززحمات آن معلم بزرگوار از سوی موسسه آموزشی و پژوهشی

ص: ۱۹۵

امام خمینی (مدیریت تربیتی) تهیه و تنظیم شده است. این کتاب شامل سخنرانی حضرت آیت اللّه مصباح یزدی در سال روز شهادت آیت اللّه مطهری و روز معلم است که در آن جنبه های گوناگون زندگانی و شخصیت استاد مطهری تشریح شده است. در بخشی از جزوه آمدهاست: «بزرگ ترین امتیاز شهید مطهری این است که در هر برهه ای از عمرش کوشیده تابفهمد وظیفه اش چیست. بزرگ ترین خدمتی که می تواند در راه هدایت مردم انجام دهدچیست و در این کار کوتاهی نکرد».

۱۶۳. مصلح بیدار

(مجموعه مصاحبه ها، مقالات، سخنرانی ها و... درباره زندگانی و شخصیت شهید آیت اللّه مطهری)(جلد اول و دوم).

واثقی، محمد حسین، تهران، انتشارات صدرا، چاپ دوم، ۱۳۸۰، ۵۳۱، ۷۱۶ صفحه، وزیری.

مجموعه دو جلدیمصلح بیدار درباره زندگی و فعالیت های فرهنگی ـ سیاسی فیلسوف،فقیه و متفکر برجسته شهید آیت اللّه مطهری است. این مجموعه دو جلدی می تواندمرجع راه گشایی برای پژوهشگران باشد تا شخصیت پرارزش این استاد را از راهآشنایی با مراحل گوناگون زندگی پربار از سال های کودکی و جوانی تا سنین بلوغفکری مورد توجه و ارزیابی قرار دهند.

معمولا بزرگان در دوران زندگی خود، آن گونه که شایسته است شناخته نمی شوندو پس از رخت برکشیدن از دیار فانی و عروج به دیار باقی است که زوایای پنهان زندگیآنان به تدریج آشکار می گردد. استاد شهید مطهری نیز از این قاعده مستثنا نیست. ازاین رو، هرچه از شهادت

این عالم ربانی می گـذرد، خطوط سیمای خـدایی اش بیش ترآشـکار می شود. در این زمینه، باید رسالت سترگ یاران و هم فکران و هم سـنگران استادشـهید را یـادآور شویم که بـا بیـان ویژگی های شخصـی، حالت های روحی اخلاقی وویژگی های فکری، سیاسی، اجتماعی ایشان به معرفی شخصیت چند بعدی و جامع این بزرگوار پرداخته اند.

در جلد نخست، ابتدا زندگی نامه شـهید مطهری تدوین شده و سپس هرکدام ازمقاطع برجسته زندگی او در فصل جداگانه ای آمـده است. دیـدگاه های افراد گوناگونـدرباره شخصـیت او جمع آوری شـده است و در پایان نیز آثاری به صورت نظم و نثر دررثای آن شـهید و آلبومی از عکس های آن بزرگوار تقـدیم علاقه منـدان شـده است. درمجموع شخصـیت علمی، سیاسـی، اجتماعی، معنوی، عبادی و فعالیت های آن شهید دردوره های گوناگون بررسی شده است.

در جلد دوم افزون بر آن چه گذشت، در فصول پنجم، ششم و هفتم، سخنرانی ها،مقاله ها و گفت و گوهایی درباره شخصیت استاد مطهری فراهم آمده است که برخی ازعنوان های آن چنین است:

پـای صـحبت خورشـید، سـیر تاریخی التقاط و شخصـیت علمی اسـتاد، اجمالی ازسـیره شـهید مطهری، مطهری؛ شـهید فرهنگ اسـلام، نگاهی اجمالی به شخصیت واندیشه های استاد مرتضی مطهری، مطهری اندیشه الهی در کویر خشک واماندگی،شهید مطهری و علم کلام جدیـد، نگاهی به ابعاد شخصـیت اسـتاد شـهید، درد مطهری درددین بود، روش علامه مطهری در آموزش فلسفه، علامه مرتضی مطهری شهید غیرت

ص: ۱۹۷

دینی، مطهری و نسل جوان، اندیشه های اجتماعی استاد مطهری، سیری کوتاه در آرا واحوال شهید مطهری، تو که در کنار فراتی و غلبه در معنویت.

۱۶۴. مطهری احیاگر راستین در عصر جدید (کتابنامه توصیفی (سلسله احیاگران))

فضلی پور، عظیم،، اهواز، انتشارات خالدین، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۸۸ صفحه، وزیری.

کتاب نامه توصیفی آثار استاد شهید مطهری، نخستین جلد از مجموعه سلسله احیاگراناست که به زیور طبع آراسته شده است. در این کتاب، فهرست کاملی از عنوان ها و آثاراستاد شهید مطهری جمع آوری و برای هر یک افزون بر بیان عنوان های مباحث وتفکیک سر فصل های مربوطه، فشرده ای از اثر مورد بحث را در مقدمه آورده است؛ بهگونه ای که در معرفی محتوای کتاب راه گشا و برای جویندگان آثار استاد راهنمایخوبی است.

کتاب از پیش گفتار و مقدمه ای از حضرت آیت اللّه مهدوی کنی آغاز شده است وسپس سخنی در باب احیاگران، دیدگاه ها و عملکرد آیت اللّه مرتضی مطهری دربارهاحیاگری آمده است که موضوع ها و عنوان های آن عبارتند از:

چهار گروه احیاگران، دین، ماهیت عملکرد احیاگران دین، شهید مطهری در مسنداحیاگری، ضرورت احیاء دین از دیدگاه شهید مطهری، ماهیت عملکرد احیاگرانهمطهری، رابطه دین و دینداران در احیاگری دین، عملکرد احیاگرانه آیت اللّه مطهری،تحلیل و نقد و بررسی حرکت های اصلاحی، احیای عقاید دینی، احیای مفاهیم دینی،مبارزه با تحریف ها، مغفول و متروک ماندن بخشی از معارف دین،

ص: ۱۹۸

زدودن خرافه ها ازچهره دین، تصفیه زواید از چهره دین، احیای دین یا آن چه که پسوند دین دارد استادمطهری احیاکننده ای راستین در عصر جدید عنوان های بعدی است که به اختصارکاوش ها و کوشش های شهید مطهری را در بستر تاریخی، با عنوان هایی چون:شیوه های احیا و فضایل دیگر استاد مطهری پرداخته است.

بخش های سه گانه کتاب بدین شرح است: عنوان بخش اول، استاد مطهری در آیینه نگاهیاران است که از عنوان های زیر تشکیل شده است:

مروری گذرا بر زندگانی استاد شهید آیت اللّه مرتضی مطهری، استاد در آینه نگاهاستاد، پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استاد مطهری، سخنرانی حضرت امام درمدرسه فیضیه به مناسبت شهادت استاد، پیام های امام خمینی به مناسبت اولین، دومینو سومین سالگرد شهادت استاد، سخنان امام به مناسبت سومین سالگرد شهادت استاد،پیام آیت اللّه خامنه ای، پیام حجت الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی، پیام علامه طباطبایی، گفت وگو با عالم عالی قدر اسلام علامه طباطبایی، پیام شورای انقلاباسلامی ایران، پیام دولت موقت جمهوری اسلامی ایران، پیام سرهنگ معمر قذافی، پیام جبهه آزادی بخش ملی مورو و پیام حرکت اسلامی افغانستان.

آثار مدون شده استاد شهید مرتضی مطهری عنوان بخش دوم کتاب است که شامل:فهرست الفبایی کلیه کتاب های استاد با توضیح و توصیف کامل هریک، فهرست الفباییnوارها، فهرست الفبایی مقاله ها، فهرست الفبایی رساله ها، فهرست کتاب های ترجمه شده و معرفی طرح مجموعه آثار استاد شهید مرتضی مطهری.

ص: ۱۹۹

بخش سوم نیز به آثار تدوین نشده استاد شهید مرتضی مطهری پرداخته است.

لازم به یادآوری است که یادداشت های غیر مدون و انتشار نیافته استاد مطهری،مجموعه بزرگ و گنجینه گران قدری را تشکیل می دهد. این مجموعه خود دارای نظمیدرونی است؛ یعنی به دست خود استاد شهید یا بر اساس موضوع یا براساس الفبا نوشتهشده و سامان داده شد است، ولی این که آن ها غیرمدون نام گذاری شده از این رو استکه نه تمام این مجموعه و نه بخشی از آن، برای نوشتن کتابی ویژه تدوین نشده است.

نویسنده محترم از آن جا که قصد داشت در این کتاب نامه، کتاب شناسی کامل ومبسوطی را از آثار شهید مطهری عرضه کند، ضرورت انتشار فهرست این یادداشت رانیز احساس کرد و بر آن شد که تا قدر مقدور، این فهرست کامل و منظم باشد. اینیادداشت ها، که از تنوع و حجم عظیمی برخوردار است و حاوی مطالبی در باب تاریخ،زبان، قومیت، فلسفه، فقه، عرفان، اخلاق... می باشد، به صورت اوراق کوچک و بزرگ،دفاتر، فیش ها و تعلیقه های مختصر یا مشروح بر بعضی کتاب ها موجودند و روی همرفته سه بخش عمده را شامل می شوند:

الف) سلسله یادداشت های الفبایی که بر حسب حروف الفبا مرتب شده اند و از تناسبموضوعی برخوردار نیستند؛

ب) یادداشت های موضوعی که در آن ها مطالب متنوع بر حسب موضوعات مدون ومنظم شده اند؛

ج) دفترها که در بر دارنده مطالب گوناگونی هستند. نگارنده محتوای هر دفتر را به طورجداگانه ذکر کرده است.

ص: ۲۰۰

۱۶۵. مطهری پایه گذار نهضت نوین در بازشناسی اسلام اصیل

سازمان مجاهـدین انقلاب اسـلامی (تهیه و تـدوین)، تهران، سازمان مجاهـدین انقلاب اسـلامی، چاپاول، ۱۳۶۰، ۱۲۸ صفحه، رقعی.

کتـاب حاضـر بـا کنکاشـی کوتـاه در زیربنـای فکری و اعتقـادی غرب و نفوذ و تأثیرهایفرهنگی آن در ایران، به ارزیابی نقش استاد شهید مطهری در مقابله با غرب زدگیپرداخته و با اشاره به نقش حساس او در این هرج و مرج فکری، عظمت و عمق کار او راتبیین کرده است. کتاب اسـتاد مطهری را در این مبارزه تنها شـخص پیروز و موفق می دانـدو علت چنین موفقیتی را در دو ویژگی اسـتاد جست وجو می کنـد؛ دو ویژگی که برخیهیـچ یك و برخی تنها یکی از آن ها را دارا بودنـد. ایمان و خلوص و فطرت پاك مطهریاز یک سو و پشـتوانه بزرگ معارف اسـلامی از سوی دیگر، دو ویژگی برجسته ای بودندکه مطهری با بهره مند از این دو ویژگی در برابر هجوم فرهنگی غرب ایستاد و در اینمبارزه به پیروزی رسید.

کتاب شامل سه فصل زیراست:

۱. نگـاهی کوتـاه بـه چگـونگی پیـدایش وزیر بنـای فلسـفی فرهنـگ غرب (دمکراسـیاندیویدوالیسم یـا اصـالت فرد انسـانی و دموکراسی کلکتویسم یا اصالتاجتماع انسانی)

۲. ریشه های غرب زدگی در ایران

منادیـان تفکر اومـانیستی الحـادی غرب در ایران، مبـارزه روحانیت با غرب زدگی،پیـدایش خط فکری التقاط با غرب، ویژگی هـای خـط فکری التقـاط با غرب (علم گراییوضـدیت با فلسـفه، برخورد نقضـی با مارکسـیسم و تفکر لیبرالی و اصالت نـدادن بهوحی)، پیدایش خط فکری التقاط با شرق، ویژگی های خط فکری التقاط با شرق(علم زدگی و

ص: ۲۰۱

ناآشنایی با فلسفه اسلامی، شیفتگی و خود کم بینی در برابر مارکسیسم والتقاط با آن) از جمله مباحث مطرح در این فصل است.

۳. مطهری پایه گذار نهضت نوین در بازشناسی اسلام اصیل

در این بخش، با اشاره به مبارزات ایدئولوژیک کوتاه مدت استاد، مبارزاتایدئولوژیک وی را در دراز مدت به شرح زیر تقسیم کرده است:

الف) در مقابل خط التقاط با غرب؛ ب) در برابر تفکر التقاط با شرق؛ ج) در برابرمارکسیسم؛ د) آشنایی با علوم اسلامی.

۱۶۶. مطهر اندیشه ها

(ویژه نامه کنگره بررسی افکار و اندیشه های استاد مرتضی مطهریرحمه الله)، ستاد برگزاری کنگره (بهاهتمام)، تبریز، جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه تبریز، ۱۳۷۸، ۴۴ صفحه، رحلی.

این کتاب هم زمان با کنگره بررسی افکار و اندیشه های استاد مرتضی مطهری، در تبریزدر قالب مجله و ویژه نامه منتشر شده که در آن تصاویر و مطالبی مربوط به استاد بهچشم می خورد. بیش تر مطالب و تصاویر کتاب پیش تر در کتاب ها و مطبوعاتگوناگون به چاپ رسیده است. عنوان های کتاب عبارتند از:

زندگی نامه استاد شهید مطهری، اقیانوس اندیشه، مبارزات سیاسی استادمطهریرحمه الله، نامه تاریخی استاد مرتضی مطهری به حضرت امام خمینیرحمه الله، روح مطهر،آیت اللّه شهید مطهری در سنگر ستیز با استعمار و استبداد، فلسفه سوگ حسین علیه السلام، اززبان برگ ها، خاطرات و کیفیت شهادت استاد مرتضی مطهری و آثار و کتاب های استادشهید مطهری.

۱۶۷. مطهری مطهر اندیشه ها (جلد اول و دوم)

واثقی راد، محمد حسین، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۴، ۴۲۴ +۵۰۰ صفحه، وزیری.

چاپ دوم این اثر با افزوده هایی با نام «مصلح بیدار؛ مجموعه مصاحبه ها، مقالات،سخنرانی ها و... درباره زندگی و شخصیت شهید آیت اللّه مطهری» (جلد اول و دوم)،تهران، انتشارات صدرا، چاپ دوم، ۱۳۸۰، ۵۳۱ و ۷۱۶ صفحه، و در قطع وزیری بهچاپ رسیده است.

۱۶۸. المطهری العبقری الرسالی

(دراسه لأفکاره من خلال المؤتمر الدولی الذی عقد فی دمشق)، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامیایران در دمشق، ۱۴۱۱ ه . ق، ۲۳۶ صفحه، وزیری.

این اثر در بردارنده مجموعه مقاله ها و نیز مطالبی است که به مناسبت دوازدهمینسالگرد شهادت استاد مطهری و نیز برای بزرگداشت آن معلم و متفکر اسلام در سمیناربررسی آرا و اندیشه های شهید علامه آیت اللّه مرتضی مطهری در کشور از سوی رایزنفرهنگی جمهوری اسلامی ایران برگزار شده است. عنوان های مقالات و موضوع هایمطرح شده عبارتند از:

بیان الامام الخمینی (قدس سره) فی الیوم التالی الشهاده الاستاذ المطهری، نبذه منحیاه الشهید مرتضی المطهری، کلمه افتتاحیه المؤتمر (محمد خاتمی)، السهات العامهلفکر الاستاذ الشهید مرتضی المطهری (عبد الکریم للأ- نستر)، المطهری المفکر الرسالی(سید محمد حسین فضل اللّه)، خلود الأخلاق من وجهه نظر العلامه المطهری (زهراءالخمینی)، المرأه فی الاسلام من خلال فکر العلامه مرتضی المطهری (شیخ محمدصهیب الشامی)، نظره فی کتاب نظام حقوق المرأه فی الاسلام (شیخ عفیف النابلسی)،الانسان الکامل من وجهه نظر العلامه المطهری (مصطفی محقق)، الفلسفه و العقائد عندالعلامه المطهری

(حسن نوری)، العباده التحرریه فی الأفکار المطهریه (أسعد علی)،حوار مع العبقریه (من شعر الحکایه)، (صلاح الصاوی)، الاسلام فی هذا العصر (حسینقوتلی)، قضایا المرأه فی فکر العلامه مرتضی المطهری (حسن عباس نصرالله)، جولهفی الفکر العلامه المطهری(جواد المرابط)، المطهری ومعالجته للمشکلات الاجتماعی هو الفکریه (أبو زهراء النجدی)، نظریه الأمه فی فکر المطهری (عبد الفتاح قلعه جی)،حوار مع الاستاذ الشهید الحاج الشیخ مرتضی المطهری (عبد المهدی یادکاری)، العلامهمرتضی المطهری و الحرکات الاسلامیه (الشیخ حسن الصفار)، قرائه حضاریه فیالخطاب الحواری الاسلامی للمطهری (سمیر سلیمان)، مداخله قصیره للمؤتمر الدولیلدراسه أفکار العلامه مرتضی المطهری (ابراهیم جواد)، الشهید مطهری واحیاء الفکرالإسلامی (محمد علی آذر شب)، الاستاذ مرتضی المطهری فی رحله عطریه مبارکه معامام المتقین علی علیه السلام (محمد علی أسبر).

۱۶۹. مطهری شناسی

رودگر نوشهری (کوهپر علیا)، محمد جواد، گیلان، دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری دردانشگاه گیلان، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۸۸ صفحه، رقعی.

این نوشتار شامل سلسله مقالات مطهری شناسی است که با شیوه جدیدی پا به عرصهتفکر و حوزه معرفت گذاشته و شیوه نوینی در مطهری شناسی است و افق جدیدی را درشناخت و سنجش آثار استاد مطهری به روی خوانندگان می گشاید و زمینه ساز تحلیل وتفسیر معرفتی و تحقیقی خوبی در راستای آشنایی با نظریه های استاد خواهد شد.

مجموعه مقالات این کتاب بیش تر در هفته نامه هاتف، از نشریات استان گیلان منتشر شد و نیز بخشی از آن به صورت دفتری مستقل به

وسیله اداره کل فرهنگ وارشاد اسلامی نیز در پنج دفتر منتشر شده است.

عنوان های مباحث و موضوع ها چنین است:

ضرورت شناخت و بازشناسی اندیشه های استاد شهید مطهری، گذری اجمالی برآرا و دیدگاه های استاد شهید مطهری، چکیده ای از مبانی تفکر استاد مطهری، بازشناسیمفاهیم دینی، راهنمایی و رهبری جوان در نگاه استاد مطهری، آسیب شناسی فرهنگی واجتماعی، شناخت و روش شناختی استاد مطهری، حافظ در نگاه استاد مطهری، نقداندیشه ها از دیدگاه استاد مطهری، آسیب شناسی انقلاب اسلامی از دیدگاه استاد مطهریو علم کلام از دیدگاه استاد مطهری.

لازم به یاد آوری است که در آغاز کتاب پیش گفتاری به قلم حجت الاسلام سیدعباس نبوی معاونت محترم فرهنگی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه هایکشور فرآهم آمده که در آن با تبیین جنبه های گوناگون شخصیتی استاد مطهری، بهضرورت مطالعه آثار ایشان به وسیله دانشجویان و طلاب پرداخته و با اشاره به خدماتاستاد شهید مطهریرحمه الله به سیر تفکر و اندیشه اسلامی، چنین گفته اند: «مسیر پر پیچ وخمی که مطهری در وادی حیات و اندیشه پیمود، نه با نگاه های سطحی، بلکه جز بامطهری شناسی های مکرر میسر نیست».

۱۷۰. مطهری شهید سنگر اسلام فقاهت

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی (تهیه و تدوین)، تهران، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی (بیانیهشماره (۱۱۳ / ۱۳۶۱) ۳۱ صفحه، جیبی.

ص: ۲۰۵

این اثر که به مناسبت سومین سالگرد شهادت استاد شهید مطهری از سوی سازمانمجاهدین انقلاب اسلامی منتشر شده، شامل مطالب و موضوع های زیر است:

مطهری فائق بر زمان، ابعاد مبارزه: ۱. مبارزه با معاندین؛ ۲. مبارزه با دوستانمنحرف. آغاز انحراف، آثار انحراف، وحی و باورهای غربی، وحی و عقاید اسلامی،وجوه افتراق: الف) نیاز دایمی انسان به وحی؛ ب) حجیت دایمی وحی، اجتهاد فقاهتیو اجتهاد آزاد، جناح بندی در روحانیت ؟! و تز انتقال رهبری.

۱۷۱. مطهری نیاز امروز

کانون اندیشه جوان (تهیه و تدوین)، قم، خانه جوان قم، بهار ۱۳۸۱، ۴۴ صفحه، رقعی.

جزوه حاضر که فرازهایی از آثار ارزشمند استاد شهید مرتضی مطهری در کتاب هایمنتشر شده ایشان است، بیانگر اصول و مبانی فکری استاد درباره موضوع ها ومقوله های روز است که به وسیله کانون اندیشه جوان وخانه جوان قم جمع آوری و بااین عنوان ها گردآوری شده است:

دین و آزادی، حقیقت ایمان، عقل و عاطفه، آفات دین، خصوصیات خوارج واصحاب نهروان، جامدها و جاهل ها، اهمیت مشورت، تعلیم و تربیت، علم و ایمان،معنویت، عبادت، خودسازی، شک و تردید و پرسش، عدل، شرافت شهادت،جمهوریت و اسلامیت، امنیت، دین و سیاست، تساهل و تسامح، اصلاحات، امر به معروف و نهی از منکر، ولایت و رهبری، عالمان دینی، جایگاه زنان و مسئله حجاب،آگاهی، بصیرت و خودباوری، نظام اجتماعی اسلام، انسان شناسی، بدفهمی های دین،دموکراسی و تمدن اسلام.

لازم به توضیح است که منابع و مآخذ این موضوع ها همراه با شماره صفحه پس ازهر پاراگراف آمده است.

۱۷۲. مطهری و شریعتی (نقد و نگاهی گذرا بر اندیشه های دو روشن فکر معاصر)

مؤیدی، رحیم (شاهد تبریزی)، تبریز، فروغ آزادی، ۱۳۸۱.

۱۷۳. مطهری و نگرش جامع گرایانه

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۷۶، ۲۱۸ صفحه.

مجموعه سخنرانی ها و مقالات برگزیده دومین گردهمایی بازشناسی اندیشه هایشهید مطهری.

۱۷۴. معلم شهید

احسانی تیر تاشی، یداللّه، تهران، رامین سائسی، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۸۰ صفحه، رقعی.

در این نوشتار، زوایای مختلف زندگی شهید مطهری بررسی و تبیین می شود. هم چنینبخش هایی از سخنان حضرت امام خمینیرحمه الله و مقام معظم رهبری درباره ایشان چاپشده است. تولد و دوران کودکی، دوران تحصیل در حوزه علمیه مشهد، مبارزاتسیاسی در قم، خدمات فرهنگی استاد مطهری و ویژگی های فردی استاد عنوان هایبرخی از فصل های کتاب است.

۱۷۵. معلم نمونه

تاجدینی، علی، تهران، روزنامه سلام، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۱۹۲ صفحه، رقعی.

ص: ۲۰۷

در نوشتار حاضر، نخست از ویژگی های استاد در امر تعلیم و تربیت، سخن به میان آمدهو سپس دیدگاه های وی درباره شیوه های درست تعلیم و تربیت در فصل های بعدیتشریح شده است.

عنوان های فصل های دوم تا پنجم به شرح زیر است:

مقام علمی و تحقیقی، اخلاق معلمی، روش تدریس و اندیشه های تربیتی، مباحثیکه در این فصل ها، مطرح است، عبارتند از: عمق دانش مطهری، فلسفه آموزش وپرورشِ خوب از دید استاد مطهری و آسیب شناسی تعلیم و تربیت از دیدگاه استاد مطهری.

این کتاب با عنوان معلم نمونه: سیری در اندیشه های تربیتی و شیوه های تدریساستاد شهید مطهری، تهران، انتشارات تاویل، چاپ دوم، ۱۳۸۰، ۱۹۲ صفحه، رقعی وتهران، نشر مهاجر، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۵۸ صفحه، رقعی برای دومین بار به چاپرسیده است.

۱۷۶. معلم نمونه سیری در اندیشه های تربیتی و شیوه های تدریس استاد شهید مطهری

تاجدینی، علی، تهران، انتشارات مهاجر، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۵۸ صفحه، رقعی.

کتاب حاضر گزیده ای نسبتا جامع از ویژگی های معلمی شهید مطهری است که پیش تراز صاحب این قلم در یاد نامه ای بدون نام، با عنوان «جلوه های معلمی استاد مطهری» منتشرشده است. به باور نویسنده، بزرگ ترین نقص آن کتاب، جنبه های کشکولی و یادوارهبودن آن است. در کتاب حاضر که مخاطب آن مستقیما استادان، معلمان و کلیه کادرهایآموزشی هستند، کوشش شده است هیچ پاراگراف و عبارتی بدون ارتباط با موضوعمعلمی نباشد. نویسنده بر این باور است که استاد شهید مرتضی مطهری الگویی موفقبرای معلمان و استادان بوده است. معلمی یک فن

ص: ۲۰۸

و هنر است که به صرف دانش به دستنمی آید. استعدادی است نظیر بازیگری که افزون بر تکنیک و فن، تا حد زیادی بهخلقت و سرشت فردی افراد باز می گردد. بنابراین، در میان معلمان نمونه در سطح کشور که واجد هنر معلمی باشند، استاد مطهری را می توان یکی از برجسته ترین آن هابه شمار آورد.

این اثر از شش بخش تدوین شده است.

در بخش نخست، اطلاعات کوتاهی درباره سیر تعلیمی و تربیتی و زندگی و نیزتحصیلات استاد مطهری بیان شده است. بخش دوم به تشریح مقام علمی و پژوهشیوی اختصاص یافته است. در دو فصل بعدی اخلاق معلمی و روش تدریس در کلاساز دیدگاه استاد مطهری و نیز صفات معلمی استاد تشریح شده است. در بخش پنجم،نظریه تعلیم و تربیت وی و فلسفه آموزش و پرورش مطلوب از نظرگاه شهید مطهری بررسی و تبیین شده است. و در آخرین فصل کتاب، خلاصه ای از دیدگاه های استادمطهری در باب آسیب شناسی تعلیم و تربیت درج شده است. گفتنی است این اثر پیش تربا عنوان «معلم نمونه» تهران، انتشارات روزنامه سلام، ۱۹۲ صفحه، در قطع رقعی بهچاپ رسیده است.

۱۷۷. مفهوم عدالت اجتماعی نزد استاد مطهری و دکتر شریعتی

(بررسی عوامل موثر در اختلاف رای آن دو)

صنعت جو، حمید، تبریز، انتشارات فروغ آزادی، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۱۶۲ صفحه، رقعی.

در این کتاب، اختلاف نظر استاد شهید مطهری و مرحوم دکتر شریعتی درباره عدالتاجتماعی، بررسی شده است. از نظر استاد مطهری، جامعه

عادلانه، جامعه ای است که درآن تفاوت موجود بوده، ولی تبعیض نباشد؛ زیرا انسان ها کاملاً با استعدادهای گوناگون یآفریده شده اند؛ به بیان روشن تر، از نظر استاد مطهری، با برگزاری مسابقه آزاد میانانسان ها و با به رسمیت شناختن اختلاف های خوب (اختلاف های مبتنی بر تلاش وپشتکار و لیاقت آدمیان) و نفی اختلافات ناپسند (اختلاف های مبتنی بر تبعیض و ظلم وسنت های غلط و بی پایه) به طور کامل عدالت اجتماعی تحقق می پذیرد.از نظر دکترشریعتی نیز، جامعه عادلانه هنگامی تحقق می یابد که ارزش های سرمایه داری کاملاً ازجامعه رخت بربندد و فاصله طبقاتی از میان برود و در یک کلمه، جامعه شکلی یکرنگ و برابر به خود گیرد...به ادعای نگارنده، اختلاف نظر آن دو بزرگوار، ناشی ازبرداشت متفاوت از مارکسیسم بوده است. به بیان روشن تر، دو برداشت و دو قرائتگوناگون از مارکسیسم، از نظر استاد مطهری دشمن دین بوده و از نظر دکتر شریعتی نیزتنها رقیب آن به شمار می رود و همین نکته به گمان نگارنده، سرچشمه اساسیاختلافات آن دو درباره عدالت اجتماعی بوده است.

۱۷۸. مقام زن (خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری «دفتر چهارم»)

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام، (فعالیت های دانشجویی) «تهیه و تدوین»، تهران، مرکزتحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۷۶ صفحه، رقعی.

مقام زن دفتر چهارم از خلاصه آثار استاد شهید مرتضی مطهری است که به وسیله مرکزتحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام (فعالیت های دانشجویی) تهیه و تدوین شده است که به عنوان یکی از درس نامه های اصول عقاید

ص: ۲۱۰

دانشـگاه امـام صادق علیه السـلامبه شـمار می رود. دراین کتاب مطالبی درباره جایگاه مقام زن در اسـلام از کتاب های اسـتاد مطهری اسـتخراجشده و در سه بخش فراهم آمـده است. هر بخش خلاـصه ای از سه کتـاب نظـام حقـوق زن دراسـلام، مسـئله حجـاب و اخلاـق جنسـی در اسـلام و جهـان غرب است. در آغاز این مجموعه، شـرحکوتاهی از مراحل نگارش سه کتاب یاد شـده و هم چنین اهـداف و انگیزه هـای اسـتادمطهری از نگـارش آن هـا آمـده است. برخی موضوع هـا و مطـالب مطرح شـده عبارتند از:

آیا قوانین اسلام به نفع مرد و موجب ظلم به زن نیست؟

آیا ازدواج موقت تجویز هوسرانی برای مرد و موجب اهانت به زن نیست؟

آیا معنای مهریه غیر از این است که مانند خریدن یک خانه، متناسب با کیفیت کالا،مرد باید پولی خرج کند و مبلغی به پدر و دختر بپردازد ؟به ویژه این که خواستگاری ازطرف مرد انجام می شود.آیا معنای نفقه مرد به زن غیر از این است که مرد مالک زن استو بایـد خوراک و پوشاک او را تأمین کنـد ؟ چرا زن از نظر اقتصادیماننـد مرد اسـتقلالندارد تا محتاج نفقه او نباشد ؟ چرا در اسـلام حق طلاق تنها در اختیار مرد است و اینامرموجب انواع ظلم ها به زن شـده است ؟چرا اسـلام اجازه داده که یک مرد چند همسرداشته باشد و به این وسیله، حق همسر اول را ضایع کند؟

چرا سـهم زن از ارث نصف سـهم مرد است؟ آیـا حجـاب بـا آزادی و احترام زن منافاتنـدارد و مانع رشـد اسـتعدادهای او نمی شود؟ آیا حجاب و ایجاد حریم میان زن و مردموجب تحریک بیش تر غریزه جنسی نمی شود؟

ص: ۲۱۱

۱۷۹. مقتل مطهر (روضه های شهید مطهریرحمه الله)

صالحان، جعفر، تهران، انتشارات سلطان، چاپ دوم، ۱۳۷۹، ۳۴۷ صفحه، وزیری.

چون همه ما، به ویژه نسل جوان، در برابر تهاجم های فرهنگی، به آشنایی با آرا ونظریه ها و اندیشه های علامه شهید مرتضی مطهری نیاز داریم، مناسب است که مبلغاندینی و مداحان و مرثیه خوانان گرامی، در جلسات و هیئت های مذهبی، با نقل روضه اززبان استاد و ذکر نام کتاب های آن فرزانه دوران، که دارای مجاهدت های علمی وفرهنگی و تبلیغی مؤثر و گسترده ای بود، یاد آن تکاپو گر اندیشه ها را، در خاطره ها زندهنگه داشته وبر قوت و استحکام مجلس خود بیفزایند. بدین منظور، مجموعه حاضر کهبا استفاده از آثار شهید مرتضی مطهری در هفت بخش و شصت و چهار گفتار تدوینیافته است، حاوی خطابه ها، سخنرانی های ایشان درباره مصایبی است که امامانمعصوم علیهم السلام و فرزندان گرامیشان در مقابله با ظلم و جور و در راه تبلیغ دین اسلاممتحمل شده اند. بخش عمده ای از مطالب کتاب به شرح وقایع کربلا اختصاص دارد.

عنوان بخش های هفت گانه کتاب عبارتند از:

بخش اول: علیعلیه السلام، بخش دوم: فاطمه زهرا علیهاالسلام، بخش سوم: امام حسن علیه السلام، بخشچهارم: امام حسین علیه السلام و یاران، بخش پنجم: امام سجاد علیه السلام، بخش ششم: امامکاظم علیه السلام، بخش هفتم: امام رضا علیه السلام. در پایان کتاب نیز، فهرست مصادر تحقیق آمده است.

۱۸۰. مقدمه ای بر پژوهش (ضرورت های مطالعه کتاب های استاد مطهری)

معمار منتظر، سعید، نهاد نمایندگی، مرکز فرهنگی، ۳۵ صفحه.

۱۸۱. معارف اسلامی درآثار شهید مطهریرحمه الله

(دو جلد در یک مجلد)، شیروانی، علی، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، معاونتامور اساتید و دروس اسلامی، چاپ چهارم، ۱۳۷۷، ۴۸۰ صفحه، وزیری.

مکتب انسان ساز اسلام از آغاز پیدایش، همواره شاهد عالمان راستینی بوده است که درسایه عشق و ایمان به این آیین حیات بخش، به مبارزه رویاروی با هرگونه التقاط وانحراف و کژاندیشی برخاسته و در راه تبیین اندیشه دینی و بازشناسی آن از اندیشه هایباطل، جانانه پایداری کرده اند. اگر امروز اسلام عزیر و مکتب تشیع به دور از هرگونهتحریف و دگرگونی سرفراز و بالنده باقی مانده، به سبب آن ایثارها و مجاهدت ها است.

استاد مطهریرحمه الله مرد علم و تقوا، از خیل و تبار همان عالمان پاکباخته بود که با نفسیمسیحایی و اندیشه ای تابناک تلاش بی امانی را برای پاسداری از سنگرهای فکری وعقیدتی مکتب اسلام آغاز کرد و در سال هایی سیاه که زدودن اندیشه دینی در سطحیبسیار گسترده از سوی استعمار و جبهه کفر و بی دینی در دستور کار روشن فکراندگراندیش و دنیا دار و دلباخته به فرهنگ بیگانه قرار داشت، در سنگر تدریس و تحقیقو تبلیغ اسلام ناب به مبارزه با افکار التقاطی و اندیشه های وارداتی و موج های تبلیغی جبهه باطل پرداخت.

ص: ۲۱۳

اکنون که سالیانی چند از شـهادت آن وارسته می گذرد، بار دیگر غارتگران اندیشه ورهزنان ایمان، گویا با فرمانی جدید کمر همت بسته انـد و بـا رویکردی نوین، در طرحمباحث انـدیشه ای و بهره گرفتن از بازی های لفظی و علمی جلوه دادن افکار و اندیشـهخود، فکر و ذهن جوانان مسـلمان این مرز و بوم را نشانه رفته انـد. دراین میـدان، آثارگران قدر و ارزنده این عالم دین شنـاس و ژرف نگر در زمنیه هـای گوناگون اخلاق،حکمت، عرفان، تاریـخ، تفسـیر، نهـج البلاغه، اصول اعتقادات و... چراغی است روشـنفرا راه شـیفتگان اسـلام راستین و معیـاری است قوی برای باز شناسـی اسـلام ناب از افکارانحرافی و دارای رنگ و لعـاب دینی و برگرفته شـده از ایسم هـا و نگرش ایـدئولوگ هاییبگـانه. از این رو، امـامت امت، رهبر فقیـد انقلاب اسـلامی به دانشـجویان و روشن فکرانتوصـیه کردنـدکه نگذارند آثار این عزیز به بوته فراموشـی سپرده شود. با توجه با اینتوصـیه پدرانه و توجه به غنای آثار این شـهید بزرگوار، معاونت امور و دروس معارفاسـلامی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشـگاه ها، بر آن شـد تا با کنکاش در آثاراسـتاد نظرگاه های ایشان را درباره مباحث مربوط به دورس معارف جمع آوری کند و درقالب مجموعه ای منظم در اختیار اسـتادان محترم معارف اسـلامی و دانشـجویان سراسرکشور قرار دهـد. این مجموعه دو جلـدی در چهـار بخش: خداشناسـی، معادشناسـی،پیـامبری و امـامت به گـونه ای تنظیم شـده است که می توانـد به عنوان یـک منبع برای تدریس معارف اسـلامی در دانشـگاه ها و مراکز آموزش عالی مورد اسـتفاده قرار گیرد. محتوایاین کتاب به صورت گزینشـی بوده است و به لحاظ حفظ امانت در نقل، عین مطالباستاد با همان ویرایش موجود در آن کتاب ها آمده است و نیز در

گزینش محتوای کتاب تلاش شده تا مطالب از بین آن دسته از آثار که با قلم خود استاد نگاشته شده است ونسبت به متن سخنرانی و درس های چاپ شده، اتقان و استحکام بیش تری دارد، انتخابگردد. چکیده مطالب هر بخشی به وسیله گردآورنده و با استفاده از مطالب استاد تنظیم شده که در پایان هر بخشی آمده است.

۱۸۲. معراج اندیشه: برگزیده مقالاتی در تبیین دیدگاه های شهید مطهری

حبیبی، سلمان (تهیه و تدوین)، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۳، ۱۹۸صفحه، رقعی.

پس از گذشت بیش از دو دهه از شهادت استاد فرزانه، شهید مرتضی مطهری، هنوز بیانانافذ، قلم منطقی و شور نوشتاری ایشان، الگویی شایسته برای نسل فاضل و نوخاسته حوزه ودانشگاه و اندیشمندان علوم دینی و انسانی به شمار می رود. به همین دلیل، این نسل، می کوشدتا آرا و افکار ایشان را نقادانه بررسی کند و یافته های خویش را توشه راه دیگران سازد.

مجموعه حاضر در همین راستا گردآوری شد و عناوین مقاله ها چنین است:

ضد اصلاحات و تحجر در دیدگاه استاد مطهری، نوشته علی ذوعلم، عاشورا درساختار معرفتی استاد مطهری و ناقد حماسه حسینی، نوشته عباس ایزدپناه، درآمدی برفلسفه اخلاق از منظر استاد مطهری، نوشته مسعود امید، تأثیر کلام اسلامی بر فلسفهاسلامی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری، نوشته محمد صفر جبرئیلی،معرفت شناسی از دیدگاه شهید مطهری، نوشته حسن معلمی، حق و عدالت در اندیشه

ص: ۲۱۵

استاد مطهری، نوشته عبداللّه نصری، بازخوانی دیدگاه های اقتصادی شهید مطهری،نوشته غلامرضا مصباحی، فلسفه حق در اندیشه سیاسی آیه اللّه مطهری، نوشته حسین توسلی، نگرشی بر اندیشه های شهید مطهری درباره صهیونیسم و مسئله فلسطین،نوشته محمد تقی تقی پور، کارآمدی حکومت اسلامی از دیدگاه استاد مطهری، نوشتهاسماعیل منصوری لاریجانی.

۱۸۳. معراج مطهر (ویژه نامه شهادت استاد شهید مرتضی مطهریرحمه الله)

اسحاقی، سید حسین، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۷۸، ۸۷ صفحه (جزوه).

نقش برجسته شهید مرتضی مطهری در گسترش اندیشه انقلاب اسلامی در پیش و پساز انقلاب بر هیچ کس پوشیده نیست. با این حال، گونه ای کمبود در الگو سازی از ایناستاد فرزانه برای نسل جوان و فرهیخته انقلاب به چشم می خورد. این نوشتار، ویژهنامه ای است درباره سال روز شهادت استاد شهید مرتضی مطهریرحمه الله و گامی است درراه بازشناسی اندیشه های آن شهید گران قدر. این مجموعه کوشیده است با موشکافیجنبه های گوناگون زندگانی این استاد فرزانه، زمینه شناخت و پیروی از این اسوه علم وتقوا را برای همگان فراهم سازد. در بخش نخست این پژوهش با عنوان شهید مطهری،نگین حلقه فرزانگان، این مطالب آمده است:

استاد از منظر بزرگان، فرازهایی از زندگی ایشان، نقش اساتید در پرورش شخصیتآن شهید و ویژگی ها و مواضع مهم استاد مطهری.

بخش دوم و سوم نیز برگزیده ادب فارسی و همراه با برنامه سازان را در بر می گیرد.

ص: ۲۱۶

۱۸۴. معرفت دینی (تحلیلی از نظرگاه های استاد مطهری)

دژاکام، علی، تهران، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، مرکز پژوهش های اسلامی،چاپ اول، ۱۳۷۷، ۱۸۵ صفحه، رقعی.

آشنایی با اندیشه های استاد مطهری برای نسل جوان و دانش پژوه بسیار ضروریمی نماید. ایشان به زمینه های گوناگون علمی پرداخته و از فلسفه محض تا فلسفه دین،فلسفه اخلاق، معرفت شناسی، انسان شناسی، فلسفه تاریخ، فلسفه علم الاجتماع، دینپژوهی، عرفان و الهیات را در آثار خود مورد کاوش و بررسی قرار داده و توانسته استدر مقام یک متکلم بینا، آگاه و دانشمند، بسیاری از پرسش های فکری مهم را عالمانهپاسخ دهد و تشنه کامان وادی معرفت را راه بنماید.کتاب حاضر که مجموعه مقالاتی ازنویسنده است، خواننده را بامباحث مهمی درباره معرفت شناسی، علم کلام، فلسفهاخلاق، آزادی، احیای دین و دیدگاه های عمیق استاد مطهری در زمینه های گوناگونآشنا می کند.

برخی از عنوان ها و مطالب مطرح شده چنین است:

نسبیت معرفت دینی در اندیشه استاد مطهریرحمه الله (تئوری ثابت و متغیر در دین،گستره قوانین اسلام و نحوه نسبیت آن ها، اجتهاد و عناصر «ثابت» و «متغیر»، اجتهادممنوع، اجتهاد مشروع). نقد نظریه های اخلاقی (نظریه کانت (وظیفه گرایی)؛ مکتباخلاقی برتراندراسل (سود انگاری)؛ معیار فعل اخلاقیدر مکتب مارکسیسم، فلسفهاخلاق سقراطی؛ جستاری در گونه های آزادی (تعریف آزادی، انواع آزادی و...). علم کلام از دیدگاه استاد مطهری (تعریف علم کلام، موضوع علم کلام، روش علم کلام،ضرورت پیدایش علم کلام جدید، تاریخچه علم کلام در جهان اسلام، مذاهب کلامیاسلامی، کلام شیعه، متکلمان ایرانی، برخی از متکلمان

ص: ۲۱۷

عامه، تأثیر کلام بر فلسفه، تأثیرفلسفه بر کلام و تفاوت های فلسفه و کلام. بحران در رهبری دینی نسل جوان (علل دینگریزی نسل جوان، جوان مورد خطاب شهید مطهری، آسیب شناسی و درمان، روشرهبری نسل جوان، فهم زبان و منطق نسل جوان و الگوی عملی). آسیب شناسی دینیآیت اللّه مطهری رحمه الله و (موضوعات آسیب شناسی دینی، آسیب شناسی عقاید دینی، فسخ معارف و مفاهیم دینی، اهمیت کیفیت در برابر کمیت، عبادات افراطی، آسیب شناسی معرفت دینی دین شناسان، آسیب شناسی نهادهای دینی و...).

مطهری احیاگر معاصر (چهار گروه احیاگران دین، ماهیت عملکرد احیاگران دین،شهید مطهری در مسند احیاگری، ضرورت احیای دین از دیدگاه مطهری، ماهیت عملکرد احیاگرانه مطهری، و...). ضرورت احیای مفاهیم دینی، سیما نگاری خداوند درقرآن و عرفان (صفات خداوند در قرآن، عاشق و معشوق بودن خداوند، متکلم و سمیعبودن خداوند). متد دین شناسی (متد تحقیق در دین چیست؟ آیا بدون پیش فرضمی توان در دین تحقیق کرد؟ انواع رابطه بین عقل و وحی، اثبات اصول عقاید توسطعقل، عقل و اجتهاد و عقل و فلسفه احکام).

۱۸۵. معرفی اجمالی آثار استاد مطهری

شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، انتشارات صدرا، چاپاول، ۱۳۸۲، ۸۱ صفحه، رقعی.

در مقدمه کتاب آمده است: پیشنهاد معرفی اجمالی آثار استاد شهید آیت اللّه مطهری بارها از طرف علاقه مندان و شیفتگان آن فرزانه و حاصل عمر و پاره تن امام خمینیرحمه اللهبه «شورای نظارت بر نشر آثار

ص: ۲۱۸

شهید مطهری» داده شده است. ازاین رو این شوراضروری دید که رساله ای در این باب آماده کند.

در این کتاب، هر یک از آثار مکتوب استاد با ترتیب الفبایی به اجمالمعرفی شده است و فهرست نوارهای سخنرانی و درس آن متفکر شهید نیز با ذکر تعدادو محل بیان آن به صورت موضوعی آورده شده است. هم چنین فهرست برخیکتاب های در دست چاپ از آن عالم ربانی نیز آمده است که عنوان های آن چنین است:

مجموعه مقالات، مجموعه نامه ها، آشنایی با قرآن (۱۰ _ ۱۴) فلسفه تاریخ(۴)،یادداشت های استاد مطهری (۸ _ ۱۱) درباره حقوق زن (زن و سیاست، تعدد زوجاتو..)، گریز از ایمان و گریز از عمل، بردگی در اسلام، توکل و رضا، خدا در زندگی انسان،خدا در اندیشه انسان.

باید گفت برای آشنایی بیش تر خوانندگان با زندگی استاد شرح کوتاهی از زندگیایشان در ابتدای کتاب آورده شده است و پس از آن، به تعدادی از پیام های امام خمینیرحمه اللهبه مناسبت شهادت استاد و پیام علامه طباطبایی رحمه الله و نیز سخنان آیت اللّه خامنه ای رهبرگران قدر انقلاب اسلامی درباره استاد شهید آیت اللّه مطهری و آثار ایشان اشارهشده است.

۱۸۶. میعاد با استاد مطهری شهید راه تطهیر سیمای فرهنگ اسلامی از زنگار غرب زدگیو شرق مآبی (جلد اول)

منذر، ع، قم، انتشارات کوثر، جبی تاج، ۵۴ صفحه، رقعی.

مطالب کتاب از مباحث زیر تشکیل شده است:

پیام امام خمینی به مناسبت سالگرد شهادت استاد، تبیین هدف کتاب و جریان هایروز ضرورت پاک سازی فکری و دوری از غرب زدگی

ص: ۲۱۹

فرهنگی، بحثی پیرامون بدعت،پیرامون اسلام و تخصص، مذهب تشیع : اساس وحدت ملی و روحانیت شیعه: پاسداروحدت و تمامیت مذهب.

۱۸۷. نامه تاریخی استاد مطهری به امام خمینی

شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید مطهری (تهیه و تدوین)، تهران، انتشارات صدرا، چاپدوم، ۱۳۸۰، ۴۸ صفحه، رقعی.

در این اثر متن نـامه تاریخی اسـتاد مطهریرحمه الله به امام خمینی همراه با دست خط ایشان که در سال ۱۳۵۶ه . ش نوشته شده بود آمـده است. این نامه یکی از اسـنادگران بهای انقلاباسـلامی است که تاکنون قـدر آن مجهول مانـده است. این نامه وضـع فرهنگی و سیاسـی نهضت اسـلامی را در سـال هـای آخر به خـوبی تصویر می کنـد. وضـعیت گروه هـا و برخیشخصـیت هـای اسـلامی را از نظر پاکی یا انحراف ایدئولوژیک آشکار می سازد؛ هم چنین خطر نفوذ اندیشه های بیگانه را - که در آن زمان بیش تر انـدیشه مارکسـیستی بود - حتیدر انقلابیون موجه گوشـزد می نماید. این نامه از یک سو حاکی از تیز بینی و دقت نظر وآینده نگری و در یک کلام عظمت شخصـیت استاد مطهری است که چگونه در میان آن غوغای انقلابیون کج فکر هدف را گم نمی کند و به سد کردن نفوذ اندیشه های بیگانه ورخنه فرصت طلبان در نهضت اسلامی می پردازد. از سوی دیگر، بیانگر عظمت شخصـیت امام خمینی است که درآن غوغای گمراه کننـده، آن گاه که می خواهد نخستین سـنگ بنای نظام جمهوری اسـلامی، یعنی شورای انقلاب اسـلامی را بنا نهـد، آن متفکر ومجاهد فرزانه را برای تشـکیل این شورا بر می گزیند.باید توجه کرد که ابتدای کتاب بامتن کوتاهی درباره زندگی نامه استاد شهید مطهری آغاز می شود و پایان آن

ص: ۲۲۰

نیز پیـام های امام خمینی به مناسـبت شـهادت اسـتاد مطهری و هم چنین پیام علامه طباطبایی رحمه الله در این باره فراهم آمـده است.

۱۸۸. نزاع سنت و تجدد؛ بحثی درباره مناسبات فکری دکتر شریعتی و استاد مطهری

جعفریان، رسول، [قم]، انتشارات رئوف، چاپ اول، ۱۳۷۱، ۲۷۹ صفحه، رقعی.

نزاع سـنت و تجـدد، نزاع فکری دویست سـاله کشورهـای اسـلامی است که ناشـی ازبرخورد با انـدیشه های جدیـد غربی بوده است. این نزاع پی آمـدهای زیـادی در حوزهانـدیشه، سـیاست و اجتمـاع ما داشـته و جنبه های گوناگونی را در برگرفته است. شکلبرخورد و آثـار ناشـی از آن در کشورهـای اسـلامی، گونـاگون و در برهه های تاریخی درداخل یک کشور به گونه های متفـاوتی بـوده است. در این کتـاب، بخش هـایی از این نزاع ویـا مجمـوعه آن خـود به صورت یـک موضوع مهم برای تحقیق درآمـده است. مهم تریننتیجه این تحقیق، روشن شـدن جنبه های گوناگون این نزاع است که برای روشن کردندگرگونی های آینده و نظام بخشیدن به آن بسیار قابل استفاده است. نوشته حاضر شاملچند گفتار است:

اولیـن گفتـار دربـاره مناسـبات فکری اسـتاد مطهری و مرحـوم شـریعتی است که ضـمنآن گـوشه ای از روابـط فکری آن هـا با یکدیگر مورد بحث قرار گرفته است.

دومین گفتار نقدی است بر اسـلام شناسی شهید که به سیره پیامبر صلی الله علیه و آله مربوطبوده و شامل چهل مورد نقد نسبت به نکـات تـاریخی کتـاب مزبور است. البته اینمقـاله به تنـاسب بحث درباره دکتر شـریعتی در این جا آمـده است؛ نه بحث نزاع سنت و تجدد.

ص: ۲۲۱

سومین گفتار با عنوان سلیفه و نوگرایی، درباره نقشی است که نوگراهایمذهبی مصردرگشودن راه برای نوآوری های افراد غیر مذهبی فراهم کردند.

چهارمین گفتار ضرورت بهره گیری از تجارب اصلاح دین در غرب است که خودتاکیدی بر همین مقدمه بوده و توجه به سهم تجارب اروپا را در نو گرایی دینی و تأثیرآن در کشورهای اسلامی گوشزد کرده است.

پنجمین گفتار درباره تساهل و تسامح در دین است. این مقاله، به بحث از ایننگرش می پردازد که تساهل دینی از نقش ارزش های دینی می کاهد. این تجربه ای اندکاصلاح دین در اروپاست که در کشور ما نیز تأثیر داشته است.

ششمین و هفتمین گفتار درباره سید محمد احمد خان هندی، از نوگرایان دینیهندی است که اثر شگرف در تجدد طلبی دینی در آن کشور داشته است. این دو گفتار ازدو محقق هندی ترجمه شده است.

این کتاب پیش تر با عنوان: ارزیابی مناسبات فکری شهید مطهری و دکتر شریعتی[بی جا]، انتشارات صدرا، در سال ۱۳۶۸، ۸۸ صفحه، رقعی، به چاپ رسیده است.

۱۸۹. نسبیت معرفت دینی در اندیشه استاد مطهریرحمه الله

دژاکام، علی، تهران، قادر، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۱۹۱ صفحه، رقعی.

اثر حاضر، مجموعه مقالاتی است درباره معرفت شناسی، علم کلام، فلسفه، اخلاق،آزادی و احیای دین، همراه با دیدگاه های شهید مطهری در هر زمینه، برخی ازعنوان های کتاب چنین است:

نسبیت معرفت در اندیشه استاد مطهری، نقد نظریه های اخلاقی، علم کلام از منظرشهید مطهری، ضرورت پیدایش کلام جدید، مذاهب کلامی اسلام، تأثیر متقابل فلسفه و کلام، آسیب شناسی دینی شهید مطهری،

ضرورت احیای مفاهیم دین، سیما نگاریخداونـد در قرآن و عرفـان، متـد دین شناسـی، عقـل و اجتهـاد و فلسـفه احکام. لازم بهیادآوری است، این کتاب پیش تر با عنوان معرفت دینی، تحلیلی از نظر گاه های اسـتادمطهری، از سوی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، مرکز پژوهش هایاسلامی نهاد در سال ۱۳۷۷ و در ۱۹۶ صفحه به چاپ رسیده است.

۱۹۰. نظری دیگر در نهج البلاغه از منظر استاد مطهری

علی زاده، حسین و سیدمجتبی ضمیری، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۷۷ صفحه، وزیری.

این کتاب مجموعه مطالبی است که در دل تک تک آثار اسـتاد شـهید درباره نهـج البلاغهنهفته بوده است. (البته منهای کتاب سیری در نهـج البلاـغه). از این رو، این کتاب در واقعبه منزله جلـد دوم و ادامه آن کتاب است؛ زیرا نگارنـده کوشـیده تا هیچ نکته مهمی دربارهنهـج البلاـغه و محتوای آن از آثـار اسـتاد (حتی در پاورقی هایش) مغفول نمانـد و نیزکوشـیده است که هر یـک از مطـالب در این اثر در جای مناسب خود بیایـد؛ به گونه ای کهمکمل مباحث پیشـین و زمینه ساز مطالب بعـدی باشـد؛ بـدین گونه اگر دو جلـد «سـیری درنهج البلاغه» و «نظری دیگر» را در کنار یکدیگر قرار دهیم، نزدیک به ۶۰۰ صفحه وشامل همه مبـاحث نهـج البلاـغه ای اسـتاد می شود که به نوبه خود شـرحی است کوتـاه وگزیـده بر مهم ترین مطالب نهـج البلاغه و پژوهنـدگانی را که بخواهنـد دیـدگاه های اسـتاد رادرباره مطالب آن کتاب بداننـد از جست وجو در دیگر آثار اسـتاد بی نیاز خواهد کرد. یادآوری چند نکته درباره این کتاب:

۱. در ترجمه آیات بـدون توجه از ترجمه ممتاز قرآن به قلم دکتر محمـد مهـدی فولادونداسـتفاده شده و در مواردی که اسـتاد سخنی از نهج

البلاـغه را بـدون ترجمه مطرح کرده، ازترجمه نهـج البلاـغه دکتر عبـد الحمیـد آیتی اسـتفاده شـده و نشـانی آن موارد در متن آمدهاست.

۲. در گردآوری و تنظیم این کتاب تنها مطالب نهج البلاغه مدرک بوده و سـخنان امامعلیعلیه السلامکه در منابع دیگر - منهای نهج البلاغه - بوده نیامده است.

۳. یکی از ابتکارهای اسـتاد، آوردن داسـتان هایی از نهج البلاغه در لابه لای آثار خویش ازجمله داستان راستان است. در این کتاب فصـلی در پایان کتاب آورده شـده که دربردارندهتعـدادی از همان داسـتان ها است که مآخذ اصـلی آن ها نهج البلاغه است. بخشـی از مقدمهسـیری در نهج البلاغه نیز آمده که شامل داستان و خاطره شور انگیز آشنایی دوباره وعمیق استاد به نهج البلاغه و مدرس آن، عالمی ربانی به نام حاج میرزا علی آقا شیرازیاست.

نگـاهی به نهـج البلاـغه پژوهی اسـتاد، امـام علیعلیه السـلام و کتاب شـگفت انگیزش، طبیعت وماورای طبیعت، نبوت، امامت و جانشینی، عـدالت از نظر امام علیعلیه السـلام، خوارج، فتنه ها وعبرت ها، انسان و ارزش ها، و داسـتان های نهج البلاغه، عنوان های اصلی پیش گفتار وبخش های هفت گانه کتاب را تشکیل می دهند.

۱۹۱. نفاق و منافق از دیدگاه شهید آیت اللّه مطهری

آشتیان، زهرا، فرشته، سلامی، تهران، انتشارات صدرا، چاپ اول، ۱۳۸۲، ۸۱ صفحه، رقعی.

برای مقابله با جبهه نفاق، نخست بایـد ماهیت پیچیده و چهره پنهان آن را به درستی شـناخت و سـپس با سـلاح آگاهی در این میدان کارزار وارد شد. از جمله شخصیت هایآگاه و روشن ضمیری که با بیان شیوا و قلم

رسای خود به روشن گری و آگاهی بخشیدر این عرصه پرداختند، استاد شهید آیت اللّه مطهری است. او که با شجاعت کم نظیری بهشرح و تبیین انحراف های فکری و توطئه های علمی منافقان همت گماشت، خودقربانی کینه این کوردلان گردید و با خون خویش مهر تأییدی بر حقانیت راه و اصالتاندیشه ستبرش نهاد. کتاب حاضر به بررسی و تبیین موضوع نفاق و منافق از دیدگاهاستاد مطهری با استفاده از آثار گوناگون ایشان پرداخته است که بیانگر گوشه ای ازمجاهدت فکری استاد شهید در راه شناساندن چهره نفاق برای جامعه اسلامی به ویژهنسل جوان است و از چهار فصل و مقدمه و دیباچه تشکیل گردیده که مهم ترینعنوان های آن عبارتند از:

خطر نفاق، عصر ما عصر نفاق، معنای لغوی و اصطلاحی نفاق و منافق، منافقکیست؟ منافق از دیدگاه امام علیعلیه السلام، منافقین از دیدگاه شیعه و سنی، نفاق از دیدگاهقدما، نفاق و منافقین از دیدگاه برخی آیات، نفاق در روایات، حقیقت نفاق، نفاق پنهان،نفاق زدایی هدف انبیا، حکومت حضرت علیعلیه السلام و عامل نفاق و نقش عامل نفاق درپدید آوردن حادثه کربلا.

لازم به توضیح است اکثر مطالب نقل شده از استاد در این کتاب که مآخذ آن ها نیزآمده است، نقل به مضمون می باشد و عین کلام استاد نیست.

۱۹۲. نقد آرای برخی از اندیشمندان معاصر (تعلیمات حضرت علیعلیه السلام و نظر شهید مطهری)

شریعتمداری، علی، تهران، فراشناختی اندیشه، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۴۸ صفحه، وزیری.

ص: ۲۲۵

در این کتاب، نخست آرای اندیشمندان غربی - ایزایا برلین، هایدگر، ویتگنشتاین، ایر،ر . م . هر ــ در باب موضوعاتی چون دموکراسی و آزادی، علم، اخلاق، مذهب،ارزش های انسانی، تجدد و فرا تجدد، قوم شناسی و اصالت وجود ذکر می گردد. سپسنویسنده با استفاده از دیدگاه های امام علیعلیه السلام و استاد مطهری، به نقد و بررسی آرای یادشده می پردازد.

۱۹۳. نقدی بر کتاب شهید مطهری افشاگر توطئه...

یوسفی اشکوری، حسن، جتهرانج، شرکت سهامی انتشار، چاپ اول، ۱۳۶۴، ۲۵۸ صفحه، وزیری.

کتاب حاضر که به مناسبت هشتمین سالگرد شهادت دکتر علی شریعتی نگارش یافته است،پیش تر در ۲۲قسمت در آذر سال ۱۳۶۲به صورت سلسله مقالاتی در نشریه پیام هاجر چاپشده بود. در نقد کتاب شهید مطهری افشاگر توطئه، تأویل ظاهر دیانت به باطن الحاد و مادیت بهضمیمه نقدی از استاد شهید بر اسلام شناسی دکتر شریعتی که به وسیله آقای علی ابوالحسنیچاپ و منتشر شده است دیده می شود. عنوان های بخش های کتاب به شرح زیر است:

بدعت، اسلام و فقاهت، متفکران اسلامی و غرب زدگی؛ آیا «فرقان» زاییده تعالیمدکتر شریعتی بوده است ؟علل مخالفت برخی از علما با روشن فکران، شیخ فضل اللّه نوری و پروتستانتیسم اسلامی، تاریخ غرب در دیدگاه دکتر شریعتی، اصول فکری دکترشریعتی و پروتستانتیسم اسلامی، انگیزه نویسنده در دفاع از شهید مطهری و شریعتی،همایون، ماسینیون.

ص: ۲۲۶

۱۹۴. نقد و بررسی نامه استاد مطهری به امام خمینی درباره دکتر شریعتی

یوسفی اشکوری، حسن، جتهرانج، جبی تاج، ج ۱۳۷۱ج، ۲۴ صفحه، رحلی.

این اثر نقد کتاب «استاد شهید مطهریرحمه الله و جریانات التقاطی»، قم، [بی تا]، ۱۳۷۱، استکه در آن نویسنده به نقد و بررسی نامه استاد مطهری خطاب به امام خمینی پرداختهاست. لازم به توضیح است، متن این نامه با عنوان نامه تاریخی استاد مطهری خطابه امام خمینیرحمه الله، تهران، صدرا، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۴۸ صفحه، رقعی به چاپرسیده است که توصیف آن در همین کتاب شناسی آمده است.

۱۹۵. نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری

صالحی نجف آبادی، نعمت اللّه، تهران، انتشارات کویر، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۴۶۰ صفحه، رقعی.

این کتاب در نقد کتاب حماسه حسینی نوشته مرتضی مطهری و در پاسخ به نسبت هایوارد از سوی ایشان به کتاب شهید جاوید نگاشته شده است. موضوع حماسه حسینی،تحلیل قیام امام حسین علیه السلام و واقعه عاشورا است. نویسنده با استناد به منابع معتبر ودست اول تاریخی، به دفاع از کتاب خود و پاسخ گویی ایرادهای شهید مطهری، با چهارعنوان زیر پرداخته است: برداشت های ابتدایی، تناقضات، اشتباهات تاریخی و اعتمادبر منابع بی اعتبار. وی استوار ساختن نظریه ها و تحلیل های علمی و تاریخی بر تحقیقو استدلال و دوری گزیدن از تقلید و بی اعتمادی بر نوشته های بی اعتبار را پیام اصلیکتاب خود دانسته و بر ضرورت مبارزه با فرهنگ افسانه سازی و پرستش موهوماتبه ویژه در مسایل دینی تأکید ورزیده است.

ص: ۲۲۷

۱۹۶. نگاهی به کارنامه استاد شهید آیت اللّه مطهری

حزب جمهوری اسلامی (تهیه و تدوین)، تهران، حزب جمهوری اسلامی، جبی تاج، ۵۳ صفحه، جیبی.

اثر حاضر شامل موارد زیر است:

۱. پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استاد شهید آیت اللّه مطهری؛

۲. پـدر شـهیدم؛ این مقـاله عهـده دار معرفی کوتاه فعالیت ها و کتاب های اسـتاد همراه زنـدگینامه وی به قلم فرزنـدش مجتبی مطهری است؛

۳. تحلیلی از شهادت استاد عنوان مقاله ای است که در آن علل شهادت استاد به وسیله گروهفرقان بررسی شده است؛

در پایان کتاب نیز سخنرانی حضرت امام خمینی به مناسبت شهادت استاد درمدرسه فیضیه آمده است.

۱۹۷. نگرشی کوتاه بر شخصیت و اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری

کـانون مطالعـات دانشـجویی نهـاد نماینـدگی مقـام معظم رهبری دانشـکده محمود آبـاد (تهیه، تـدوین وناشـر)، جبی تاج، ۳۹ صفحه، وزیری.

این نوشـتار که به مناسـبت سـالگرد شـهادت فیلسوف بزرگ اسـلام علامـه مطهری بهوسـیله کـانون مطالعـات دانشـجویی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری دانشکده محمودآباد تهیه و تدوین گردیده است، دربر دارنده موضوع ها و عنوان های زیر است:

مقـدمه (ضـرورت مطالعه آثار اسـتاد، شخصـیت علمی و خـدمات اسـتاد شـهیدمطهریرحمه الله، سـیر تفکر و انـدیشه اسـلامی و بشری، خلأ وجود استاد در حوزه و دانشگاه،)معماران شخصیت استاد شهید (آیت اللّه العظمی

بروجردی، امام امت، علامه سیدمحمد حسین طباطبایی، آیت اللّه میرز علی آقا شیرازی)، استاد مطهری و امام خمینی،استاد مطهری در نگاه امام رحمه الله و رهبری، پیمانی مقدس (گفتاری زیبا از استاد شهید)،شهید مطهری در نگاه شاعران و ادیبان، بیست ویژگی استاد شهید از زبان نزدیکان وآشنایان، راهنمایی و رهبری نسل جوان در نگاه استاد مطهری (محمد جواد رودگر)،استاد مطهری از زبان یارانش و استاد مطهری در نگاه اساتید دانشکده.

۱۹۸. نگرشی موضوعی بر آثار استاد شهید علامه مطهری

روابط عمومی استانداری لرستان (تهیه و تنظیم)، ۱۳۶۰، ۵۸ صفحه، رقعی.

جزوه حاضر به مناسبت سالگرد شهادت استاد مطهری و روز معلم در اردیبهشت ماه ۱۳۶۰ از سوی روابط عمومی استانداری لرستان تهیه و تدوین شده است. در آغاز کتابپیام امام خمینی به مناسبت نخستین سالگرد شهادت استاد مطهری و نیز خلاصه ای اززندگی استاد مطهری آمده است. سپس مبحث نگرشی موضوعی برآثار شهید علامهمطهری با این عنوان ها آمده است:

دین و ادیان، خداشناسی، شناخت و جهان بینی و ایدئولوژی، تاریخ تمدن وفرهنگ اسلام، انسان از دیدگاه اسلام و مکاتب دیگر، اخلاق در اسلام و مکاتب دیگر،تاریخ و جامعه، بررسی های اسلامی، بررسی های اجتماعی، فلسفه و کلام، حکومت ودولت، حقوق و قانون، عبادت و احکام، شیعه و فرق اسلامی، قرآن، حدیث و نهجالبلاغه، امامت و قائمیت، عدل، نبوت، معاد، تربیت و روان شناسی و مدیریت همراه باذکر منابع و مآخذ هر یک از موضوعات با شماره صفحه در پایان کتاب،با سیر مطالعاتی آثاراستاد شهید مطهری در سه مرحله مقدماتی، متوسط و عالی همراه

با تصاویری آمده است.

۱۹۹. نو اندیشان مسلمان در اندیشه استاد مطهری

دژاکام، علی، تهران، قطران، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۳۳۶ صفحه، رقعی.

در این کتاب، نقدهای شهید مطهری درباره اندیشه های برخی نواندیشان مسلمان گردآمده که از سخنرانی ها و آثار مکتوب استاد اقتباس شده است. گردآورنده، ابتدا مقولهروشن فکر و روشن فکری را از منظر استاد مطهری شرح می دهد. در پی آن اندیشه های ششتن از روشن فکران را از دیدگاه استاد نقد و بررسی می کند. وی در مقدمه کتاب چنین می گوید:

«اگر چه ممکن است برخی از این ها دارای خطاهایی نیز باشند، ولی این از ارزشکار آن ها نمی کاهد و آن ها مستحق بی مهری نیستند؛ بلکه به عنوان یک دین دار و مصلحدینی و اجتماعی استحقاق تجلیل و تکریم نیز دارند. بهترین تحلیل و تکریم، نقدعالمانه، روش مند و به دور از غرض ورزی اندیشه های این بزرگان است. سید جمالالدین اسد آبادی، شیخ محمد عبده، سید عبد الرحمن کواکبی، محمد اقبال لاهوری،مهندس مهدی بازرگان و دکتر علی شریعتی، شخصیت هایی هستند که در کتاب موردنقد قرار گرفته اند و در پایان نیز دو بحث با عنوان های آسیب شناسی نوگرایی دینی واستاد مطهری و رهبری روشن فکران به چاپ رسیده است.

۲۰۰. نهاد خانواده در آثار استاد شهید مرتضی مطهری

مرتضایی، علیرضا، تهران، فرهنگسرای اندیشه، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۱۱۹، صفحه، پالتویی.

در پیش گفتار این کتاب، آمده است: اثری که پیش رو دارید، نهاد خانواده در آثار استادشهید آیت اللّٰه مرتضی مطهری است. انتخاب این موضوع

به دلیـل هجمه های پیـدا ونهانی است که به تازگی به این نهاد مهم و حیاتی جامعه اسـلامی از سوی برخی دوسـتانبی اطلاع و دشـمنان آگاه صورت می گیرد. ضـروری است نسل جوان ما با اطلاع ازنظرگاه اسلام پیرامون اهمیت و کارکرد نهاد خانواده، نسبت به هجمه مزبور هوشیاربوده و از تکرار تجربه فاجعه آمیز فروپاشی نهاد خانواده در غرب جلوگیری می کند. ازآن جا که این مجموعه در نوع کـار و روال ارایه شـده بخصوص در آثـار اسـتاد مطهریتـازگی دارد، می توانـد به عنوان یک زمینه جهت تحقیقات پژوهشگران و اساتیدی باشدکه قصد بررسی دقیق تر و غور بیش تر در مقوله مذهب و روان شناسی دارند.

لازم به یاد آوری است در ارتباط با مسایل خانواده موضوعاتی انتخاب شده اند که حامل بیشترین بار روان شناسـی «اجتماعی» در آثـار اسـتاد بوده انـد و انتخـاب عنوان هـا وسـرفصل هـا بـا عنـایت و الهـام از عنوان هـای اصـلی منـابع بوده است. عنوان ها وسرفصل های موضوع ها چنین است:

نظام خانوادگی در ایران پیش از اسـلام، کمبود عواطف و قانون، تفسـیر به اختصارمربوط به ازدواج، رابطه روان شناسی فردی و اجتمـاعی در تشـکیل خـانواده، رضـایت دخـتر در ازدواج، اصـل تسـاوی و تشـابه، آزادی همسـر، اثر غیرت در بقـای خـانواده،اخلاق و عـادات، اثر حجـاب (به مفهوم کلی) در اسـتحکام پیونـد خـانوادگی، مهر،نظریه هایی در تفاوت زن و مرد، نکاتی ظریف در ارتباط زن و مرد به جهت قوام درخانواده، نقش و مدار تأثیر زن و مرد در جامعه و خانواده، بررسی نعمات و امور مـالی درخـانواده، برخورد پیـامبر بـا اهـل خـانه، تقسـیم کار در خانه علی علیه السـلام، عشق و عفت، مسئلهارث، ازدواج موقت، تعدد زوجات، افزایش و

عوارض طلاق در جهان، قوانین فطریازدواج و طلاق، شرایط طلاق در اسلام.

۲۰۱. ویژه نامه استاد شهید مطهری

تهران، انتشارات ناس، جبی تاشج، ۱۱۶صفحه، وزیری.

عنوان روی جلد: شهید مطهری از دیدگاه امام خمینی، شهید مفتح، آیت اللّه بهشتی،حجت السلام انواری، آیت اللّه موسوی اردبیلی، دکتر شیبانی، اسدی گرمارودی، مهدیچهل تنی، شمس آل احمد، علی رضا میرزا محمد و عبد الکریم سروش.

این کتاب شامل موارد زیر است:

پیام های امام خمینی درباره شهادت استاد، زندگی نامه استاد به قلم مجتبی مطهری (فرزنداستاد) سخنرانی آیت اللّه محمد مفتح، حجت الاسلام محی الدین انواری، آیت اللّه عبدالکریمموسوی اردبیلی، دکتر عبدالکریم سروش، استاد سید شمس آل احمد و علی رضامیرزا محمد، خاطراتی از استاد شهید مطهری (به قلم محمد اسدی گرمارودی)، مقاله «مطهریحافظ معیارها و موازین اسلامی» (به قلم مهدی چهل تنی)، مصاحبه با آیت اللّه دکتر سید محمدحسینی بهشتی، مصاحبه با نشریه فرصت در غروب در سال ۱۳۵۲با عنوان زن از دیدگاه اسلام کهبرای اولین بار در این کتاب به چاپ رسیده است و از فعالیت های علمی استاد سخن به میانآمده است. مصاحبه با دانشجویان مدرسه عالی کامپیوتر در نشریه بهار آزادی در سال ۱۳۵۸ کهاز آینده انقلاب، شرایط تداوم آن و الگو بودن انقلاب سخن رفته است.

ص: ۲۳۲

۲۰۲. ویژه نامه استاد شهید مرتضی مطهری به ضمیمه مقاله چاپ نشده ای از استادشهید مطهری

اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان در اروپا و اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان درآمریکا و کانادا (تهیه و تدوین)، جتهرانج، انتشارات باقرالعلوم، آذر ۱۳۵۹، ۲۰۹ صفحه، وزیری.

این اثر از یک پیش گفتار و چند بخش تشکیل شده است. در بخشی از پیش گفتار کتابآمده است:

اکنون با گذشت بیش از دو سال از شهادت این مرد بزرگ، خون مطهر و پر برکتشبسیاری از ابهامات و انحرافات را برای نسل جوان ما روشن و عیان ساخته است.بسیاری که در گذشته نه تنها با چهره بزرگ این عالم شیعی نا آشنا بوده اند، بلکه حتیکوچک ترین شناختی نیز به تفکر این مجاهد نداشتند، پس از شهادت پر برکتش بهاشتباه خویش و نیاز مبرم به فراگیری اندیشه استاد پی بردندو ارزش چنین گوهرکمیابی را در علوم اسلامی یافتند. برکت این خون به اندازه ای بود که تغییری بنیادی درتفکر مذهبی جامعه ایران به سوی اسلام ناب و آن هم بسیار محکم و باثبات به وجودآمد که در صورت ادامه یافتن آن، راه های نفوذ اندیشه های الحادی و تفکرات التقاطی رابرای همیشه خواهد بست و نسل جوان امت انقلابی را در برابر چنین باورهای الحادی- التقاطی مصون و محفوظ خواهد داشت.

بخش های دیگر ویژه نامه عبارتند از: پیام امام خمینی به مناسبت شهادت استادمطهری، پیام آیت اللّه حسینعلی منتظری، پیام آیت اللّه طالقانی، زندگی پدرم عنوانمقاله ای است از مجتبی مطهری (فرزند استاد) درباره زندگی پدر، سخنرانی امام درمجلس ترحیم استاد مطهری در مدرسه فیضیه قم، گفتاری درباره شناخت قرآن از شهیدمطهری شامل

ص: ۲۳۳

بحثی از بخش اول کتاب آشنایی با قرآن (جلد اول و دوم) با عنوان شناخت قرآن که در آن از گونه های شناخت سخن رفته است. تفسیر سوره واقعه که توسطحجت الاسلام دکتر محمد باقر حجتی بیان شده است. درباره فطرت شامل مقاله ای ازحبیب اللّه سالک. درباره فطرت، خلاصه ای از آثار استاد شامل فهرست برخی کتاب ها ومقاله ها و نیز فهرست نوارها و پایان نامه هایی که استاد راهنمایی آن ها را به عهده داشتند.

آثار منتشر نشده ازاستاد شهیدمرتضی مطهری شامل چهار سخنرانی از پنج سخنرانی استاددرصفر سال ۱۳۹۴ ه . ق در مسجد جلیلی است. عنوان سخنرانی های مذکور گریز ازایمان نام دارد که در آن از علم اندیشه حقوق بشر مکاتب ونظام های فکری جهان شمولومقوله روشن فکری به عنوان گریزگاه های ایمان، بحث شده است.

۲۰۳. ویژه نامه ششمین سالگرد شهادت استاد آیت اللّه مرتضی مطهری

حزب جمهوری اسلامی، (تهیه و تدوین)، تهران، دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی، چاپ اول،۱۳۶۴، ۵۶۰ صفحه، وزیری.

در مقدمه کتاب آمده است:

هر وقت فرصتی دست می دهد تا درباره استاد شهید، متفکر عظیم الشأن، فقیه عالی مقام، فیلسوف و حکیم متأله، عارف و سالک الی اللّه، اسلام شناس و آگاه به مقتضی اتزمان، محب اهل بیت عصمت و طهارت علیه السلامحضرت آیت اللّه علامه مطهری (رضوان اللّه تعالی علیه) سخنی بگوییم یا مطلبی بنگاریم، متحیر می مانیم تا به کدام یک از ابعادشخصیتی اش بپردازیم. مقام علمی و فلسفی اش را بگوییم فعالیت های سیاسی واجتماعی او را بازگو کنیم ؟ بعد عبادت و تهجدش را به رشته تحریر درآوریم؟خوانندگان را درباره معرفتش نسبت به توحید و

ص: ۲۳۴

خداشناسی متوجه سازیم. در مقامبازگو کردن شناخت سیره و روش پیامبر و ائمه اطهار سلام اللّه علیهم اجمعین برآییم؟درباره ورودش نسبت به فقه و اصول اسلامی بپردازیم؟ آیا کدامیک را؟ آشنایی باادبیاتش را، شناخت اسلام اصیل و مقتضیات زمانش را؟ دانستن علم حدیث و رجال وتفسیر قرآنش را؟ و... این جا است که تحیر می آفریند!! چقدر توفیق ؟! چه عمر با برکتیکه امروز از قبل آثار هنوز در تمام ابعاد فوق همگان بهره مندند !کمترکسی است که نام مطهری را بشنود و در کنار نامش اسلام مجسم را نبیند؛ زیرا در هر زمان و موقعیتی کهاسلام مورد هجوم دشمنان واقع می شد، در با تمام وجود فریاد وا اسلاماه را سر می داد وبا سلاح منطق و برهان به مبارزه با آن بر می خواست. امروز در تمام مجامع اسلامی جایخالی او را می بینیم. و چه خوب هفته شهادتش را بنام هفته معلم نام گذاری کردند؛ زیرامعلم حقیقی به معنای واقعی کلمه هم او بود. به همین منظور، حزب جمهوری اسلامیدر ششمین سالگرد این شهید بزرگوار ویژه نامه ای را تنظیم کرده است که اولاً ـ به تمامعلاقه مندان به آثار استاد، ثانیا به معلمان عزیزی که پویندگان راه و مکتب او هستندتقدیم شده است. باشد که انشااللّه با مطالعه این کتاب تا حدودی با شخصیت کم نظیر این متفکر و فیلسوف الهی آشنا شده و ادامه دهنده همان راه، که راه اصیل اسلام ناب وخالص است، باشیم.

در این مجموعه سخنرانی ها، مصاحبه ها و مقالاتی درباره شخصیت و اندیشه استادگردآوری و در بیست و سه بخش تنظیم شده است.

بخش اول تا هفدهم این کتاب به سخنرانی افراد یا مصاحبه با افراد اختصاص داردکه عنوان های آن ها به همراه مصاحبه شونده، عبارتند از:

مطهری پاره تنم بود (امام خمینی رحمه الله)، شهادت مطهری یک ضایعه

بود (علامه طباطبایی)، آیت اللّه مطهری از محکمات انقلاب بود (آیت اللّه منتظری)، شـهید مطهریـدر فنون اسـلام ذات الابعاد بود (آیت اللّه علی مشـکینی) مطهری از انـدیشه هـای بلنـد ورشـد یافته و پر مایه فلسـفه اسـلامی است (شـهید مظلوم آیت اللّه بهشتی)، شـهید مطهریهر چه نوشت، نمونه بود (شهید محراب آیت اللّه صدوقی)، استاد مطهری پاسدار اسلامبود (شهید حجت الاسـلام دکتر باهنر)، اسـتاد مطهری در تاریـخ معارف اسـلام هیـچ گاهفراموش نمی شود (شـهید حجت الاسـلام دکتر مفتح)، شهید مطهری دلی داشت، دلباختهبه قرآن (آیت اللّه جوادی آملی)، نقش شهید مطهری در ایجاد زمینه های عینی و ذهنیولایت فقه (آیت اللّه مهدوی کنی)، اندیشه ناب و خالص اسلامی را در کتاب های استادمطهری باید یافت (آیت اللّه امامی کاشانی)، بحث هـای اسـتاد مطهری انسان را اقناع واشـباع می کنـد (آیت اللّه خز علی)، اسـتاد شـهید در مسـئله اسـلام شناسـی از جهات مختلفـاگر نگوئیم در این زمـان بی نظیر است لااقـل کم نظیر است (آیت اللّه فاضـل لنکرانی)،شـهید مطهری جزو افراد نـادر و اسـتثنایی است (آیت اللّه موسوی اردبیلی)، بعثت پیامبراکرم از دیدگاه اسـتاد شـهید آیت اللّه مطهری (آیت اللّه ابراهیم امینی)، شهید مطهری نادرهزمان ما بود (آیت اللّه سـید علی خامنه ای)، مطهری استوانه انقلاب بود (حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی)،

بخش هجدهم کتاب با عنوان تفاهمات اسـلامی شامل سه درس از استاد است که عنوان های درس ها بدین شرح است: حسن تفـاهم، آیـات و احادیث، نقش حـج دروحـدت و تفاهم مسـلمانان. در پایان هر درس، چنـد سؤال از آن درس نیز تنظیم شـده است.

بخش نوزدهم و بیستم به آزادی عقیده اختصاص دارد که شامل دو سخنرانی استاددرباره آزادی عقیده است. بخش بیست و یکم به بیانیه استاد درباره جنایات رژیم پهلوی اختصاص دارد. در بخش بیست و دوم به شرح مختصری از زندگی استاد شهید آیت اللّه مطهری پرداخته شده است.

آخرین بخش با عنوان بعد مبارزاتی شهید مطهریبه قلم اسد اللّه بادامچیان است که درآن به فعالیت های سیاسی و مبارزاتی استاد پرداخته است. در پایان برخی بخش هایکتاب نیز تصاویری از استاد به چشم می خورد.

۲۰۴. ویژه نامه معلم نمونه

امانی، رضا و دیگران، ستاد بزرگداشت مقام معلم، آموزش و پرورش منطقه ۱۹تهران، چاپ اول،۱۳۶۹، ۸۸ صفحه، وزیری.

این اثر به مناسبت بزرگداشت روز معلم، سالروز شهادت استاد شهید مرتضی مطهری وگرامی داشت مقام معلم از سوی آموزش و پرورش منطقه ۱۹ تهران فراهم شده است. درآغاز کتاب، رهنمودهای رهبری معظم انقلاب آیت اللّه خامنه ای در جمع عده ای ازفرهنگیان و سپس موضوع های دیگر با این عنوان ها آورده شده است:

استاد شهید مطهری از دیدگاه امام امامت، آیت اللّه خامنه ای، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، آیت اللّه موسوی اردبیلی، با استاد مطهری در گذر زمان، معلمان استاد(علامه سیدمحمد حسین طباطبایی، امام خمینی). بخش هایی از مصاحبه علامه طباطبایی پس از شهادت استاد مطهری، استاد مطهری معلمی در خانواده، بخشی ازنامه های استاد به دخترشان، سیری در برخی آثار استاد شهید مطهری، شهید مطهری وجهاد، استاد مطهری و مسئله یهود، سیمای معلمی استاد شهید مرتضی

مطهری ازمحمـد مهـدی منصوریـان، جایگـاه معلم از علی جـان بزرگی، معلم موفق از مهنـاز قربانی،در مکتب تجربه اثر حمید گروگـان، سـخنرانی شـهید مظلـوم آیت اللّه بهشـتی به مناسـبتروز معلم، یادگـاری: (شـعری از احمـد روزبهـانی، نقش معلم از دیـدگاه دانش آموزان(برگزیده ای از بهترین خاطرات دانش آموزان ممتاز و منتخب منطقه)، ای سرچشـمه فضـیلت، ره توشـه ای از پیـام شـهیدان فرهنگی منطقـه ۱۹تهران همراه بـا تصـاویر آنـان و ایمعلم مهربـان از علی داننـده، قطعه شـعری به مناسـبت سالگرد شهادت استاد و بزرگداشتروز معلم و سخنی با معلم شهید احمد بری مهربانی.

۲۰۵. هشدارهای استاد شهید مطهری

حسینی، سید رضا، قم، انتشارات تپش، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ۵۶ صفحه، رقعی.

استاد شـهید آیت اللّه مطهری از جمله شخصـیت هـای ممتـاز و فرهیخته ای بودنـد که درپایه ریزی و پیروزی انقلاب اسـلامی نقش ممتاز و موثری داشـته انـد. علم، ایمان، دوراندیشـی و ژرف نگری اسـتاد در مسایل گوناگون سـبب شده بود تا ایشان به عنوانچهره ای شـاخص و در واقع تئوریسـین بزرگ انقلاـب اسـلامی مطرح گردد. ایشـان بـا دقتو وسواس مسایل، مشـکلات و دردهای جامعه، از جمله سـنت های نهضت را کشف وشـناسایی می کردند و سـپس با اندیشه بلند خود برای درمان و برطرف کردن آن چاره ایمی اندیشـیدند. اسـتاد شـهید مطهری با بیان رسا و قلم شـیوای خود، همواره آگاهی بخش جامعه اسـلامی از خطرهای احتمالی بود و در این راه، راهکارهای عملی و مناسـببرای دفع خطر و رفع مشـکلات ارایه می داد. در میان گفته ها و نوشته های استاد مواردیدیده می شود که نشان دهنده اهمیت، توجه و تأکید استاد درباره آن مسایل

ص: ۲۳۸

است که دربعضـی از موارد، اسـتاد بـا به کاربردن کلمه تاکیـدی، آن ها را با عنوان هشـدار می دهم بیانکرده انـد. از جمله در بیانی ایشان می فرماید:

«من به عنوان یـک فرد مسـئول به مسـئولیت الهی به رهبران عظیم الشأن نهضت اسـلامی که برای همه شان احترام فراوان قائلم، هشـدار می دهم و بین خود و خـدای متعالاتمام حجت می کنم که نفوذ انـدیشه های بیگانه به نام انـدیشه اسـلامی و با مارک اسلام یاعم از آن که از روی سؤنیت و یا عدم سؤنیت صورت گیرد، خطری است که کیان اسلامرا تهدید می کند».

مجموعه حاضـر، شامل برخی نکته های مهمی است که از کتاب های اسـتاد شهیداسـتخراج شـد. و با عنوان هشـدارهای اسـتاد شهید مطهریتقدیم همه فرهیختگان واندیشمندان به ویژه جوانان عزیز می گردد. برخی عنوان ها و موضوع های کتاب بدینقرار است: هشدار از گرایش به مکتب های بیگانه، هشدار نسبت به مکتب های التقاطی،درد نسل جوان را بشناسید، مؤثرترین عامل بـدبختی، هشـدار نسـبت به نفوذ انـدیشه هایبیگانه، اصـلاح طلب را با فرصت طلب اشـتباه نگیریـد، قرن جدیـد و بدبختی های جدیـدبرای زن، اسـتعمار فرهنگی خطرنـاک تریـن اسـتعمار، علمـا بـا تحریفـات مبـارزه کننـد، فسـادو شـهوترانی زمینه سـقوط کشورهای اسـلامی، آزادی تفکر و آزادی عقیـده را اشـتباه نگیرید، هویت اصـیل انقلاب را حفظ کنید، مسایل مذهبی باید به صورت صـحیح تعلیمداده شود، بی حجابی موجب فلج کردن نیروی اجتماع است، به مصـلحت اجتماعبیندیشید، هشدار نسبت به خطر یهود، از نفاق داخلی باید ترسید، بدون استقلال فرهنگی، انقلاب به ثمر نمی رسد، اسلام را به چشم مصلحت ننگرید، همه ما مسئولیم،باید خودمان را ملامت کنیم، حیات یک ملت

به علم و ثروت نیست، نهضت را چه کسیرهبری کند ؟ و امر به معروف بصیرت می خواهد.

۲۰۶. همپاره خورشید

سازمان فجر اسلامی، جبی جاج، سازمان فجر اسلام، جبی تاج، ۱۳ صفحه، رقعی.

کتابچه حاضر مشتمل بر بیانیه فجر اسلام به مناسبت دومین سالگرد شهادت استادمطهری است.

۲۰۷. همراه با استاد

رودگر، محمد جواد، قم، انتشارات تجلی، چاپ اول (۱)

این اثر در حقیقت باز پژوهشی و بازشناسی آرای استاد شهید مطهری به صورت گام بهگام در دفترهای گوناگون کلامی، فلسفی، عرفانی، تفسیری، فرهنگی _ اجتماعی و ادبیاست که برای آشنایی هر چه بهتر و بیش تر نسل جوان با دیدگاه و اصول فکری آن اسلامشناس کم نظیر فراهم شده است. در این کتاب، با توجه به زبان نسل جوان و نیاز زمان،مسایل و محورهای اساسی اندیشه و رأی استاد مطرح و توضیح داده می شود. هدفاصلی این سلسله مباحث، تاکید بر دیدگاه های ناب اسلامی استاد و قرار گرفتن نظریه های او به عنوان تکیه گاه و قرار گاه اصیل معرفت دینی و محکمی برای تأویلمتشابهات معرفتی در حوزه دین پژوهی خواهد بود.

ص: ۲۴۰

۱- این اثر در حال آماده سازی برای نشر است و به زودی در اختیار پژوهشگران قرار خواهد گرفت.

۲۰۸. یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری

حسنی، اصغر، تهران، دفتر نمایندگی سازمان تبلیغات اسلامی در سازمان صنایع ملی ایران، چاپاول، ۱۳۶۲، ۱۴۴ صفحه، رقعی.

در زمینه یاد نامه نویسی برای شخصیت های گوناگون، کار فراوان صورت گرفته است.درباره استاد شهید مرتضی مطهری نیز به شکل های گوناگون کوشش شده است تادیدگاه ها و نکات مهم از شخصیت های علمی، مذهبی و فرهنگی، درباره جنبه هایشخصیت استاد فراهم آید. کتاب حاضر بدین منظور تدوین شده است.

عنوان های مطرح در کتاب چنین است:

استاد شهید در پیام های امام امت: (بی تو رهبر سیه جامه پوشید، پیام رهبر به مناسبتشهادت استاد، سخنرانی امام خمینی در مدرسه فیضیه قم، پیام امام خمینی به مناسبت اولین سالگرد شهادت استاد، پیام امام خمینی به مناسبت دومین سالگرد شهادت استاد،سخنان امام خمینی به مناسبت سومین سالگرد شهادت استاد.)

استاد شهید در دیدگاه ها: (پیام آیت اللّه منتظری، مصاحبه شهید مظلوم آیت اللّه بهشتی پیرامون شخصیت استاد، یک بیان دیگر از شهید مظلوم درباره استاد، مصاحبه استادعلامه بزرگوار سید محمد حسین طباطبایی درباره شخصیت استاد شهید، استاد شهیددر نگاه حضرت آیت اللّه سید علی خامنه ای، دیدگاه حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی پیرامون شخصیت استاد شهید)، زندگی پربار استاد شهید مرتضی مطهری،فضایل اخلاقی استاد شهید در نظر یک همراه و دوست ۳۰ ساله وی.

محمد واعظ زاده خراسانی، شرح زندگی استاد شهید در بیان خودش خلاصه ای اززندگی استاد شهید، انتشار کتاب علل گرایش به مادیگری، بخشی

ص: ۲۴۱

از مقـدمه کتابعلل گرایش به مادیگری، مقاله ای که با خون نوشـته شد، برگزیده ای از آثار استادشـهید مرتضـی مطهری، آثار مدون اسـتاد شامل: آثار چاپ شده، تصحیح متون، آثارآماده به چاپ، مقالات، نوارهای درسی و سخنرانی، رساله هایی که به کمک ایشاننوشته شده است، سیر مطالعاتی آثار استاد شهید مرتضی مطهری و طبقه بندی آثاراستاد.

۲۰۹. یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری (کتاب اول)

سروش، عبدالکریم (زیرنظر)، تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۶۰، بیستو یک + ۵۷۸ صفحه، وزیری.

در آغاز کتاب، پیام شخصیت های سیاسی و مذهبی داخلی و خارجی و برخی از گروه هابه مناسبت شهادت استاد آمده است که عنوان های آن چنین است:

پیام امام خمینی به مناسـبت شـهادت اسـتاد مطهری، سـخنرانی امام خمینی به مناسبتشـهادت اسـتاد مطهری، سـخنان استاد شهید مرتضـی مطهری دربـاره اسـتاد معظم خویش،پیـام آیت اللّه منتظری، پیام آیت اللّه طالقانی، پیام شورای انقلاب اسـلامی ایران، پیام دولتموقت جمهوری اسـلامی ایران، پیام یاسـر عرفات، پیام سرهنگ معمر القذافی، پیام جبهه آزادی بخش ملی مورو، پیام حرکت اسلامی افغانستان و پیام امام خمینی بهمناسبت اولین سالگرد شهادت استاد مطهری.

بخش دیگر کتـاب حـاوی مقاله هایی است که به مناسـبت بزرگـداشت مقام علمیاسـتاد نوشـته شـده که عنوان آن چنین است: حکیم فرزانه، حسـینعلی منتظری؛ مسـیری درزندگی علمی و انقلابی اسـتاد شهید مرتضی مطهری، محمد واعظ زاده خراسانی؛ در ادامه مقاله جاودانگی اخلاق در قسمت جاودانگی اصول اخلاقی، بخشی از سلسله بحث های نقد

ص: ۲۴۲

مارکسیسم است که استاد مطهری در سال ۱۳۵۵ هـ . ش به صورت دروس هفتگی و منظم ایرادکرده است. این مباحث پس از تنقیح و تصحیح جزیی برخی از عبارت ها به وسیله آقای عبدالکریم سروش، همراه با ذکر خاطره و نمونه ای از دست خط استاد آمده است.

بخش بعدی کتاب به فهرست آثار استاد شهید مرتضی مطهری، اختصاص دارد که شاملموارد زیر است:

آثار غیر مدون (سلسله یادداشت های الفبایی، سلسله یادداشت های موضوعی،(دفاتر)، آثار مدون (چاپ شده، تصحیح متن، آثار آماده چاپ، مقالات، نوارهای درسیو سخنرانی) فهرست رسالات دکترا و فوق لیسانس که به راهنمایی و همکاری استادشهید مرتضی مطهری نوشته شده است، فهرست اعلام، فهرست کتاب ها، رسالات ومقالات بخش پایانی کتاب را تشکیل می دهد.

۲۱۰. یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری (جلد دوم)

سروش، عبدالکریم (زیر نظر)، تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، چاپ اول،۱۳۶۳، ۲۹۱ صفحه، وزیری.

این کتاب در بردارنده مجموعه مقالاتی است که برای بزرگداشت یاد استاد فراهم آمدهاست. در ابتدای کتاب پیشگفتاری از عبدالکریم سروش و تصاویری از حضرت امامخمینی و استاد شهید آیت اللّه مطهری به همراه شعر استاد امیری فیروز کوهی آمدهاست. عنوان مقاله ها چنین است:

شهید استاد مطهری آن گونه که من می شناسم، اکبر هاشمی رفسنجانی؛ مطهری وعلم کلام جدید، رضا داوری اردکانی؛ صابئین اهل کتابند، محیط طباطبایی؛ علم کلام وعلوم طبیعی، مورد ابواسحاق نظّام،

ترجمه: احمد آرام؛ سفسطه و مغالطه از نظر مذهب،سید جواد مصطفوی؛ هماهنگی دین، ایمان و علم در اسلام، ابوالفضل عزّتی؛ در حاشیهبرخورد آرا در انقلاب مشروطیت، حمید عنایت؛ شک و شبهه در نهج البلاغه، شیخ عزیزاللّه عطاردی؛ نسخه های کهن قرآن، کاظم مدیر شانه چی؛ نمونه هایی از شوقشهادت در صدر اسلام، محمود مهدوی دامغانی؛ نقشی از استاد، نصراللّه شبستری؛خاطره ای از استاد شهید، محمود رامیار؛ نسیان نبی صلی الله علیه و آله، محمود دامیار؛ الف میلیون مسلم علی ابواب القرآن الخامس عشر، سید جعفر شهیدی و مطهری و ارتباط جهانبینی و ایدئولوژی به قلم عبدالکریم سروش.

لازم به یادآوری است که برخی از این مقاله ها، ارتباطی با استاد شهید مرتضیمطهری ندارد.

۲۱۱. یادنامه اولین کنگره بررسی و شناخت ابعاد فرهنگی، علمی استاد شهید مطهری:گزیده مقالات، سخنرانی ها و اشعار.

اهواز، جهاد دانشگاهی (دانشگاه شهید چمران)، بخش فرهنگی ۱۳۶۴، ۲۵۴ صفحه، وزیری.

این مجموعه، گزیده مقاله ها، سخنرانی ها و اشعار اولین کنگره بررسی و شناختجنبه های فرهنگی ـ علمی استاد شهید مرتضی مطهری است که در اردیبهشت ۱۳۶۴ دراهواز برگزار و به وسیله بخش فرهنگی، جهاد دانشگاهی دانشگاه شهید چمران اهوازفراهم آمده است.

عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

پیام آیت اللّه سید علی خامنه ای (ریاست وقت جمهوری اسلامی ایران)، سیریاجمالی در زندگانی استاد شهید مرتضی مطهری، خصوصیات فکری و اخلاقی استاد،علی مطهری؛ تبلور وحدت حوزه و

دانشـگاه، حجت الاسلام موسوی جزایری؛ خدا،تنها داند علی کیست: (شعری از علی موسوی گرمارودی، بحث علیت در آثار اسـتادمطهری، حجت الاسـلام دکتر احمـدی؛ نشـر مذهبی و شـیوه نگارش اسـتاد، دکتر نصـراللّه امام؛ فذ حکیم عبقری هذا هو المطهری: شـعری از حسـین چوبین؛ شـیوه فلسـفی استادشهید مطهری، حجت الاسلام دکتر واعظ زاده خراسانی، روح خدا تنها بود: (شـهری ازجمالی؛ توضـیح ارسـطو از تقسـیمات علوم و تفسـیر ابن سینا، جم کوری؛ ویژگی ها وتأثیر گذاری کلام استاد، محمدرضا سـنگری؛ خط المطهری؛ شـعری از حسن طرفیعباسـی؛ بعد عملی، اخلاقی و مبارزاتی اسـتاد، حجت الاسـلام طاهری خرم آبادی؛نگرشـی اجمالی بر شخصـیت استاد، داوود سلیمانی؛ داستان راستان شهید مطهری(رسول اکرم و دو حلقه جمعیت) (مقاله لاتین)، جاودانه مرد: شـعری از غلام رضاقدسـی؛ سـیری در کتاب علل گرایش به مادیگری، محمد غریبی؛ مقدمه ای بر تئوریادراکات اعتباری، جم کوری؛ برای مطهری. شعری از احد ده بزرگی؛ ای قامت سترگایمان و استقامت شعری از سنگری؛ اهتمـام و وجهـه نظر اسـتاد مطهری در دفـاع از دیناسـلام، دکـتر رضـا داوری؛ ای آفتـاب دانش و دیـن، ای مطهری: شـعری از موسویگرمـارودی؛ شـمیم روح خـدا داشت در پگاه کلام: شـعری از نصـراللّه مردانی؛ تطور علمالکلام لـدی علماء المسـلمین، شهید مطهری، ترجمه به عربی: محمود شـکیب انصاری؛شخصـیت فقهی اسـتاد مطهری، حجت الاسلام و المسلمین استاد عمید زنجانی؛مناجات: شـعری از جمالی، خشم خون: شـعری از معصومه جرجانی؛ در پایان، قطعنامهاولین کنگره بررسـی و شـناخت جنبه های فرهنگی و علمی استاد شهید مرتضی مطهریدرهشت بند آمده است.

ص: ۲۴۵

۲۱۲. یادنامه شهید آیت اللّه مطهری (مجموعه سخنرانی ها)

معاونت امور فرهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهران، انتشارات صحیفه، چاپاول، ۱۳۶۹، ۷۹ صفحه، رقعی.

کتاب شامل مجموعه سخنرانی های ایراد شده در سالگرد شهادت استاد مطهری دردانشگاه تهران در اردیبهشت سال ۱۳۶۹ است که به کوشش معاونت فرهنگی وزارتبهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و تدوین شده است.

در ابتدای کتاب، سخنی کوتاه از مقام معظم رهبری درباره ویژگی های علمی ومعنوی و... استاد و نیز ضرورت بررسی و تبین اندیشه و نظریه شهید مطهری از سویاهل تحقیق و علاقه مند به کار علمی.

در زمینه هایی مانند وجود، انسان، اختیار، عدالت، تاریخ، قضا و قدر، عرفان و... بهعنوان مقدمه بیان شده و در ادامه متن سخنرانی آیت اللّه محمد تقی مصباح یزدی،حجت الاسلام و المسلمین محمدی ری شهری و حجت الاسلام و المسلمین حائریشیرازی در موضوع هایی هم چون، مطهری و آگاهی از زمان، مطهری و عدالتاجتماعی و مطهری و برخورد وی با تحجر آمده است.

۲۱۳. یاد واره استاد شهید مرتضی مطهری

شفیعی دارابی، سید حسین، جقمج، جبی ناج، چاپ خانه مهر، ۱۳۶۰، ۳۴۸ صفحه، رقعی.

در ابتدای کتاب پیش از مقدمه، سخنانی از امام خمینی، آیت اللّه حسینعلی منتظری وآیت اللّه سید عبدالکریم موسوی اردبیلی درباره

ص: ۲۴۶

جنبه های شخصیتی و علمی استاد آمدهاست. این مجموعه نیز در هفت بخش به ترتیب زیر تنظیم شده است:

عنوان بخش اول:

سیری کوتاه در حیات و زندگی استاد شهید مرتضی مطهری است. در این قسمت با اشاره بهدستگیری و بازداشت آیت اللّه سید علی حسینی خامنه ای، به سخنان استاد در مورد ویدر دانشکده الهیات دانشگاه تهران اشاره شده است که چنین است:

«ما کمتر نمونه ارزنده ای هم چون خامنه ای داریم. آن وقت این نیروها باید این گونههدر و در گوشه های زندان تلف شوند» (ص ۸۷).

ویژگی های استاد مطهری رحمه الله عنوان بخش دوم است که به این موضوع ها اختصاص دارد.

تنها به اسلام اندیشیدن، مبارزه نمودن با گروهک ها و روش های التقاطی، به فکرمرید بازی نبودن و در تمام جنبه ها از حد افراط و تفریط دور بودن از جمله ۲۱ ویژگی شمرده شده در این کتاب است.

در بخش سوم درباره بازتاب گسترده شهادت دلخراش استاد مطهری مطالبی بیانشده است. بینش ها و نظریه های افراد و شخصیت های سیاسی و مذهبی درباره مقامعلمی و عملی استاد مطهری عنوان بخش بعدی کتاب است که از بزرگان زیر است:

علامه طباطبایی، آیت اللّه منتظری، آیت اللّه مشکینی، آیت اللّه خامنه ای، شهید دکتر مفتح،آیت اللّه دکتر بهشتی، آیت اللّه موسوی اردبیلی، حجت الاسلام انواری، حجت الاسلامهاشمی رفسنجانی، آیت اللّه جوادی آملی، آیت اللّه خزاعلی، حجت الاسلام محمد جواد حجتی

کرمانی، دکتر عباس شیبانی، دکتر عبدالکریم سروش، شمس آل احمد و مهدی چل تنی.

گفتاری چند از شاگران استاد مطهریرحمه الله و... عنوان بخش پنجم است. در این بخش،می توان به سخنان آیت اللّه محمد علی تسخیری، آیت اللّه دکتر سید مصطفی محقق داماد،دکتر رضا داوری اردکانی که درباره شخصیت استاد ایراد شده اشاره کرد، بخش ششم به«مطهری از دیدگاه خانواده و فرزندان» اختصاص دارد. پس از آن، گروهک های مخالفاستاد مطهری، گلچینی از سخنان استاد به همراه شعری از جواد محدثی آوردهشده است. اسناد مربوط به استاد بخش ها و مطالب پایانی کتاب را تشکیل می دهد.

۲۱۴. یادواره شهید مطهری

امور تربیتی منطقه هفت، تهران، وزارت آموزش و پرورش اداره کل امور تربیتی، ۱۳۶۴، ۲۴ صفحه.

ص: ۲۴۸

بخش: دوم

پایان نامه ها

اشاره

ص: ۲۴۹

۱. آزادی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

قدس، صدیقه، پایان نامه مجتمع علمی آموزشی علوم اسلامی خواهران جامعه الزهرا، ۱۳۷۹،۷۹ صفحه.

آزادی از بزرگ ترین موهبت های الهی و از متعالی ترین ارزش های انسانی است. از میانموجودات، تنها آدمیان از نعمت عقل بهره مند شده اند. از این رو، این شایستگی رایافته اند که آزاد پا به عرصه وجود گذارند و با اختیار، صراط مستقیم الهی را برگزینند وآزادانه سرنوشت سعادتمند شان را رقم بزنند.

موهبت آزادی به عنوان یک کمال و ارزش انسانی، وسیله و گذرگاه است نه هدف وتوقف گاه؛ وسیله ای برای رهایی از اسارت و بردگی، رشد و شکوفایی استعدادها وانجام تکالیف ها و استیفای حقوق؛ گذرگاهی که انسان ها برای فتح قله های والایانسانی سخت بدان نیازمندند.

اندیشمندان تعریف یکسانی از مفهوم آزادی و حدود آن به دست نداده اند. مواردیرا که برخی مصداق هایی از آزادی بر می شمارند، شماری دیگر، عین اسارت بدانند وبرعکس، مواردی را که برخی محدودیت می پندارند، برخی دیگر آزادی نام نهند.

سرّ بیش تر این اختلاف نظرها را باید در نوع نگرش انسان به هستی

و تفسیر او ازجهان خلقت و نیز چگونگی نگاهش به خود انسان جست وجو کرد. بی گمان دیدگاه یک انسانالهی با نظرگاه یک انسان مادی درباره آزادی یکسان نیست. هم چنین دیدگاه دین داران دربارهرسالت دین، در تفسیر شان از آزادی و تبیین چهار چوب آن تأثیر بسیاری دارد.

لزوم تبیین گوهر آزادی از دیدگاه اسلام در جامعه اسلامی بر کسی پوشیده نیست.بنابراین، نویسنده در این تحقیق بر آن است تا با استفاده از نظریه های استاد شهیدآیت اللّه مطهری به تبیین این مقوله بپردازد و با بیان مفاهیم گوناگون و منشأ و انواعآزادی، حدود آن را نیز تبیین کند. در پایان نیز به نظریه مکتب اگزیستانسیالیسم دربارهآزادی اشاره ای شده است.

مهم ترین عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است:

توصیف آزادی، مفاهیم کلی آزادی، آزادی چیست؟، ضرورت آزادی بشر درپاره ای از مسایل از دیدگاه اسلام، بررسی مفهوم آزادی و دموکراسی در اسلام و غرب،منشاء آزادی از دیدگاه امام راحل رحمه الله، اقسام آزادی، شاخصه های آزادی، آزادی اندیشه وبیان، آزادی مطبوعات، آزادی عقیده و دین، اهمیت نعمت آزادی، مرزهای آزادی ازدیدگاه امام خمینیرحمه الله، نظریه مکتب اگزیستانسیالیسم، دیدگاه مکتب اگزیستانسیالیسمدرباره آزادی، اعتقاد به خدا از دیدگاه این مکتب، کمال هدفی و کمال وسیله ای و....

۲. آزادی و واکنش دو اندیشه گر احیای تفکر مذهبی در ایران معاصر

(دکتر علی شریعتی و استاد مرتضی مطهری)، روشن، امیر، پایان نامه کارشناسی ارشد (علومسیاسی) دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی، ۱۳۷۵، ۲۹۷ صفحه.

ص: ۲۵۱

س

این تحقیق کنکاشی است برای یافتن جایگاه آزادی های مدنی در اندیشه و آرایدکتر علی شریعتی و استاد مرتضی مطهری که دو اندیشمند مذهبی در ایران معاصر بهشمار می روند.

آزادی به معنی نبود موانع است و این که در راه اهداف فرد، دولت یا جامعه سد ومانعی نباشد. افراد نیز تا آن جا آزادند که به آزادی دیگران صدمه ای وارد نیاورند. درمکتب لیبرالیسم که آزادی عالی ترین هدف سیاسی است، دولت یا جامعه نمی توانندآزادی فرد را محدود کنند؛ مگر به سبب قانون.

این قانون نیز نمی تواند خلاف طبیعت انسانی عمل کرده و آزادی طبیعی انسان رامحدود کند یا به بهانه مصلحت اجتماعی بر فرد فشار وارد کند؛ چون فرد وجودیاصیل و جامعه وجودی مصنوعی دارد و چیزی بیش از مجموع افراد نیست. در آرا واندیشه شریعتی و مطهری، آزادی مانند وسیله ای است برای رسیدن به هدف هایمتعالی تر؛ چون برای افراد اهدافی هم چون کمال و سعادت را در نظر می گیرد و آن چه کهمهم است این اهداف هستند.

به همین دلیل، گاهی مواقع، اگر آزادی مانعی برای رسیدن به کمال شود، می توانآن را محدود کرد یا به طور موقت کنار گذاشت.

شریعتی دموکراسی و لیبرالیسم را در یک جامعه عقب مانده به دلیل ناآگاهیتوده ها و وجود سنت های موهوم و انحرافی ممکن نمی داند و به دست آمدن آن رادر زمانی که پیشرفت در یک دوره موقت با نظارت یک رهبر متعهد فراهم شودمی داند.

ص: ۲۵۲

وظیفه این رهبر متعهد که در دوره موقت می کوشد افراد و جامعه را به کمال وپیشرفت برساند، دادن احساس آزادی به مردم نیست، بلکه باید به آنان در راه شدنشانکمک کند نه تنها تأمین رفا آن ها.

شریعتی اختناق فکری و انحراف عقاید را در چارچوب باورهای رسمی، عاملمرگ فکر و محرومیت جامعه از استعدادهای بسیار و اندیشه های نوین می داند و این راجنایت هولناک در حق بشریت معرفی می کند. بر این باور است کسی که آزادی انسان رااز او می گیرد، دیگر هیچ چیز عزیزتر از آن ندارد که به او ارمغان دهد. استاد مطهریآزادی را یکی از لوازم ضروری زندگی می داند و معتقد است مکتبی که به خود اعتقاد وایمان داشته باشد، آزادی فکری می دهد.

وی به وجود آمدن قرون درخشان تمدن اسلامی را مدیون آزادی و وجودبرخوردهای فکری می داند. مطهری آزادی و دموکراسی را از ضروریات تکامل دانستهو هم چون فیلسوفی استدلال می کند که آزادی حق انسان به ماهو انسان است؛ یعنیحقی است که از استعدادهای انسانی ناشی می شود. وی میان آزادی عقیده و اندیشهتفاوت قایل است و تنها آزادی فکر را می پذیرد، نه آزادی عقیده.

هر دو تفکر آزادی عقیده (مذهبی) را رد می کنند و معتقدند که بعضی عقایدهم چون بت پرستی و گاو پرستی، زنجیری بر دست و پای انسان هستند که فکر را واپسزده و مانع تکامل فرد می شوند و بایستی به زور هم که شده آن ها را از این بند و زنجیرآزاد کرد؛ چون به نفع خود فرد و جامعه است.

۳. امام خمینی رحمه الله و واقعه کربلا در آثار علامه شهید مطهریرحمه الله

ماهروزاده، طاهره، پایان نامه، مجتمع علمی آموزشی جامعه الزهرا علیهاالسلام،

ص: ۲۵۳

۱۳۷۸، ۷۸ صفحه.

معرفی شخصیت جامع استاد شهید مطهری که عواطف لطیف بزرگ ترین معلم و مربیدوران حاضر امام راحل «قدس سره» را به خروش آورد و او را بی قرار ساخت؛ مردی که حاصل عمر علمی، فلسفی و عرفانی امام رحمه الله بود، کار آسانی نیست.

نه تنها حضرت امام رحمه الله بلکه تمامی فرزانگان دین و دانش، شخصیت استاد مطهریرا از جنبه های گوناگون ستوده اند و بیش از هر چیز بهره مندی ایشان از جامعیت درجنبه های گوناگون کمال را با اعجاب عنوان کرده اند.

استاد مطهری جامع حکمت نظری و عملی، اخلاق نظری و عملی و دارای بینشعرفانی، سیاسی، اجتماعی و تربیتی... بود.

او حکیمی فرزانه، فقیهی مجتهد و کوشا، معلمی نمونه، مربی والامقام ونویسنده ای توانا بود. هر زمان که اندیشه ای مخالف دین و اسلام به بازار عرضه می شد،او بود که با کلمات قوی و سخنان نافذ و نوشتاری مستدل به مقابله با آنان می پرداخت وحقیقت را برای ره پویان آشکار و نمایان می کرد.

بر ما لازم است که از آثار پرمایه و عمیق استاد حداکثر بهره برداری را به عملآورده و در این زمان که دشمن در تهاجم همه جانبه فرهنگی خود از دوست ودشمن یاری می گیرد تا دستاوردهای انقلاب و ارزش های اسلام را کم رنگ و بهتدریج از صحنه گیتی حذف کند، نیازمند آنیم که از آثار گران بها و پرمایه استادسودجوییم.

تحقیق حاضر که از دو بخش تحریف های عاشورا و اسوه های عاشورا تشکیلشده است، تلاشی است تا واقعه بزرگ عاشورا را از

دیدگاه بزرگ مردمی چون استادشهید مرتضی مطهری بررسی و تبیین کند. برخی عنوان ها و موضوع ها چنین است:

تحریفات عاشورا، معنا، اقسام و عوامل تحریف، نمونه تحریفات، نقد و بررسی،رسالت و وظیفه ما، کلام امام خمینی«ره» در توصیه به خطبا و نوحه سرایان و عزاداران،اسوه های عاشورا، سیدالشهدا علیه السلام و کرامت نفس، اصحاب امام حسین علیه السلام، اسوه هایاخلاقی و مظهرین کمال انسانی و....

۴. اندیشه سیاسی شهید مطهری

قربان نیا، حسن، پایان نامه کارشناسی ارشد، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینیرحمه الله، قم.

۵. اندیشه های سیاسی و اجتماعی شهید مطهری رحمه الله

سازگاری اردکانی محمود، پایان نامه کارشناسی ارشد (معارف اسلامی و علوم سیاسی)،دانشکده معارف اسلامی و علوم سیاسی، دانشگاه امام صادق علیه السلام، ۱۳۷۳، ۲۶۰ صفحه.

چکیده: در میان متفکران ایرانی و غیر ایرانی، شخصیت های معروفی از محققان وفیلسوفان و شاعران هستند، ولی جامعیتی که در شخصیت ایشان وجود داشت دلیلبرتری او بر دیگران به شمار می رود. او یک فقیه و مجتهد بود و شیوه فقاهت را خوبمی دانست و به دام افکار التقاطی شرق و غرب نمی افتاد؛ آن گونه که بسیاری ازاندیشمندان مصلح و طرفدار تجدید حیات دوباره اسلام هم چون اقبال به دام افکارالتقاطی افتاده اند. یک فیلسوف بود و با معارف اسلام آشنایی داشت؛ سخنوری بود که می توانست همه آن چه را می داند به زبان بیاورد. نویسنده ای بود که می توانست همه دانش های خود را بنویسید. دارای بینش سیاسی و

فکری بود و مهم ترین جنبه های شخصیت ایشان نقش وی در احیای تفکر اسلامی بود.

به طور کلی، ایشان جزو نادرترین شخصیت هایی بود که جنبه های گوناگون در وجودشتجلّی داشت. از این رو، می توان ایشان را یکی از پرچمداران احیای تفکر اسلامی در فضای فرهنگ امروزی به شمار آورد. تحقیق حاضر، بخشی از این مهم را بر عهده گرفته است.

کوشیده ایم آرا و اندیشه های سیاسی و اجتماعی این استاد فرزانه را از لابه لای کتاب ها و آثار ایشان جمع آوری کنیم و پس از تجزیه و تحلیل، آن ها را در اختیاردوستداران علم وادب قرار دهیم.

۶. بررسی اندیشه های اجتماعی متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

باقی نصر آبادی، علی، پایان نامه کارشناسی ارشد، (جامعه شناسی) دانشکده علوم اجتماعی)دانشگاه تهران، ۱۳۷۳، ۴۸۳ صفحه.

چکیده: استاد مطهری جدایی علوم از فلسفه رابزرگ ترین ضایعه برای تاریخ علمشمرده اند. علوم به سبب این جدایی مجبور شده اند که بحث از موضوع های خود راکنار گذارده و به صورت اصول موضوعی از کنار آن بگذرند. به بیان دیگر، علوم دردوران جدید بحث خود را از نیمه راه شروع کرده و تنها نیمی از مسایل را طرح وبررسی می کنند و نیمه دیگر را که نیمه اولی و ابتدایی بوده و نیمه دوم بر پایه آن است،کنار می گذارند. برای مثال، بحث از معرفت و تطّور آن که در جامعه شناسی دینی طرحمی گردد، مبتنی بر بحث حقیقت جامعه است، ولی در علوم، بحث از هستی جامعهفراموش شد و تنها به صورت پیش فرض مقبول افتاد و سپس فرع هایی بر آن افزوده شد.

ص: ۲۵۶

تطّور نظـام هـای سیاسـی، تحول سیسـتم های اخلاقی و تطور نظام های اقتصادیوتغییر تاریخی نظام های معرفتی جامعه، چگونه می تواند بدون ارتباط با هستیخودجامعه باشد.در نوشـته های اسـتاد مطهری، تقریباً همه بررسـی ها با عقل ریشهیاب شروع می شود. روش تعقلی روش غـالب تفکر ایشان است.هر مسـئله اجتماعی،پیش از هر تحلیل جامع شـناسانه، تحلیل فلسـفی می شود. مثلاًـ تبعیض هـا و نـابرابری هایاجتمـاعی، تنهـا در حـد یافتن علل اجتماعی نابرابری ها متوقف نمی مانـد، بلکه ابتـداتفاوت در هستی و سپس در جوامع و انسان ها مورد بررسی قرار می گیرد.

۷. بررسی عقل و وحی از دیدگاه شهید مطهری در اصول

عظیمی دخت شورکی، حسـین، پایان نامه کارشناسـی ارشد (الهیات و معارف اسلامی و ارشاد)،دانشگاه امام صادق، دانشکده الهیات و معارف اسلامی و ارشاد، تهران، ۱۳۷۷، ۱۳۵ صفحه.

رابطه عقل و وحی، از جمله موضوع هایی است که سابقه آن در تاریـخ تفکر بشـری بهبیش از دو هزار سال می رسـد. این که عقـل در قلمرو دین چه جایگـاهی دارد و این که آیاایمـان به یـک نظـام اعتقـادی دینی، همـواره بـایستی بر اسـاس معیارهـای عقلانی باشد و به تعبیریدیگر این که آیا تمسک به باورهای دینی، فهم و دفاع از آن باورها، به وسـیله عقل و تعقل، جایزاست یا خیر، از جمله پرسـش هایی هسـتند که در این مسئله مورد بحث قرار می گیرند. دراین راستا، کوشیده ایم پاسخ پرسش های بالا را با توجه به اندیشه های آن بزرگوار بیابیم.

بنـابراین، کوشـیده ایم تا با کنکاش در معانی گوناگون عقل و دین و ارایه تقسـیم بندیجدیـدی از دیـدگاه های موجود درباره رابطه این دو، دیدگاه استاد شهید مطهری را در اینباره جست وجو کنیم.

ص: ۲۵۷

در بخش دوم نیز بیش ترین کوشش ها، بر این محور بوده است تا رویکرد عقلانیآن شهید عزیز را در برخورد با باورهای اساسی دین اسلام نشان دهیم. از این رو، دربخش دوم، فصل های توحید، نبوت، معاد، عدل و امامت مطرح می گردد و دفاع و فهمفلسفی استاد شهید مطهری از این باورها به نمایش گذاشته می شود.

۸. بررسی فلسفه ایده آلیسم (برکلی، باتلر) و رئالیسم در فلسفه اسلامی (علامهطباطبایی، استاد مطهری) و رابطه این دو مکتب با مسایل تربیتی.

ندایی، هاشم، رساله دکتری (علوم تربیتی - گرایش فلسفه تعلیم و تربیت)، دانشکده روان شناسیو علوم تربیتی، دانشگاه تربیت معلم، ۱۳۷۳، ۳۶۰ صفحه.

چکیده: یک: ایده آلیسم

۱. نمی توان وجود و ادراک را آن گونه که برکلی عقیده دارد مساوی داشت؛ زیرا از تحلیلاین جمله مطابقت و تساوی وجود و ادراک ناشی نمی شود و مساوی دانستن آن دوخلط مقام ثبوت و اثبات است.

۲. از نظر برکلی که وجود مساوی ادراک است، به هیچ وجه انکار جوهر مادی آن گونه کهبرکلی می گفت نتیجه نمی شود.

۳. برکلی جهان خارج و علم به آن را به طور کلی نفی نمی کند، بلکه وی جهان (جوهر)مادی مستقل از ادراک را نفی می کند، اگر چه نظریه شناخت برکلی سرانجام به دلیلحسی مذهب بودن او به نفی جهان خارج می انجامد؛ زیرا وی می خواهد مشکل نظریهشناخت خود را با یک اعتقاد مذهبی و متافیزیکی (خدا) دفع کند. با این که وی اندیشه ای

تجربی (حسی) دارد.

۴. برکلی به نوعی جهـان خـارج (بر اساس نظر خودش) قایل است و تنها جهان مادیخارج از ذهن و ادراک انسان را انکار می کند. بنابراین، نمی توان او را در ردیفسوفسطاییان قرار داد.

۵. طرد و نفی ماده در نظریه برکلی مقدمه ای برای اثبات اصالت روح و خداست.

۶. اعتقاد به وجود خداوند در ایده آلیسم به ویژه فلسـفه برکلی نقش اساسی دارد و خداعنایت آفرینش به شمار می رود (یکی از موارد هماهنگی با رئالیسم اسلامی است)

۷. ارزش های اخلاقی کلی، مطلق و تغییرناپذیرند؛ چون منبع ارزش ها خداوند است ودین و اخلاق نیز به هم پیوسـتگی کامل دارند. (مورد اشتراک با رئالیسم اسلامی)

۸. شر امری عدمی و منفی است و در جهان، خیر، اصیل است و شر امری تبعی (نقطهاشتراک با رئالیسم اسلامی)

۹. بعد اصیل انسان بعد روحانی اوست. بنابراین، انسان شریفت ترین و برترینآفریده های خداوند است و به لحاظ دارا بودن دو ویژگی مهم، یعنی عقل و اختیار(اراده) دارای جایگاه ویژه ای است. (این مورد نیز از موارد اشتراک با رئالیسم اسلامیاست).

۱۰. نظریـه توافق (که ملاـک درسـتی معرفت از نظر ایـدئالیسم است) در زمینه معرفت هـایتحلیلی و منطقی درست است، ولی دربـاره معرفت های ترکیبی و غیر تحلیلی کاراییندارد و کافی به نظر نمی رسـد. (این مورد از نکات مورد اختلاف با رئالیسـم اسلامیاست).

ص: ۲۵۹

۱۱. در جریـان تعلیم و تربیت، آن چه از نظر ایـدئالیسم مهم است، ایـده آل است و اینایـده آل که اساس جهان را تشـکیل می دهـد، خـدا است و تمام فعالیت های تربیتی باید بهسـمت و سوی او باشد. (این مورد نیز از موارد هماهنگی با رئالیسم اسـلامی است) وچون انسان دارای ویژگی مهم عقل و اختیار است، بنابر این تنها موجود قابل تربیتاست و بایـد در جریان تعلیم و تربیت و رشـد بر عقـل و اختیـار وی تکیه شود. اگر چه معلمبر اساس نظر ایـده آلیست ها نقش اصـلی و اساسـی را در جریان تعلیم و تربیت دارد، ولیباید توجه داشت که اهمیت دادن به نقش معلم و سمت و سو دادن تعلیم و تربیت بهسوی ایده آل (خدا)، نباید بر دیگر جنبه ها اثر بگذارد.

۱۲. تکیه بر آموزش های اخلاقی و رشد ویژگی های اخلاقی در جریان تعلیم و تربیت،یکی از ویژگی های نظام تربیتی مکتب ایده آلیسم است (رئالیسم اسلامی نیز چنینویژگی را در تربیت قایل است).

رئالیسم اسلامی

۱. فلسفه رئالیسم اسلامی از مکتب ایده آلیسم که موجودات جهان را وابسته به انسان وادراکات او تلقی می کنند متمایز است.

۲. فلسـفه علامـه طباطبـایی و اسـتاد مطهری جزو مکتب رئـالیسم است، ولی بـا توجه بهویژگی هایی که دارد با آن نیز متفاوت است. بنابراین، می توان آن را رئالیسم اسلامینامید.

۳. رئـالیسم اسـلامی اعتقـاد به وجود جهـان خـارج از ذهن (واقعیت قائل شـدن برایموجودات خارجی) را یک اصل اساسـی و فطری می داند که سر حد ایده آلیسم ورئالیسم است.

ص: ۲۶۰

۴. جهـان بینی رئـالیسم اسـلامی خـدا محـوری است؛ یعنی جهـان، مـاهیت از اویی وبه سوی اویی دارد و غـایت جهـان هسـتی خداوند است. (نقطه اشتراک با ایده آلیسم).

۵. انسان دو بعد جسـمانی و روحانی دارد که بعد اصـیل او همان بعد روحانی است(اصالت روح) که ویژگی های مهم عقل و ایمـان، اختیـار و فطرت را داراست. بنـابراین،مشـکل ثنـویت روح و بـدن به خـوبی حـل می شـود. (از طریـق حرکت جوهری، الروحجسمانیه الحدوث و روحانیه البقاء).

۶. ارزش ها و اصول اخلاقی کلی و مطلق هستند و به من ملکوتی انسان که جنبه خداییدارد مربوط می شوند. به عبارت دیگر، منبع ارزش ها در خدا و ریشه اخلاق در دیناست.

۷. وصول علم به جهـان خـارج امکـان دارد و ادراک یـک کـار ابـداعی نفس و حس است.(حس شـرط لازم است؛ نه شـرط کـافی) عقـل و حس هر دو ابزار شـناخت هسـتند و منابعشـناخت نیز چنین است: طـبیعت، عقـل، قلب و دل، تاریـخ و وحی که نشانگر جامعیت آناست.

۸. ملاک درستی معرفت مطابقت ذهن با امر خارجی است (نظریه مطابقت) که در مقابلنظریه توافق قرار دارد.

۹. رئالیسم اسـلامی فلسفه تربیتی و (نظام تربیتی) ویژه دارد که با فلسفه تربیتی دیگرمکتب ها از جمله ایده آلیسم تفاوت دارد؛ یعنی هدف، اصول و مبانی و روش ویژه ایدارد: اول این که تعلیم و تربیت آن دینی و الهی است. به همین دلیل، هدف غایی و نهاییآن احیای فطرت انسانی یعنی قرب به خداونـد و پرورش بنـده صالـح است. دومین برتربیت عقلانی و نقش آن در پرورش شخصیت دانش آموز تاکید دارد. بنابراین،

می توانگفت تعلیم و تربیت رئالیسم اسلامی تعلیم و تربیت معنوی و عقلانی است.

۱۰. تکیه بر آموزش های اخلاقی و رشد ویژگی های اخلاقی در جریان آموزش وپرورش.

۱۱. علم و ایمان دو رکن اساسی برای تربیت و رشد هماهنگی انسان (انسان ایده آل)است.

۱۲. از ویژگی های مهم این نظام تربیتی، جامعیت داشتن، همگانی بودن، تقدم تزکیه برتعلیم و ادب در کسب علم و دانش (از لحاظ، افراد، زمان، مکان، و منبع اخذ) و... است.

۹. بررسی موضوعی آثار استاد شهید مرتضی مطهری (بخش اول) تعلیم و تربیت دراسلام (طرح پژوهشی)

محمد حسینی، فاطمه، فرشته جعفری (پژوهشگر)، تهران، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران،مرکز تحقیقات، مطالعات و سنجش برنامه ای (مجری طرح)، ۱۳۷۵.

چکیده: این پژوهش به بررسی مفهوم و روش تعلیم و تربیت، تفکر و تعلیم و تربیت،اخلاق و تعلیم و تربیت، علم و تعلیم و تربیت، معلم و متعلم، نقش عبادات در برنامهتربیتی اسلام، تعلیم و تربیت کودک، نقش کار در تعلیم و تربیت، در اندیشه استادمطهری پرداخته است که هر کدام از سر فصل های مطالب به مجموعه های زیر تقسیمشده و به طور مفصل درباره آن ها بحث شده است.

این مطالب به قرار زیر است:

استعدادهای روحی انسان و اقسام آن و اهتمام رسول اکرم صلی الله علیه و آلهدر امر تعلیم وتربیت، اهتمام رسول اکرم صلی الله علیه و آلهبه تعلیم و تربیت مسلمانان

صدر اسلام، ارزش تفکر ونتایج تربیتی آن از دیدگاه قرآن و روایات، استقلال فکری در نظام تعلیم و تربیت اسلام،اهتمام علما و فقهای اسلام در امر تعلیم از جهت پرورش فکر و عقل، رابطه میان تفکر وتعلیم و تربیت در اسلام، غریزه پرسش در انسان و روش برخورد مربیان با آن، آزادیاخلاقی و تعلیم و تربیت از دیدگاه دانشمندان غربی، تأثیر تربیتی مراقبت و محاسبهنفس از دیدگاه قرآن، حدیث و اخلاق اسلامی، اهمیت و ضرورت تحصیل علم درروایات، حدیثی در زمینه ارزش و اهمیت تحصیل دانش، داستان غزالی و فراگیریروشن صحیح علم از دزدان قافله و واگذاری تربیت کودک به مهد کودک از دیدگاهراسل.

لازم به یادآوری است که نوع طرح کاربردی قلمداد می شود.

۱۰. بررسی نظرات استاد شهید مطهری در تفسیر و علوم قرآنی

فتاحی زاده، فروغ، پایان نامه کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه قم، ۱۳۷۸.

پژوهش حاضر در بردارنده دیدگاه های شهید مطهری در زمینه تفسیر و علوم قرآناست.

این مباحث در دو بخش فراهم آمده است: بخش اول به علوم قرآنی اختصاص داردو در آن موضوع های زیر بحث شده است: وحی: ناسخ، منسوخ، محکم و متشابه،اعجاز، صیانت از تحریف، ظاهر و باطن، حروف مقطعه، تعداد آیات و سور و حروفقرآن، عام و خاص، مطلق و مقید. بخش دوم به تفسیر اختصاص دارد و در آن روشتفسیر استاد مطهری و نیز آیایه هایی که او تفسیر کرده، بررسی شده است.

ص: ۲۶۳

۱۱. تغییرات اجتماعی در دیدگاه دو تن از متفکران مسلمان در صد ساله اخیر مرحومشهید استاد مطهری و علامه طباطبایی.

سمیعی ظفرقندی، نصرت اللّه، پایان نامه کارشناسی ارشد (جامعه شناسی)، دانشکدهعلوم اجتماعی و تعاون، دانشگاه تهران، ۱۳۷۰، ۱۹۱ صفحه.

در این رساله دست یابی به اهداف زیر بررسی شده است:

اولاً کشور ما اسلامی است و بحث تغییر در میان مباحث اجتماعی کم تر به چشممی خورد. جا دارد مقدمه ای برای گسترش بحث دگرگونی های اجتماعی گشوده شود تاآیندگان آن را تکمیل کنند.

دوم این که پس از انقلاب اسلامی، یکی از توصیه های امام خمینیرحمه الله توجهدانشجویان به آثار استاد شهید مطهری بوده است. از این رو، شایسته است که بنا بهتکلیف، از این گنجینه گران سنگ توشه برگیریم.

سوم این که بحث تغییر بیش از همه مباحث اجتماعی دستاویز و مورد سوء استفادهمارکسیسم قرار گرفته و تکیه استاد شهید مطهری و علامه طباطبایی نیز نقد این مطالباست. از این رو، شایسته است تا به این مطالب پرداخته شود.

۱۲. جامعه شناسی دین و سیاست (بررسی آرای شهید مرتضی مطهری و مرحوممهندس مهدی بازرگان)

برات نژاد، محمدرضا، پایان نامه کارشناسی ارشد (جامعه شناسی)، دانشکده علوم اجتماعی،دانشگاه تهران، ۱۳۷۶ ، ۱۶۴ صفحه.

چکیده: رابطه دین و سیاست، به دخالت عالمان دینی در سیاست محدود نمی شود و اینتنها یکی از وجود این رابطه است. مسئله اساسی رابطه دین و سیاست به موضوعاساسی تر تفکیک حوزه دینی از غیر دینی باز می گردد. به هر تقدیر، پس از پیروزیانقلاب اسلامی در ایران، دین

و سیاست بیش از هر زمان دیگر به هم نزدیک شده اند. همعالمان دینی بر مسند زمامداری و حکومت قرار گرفته اند و هم می کوشند تا بر مبنایآموزش های دینی، جامعه را اداره کنند، ولی حاکمیت دین و حکومت دینی نمی تواندبحث مهم رابطه دین و سیاست را پایان بخشد. به ویژه پس از دو دهه از تشکیلحکومت بر مبنای دین و پاره ای موفقیت ها و ناکامی ها و در گرفتن این بحث که بهچه میزان می توان عملکرد حکومت را به دین نسبت داد، دوباره موضوع رابطه دینو سیاست در صدر موضوع های مطرح در محافل گوناگون علمی فرهنگی وسیاسی قرار گرفت و افراد گوناگون از حوزه و دانشگاه درباره آن به اظهار نظرپرداختند.

وجود چنین فضایی در این برهه زمانی ویژه، انگیزه ای شد تا نگارنده درباره اینموضوع بیندیشد. نویسنده در این رساله در پی آن است تا با بررسی آرای دو اندیشمندکه یکی پرورش یافته حوزه های علمیه بوده، ولی با دانشگاه و دانشگاهیان نیز ارتباطنزدیک داشته (شهید مطهری) و دیگری که پرورش یافته دانشگاه و آشنا به دانش هایجدید بوده و با حوزه علمیه و علوم آن و متون دینی نیز آشنا بوده است (مرحومبازرگان)، در روشن کردن این موضوع گام بردارد و در این راستا در حدّ توان ازنظریه های جامعه شناسان نیز بهره ببرد. تلاش برای این است تا دو اندیشمند مورد نظررا در قالب مفاهیم و نظریه های جامعه شناسی توضیح دهد.

۱۳. حدیث و حدیث شناسی در آثار شهید مطهری

کوشکی، ماهرخ، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه قم، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، علومقرآنی و حدیث، ۱۳۸۱، ۱۳۶ صفحه.

ص: ۲۶۵

این تحقیق شش فصل دارد:

فصل اول مربوط به واژه شناسی حدیث، شرط راوی حدیث و جرح راوی است.هم چنین در این فصل تعریف های شهید مطهری از چند اصطلاح حدیثی نیز آمده است.در فصل دوم نیز، مطالبی درباره تاریخ حدیث، مهم ترین کتب حدیثی سنی و شیعی،نقش ایرانیان در تاریخ حدیث، جعل حدیث و و اخباریون از نظر استاد را تبیینشده است.

فصل سوم درباره فقه الحدیث است و در آن نمونه هایی از احادیث بررسی شده بهوسیله شهید مطهری بیان شده است.

در فصل چهارم روش های شرح حدیث به وسیله استاد بیان گردیده و نمونه هایی ازآثار ایشان آمده است. فصل پنجم مربوط به کاربرد حدیث به وسیله استاد در مباحثعقیدتی، فقهی، اخلاقی و تفسیر قرآن است. در فصل ششم سخنان استاد درباره نقشحدیث در پیشرفت فلسفه، نظر اهل حدیث درباره مباحث فلسفی و عقلی و پاسخحکمای الهی به آنان بیان شده است. پس از این مطالب، اندیشه های کلامی و فلسفیحضرت علیعلیه السلاممطرح شده و سپس نمونه هایی از حدیث در مباحث فلسفی استادمطهری نیز آورده شده است.

۱۴. رابطه انسان با خدا در نگرش استاد مطهری و اگزیستانسیالیسم الهی

عبدالحسینی، طیبه، پایان نامه کارشناسی ارشد، مرکز آموزش خواهران، قم، دفتر تبلیغاتاسلامی، ۱۳۸۰.

۱۵. سبک رهبری رهبران اسلامی (حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام) در آثار شهیدعلامه مطهری)

رضایی زاده، محمود، پایان نامه کارشناسی ارشد (رشته معارف اسلامی و مدیریت)، دانشگاهامام صادق علیه السلام، ۱۳۷۶، ۸۲ صفحه.

ص: ۲۶۶

چکیـده: بـا توجه به جهـان بینی اسـلامی رهبران جوامع اسـلامی و در نتیجه نگرش ویژهآن ها درباره انسان از سویی و اهمیت نقش نگرش رهبران دربـاره انسـان در سـبک رهبریآن ها از سوی دیگر، به اهمیت و ضـرورت این تحقیق پی می بریم. سـبک رفتار رهبر براساس شیوه اندیشه و درباره منشأ اختیار خود و طبیعت انسان است. رهبری که سبکآمرانه برای خود برگزیده است منشأ قـدرت خود را در مقـام خود دانسـته وانسـان راموجودی ذلیـل و... غیر قابل اعتماد می دانـد (تئوری ۷)، ولی رهـبری که سبکـدموکراتیک را برای خود برگزیده است، منشأ قدرت خود را افراد تحت رهبری خوددانسـته و انسان را موجودی می داند که اگر به شیوه درست (تربیت) شود، در کار خودخلاق و خود فرمان خواهد بود (تئوری ۷).

هر چند با ارایه مدل سه بعدی اثر بخشـی رهبر مشـکل وجود نداشـتن بهترین سبکرهبری تا اندازه ای حل شده، ولی با توجه به ایـدئولوژی اسـلامی، رهبران مسـلمان بایـددر چـارچوب ایـدئولوژی ویژه، خود سـبک رهبری خاص خود را داشـته باشـند. بر اساساظهـار نظر محققـان سـبک رهبری، نتایـج به دست آمـده در این زمینه به طور مطلق برایتمـامی مـدیران و شـرایط زمانی و مکانی قابل اتکا نیستند.

تحقیقات انجام شده به وسـیله لیرکت، هالپین و وانیر و هم چنین تحقیقات انجام شدهدر یک مجتمع صـنعتی کشور نیجریه این مطلب را تأیید می کند.

بـا توجه به تنوع نظریه هـای موجود درباره سـبک رهبری و در مواردیوجودنظریه های ضـد و نقیض با یکـدیگر، لازم است از زاویه مباحث ارزش سبک رهبری مطلوبارایه شود. وگرنه ممکن است رهبران

مسلمان با انتخاب یکی از الگوهای رفتاری ارایه شده بهوسیله محققان غربی و به کارگیری آن، از فرهنگ و آموزش های اسلامی دوری گزینند.

با توجه به نقش موثر الگو در تربیت افراد، ارایه سبک رهبری اسلامی به رهبراناسلامی به عنوان الگوی رفتاری آنان گامی بلند برای تربیت درست آن ها است. قرآنکریم، حضرت پیامبر را در اقتدا به دیگر پیامبران فرمان داده و هم چنین حضرتابراهیم علیه السلام و حضرت پیامبر صلی الله علیه و آلهرا به عنوان الگوی مسلمانان معرفی کرده است.

در این تحقیق، سبک رفتاری پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیه السلام در قبال دو دستهمسایل اصولی و مسایل شخصی؛ یعنی سبک رهبری آنان بررسی شده است و به اینپرسش پاسخ داده می شود که آیا پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیه السلام در قبال همه مسایلیکسان رفتار می کردند؛ یعنی سبک رهبری واحد داشتند و یا بر اساس اختلاف ماهیتمسایل، دارای سبک های رفتاری متفاوتی بودند.

با توجه به اهمیت و اعتبار آثار شهید مطهریرحمه الله، این تحقیق در چارچوب آثار آنشهید والامقام انجام شده است.

۱۶. سفینه انقلاب فرهنگی

اصلانی، ابراهیم، (پژوهشگر) تهران، دانشگاه تربیت معلم (مجری) ۱۳۶۹.

چکیده: هدف طرح حاضر، بررسی، استخراج و تدوین نظریه های استاد شهید مطهری،دکتر علی شریعتی و جلال آل احمد درباره فرهنگ و انقلاب فرهنگی است که با روش مطالعه کتاب خانه ای و بررسی متون انجام شده است تا رهنمودی بر سیاست گذاریفرهنگی کشور و دست یافتن به شیوه های مناسب در راه تحقق اهداف انقلاب فرهنگیشود. این طرح در شش بخش تنظیم شده است. هر بخش تعریف، شیوه ها،

ویژگی ها وهـدف مطلب اصـلی را در بر می گیرد و نظریه های بزرگان یاد شـده را درباره آن موضوعبیان می کنـد. سرفصـل های مطالب به ترتیب چنین است:

استعمار فرهنگی، روشن فکر و ویژگی های آن، مبارزه با فرهنگ غربی، تعلیم وتربیت اسلامی، جایگاه علم و عالم در اسلام و ویژگی های فرهنگ غربی و آثار آن بردانشگاه های ما هستند. لازم به یاد آوری است که نوع طرح فوق بنیادی است.

۱۷. شخصیت فلسفی شهید مطهری رحمه الله و ابتکارات او در فلسفه.

حاج زین العابـدینی، عباس، پایان نامه کارشناسـی ارشد (معارف اسـلامی و تبلیغ)، دانشـگاه امامصادق علیه السـلام، دانشـکده الهیات و معارف اسلامی و ارشاد، تهران، ۱۳۷۳، ۱۴۵ صفحه.

مسایل اساسی که در بررسی آثار فلسفی استاد مورد توجه نویسنده در نگارش رسالهبوده است، به طور کلی عبارتند از:

ویژگی های استاد مطهری در آموزش فلسفه، ابتکارات فلسفی استاد، استاد مطهریو فلسفه تطبیقی.

طبیعت موضوع های فلسفی به گونه ای است که آموزش آن همراه با دشواری هایویژه خود است.

اگر مدرس فلسـفه و نویسـنده کتاب های فلسفی به خوبی این دشواری ها و راه هایخلاصی از آن ها را نشناسد، جلسه درس او و کتاب فلسفی او جذابیت و تأثیر مطلوب رانخواهد داشت. متأسفانه باید اعتراف کرد که بیش تر جلسات درس فلسفه و کتاب های فلسـفی دچار این کمبودند. به اعتقاد بسیاری از آشنایان از توفیق های استاد مطهری ارایه مطالب فلسفی در قالبی جذاب، مؤثر و رساست؛ به گونه ای که

مطالعه کتاب های فلسفی استاد، بر خلاف بیش تر کتاب های فلسفی که خشک و خسته کننده هستند، سببتشویق و تحریک خواننده در تعقیب مسئله می شود. بررسی ویژگی هایی که سبب اینامتیاز شده است، کاری است که در فصل اول صورت می گیرد.

در فصل دوم نوشته ها و استنتاج های جدیدی را که استاد مطهری از مسایلگوناگون فلسفی داشته است، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. فصلسوم نیز عهده دار گزارش مهم ترین بحث های فلسفه تطبیقی انجام گرفته به وسیله استاد است.

۱۸. گفت وگویی در ذات حق تعالی (در فلسفه اسلامی)

امجدی، محمد حسن، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه قم، مرکز تربیت مدرس، رشته الهیات ومعارف اسلامی، ۲۵۱ صفحه.

مباحث این رساله کوشش کوتاهی است درباره بخشی از آن چه که در فلسفه اسلامی باعنوان الهیات بالمعنی الاخص خوانده می شود که در زمینه شناخت ذات حق تعالیاست. این مباحث در دو بخش تدوین شده است.

بخش اول شامل مباحث معرفت شناسی ذات حق تعالی است. در این قسمت تلاششده است به مباحث و شبه هایی که به انکار شناخت خدا می انجامند، پرداخته شود وپاسخ آن ها نیز از فلسفه اسلامی ارایه گردد.

امروزه ریشه بسیاری از شبهه ها از فلسفه غرب نشأت گرفته است. در این رسالهتلاش شده است ابتدا ریشه فلسفی این شبهه ها روشن شود و پس از تبیین موضعاختلاف، با مبانی فلسفه اسلامی، پاسخی متناسب به آن ها داده شود. در این کار، از آثارگران قدر علامه طباطبایی و استاد شهید مطهری، بهره فراوان برده شده است.

ص: ۲۷۰

۱۹. مباحث علوم قرآنی در آثار شهید مطهریرحمه الله

صادقی، مسعود، پایان نامه کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی تهران،واحد مرکزی، ۱۳۷۹.

این پایان نامه شامل هجده فصل با این عنوان ها است:

فصل اول: عظمت قرآن، فصل دوم: تفسیر قرآن، فصل سوم: وحی، فصل چهارم:لغات قرآن، فصل پنجم: اسباب نزول، داستانی درباره ولیدبن مغیره، داستان افک، فصلششم: عدم تحریف قرآن، تحریف در لغت، تحریف در اصطلاح، واژه تحریف درقرآن، فصل هفتم: تأویل، فصل هشتم: نسخ، فصل نهم: محکم و متشابه، فصل دهم:حروف مقطعه، فصل یازدهم: مطلق و مقید، فصل دوازدهم: عام و خاص، فصلسیزدهم: اعجاز قرآن، فصل چهاردهم: ترجمه قرآن، فصل هفدهم: علم قرائت، فصلهجدهم: واژه نامه علوم قرآنی.

۲۰. مبانی تحول اداری از دیدگاه شهید مطهری

اکاوه، میترا (پژوهشگر)، تهران، سازمان امور اداری و استخدامی کشور، (مجری)، اردیبهشت ۱۳۷۰.

چکیده: پژوهشی است پیمایشی که نظرگاه اسلام را در موضوع های خود تحلیل کرده وزیر ساخت های مطمئن را برای ادامه تحقیق در هر موضوع به دست می دهد. چنان که درخلال هر بحث، افزون بر بهره گیری محتوایی، می توان به شیوه مواجهه با مسئله،هم چنین استعداد و برد هر موضوع در این رویارویی دست یافت و به فکر تأسیسموضوع های جدیدی با همین متدولوژی افتاد.

ص: ۲۷۱

به طور کلی محورهای مورد بحث در این پژوهش دارای شش فصل اصلی باعنوان های زیر است:

مبانی حقوقی تحول اداری، مبانی شناختی تحول اداری، مبانی روانشناختی تحولاداری، فرازهای اقتصادی تحول اداری، مبانی سیاسی و ارگان فقاهت.

لازم به یادآوری است که نوع این طرح کاربردی است.

۲۱. مبانی روان شناسی اجتماعی در آثار استاد مطهری (۱. نهاد خانواده؛ ۲. عنصر امربه معروف و نهی از منکر؛ ۳. انسان در جهان بینی اسلامی)

مرتضایی علیرضا، عباسی، احمد واعظی (پژوهشگر) تهران، معاونت پژوهشگاه دانشگاه علومپزشکی ایران، دفتر مطالعات اسلامی (مجری)، ۱۳۶۷.

چکیده: برخی آثار استاد مطهری بار روان شناسی اجتماعی دارند. در این زمینه، با توجهبه اصول علمی و پایه ای که در زمینه روان شناسی اجتماعی هست، آثار مربوط تعیین وانتخاب شده اند. هدف از این کار، نمایاندن گوشه ای از فرهنگ و تمدن اسلامی دررابطه با علوم انسانی است به شکلی در جوامع اسلامی به ویژه ایران در سطوح عام وبه ویژه دانشگاهی (علوم انسانی، علوم اجتماعی) مورد استفاده قرار می گیرد.

لازم به یادآوری است که نوع این طرح بنیادی به شمار می رود.

۲۲. مبانی روان شناسی اسلامی در آثار استاد شهید مرتضی مطهری

واعظی، احمد (پژوهشگر)، تهران، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر خدمات پژوهشی، دفتر مطالعاتاسلامی در بهداشت روانی (مجری)، ۱۳۶۸.

ص: ۲۷۲

چکیده: برای شناخت بهتر از توانایی های بالفعل و بالقوه جامعه اسلامی و اندیشمندانصاحب نظر در مسایل اجتماعی و روانی لازم است آثار و عقاید فلاسفه و دانشمنداناسلامی را در حد امکان ارزیابی کنیم. در این پژوهش این کار بر اساس آثار فیلسوف ومتفکر ارزشمند شهید آیت اللّه مطهری صورت گرفته و خلاصه آن به صورت نظریه ها وتئوری های روانی اجتماعی بر مبنای ایدئولوژی اسلامی ارایه شده است.

لازم به توضیح است که نوع طرح بنیادی است.

۲۳. معاد از دیدگاه استاد شهید مطهری رحمه الله

موسوی پور، ایمان، پایان نامه مجتمع علمی وآموزشی خواهران جامعه الزهرا علیهاالسلام، قم، ۱۳۷۸،۸۰ صفحه.

استاد شهید مرتضی مطهری از اندک دانشمندان مسلمان است که افکار واندوخته هایش بر پایه های استوار، بنا شده و دارای فکر نظام یافته و سیستماتیک است.نگاه اجمالی بر آثار بر جای مانده از ایشان، نشانگر این واقعیت است.

او با بهره مندی کامل از تمامی ویژگی ها و شرایط لازم برای یک مفسر گام هایبلندی در راستای تبیین و ارایه مکتب تربیتی قرآن برداشت، ولی اندوخته ها و یافته هایارزشمند استاد هنوز در آثار گوناگون ایشان پراکنده است. ارایه نظام مند آن ها یک نیازشمرده می شود و می توان گفت از مهم ترین ضرورت هاست. بنابراین، ارایه نظام منداندوخته های استاد، از جمله مهم ترین اهداف این تحقیق است.

در این نوشتار نویسنده بر آن است نگاهی گذرا به دیدگاه های آن شهید فرزانهدرباره معاد داشته باشد و رویکرد ایشان را در برابر متکلمان و محدثان وضوح وشفافیت بیش تری بخشد تا گوشه ای از سعی مشکور

استاد شهید را در راه تبیین و تفسیرقرآن مورد توجه قرار دهد. هم چنین وی در این پژوهش بر آن است که دیدگاه شهیدمطهری را در پاسخ به شبهه های معاد و استدلال هایی که برای اثبات آن دارند تبیین کند.

این تحقیق شامل هفت فصل است که برخی موضوع های آن چنین است:

اهمیت و ضرورت موضوع، هدف و پیشینه موضوع، تعریف معاد، تفسیرهایگوناگون درباره معاد، معاد از دیدگاه شهید مطهریرحمه الله، بررسی واژه معاد از کتابالتحقیق فی کلمات القرآن، معاد از نظر حکما، مصادیق غیب، جایگاه معاد در جهان بینیاسلامی، راه های موجود برای اعتقاد به معاد، انواع معاد، اشاره ای به دلائل اثبات معاد،مختصری پیرامون کیفیت معاد، نقد و بررسی شبهه منکران معاد در زمینه تفرق اجزا ونقد نظریه متکلمان.

۲۴. معاد از دیدگاه شهید مطهری

ذبیحی هدک، مرضیه، پایان نامه، مجتمع علمی و آموزشی خواهران جامعه الزهرا علیهاالسلام، قم، ۱۳۷۸،۸۰ صفحه.

درباره معاد، مسایل زیادی مطرح است که باید بحث شود.

آیا معاد حقیقتی موافق با قوانین خلقت و آفرینش است و آیا ما نمونه ای از آن را درطبیعت داریم؟ یا این که یک قانون استثنایی است و با هیچ قانونی از قوانین خلقت وفقنمی دهد؟ آیا معاد از لوازم تجرّد روح است یا ربطی به آن ندارد؟ آیا پذیرش معاد براساس تعبّد محض است و یا قانون عقل آن را ایجاب می کند؟ این ها و صدها پرسش دیگر برای انسان مطرح است. البته باید دانست که در طبیعت قانون حکم است و چونما از حقیقت بعضی قوانین حاکم بر جهان آگاه نیستیم،

آن را امری استثنایی یا غیر ممکنمی دانیم و این ناشی از علم محوری انسان است که همه چیز را با علم خود و در محدوده فهم خود می بیند.

نویسنده با مطالعه در آثار و کتاب های استاد شهید مطهری درباره مسئله معادکوشیده است تا برای بعضی از پرسش ها در این زمینه، پاسخ و توضیحاتی ارایه دهد.این تحقیق از شش فصل تنظیم شده است که عنوان برخی مطالب چنین است:

کلیاتی در مورد معاد، هماهنگی مبدأ و معاد، معاد جزو اصول دین، راه های ایمان به معاد، معاد در قرآن کریم، روح در قرآن کریم، ارتباط روح با معاد، حیات پس از مرگ،پیوستگی زندگی دنیا و آخرت، شباهت ها و تفاوت های دو جهان، عالم برزخ، حیات دربرزخ، استدلال های قرآن بر معاد، استدلال بر اساس توحید، نظم موجود در جهان، معادمقتضی عدل الهی، معاد تجلی حکمت خداوندی، تفسیرهای گوناگون درباره معاد،اعاده معدوم، عود ارواح به اجساد، عود ارواح به خداوند، عود ارواح به خداوند باکیفیت جسمانی، کیفیت معاد، نظریه های مختلف درباره معاد، کیفیت معاد در قرآنکریم، دلایل قرآن بر اثبات معادجسمانی و اشکالات وارده بر معاد جسمانی.

۲۵. مفهوم تاریخ در آثار استاد شهید مرتضی مطهری

رحیم پور نوعلی، محمد، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه تهران،۱۳۷۲، ۸۵ صفحه.

چکیده: بحث تاریخ و فلسفه آن در آثار استاد مطهری جایگاه ویژهای دارد. از آن جا که آشفتگی ها و بد آموزی های بسیاری در این زمینه شده است، شهید مطهری سعی درآموختن و جدا کردن موضوع های مطرح شده در حوزه تاریخ و فلسفه تاریخ کرده اند.او در این زمینه، به تحقیق و پژوهش در زمینه تاریخ و فلسفه آن از دیدگاه قرآن همت گماشت که

حاصل این تلاش نوشتن کتاب قیام و انقلاب مهدی(عج) از دیدگاه فلسفه تاریخ بود و تکمیل آن در کتاب جامعه و تاریخ پی گرفته شده است. هم چنین در دیگر آثاردست نویس و بياناتشان، بنابر ضرورت این بحث مطرح شده است.

استاد مطهری برای روشن تر شدن زوایای بحث تاریخ و فلسفه آن، به بررسی شخصیت و طبیعت جامعه و رابطه انسان با جامعه پرداخته و نظریه اصالت جامعه درعین اصالت فرد را به عنوان یک نظریه صحیح می پذیرد.

از نظر شهید مطهری، بررسی و شناخت جامعه انسانی و پی بردن به ویژگی هایروحی و فرهنگی اجتماع، بدون مطالعه تاریخ گذشته امکان پذیر نیست؛ زیرا تاریخ رابه عنوان منبع مهمی برای کشف قوانین حاکم بر جامعه بشری می داند. (ضمن تاکیدبسیار بر عبرت آموزی از تاریخ).

استاد مطهری معتقد است، تاریخ در عین آن که با یک سلسله نوامیس قطعی ادارهمی شود، ولی نقش انسان و آزادی و اختیار او هرگز محو نمی شود. استاد مطهری براساس جهان بینی اسلامی (انتظار فرج) در قالب فلسفه تاریخ، سیر تکاملی تاریخ را نیزیک سیر سعودی و کمالی و برای غلبه صالحان و کوتاه شدن همیشگی دست ستمکارانو جباران می داند. به نظر ایشان، تنها جهان بینی الهی قادر به پیش بینی آینده جامعهبشریت است و این پیش بینی به این واقعیت گواهی می دهد که حق به پیروزی کاملمی رسد و جهان از وجود افراد پلید و ناصالح و ستمکار پاک خواهد گشت و در نهایتتمام انقلاب مهدی(عج) آخرین حلقه از مجموعه مبارزه های حق و باطل در طولتاریخ خواهد بود.

۲۶. مفهوم عدالت اجتماعی نزد استاد مطهری و دکتر شریعتی

صنعت جو، حمید، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، (دانشگاه قم)، ۱۳۷۴، ۹۸صفحه.

۲۷. مقایسه استعداد از نظر شفلر و فطرت از نظر شهید مطهری و بررسی پی آمدهایتربیتی آن دو.

موسوی، سید محمد صادق، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته علوم تربیتی، مؤسسه آموزشی وپژوهشی امام خمینیرحمه الله، ۱۳۷۶، ۱۴۴ صفحه.

با توجه به اهمیت تعریف ارایه شده از استعداد و به لحاظ تأثیرپذیری که شناخت ما ازآن در فرآیند تربیت سیاست گذاری تربیتی دارد، متفکران و فلاسفه از قدیم این پرسشرا مطرح می کنند که این عامل از چه جایگاهی در میان امتیازهای بشری بهره مند است واساساً چه ماهیتی دارد؟ آیا امری ذاتی است یا محیط آن را ایجاد می کند؟ این تحقیق، برآن است که تعریف استعداد را در دو دیدگاه بیان و مبانی هر یک را نیز بررسی کند. اینمطالعه، هم چنین پی آمدهای تربیتی هر تعریف و آثاری را که آن تعریف در فرآیندتربیت دارد در بر می گیرد.

اهمیت این بحث در همین آثار وابسته بر مبنای نظری است.

تحقیق یاد شده در دو مرحله انجام شده است:

در مرحله اول، به تحلیل محتوای کتاب های این دو اندیشمند (شفلر و شهیدمطهری) پرداخته شده است و در مرحله دوم، این دو رأی مقایسه شده اند. در فصلچهارم و پنجم، هر دو دیدگاه ارزیابی شده است. معروف است که ارسطوییان، استعدادرا امری ذاتی و ارزشمند می دانسته اند. شفلر که یکی از فلاسفه به نام در تعلیم و تربیت است،

ص: ۲۷۷

با تکیه بر بعضی استدلال های فلسفی و شواهد علمی، تعریف جدیدی ازاستعداد عرضه می کند و تعریف گذشته را موهوم و همراه با اسطوره ارزیابی می کند.روش کار او تحلیل زبان است.

او می گوید واقعیت و حقیقت استعداد عبارت است از قابلیت برای کسب یکویژگی، ولی تاکید می کند که این امر عنصری درونی و ذاتی نیست، بلکه ما با توجه بهموقعیت محیط و شرایط فردی، چنین نسبتی را به فرد می دهیم. او در اصل، وجود ذاترا منکر است.

وی بر این اساس، می گوید هیچ عنصر درونی و از پیش تعیین شده ای در ساختمانوجودی انسان وجود ندارد. انسان موجودی است نماد ساز، متفکر و قادر بر سخن واین ویژگی ها از او موجودی فرهنگ ساز ساخته است.

هستی این موجود فرهنگ ساز در تأثیر محیط اجتماعی شکل می گیرد و بدین سانانسان محصول دو عامل است: خود و محیط اجتماعی.

ایجاد هم زبانی میان شفلر و متفکری چون شهید مطهری در تعریف استعداد، امرمشکلی نیست، ولی تأکید شفلر بر این که استعداد امری ذاتی نیست، با گفته های شهیدمطهری سازگار نیست.

بنابر این، مشخص است اختلاف این دو نظریه پرداز، در مبنا و پایه های فلسفینظراتشان قرار دارد. از مجموع مبانی شهید مطهری چنین استنباط می شود که استعداد،امری وجودی، ذاتی و در عین حال متحول است؛ یعنی ذاتی بودن، منافاتی با تحول،رشد و یا ضعف ندارد. به عبارت دیگر، شهید مطهری تأثیر دو عامل خود و محیطاجتماعی بر شخصیت انسان را می پذیرد، ولی در عین حال، از موجودیت انسان به عنوان یک سری امتیازات، توامندی ها ودارایی های موهوم به شدت دفاع

می کند؛آمادگی های ویژه ای که زمینه رشد علمی و معنوی را در انسان پدید آورده است.

دست حکیم خلقت، کشش های انسانی را توشه انسان کرده است و این ثروتبالقوه، سرمایه وجودی او برای رسیدن به سعادت است. این ویژگی ها را فطریات و شیوهخلقت انسان را فطرت گویند.

از این پس، مسئله اساسی و مهم دیگری نیز مطرح می شود و باب اختلاف، در جنبهدیگرینیز گشوده می شود. باید دانست که در این دیدگاه، کشش های انسان به سوییدیو پستی، بهعنوان انحراف از ویژگی های انسانیت و افراط در رشد استعدادهای حیوانی تلقی می شود.

هم چنان که تحقق و فعلیت انسان کامل، در سایه رعایت اعتدال و اصل توازن میاناستعدادها محقق می شود و درصورت رعایت این اصل، همه استعدادها ارزشمند هستند.

به نظر می رسد که این دو دیدگاه، در موارد گوناگونی با هم اختلاف دارند، ولیمهم ترین اختلاف، اختلاف در اهداف تربیت و مسیر آن است.

بر اساس نظر شفلر، این امر به خود انسان ها واگذاشته شده است تا با استفاده ازنیروی فرهنگ ساز خود، مسیر صحیح تربیت را تشخیص دهند. وی بر این اساس،توصیه هایی به مربیان می کند. ولی شهید مطهری تأکید می کند که تربیت صحیح باملاحظه مقتضای خلقت حکیمانه و سمت و سوی فطرت و فطریات حاصل می شود. بهعبارت دیگر، هنجارها یافتنی است نه آفریدنی.

۲۸. مقایسه اندیشه های سیاسی – اجتماعی علامه اقبال و شهید مرتضی مطهری

احمـد دار، ریاض، پایان نامه کارشناسـی ارشـد، رشـته فلسـفه و کلام مدرسه عالی امام خمینی، مرکزجهانی علوم اسـلامی قم، ۱۳۸۲.

این تحقیق که از یـک بحث مقـدماتی و هشت فصـل فرآهم آمـده، مقـایسه ای است میانانـدیشه های سیاسـی–اجتماعی علامه اقبال و علامه شهیدمطهری که عنوان آن چنین است:

فصل اول: آشـنایی با زنـدگی اقبال و مطهری؛ بیان عوامل موثر در رشد فکری و تربیتیجایگاه اندیشه اقبال و مطهری (در جهان و ایران)؛ علامه اقبال از نظر مطهری تشابه ها وتفاوت ها؛ نقد و بررسی؛ فصل دوم: کلیات نظام سیاسی اجتماعی اسلام

۱. آیا اسـلام نظام سیاسـی اجتماعی خاص دارد؟ دین و اهـداف دین، جامعیت دین، نظامسیاسـی اجتماعی اسـلام ویژگی ها و اهداف نظام سیاسی اجتماعی اسلام؛

۲. دیدگاه های دانشـمندان (موافق و مخالف)، پیشینه مباحث سیاسی اجتماعی در نزدمتفکران دوره معاصر، سید جمال، محمد عبـده، کواکبی، شاه ولی اللّه دهلوی، سـید احمـدخان، ابو علی مودودی، سـید قطب، علامه طباطبایی، امام خمینیرحمه الله. نظر علامه اقبال ومطهری نسبت به نظام سیاسی اجتماعی اسلام.

فصل سوم: مسئولیت اجتماعی (از نظر شهید مطهری و علامه اقبال)

تعریف مسئولیت، زیر بنای مسئولیت، انواع مسئولیت ها، مسئولیت اجتماعی،مسئولیت پذیری انسان و نقش آن، رابطه مسئولیت بـا امر به معروف و نهی از منکر،رابطه مسـئولیت با وحـدت اسـلامی، رابطه مسـئولیت با پویایی جوامع اسـلامی (دینی)،ویژگی های مسئولیت سیاسی

ص: ۲۸۰

اجتماعی انسان؛ حفظ وحدت در اجتماع، احساس همدردی و شرکت در سرنوشت دیگران، اهتمام به امور مسلمین، ظلم ستیزی وحق گرایی.

فصل چهارم: منزلت زن از لحاظ سیاسی، اجتماعی و فرهنگی (از نظر اقبال و مطهری)

۱. زن در دوره جاهلیت، منزلت زن در اسلام (اسلام و شناخت زن)، مشترکات زن ومرد، تفاوت های تکوینی زن و مرد، مرد و زن موجود مکمل.

۲. زن و آزادی، استعمار و سوء استفاده از زن، زن و غرب، نظر اسلام در خصوص زن،حجاب (پوشش)، آیا حجاب مانع پیشرفت فعالیت های زنان می شود؟، حجاب وامنیت جامعه.

۳. حقوق زن، حقوق سیاسی اجتماعی زن، حقوق اقتصادی زن، حقوق فرهنگی زن،حق انتخاب همسر، نقش زن به عنوان همسر، نقش زن به عنوان مادر، نقش خانواده دررشد شخصیت انسان، نقش زن در پیشبرد اهداف سیاسی و اجتماعی.

فصل پنجم: آزادی

تعریف آزادی ارزش و جایگاه آزادی، قلمرو آزادی، منشأ آزادی (مبانی آزادی)،انواع آزادی، آزادی فلسفی یا آزادی در مقابل جبر، آزادی فکری، آزادی عقیده، آزادیفردی و اجتماعی، آزادی جنسی، آزادی معنوی، جمع بندی.

فصل ششم: عدالت اجتماعی

تعریف عدالت (و مفهوم آن)، جایگاه عدالت اجتماعی و نقش آن در زندگی انسان، تفاوتعدالت و مساوات، اسلام دین عدالت (عالی ترین

هدف انبیا)، اسلام و طبقات اجتماعی، عللنابرابری از نظر اسلام، ارکان عدالت اجتماعی، ضامن عدالت، ایمان و معنویت، جمع بندی.

فصل هفتم: امت اسلامی

تعریف امت (واژه شناسی)، قلمرو امت، پیوند نظریه امت و ملی گرایی، امت اسلامی ونقش اعتماد به آن در تنظیم روابط میان دولت اسلامی، عوامل انحطاط مسلمین(عواملبازدارنده وحدت اسلامی) عوامل موثر در وحدت اسلامی، بازگشت به خویشتن، جمع بندی.

فصل هشتم: حکومت

نیاز بشر به حکومت، انواع حکومت ها، رد حکومت دموکراسی و سکولار، حکومتدینی، مشروعیت حکومت، نقش مردم در حکومت، شرایط حاکم، حکومت دینی سازگاری یاناسازگاری با دموکراسی، هدف از تشکیل حکومت، نهادهای تحت پوششی (تعلیم و تربیت،تبلیغات، ارتش، دستگاه قضایی، نهادهای اقتصادی)، جمع بندی.

۲۹. نقش دولت در تحقق عدالت اجتماعی از دیدگاه شهید مطهری

کشاورزی مروست، ناصر، پایان نامه کارشناسی مؤسسه آموزش عالی باقرالعلوم علیه السلامقم، رشتهعلم سیاسی، ۱۳۸۱.

۳۰. نقش شهید مطهری در هدایت جوانان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی

شاه رحمانی، طاهره، پایان نامه، مجتمع علمی، آموزشی جامعه الزهرا علیهاالسلام، قم، ۱۳۷۹، ۷۴ صفحه.

نویسنده در این تحقیق تلاش های استاد شهید مطهری را در زمینه هدایت جوانان دردوران دشوار حکومت بی دینی، یعنی پیش از پیروزی انقلاب

ص: ۲۸۲

اسلامی ایران را به شکلیکوتاه بیان می کند. مهم ترین عنوان ها و موضوع های مطرح شده چنین است: گذری برزندگی استاد، ویژگی های اخلاقی استاد مطهریرحمه الله، فعالیت های سیاسی استاد مطهری،مطهری و جوانان، جایگاه جوان از دیدگاه شهید مطهری، استاد مطهری و رهبری وهدایت نسل جوان، نسل جوان امروز، مطهری و دانشگاه، الحاد و مادیت، ضرورت مبارزه با الحاد و مادیت، غرب زدگی مظهر الحاد در قرن حاضر، علل گرایش به الحاد ومادیت، سابقه مبارزه با الحاد در میان بزرگان، انواع مبارزه استاد مطهری رحمه الله با الحاد ومادیت، مبارزه با الحاد و مادیت آشکار، مبارزه الحاد با مادیت پنهان، عوامل روی آوردنبه مادی گری در غرب، عاقبت از آن متقین است، خواب استاد، سخنرانی حضرتامام رحمه الله، در مورد استاد مطهریرحمه الله و علامه شهید مطهری از دیدگاه آیت اللّه مصباح یزدی.

ص:۲۸۳

...

بخش: سوم

مقاله ها

...

۱. آثار استاد شهید مرتضی مطهری پاسخگوی بسیاری از مشکلات فکری امروز ما است

گفت و گو با عباس حسینی قائم مقامی، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱ و ۱۳.

۲. آثار علمی و خدمات استاد مطهری به اسلام

قدرت اللّه نجفی قمشه ای، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۳، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۳.

۳. آثار قلم و بیان شهید مطهری

علی، تقوی دهکلاتی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۴. آثار مطهری و غفلت ما

س. علی دوست، روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۴).

۵. آثار و آرای علامه اقبال لاهوری از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

امید مسعودی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۶۰۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۲.

۶. آثار و پی آمدهای قول به اصالتین از دیدگاه مطهری

سعید رحیمیان، کیهان اندیشه، شماره ۶۶ (خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۷۳.

۷. آرا و نظرات ملاصدرا و شهید مطهری درباره عدل الهی و مسئله شرور

بهاءالدین خرمشاهی، نشر دانش، شماره ۵ (مرداد ۱۳۶۳)، صفحه ۲۴.

۸. آرای کلامی استاد شهید مرتضی مطهری

احمد بهشتی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۸۴، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۹. آرمان خواهی انسان از دیدگاه شهید مطهری در ضمن عنوان زن روز آرمان انسان و انسانآرمانی

عباس حسینی قائم مقامی، کیهان اندیشه شماره ۳۵ (فروردین ۱۳۷۰)، صفحه ۱۳۶.

۱۰. آزادی اجتماعی بدون آزادی معنوی میسر و عملی نیست

زن روز، شماره ۱۶۰۳ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۴ و ۴۶.

ص: ۲۸۴

۱۱. آزادی از دیدگاه استاد شهید مطهری

محمد بسته نگار، پیام هاجر، شماره ۲ (۶ دی ۱۳۵۹)، صفحه ۱ و ۵.

۱۲. آزادی از دیدگاه شهید مطهری

اکبر اشرفی، روزنامه همشهری (۱۳و ۱۴ مرداد ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۱۳. آزادی از دیدگاه شهید مطهری

جواد اطاعت، روزنامه ایران (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه۱۰.

۱۴. آزادی از دیدگاه شهید مطهری

جواد اطاعت، روزنامه سلام (۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۵. آزادی از دیدگاه شهید مطهری

محمد حسن قیومی، روزنامه خرداد (۹ مرداد ۱۳۷۸). صفحه ۶.

۱۶. آزادی از منظر درون و برون دینی

عبدالحسین خسروپناه، کلام اسلامی، سال پنجم، شماره ۲۰ (زمستان ۱۳۷۵)، صفحه ۳۹ - ۴۶؛ سال ششم،شماره ۲۱، (بهار ۱۳۷۶) صفحه ۱۱۲ _ ۱۱۹.

۱۷. آزادی از منظر شهید مطهری

کیهان فرهنگی، پیاپی ۱۵۴ (مرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۱۱ _ ۱۴.

۱۸. آزادی از نگاه استاد شهید مطهری

روزنامه سلام (۱۳ و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۷ و ۹.

۱۹. آزادی از نوع دیگر

روزنامه جمهوری اسلامی (۱ آذر ۱۳۷۶)، صفحه ۱۲ (آزادی / اسلام / مطهری، مرتضی، / امام خمینی؛ /فالاچی، اوریا).

۲۰. آزادی اندیشه از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه خراسان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۲۱. آزادی اندیشه و بیان از منظر شهید مطهری با استناد به آثار ایشان

محمد رستمی، اندیشه صادق، شماره ۷ و ۶ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۶۶ – ۷۹.

۲۲. آزادی بر بنیان عدالت

[مجملی از آرای شهید مطهری درباره عدالتج، روزنامه حیات نو، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۳.

۲۳. آزادی تفکر در اندیشه شهید مطهری

نادر رفیقی، روزنامه انتخاب (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۲۴. آزادی در آثار شهید مرتضی مطهری

ص: ۲۸۶

لیلا ملایی، مشکوه النور، سال اول، شماره ۴ (اردیبهشت و خرداد ۱۳۷۷)، صفحه ۵۱ – ۵۵.

۲۵. آزادی در اسلام محکوم و اسلام حاکم

حسن یوسفی اشکوری، روزنامه نشاط (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۲ (مطهری، مرتضی / و / آزادیاندیشه / روحانیون / و / آزادی / استیضاح / مهاجرانی / عطاء اللّه).

۲۶. آزادی زن و حقوق بشر از دیدگاه شهید مطهری

علی دژاکام، روزنامه جوان (۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۵ و ۸.

۲۷. آزادی فکر و آزادی بیان از نگاه شهید مطهری

علی دژاکام، روزنامه همشهری (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۲۸. آزادی فکر و عقیده از منظر استاد شهید مطهری

اسد اللّه افشار، روزنامه رسالت (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۲۹. آزادی فکر و عقیده در نگاه استاد مطهری

وحید پورا، روزنامه سلام (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۹.

۳۰. آزادی مخالفان: نگاهی به آرا و عقاید استاد شهید مطهری درباره آزادی

محمدحسین کبیر، روزنامه صبح امروز، (۲۹ اسفند ۱۳۷۷).

۳۱. آزادی معنوی]به نقل از کتاب گفتارهای معنوی[مرتضی مطهری

روزنامه جوان (۱۴ / اردیبشهت ۱۳۷۸).

۳۲. آزادی و احیاگران اسلامی، آزادی در اندیشه های استاد مطهری

مهدی روانجی، روزنامه سیاست روز (۶ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۱۱.

۳۳. آزادی و پرورش تفکری اسلامی؛ به بهانه بیست و یکمین سالگرد شهادت استاد مطهری

عصر ما، شماره ۱۶۰.

۳۴. آزادی و دین داری

روزنامه جام جم (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۸ (کتاب آزادی و دین داری / دژاکام، علی / آزادی /مطهری، مرتضی)

۳۵. آزادی و مردم سالاری در اندیشه مطهری

ص: ۲۸۷

هاشم آغاجری، روزنامه ایران (۳۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)؛ بازتاب اندیشه در مطبوعات روز ایران، شماره ۱۴(اردیبهشت ماه ۱۳۸۰)، صفحه ۲۵ – ۳۵.

۳۶. آسیب شناسی اصلاحات در روشنای مطهری

غلام رضا خواجه سروی، روزنامه جام جم (۳ و ۱۰ مهر ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۳۷. آسیب شناسی انقلاب اسلامی از دیدگاه امام خمینی رحمه الله و استاد مطهری رحمه الله

ولی اللّه عباسی، نگاه حوزه، شماره ۸۴ و ۸۵ (مهر ۱۳۸۱)، صفحه ۴۰ _ ۴۵.

۳۸. آسیب شناسی تفسیر رو شنفکری دینی از عاشورا

حمید پارسانیا، روزنامه کیهان (۲ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶ (واقعه کربلا در / تاریخ اسلام / حماسه حسینی(کتاب) حسین وارث آدم (کتاب) / روشن فکری / و دین / و روشن فکری / مطهری، مرتضی،).

۳۹. آسیب شناسی دینی از منظر استاد مطهری رحمه الله

علی باقی نصر آبادی، مقاله ارایه شده در همایش دین داری (اسفند ۱۳۷۸)، دانشگاه امام حسین۷ تهران.

۴۰. آسیب شناسی دینی در نگاه شهید مطهری

علی دژاکام، روزنامه کیهان (۱۱ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۴۱. آسیب شناسی دینی

مرتضی مطهری، مهدی جهرمی و محمد باقری، آیات، سال دوم، شماره ۱۳ (اردیبهشت و خرداد ۱۳۷۷).

۴۲. آسیب شناسی فرهنگ و سنت عاشورا در آرای مطهری

گفت و گو با حسن محدثی، ایران فردا، شماره ۷۲.

۴۳. آشنایی اجمالی با تألیفات شهید مرتضی مطهری

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۴۴. آشنایی با اندیشه های شهید مطهری

احمد عابدینی، حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۲۵۵ – ۲۸۸.

۴۵. آشنایی با تفکرات فلسفی و فعالیت های فرهنگی شهید مطهری و موارد اختلاف ایشان با دکترعلی شریعتی

گفت وگو با هادی خسروشاهی، روزنامه اطلاعات (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۴۶. آشنایی با تفکر فلسفی مطهری

ص: ۲۸۸

محمد علی جاودان، آیینه پژوهش، خرداد ۱۳۷۲.

۴۷. آشنایی با زندگی نامه مطهری

عبد الجبار رفاعی، کیهان فرهنگی، ۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳.

۴۸. آشنایی با عملکرد مطهری در ایجاد تشکیلات و شبکه تبلیغ بین روحانیون و دانشجویان

مجله پانزده خرداد، (۳ فروردین ۱۳۷۲).

۴۹. آفات انقلاب اسلامی از دیدگاه مطهری

جاوید روستایی، بصائر، سال دوم، شماره ۱۶ و ۱۷ (بهمن و اسفند ۱۳۷۴)، صفحه ۳۴ – ۴۳.

۵۰. آفات نهضت از دیدگاه استاد مطهری

روزنامه خراسان، (۱۱ و ۱۲ و ۲۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۱ و ۲ و ۷، (۲۲اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱ و ۷.

۵۱. آفات نهضت از دیدگاه شهید مرتضی مطهری

فضل اللّه شادروان، روزنامه رسالت (۲۱ مرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۵.

۵۲. آفاق فکری برون حوزه ای: شهید مطهری

محمد رضا حکیمی، از کتاب: سپیده باوران، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۱۵ – ۱۱۵؛ مجله حوزه، سال شانزدهم شماره ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)؛ صفحه ۲۸ – ۱۱۲ بخشی ازآن: روزنامه کیهان، شماره ۱۲۱۴۶ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۳).

۵۳. آفتاب غروب ناپذیر استاد مطهری

[بی ناج، مجله تربیت (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۱).

۵۴. آفت شناسی اصلاحات

روزنامه جام جم (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱ و ۲ (مطهری، مرتضی / اصلاح طلبان / دنیاگرایی /آسیب شناسی / اصلاح طلبی).

۵۵. آقای مصباح امروز بیش از روح نواب صفوی به روحیه مطهری نیازمندیم

م، شریف آبادی، ارزش ها! شماره ۱۵۵ (۱۱ بهمن ۱۳۷۸)، صفحه ۲.

۵۶. آنچه مطهری را مطهری کرد!

هدایت جلیلی، روزنامه ایران (۴ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

ص: ۲۸۹

۵۷. آیا حجاب از امور شخصی است!

هادی قطبی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۸ آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۱۲ (حجاب / مطهری، مرتضی / تهاجمفرهنگی / زنان).

۵۸. آیت اللّه بروجردی آن گونه که شهید مطهری شناخت

روزنامه کیهان (۲۱ و ۲۲ و ۲۴ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۱۴.

۵۹. شهید مرتضی مطهری

سید محمد رضا حسینی، با معارف اسلامی آشنا شویم، سال هجدهم، شماره ۴۲ (فروردین – تیر ۱۳۷۸)،صفحه ۱۳۳ – ۱۴۵.

۶۰. شهید مطهری و دکتر علی شریعتی

رسول جعفریان، نور علم، دوره سوم، شماره ۶ (فروردین ۱۳۶۸) (پیاپی ۳۰)، صفحه ۷۸ – ۹۵ و شماره ۸،شهریور ۱۳۶۸ (پیاپی ۳۲)، صفحه ۱۴۵ – ۱۷۱.

۶۱. شهید مطهری و دکتر علی شریعتی

سجاد اصفهانی، نور علم، دوره ۳، شماره ۸ (شهریور ۱۳۶۸): صفحه ۱۴۵ – ۱۷۱.

۶۲. مطهری از دیدگاه شخصیت ها

مصاحبه با سید علی خامنه ای، پیام انقلاب، شماره ۳۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰)، صفحه ۳۲ – ۳۷.

۶۳. مطهری و آزادی های سیاسی

شریف لک زایی، علوم سیاسی، سال پنجم، شماره ۱۷ (بهار ۱۳۸۱) صفحه ۱۹۱ – ۲۱۲.

۶۴. آیینه دار آفتاب: امیرمؤمنان علی علیه السلامدر کلام استاد شهید مرتضی مطهری

هور و هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶ ؛ ویژه نامه (معرفی کتابعلی۷ از زبان استاد شهید مرتضی مطهری.

۶۵. ابعاد شخصیت استاد شهید مرتضی مطهری

سخنرانی غلام علی حداد عادل، روزنامه رسالت، شماره ۸۵۳۵ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۶۶. ابعاد شخصیت استاد مطهری

گفت و گو با جعفر سبحانی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۰۳۵، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۶۷. ابعاد شخصیت علمی استاد شهید مطهری

گفت و گو با عباس قائم مقامی، روزنامه رسالت، شماره ۲۹۷۹، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۳.

ص: ۲۹۰

۶۸. ابعاد علمی و تفکر ناب اسلامی استاد شهید مرتضی مطهری و نقش وی در خنثی سازی ابعادتوطئه غرب

محمود فرشیدی، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۸۷، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱.

۶۹. ابعاد مختلف شخصیت استاد شهید مرتضی مطهری

سخنرانی محمد محمدی گیلانی، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۹۱، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۴.

۷۰. ابعاد مختلف علمی – فرهنگی و اخلاقی استاد شهید مرتضی مطهری

رضا بهشتی معز، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۸۶، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱.

۷۱. اجتهاد پویا لازمه دین ماندگار

رضیه موسوی فر، کیهان فرهنگی، سال چهاردهم، شماره ۱۳۳ خرداد – تیر ۱۳۷۶)، صفحه ۵۱ – ۵۳(اسلام / اجتهاد / اسلام شناسی، مطهری، مرتضی).

۷۲. اجتهاد، شهید نبرد تحجر و التقاط

حسن رحیم پور ازغدی، کتاب نقد، شماره ۱۴ و ۱۵ (بهار و تابستان ۱۳۷۹)، صفحه ۲۳۸ ۲۶۱ _ (مطهری)مرتضی / اجتهاد / اندیشه های التقاطی / اسلام / روشن فکری / نوگرایی / تساهل / مدارا / خشونت /لیبرالیسم.

۷۳. اجتهاد قربانی تحجر و التقاط

سخنرانی حسن رحیم پورازغدی در سالگرد شهید استاد مطهری، روزنامه ابرار (۱۸ و ۱۹ اردیبهشت۱۳۷۹)، صفحه ۶.

۷۴. اجتهاد و تفقه در دین

روزنامه سلام (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۹ (اجتهاد / اسلام / مطهری، مرتضی،).

۷۵. اجتهاد و رهبری سیاسی از دیدگاه استاد مطهری

رضا فتح اللهی، روزنامه کیهان (۲۴ و ۲۵ فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۷۶. اجتهاد و نو اندیشی با موضوع وضعیت اجتهاد از دیدگاه شهید مطهری، فقه

احمد حسینی، شماره ۶ (دی ۱۳۷۴)، صفحه ۱۵.

۷۷. احیاگری دین و اصلاح دین داری

علی اکبر رشاد، قبسات، سال ششم، شماره ۲۲ (زمستان ۱۳۸۰)، صفحه ۳ – ۸.

۷۸. احیاگری دینی و مسئله غرب

محمد صادق کوشکی، روزنامه ابرار (۵ تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۶ (مطهری، مرتضی / اقبال لاهوری، محمد /تمدن غرب / فرهنگ غرب / اصلاحات دینی / اسلام / اجتهاد).

۷۹. احیای تفکر دینی از دیدگاه شهید مطهری

علی اکبر صادقی رشاد، پیام صادق، سال پنجم، پیاپی ۲۹ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰ - ۱۱.

۸۰. احیای دین، تصورات و دو گانگی ها

مجید محمدی، کیان، سال ششم، شماره ۳۰ (اردیبهشت، خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۲۴ - ۳۱ (احیای / دین /اسلام / مطهری، مرتضی، / شریعتی مزنیانی، علی / اقبال لاهوری، محمد).

۸۱. اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه ابرار، شمار ۲۰، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۸۲. اخلاق از دیدگاه علامه شهید مطهری

محمد محمد رضایی، هور هدایت و یژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۱.

۸۳. ادیان الهی و شهید مطهری

محمد جعفری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۷۸ - ۷۹.

۸۴. ارتباط تاریخ با فطرت از دیدگاه شهید مطهری

رسول جعفریان، کیهان اندیشه، شماره ۲۰ (مهر ۱۳۶۷)، صفحه ۱۲۲.

۸۵. ارتباط حوزه و دانشگاه

رشد آموزش معارف اسلامی، سال هفتم، شماره ۲۵ (بهار ۱۳۷۴)، صفحه ۱۳ - ۱۵ (حوزه های علمیه /دانشگاهها / روحانیت / مطهری، مرتضی، / حداد عادل، غلام علی).

۸۶. ارزش و لزوم تشکیل حکومت اسلامی

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ فروردین ۱۳۷۶)، صفحه ۷ (حکومت اسلامی / حکومت در / نهج البلاغه /سیری در نهج البلاغه (کتاب) مطهری، مرتضی).

۸۷. ارزش های حسینی و هنجارهای عاشورایی از دیدگاه شهید مطهری

علی باقی نصرآبادی، بهار حماسه؛ ویژه نامه عاشورای حسینی (ضمیمه ماهنامه بصائر)، (فروردین ۱۳۸۱)، صفحه ۲۰ – ۲۳.

ص: ۲۹۲

۸۸. از جاری ترنم اندیشه؛ به انگیزه پاسداشت شهادت استاد مطهری و روز معلم

حسین آرزومندی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۸۹. از دیدگاه مطهری دین و دولت بر مبنای آزادی تفسیر می شود

سخنرانی هاشم آغاجری در سمینار مطهری و اصلاحات، روزنامه بیان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۹۰. از سلاله مطهران،

سعید شاهین فر، یاد ایام، سال دوم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۷ – ۹.

۹۱. از کودکی تا دانش اندوزی در قم، رشد آموزش معارف اسلامی

حسین سوزنچی، شماره ۴۵ (تابستان ۱۳۸۰)، صفحه ۲۳ – ۲۹ (مطهری، مرتضی / اندیشه های سیاسی /اندیشه های سیاسی معاصر در جهان اسلام).

۹۲. از مطهری بیاموزیم

محمدتقی فاضل میبدی، روزنامه هم میهن (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۷.

۹۳. از نظر استاد مطهری اسلامیت به هیچ وجه با جمهوریت منافات ندارد:

گفت و گو با دکتر مجتبی مطهری، روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۴. استاد از نگاه یاران

روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷، ۴.

۹۵. استاد به معنای واقعی

علی مهدی زاده، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۶۴ – ۶۵.

۹۶. استاد حوزه و دانشگاه: شرحواره ای کوتاه از زندگی علمی – اجتماعی استاد شهید مرتضیمطهری

صابر اکبری جدی، نگاه حوزه، ضمیمه مجله حوزه، شماره ۸ و ۹ (۱۳۷۴)، صفحه ۱۷ – ۲۴.

۹۷. استاد را همه می شناختند

حمید هنر جو، روزنامه رسالت (۱۲ اردبیهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱ و ۱۶.

۹۸. استاد! روح تشنه ات چگونه سیراب شد؟!

گفت و گویی خیالی با استاد شهید مطهری، سعید سعید هاشمی، اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادتاستاد مطهری» ویژه جوانان: ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۳۶ - ۳۸

ص: ۲۹۳

۹۹. استاد شهید مطهری پشتوانه محکم حوزه های علمیه

روزنامه قدس (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۳.

۱۰۰. استاد شهید مطهری در نگاه حجت الاسلام و المسلمین سید محمد خاتمی

روزنامه سلام (۲۰ و۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۷ و ۹.

۱۰۱. استاد شهید از زبان مجتبی مطهری (فرزند شهید)

روزنامه اطلاعات، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۱۰۲. استاد شهید مرتضی مطهری به روایت اسناد

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰.

۱۰۳. استاد شهید مرتضی مطهری به روایت اسناد

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰) صفحه ۴ ویژه نامه صحیفه حوزه

۱۰۴. استاد شهید مرتضی مطهری، خدمتگذار راستین اسلام

روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۱.

۱۰۵. استاد شهید مرتضی مطهری، راهنمای تشنگان حقیقت به چشمه زلال اسلام راستین

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، ضمیمه، صفحه ۲.

۱۰۶. استاد شهید مرتضی مطهری و آسیب شناسی دین و دین داری

غلام علی حداد عادل، پیام حوزه، سال دوم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۴)، پیاپی ۵، صفحه ۵۵ – ۶۴.

۱۰۷. استاد شهید مطهری احیاگر اندیشه اسلام ناب

مصطفی پور کاظم، روزنامه اطلاعات (۱۲اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۴.

۱۰۸. استاد شهید مطهری از مؤسسان علم کلام جدید

رضا داوری، سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۲۸ – ۳۰

۱۰۹. استاد شهید مطهری الگوی حقیقی ارزش های انقلاب اسلامی

امید انقلاب، شماره ۱۵۲ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۰ - ۱۱، ۳۸.

۱۱۰. استاد شهید مطهری بیش ترین و عمیق ترین ارتباط را با امام امت داشتند

سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲، گفت وگو با حجت الاسلام معادی خواه پیرامون نقش استاد در پیروزیانقلاب اسلامی ایران، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۹۸ - ۱۰۰ و ۱۳۰.

۱۱۱. استاد شهید مطهری در نگاه بزرگان

تربیت، سال نهم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸ - ۱۰.

۱۱۲. استاد شهید مطهری رحمه الله و نسل جوان

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۷.

۱۱۳. استاد شهید مطهری، مظهر وجدان کاری و انضباط اجتماعی

عزت الّله دهقان، روزنامه اطلاعات، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۱۴. استاد شهید مطهری و بار بر زمین مانده

محمد حسن بهشتی، روزنامه سلام (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۱۱۵. استاد شهید مطهری و تحریف زدایی

روزنامه اطلاعات (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۱۱۶. استاد شهید مطهری و نگاه اسلام به زن در جامعه

روزنامه اطلاعات (۲۵ مهر ۱۳۷۷)، صفحه ۱۱.

۱۱۷. استاد شهید مطهری یکی از زمینه سازان انقلاب اسلامی بود

سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲، گفت وگو با مهندس میر حسین موسوی درباره نقش استاد در پیروزیانقلاب اسلامی ایران، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۷۶ - ۷۹.

۱۱۸. استاد شهید مرتضی مطهری و ادبیات فارسی

محمدحسین امامی، روزنامه جوان، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۱۹. استاد مطهری آموزگار علم و عمل

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱ و ۱۷.

۱۲۰. استاد مطهری از زبان بزرگان

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)،صفحه ۱۴ - ۱۷.

۱۲۱. استاد مطهری رحمه اللهاز زبان قلم

اصغر سر آبادانی، روزنامه جمهوری اسلامی (۳۱ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۱۲۲. استاد مطهری از سکولاریسم می گوید

محمود جعفری، روزنامه کیهان (۳۰ بهمن و ۳ اسفند ۱۳۷۹)، صفحه ۷.

۱۲۳. استاد مطهری از نگاه یارانش

کیهان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۲۴. استاد مطهری، اندیشه بلندی که در هیچ حصاری محصور نشد

اطلاعات هفتگی، شماره ۲۱۳۷ (۷ – ۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۴ – ۵.

۱۲۵. استاد مطهری به روایت تصویر

انـدیشه مطهر «ویژه نـامه سالروز شـهادت اسـتاد مطهری» ویژه جوانان، ضـمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۸۱ – ۸۴.

۱۲۶. استاد مطهری در بیان یکی از شاگردان

مصاحبه با دکتر محمد اسدی گرمارودی محقق و استاد دانشگاه، روزنامه کیهان (۱۱ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۲۷. استاد مطهری در عرصه علم و عمل

علی باقی نصـر آبادی، اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شـهادت اسـتاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمهماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۳ – ۵۲.

۱۲۸. استاد مطهری در عرصه علم و عمل

علی باقی نصر آبادی، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱). صفحه ۷ و ۸.

۱۲۹. استاد مطهری، شهید علم و عدالت و اشراق

عبدالحمید رحمانیان، روزنامه اطلاعات (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۳۰. استاد مطهری شیخ شهید ثانی اشراق

روزنامه خراسان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶): صفحه ۱ و ۲.

۱۳۱. استاد مطهری؛ طاهر مطهر و واحد کثیر

محسن غرویان، روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۱۳۲. استاد مطهری مؤسس کلام جدید

محمد جواد رودگر، روزنامه جام جم، (۱۰ شهریور ۱۳۸۰)، صفحه ۸.

۱۳۳. استاد مطهری و ارزش هایش

روزنامه کارو کارگر (۶ خرداد ۱۳۷۶)، صفحه ۸.

۱۳۴. استاد مطهری و اندیشه های معاصر

روزنامه همشهری (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱.

۱۳۵. استاد مطهری و پلورالیسم دینی

علی ربانی گلپایگانی، روزنامه رسالت (۱۴ دی ۱۳۷۶)، صفحه ۴ – ۵.

ص: ۲۹۶

۱۳۶. استاد مطهری و پیوستگی دین و معرفت

محمد مهدی مهندسی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ و ۱۳ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۵ و ۱۱ و ۱۰.

۱۳۷. استاد مطهری و تبیین ایدئولوژی اسلامی

سعید غفاری، روزنامه سلام (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۱۳۸. استاد مطهری و تبیین ایدئولوژی

سعید غفاری، روزنامه سلام (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱).

۱۳۹. استاد مطهری و تحلیل نهضت حسینی

گفت و گو با دکتر سید جعفر شهیدی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۴۰. استاد مطهری و جامعه شناسی

تقی آزاد ارمکی، کیهان فرهنگی، سال دوازدهم، شماره ۱۲۱ (خرداد تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۳۲ – ۳۵.

۱۴۱. استاد مطهری و جامعه شناسی زمان

علی باقی نصر آبادی، مجله ماهنامه طوبی، کاشان، سال دوم، شماره ۱۹ (اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۴.

۱۴۲. استاد مطهری و جامعیت او

روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱ و ۱۲.

۱۴۳. استاد مطهری و چالش های فکری زمانه

گفت و گو با دکتر نعمت اللّه باوند، روزنامه قدس (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۴۴. استاد مطهری و حل مشکلات سازمان روحانیت

علی مطهری، کیان، شماره ۲۵ (خرداد – تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۱۲ – ۱۵.

۱۴۵. استاد مطهری و دانشجو

گفت و گو با علی مطهری، مجله کلمه دانشجو، شماره ۴۵.

۱۴۶. استاد مطهری و عدالت اجتماعی

محمدرضا جمالی، روزنامه سلام (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۷.

۱۴۷. استاد مطهری و فلسفه نو صدرایی (قسمت اول و دوم)

علی اصغر حق دار، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۷۵۴ و ۲۰۷۵۵، (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

ص: ۲۹۷

۱۴۸. استاد مطهری و قرآن

روزنامه جمهوری اسلامی (۹ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵.

۱۴۹. استاد مطهری و مبارزه با تحجر

روزنامه رسالت (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱ و ۱۲.

۱۵۰. استاد مطهری و مسئله آزادی

علی ربانی گلپایگانی، روزنامه رسالت (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۵.

۱۵۱. استاد مطهری و مضمون تأویلی تشیع

امیر حسین ترکش دوز، هفته نامه عصر ما، شماره ۱۵۹.

۱۵۲. استاد مطهری و نسبیت معرفت دینی

علی دژاکـام، انـدیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شـهادت اسـتاد مطهری» ویژه جوانان، ضـمیمه ماهنامهبصائر (اردیبشـهت ۱۳۸۲)، صفحه ۲۲ – ۲۷.

۱۵۳. استاد مطهری و نسبیّت معرفت دینی

علی دژاکام، کتاب نقد، سال دوم، شماره ۶ و ۵ (زمستان ۷۶ و بهار ۱۳۷۷) صفحه ۲۲۰ – ۲۳۳.

۱۵۴. استاد مطهری و نسل جوان

جواد محدثی، ویژه نامه روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶ و ۷.

۱۵۵. استاد مطهری و نیازهای جامعه

روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۱۵۶. استعمار فرهنگی و شهید مطهری

روزنامه کار و کارگر (۲۸ مرداد ۱۳۷۶)، صفحه ۵.

۱۵۷. استقلال فکری، مطلب منتشر نشده ای از استاد شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، (۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۵۸. اسلام مطهری فراتر از اسلام رساله ها بود

سید محمد خاتمی، روزنامه ایران (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۵۹. اسلام و آزادی از دیدگاه شهید مطهری

مسجد، شماره ۴۳ (خرداد و تیر ۱۳۷۸)، صفحه ۲۳ – ۲۷ و ۶۳

۱۶۰. اسلام و انطباق با مقتضیات زمان ها

ص: ۲۹۸

اسداللّه بادامچیان، شما، شماره ۲۲۲ (۴ مرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۳؛ شماره ۲۲۳ (۱۱ مرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۳؛شماره ۲۲۴ (۱۸ مرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۷؛ (اسلام / اجتهاد / مطهری، مرتضی / فقیهان / عملگرایی / حکومتاسلامی / ولایت فقیه / ولایت مطلقه).

۱۶۱. اسلام و تجدد با تکیه بر آثار شهید مطهری

جواد ساداتی نژاد، اطلاعات، (۲۹ / دی و ۶ و ۱۳ و ۲۷ بهمن ۱۳۷۵)، صفحه ۶ و ۷.

۱۶۲. اسلام و تحولات زندگی در نگاه استاد مطهری

علی ربانی گلپایگانی، روزنامه رسالت (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۱۶۳. اسلام و جمهوریت

مرتضی وصالی ناصح، روزنامه ابرار (۲۹ و ۳۰ دی ۱۳۷۸)، صفحه ۶.(واژه دموکراسی / اسلام /جمهوری اسلامی / مطهری، مرتضی / مشروعیت سیاسی / حکومت اسلامی / نخبگان حکومتی / ولایتفقیه / و...)

۱۶۴. اسلام و مقتضیات زمان

کیهان هوایی، شماره ۱۱۲۷ و ۱۱۲۸ (۶ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۹ و ۲۱ (اجتهاد / اسلام / عقل / ودین / دین / و عقل / و علم / و دین / حکومت اسلامی / مطهری، مرتضی).

۱۶۵. اسلام و نیازهای زمان از دیدگاه شهید مطهری

محمد علینی، مسجد، سال هفتم شماره ۳۷ و ۳۸، سال هفتم (فروردین و اردیبهشت و خرداد و تیر ۱۳۷۷،صفحه ۴۰ – ۵۱ و ۱۱۹.

۱۶۶. اسلام و نیازهای زمان

عبدالحسین خسرو پناه، کلام اسلامی، سال پنجم، شماره ۱۷ (بهار ۱۳۷۵) صفحه ۵۷ – ۶۶ (اسلام / قوانیناسلامی / خاتمیت / اجتهاد / مطهری، مرتضی).

۱۶۷. اسلامی بودن فضای دانشگاهها مرهون آثار استاد مطهری است!

گزارش عملکرد انتشارات صدرا، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۹.

۱۶۸. اشاراتی در باب مقوله حجاب با الهام از اندیشه های علامه شهید مطهری

فاطمه. م، یالثارات الحسین۷، سال نهم، شماره ۲۰۰ (آبان ۱۳۸۱).

۱۶۹. اشارتی به افکار فلسفی شهید مطهری

عبد اللّه جوادی آملی، مجله سروش، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۱).

ص: ۲۹۹

۱۷۰. اشعاری از شاعران معاصر در وصف شهید مرتضی مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۲۳۹۸، (۶ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۴.

۱۷۱. اشعاری درباره شخصیت استاد شهید مطهری

شجاع الدین ابراهیمی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۶، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۱.

۱۷۲. اشعاری درباره شخصیت استاد مطهری

سپیده کاشانی (شاعر)، روزنامه رسالت ضمیمه، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت۱۳۷۳)، صفحه ۲۹.

۱۷۳. اشعاری درباره شهادت استاد مطهری

سپیده کاشانی (شاعر)، ضمیمه روزنامه جهان اسلام، شماره ۵۵۷، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۳.

۱۷۴. اشعاری در مقام و منزلت استاد شهید مطهری

علی معلم دامغانی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲۷.

۱۷۵. اشعاری در وصف استاد شهید مطهری

محمود شاهرخی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۷۸، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۴.

۱۷۶. اصالت فرد یا جامعه، یونس قیصی زاده

روزنامه اطلاعات (۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۲۱ تیر ۱۳۷۶)، صفحه ۶ و ۱۴ (جامعه / فردگرایی / انسانگرایی / جامعه/ پذیری اسلام / شریعتی، علی / طباطبایی، محمدحسین، علامه / مرتضی).

۱۷۷. اصلاحات دینی – اجتماعی از دیدگاه استاد شهید مطهری

علی دژاکام، روزنامه جوان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷ و ۸.

۱۷۸. اصلاحات ضرورت ها و ابعاد

ناصر خدایاری، روزنامه کیهان (۱۶ شهریور ۱۳۷۹)، صفحه ۷ (اصلاح طلبی / مطهری، مرتضی / انقلاباسلامی ایران / مردم / واژه اصطلاح).

۱۷۹. اصلاح؟! توسط چه کسی؟

حسین سوزنچی، نیستان، شماره ۲۶ و ۲۷ (آبـان و آذر ۱۳۷۶)، صـفحه ۵۰ - ۵۴ (امر بــــه معروف و نهی ازمنکر / مطهری، مرتضی).

۱۸۰. اصلاح طلب واقعی و فرصت طلب مدعی

محمد مصدق، روزنامه کیهان (۲۱ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۷ (مطهری، مرتضی / اصلاح طلبان / اصلاح طلبی)

ص: ۳۰۰

۱۸۱. اصلاح طلبی از دیدگاه شهید مطهری

محسن اسماعیلی، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۳۰ - ۴۷.

۱۸۲. اصلاح طلبی از دیدگاه شهید مطهری

محسن اسماعیلی، روزنامه انتخاب (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۷.

۱۸۳. اصلاح فکری، پایه و اساس اصلاح عملی است

گفت وگو با دکتر علی مطهری، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۸۴. اصل فراموش شده

روزنامه کیهان (۲۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶ (اسلام / امر به معروف ونهی از منکر / مطهری، مرتضی).

۱۸۵. اصول انسانیت]از کتاب آشنایی با قرآن مرتضی مطهری[

معارف (گروه معارف اسلامی دانشگاه های کشور)، شماره ۱۲ (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۱۸۶. اصول و آرمان های انقلاب از نگاه استاد شهید مطهری

هاشم هوشی سادات، روزنامه اطلاعات (۲۴ بهمن ۱۳۷۷).

۱۸۷. اطلاق و نسبیت اخلاق

محسن بزرگ مقام، کیهان اندیشه، شماره ۵۸ (بهمن و اسفند ۱۳۷۳)، صفحه ۳۰ - ۴۴ (اخلاق اسلامی /ارزش های اخلاقی / عقل / اخلاق(علم) / مطهری، مرتضی).

۱۸۸. افکار دکتر علی شریعتی از دیدگاه استاد مطهری

محسن عمو شاهی، روزنامه رسالت، شماره ۱۵۷۰، (۱ تیر ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۱۸۹. اگر استاد امروز زنده بود...

روزنامه قدس (۹ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۱۹۰. اگر بگوییم که استاد مطهری دائره المعارف اسلامی بوده حرف گزافی نگفته ایم

مصاحبه با اسد اللّه بیات، مطهری مطهر اندیشه ها، جلد دوم، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۴، صفحه ۵۱۲ -۵۱۸.

۱۹۱. اگر شهید مطهری زنده بود، به این کار رضایت می داد

حجت الاسلام نعمت اللّه صالحی نجف آبادی، روزنامه سلام (۴ بهمن ۱۳۷۱)، صفحه ۸، ۴.

ص: ۳۰۱

۱۹۲. اگر مطهری شهید نمی شد به فاصله چند روز بازرگان را کنار می گذاشت

گفت وگو با علی مطهری درباره فعالیت استاد شهید، یا لثارات الحسین۷، سال دهم، شماره ۲۲۳(اردیبهشت ۱۳۸۲)

۱۹۳. الاتجاه الفلسفی لدی العلامه المطهری

عبد الجبار الرفاعی، التوحید، سال یازدهم، شماره ۶۶ (محرم و صفر ۱۴۱۴ ه.)، صفحه ۷۸.

۱۹۴. الاسلام و متطلبات الحیاه العصریه من وجهه نظر العلامه الشهید المطهری

مجتبی محمودی، رساله الثقلین، سال اول، شماره ۴ (شوال – ذوالحجه ۱۴۱۳)، صفحه ۱۴۲ – ۱۵۳ و سالدوم، شماره ۵ (محرم – ربیع الاول ۱۴۱۹ ق / ۱۹۹۳ م)، صفحه ۱۴۲.

۱۹۵. الانسان الکامل من وجهه نظر العلامه المطهری

مصطفی محقق داماد، کیهان العربی، شماره ۲۳۱۷ (۲ خرداد ۱۴۱۲ ق.) صفحه ۳.

۱۹۶. التقاط و تحجر از دیدگاه شهید مطهری

با عناوین مختلف هم چون: مسایل التقاطی و تحجر گرایی، رابطه عقل و وحی از دیدگاه شهید مطهری، نقشعقل و رشد فکری اجتماعی بشر در ختم نبوت به پیامبر اسلام، جای گزینی عقل و وحی و نبوت و عواملالتقاط و تحجر، التقاط و تفسیر به رأی قرآن، اجتهاد آزاد و اجتهاد فقاهتی، ریشه ها و علل پیدایش تحجر،اخباریگری از دیدگاه شهید مطهری، ویژگی ها و خصوصیات متحجرین، تحجر از دیدگاه شهید مطهری،تحجر در اجتهاد و فقاهت، روزنامه رسالت (۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۶ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۱ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۶و ۲۷ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۴.

۱۹۷. الشهید مطهری

عباس مزنر، المنطلق، شماره ۱۱ (ذوالقعده ۱۴۰۰)، صفحه ۴۳ – ۴۶.

۱۹۸. الگوهای رفتاری استاد مطهری در شیوه معلمی استاد شهید مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۱۵۳۲، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۱۹۹. الگوی اصلاح گری و دفاع از باورهای دینی[شهید مرتضی مطهری]

بهزاد کاظمی، روزنامه جوان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۲۰۰. الگوی پژوهشی در موضوع اسلام و دنیای متجدد با الهام از اندیشه های استاد مطهری

علی اصغر خندان، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۷۰ – ۸۹.

۲۰۱. الهیات شفا و شرح آن

محسن غرویان، آیینه پژوهش، سال دوم، شماره ۵ (بهمن و اسفند ۱۳۷۰) صفحه ۵۱ – ۵۵.

۲۰۲. امام زمان(عج) از دیدگاه استاد مطهری

[بی نام]، روزنامه فردا (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۲۰۳. امام علی علیه السلام و نهج البلاغه در آئینه اندیشه مطهری

مهری هدهدی، بصائر، سال هفتم، پیاپی ۳۰ (اسفند ۱۳۷۹)، صفحه ۳۵ – ۴۹.

۲۰۴. امتیازات انبیا الهی در رهبری جامعه از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۰۰۹، (۱۸ فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۱۱.

۲۰۵. امر به معروف و نهی از منکر در آیات و روایات و برداشت های خامنه ای و شهید مطهری در اینزمینه

علی رضا زمزم، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۰۸۴، (۲۶ خرداد ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۲۰۶. امر به معروف و نهی از منکر در نهضت حسینی

زن روز، شماره ۱۶۰۵ و ۱۶۰۶ (۲۷ اردیبهشت و ۳ خرداد ۱۳۷۶)، صفحه ۱۲ (امر به معروف و نهی از منکر/ حماسه حسینی (کتاب) / مرتضی، مطهری).

۲۰۷. امر معروف ونهی از منکر از دیدگاه استاد مطهری

علی مطهری، روزنامه کیهان (۶ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۲۰۸. امیر المؤمنین علی علیه السلام در کلام استاد شهید مرتضی مطهری

موعود جوان، سال دوم، پیاپی ۱۰ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۱۸ – ۲۰.

۲۰۹. انتظار از دین از دیدگاه شهید مطهری

محمد امینی احمدی، انتظار از دین از دیدگاه متفکران مسلمان دو قرن اخیر، جلد اول، قم، معاونت اندیشهاسلامی مرکز تحقیقات استراتژیک، ۱۳۷۴، صفحه ۹۱ – ۱۸۸.

۲۱۰. انتظار سازنده و انتظار ویرانگر

روزنامه کیهان (۱۶ دی ۱۳۷۴)، صفحه ۶ (انتظار اسلام) / قیام و انقلاب مهدی(عج) از دیدگاه تاریخ فلسفه(کتاب) / محمد بن حسن(عج) امام دوازدهم / مطهری، مرتضی).

۲۱۱. انتظار فرج از دیدگاه استاد شهید مطهری

فرهنگ آفرینش، شماره ۲۷۵ (۱۰ آذر ۱۳۷۷)، صفحه ۹.

۲۱۲. انتظار نداشته باشیم در هر دوره ای یک شهید مطهری داشته باشیم

گفت و گو با علی مطهری، قدس (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۲۱۳. انتقاد شهید مطهری از اندیشه های دینی علامه اقبال لاهوری

روزنامه رسالت، شماره ۹۶۰ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۴.

۲۱۴. انحصار گرایی ادیان

مصطفی خلیلی، نامه مفید، سال سوم، شماره ۴ (زمستان ۱۳۷۶)، صفر ۷۱ _ ۹۶ (مطهری، مرتضی / کثرتگرایی / در / ادیان ابراهیمی / جزمیت / در / ادیان الهی).

۲۱۵. اندیشه اجتماعی شهید مطهری

محمود اشراقی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۸۸ (خرداد ۱۳۸۱) صفحه ۴۸ _ ۵۳.

۲۱۶. اندیشه اجتماعی مطهری

مهدی آقا پور، مجله کیهان فرهنگی (۹ خرداد ۱۳۷۱).

۲۱۷. اندیشه سبز و شیدا بیان رویش و رشد؛ دیدگاه های استاد مطهری درباره نسل جوان

حمید نگارش، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰). صفحه ۱۶ و ۱۷.

۲۱۸. اندیشه سیاسی شهید مطهری

مهدی بزرگی، دانشگاه اسلامی، شماره ۶ (پاییز ۱۳۷۷) صفحه ۸۹ _ ۹۹.

۲۱۹. اندیشه مطهر، تأملی بر انقلاب اسلامی و آینده آن

روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۲۲۰. اندیشه مطهر؛ تولی و تبری ارکان پیوسته دین

مسجد دانشگاه، پیش شماره پنجم (مهر و آبان ۱۳۸۱)، صفحه ۹۸ - ۹۹.

۲۲۱. اندیشه مطهر، طریقی جاودان در احیای تفکردینی

روزنامه فردا (۱۴ و ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۶

۲۲۲. اندیشه مطهر

مسعود علوی، روزنامه جوان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

۲۲۳. اندیشه مطهر؛ نگاهی مطهر به تساهل و تسامح

علی دژاکام، مسجد دانشگاه، پیش شماره هشتم (تیر و مرداد ۱۳۸۲)، صفحه ۸۵ – ۸۹.

۲۲۴. اندیشه و سیر مبارزه استاد شهید مرتضی مطهری با مکاتب غربی

ص: ۳۰۴

ش، راشد، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۸۹۲، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۰.

۲۲۵. اندیشه های اجتماعی استاد مطهری

سید مهدی آقا پور، پگاه اندیشه ۲، «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۳۲ - ۳۵

۲۲۶. اندیشه های استاد، سخنرانی آقای مسیح مهاجری در کنفرانس بین المللی بررسی اندیشه هایاستاد مطهری در هامبورگ

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۲۲۷. اندیشه های اصلاحی استاد شهید مرتضی مطهری

دکتر علی مطهری، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۸.

۲۲۸. اندیشه های سیاسی شهید مطهری

رضا ناصری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۷۶ - ۷۷.

۲۲۹. اندیشه های شهید مطهری برآورنده نیاز جهانی شدن

روزنامه رسالت (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۲۳۰. اندیشه های شهید مطهری درباره اقتصاد اسلامی و جهان بینی حاکم بر آن

عبدالکریم سروش، کیهان فرهنگی، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۰.

۲۳۱. اندیشه های شهید مطهری درباره نهضت های اسلامی

سخنرانی حسن صفار، بقیع، شماره ۷۵ (خرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۲۵.

۲۳۲. اندیشه های شهید مطهری، مبانی فکری نظام جمهوری اسلامی

روزنامه رسالت ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۴.

۲۳۳. اندیشه های نو در علوم اسلامی؟

شماره ۶، صفحه ۹ - ۲۶؛ روزنامه صبح آزادگان (۸ و ۹ خرداد ۱۳۶۱)، صفحه ۵. جگزارش یکی از جلساتبحث استاد مطهری در حوزه علمیه قم در باب مغالطه در پاسخ «تعارضات منطقی» محسن هشترودی درکتاب هنر و دانشج.

۲۳۴. انسان کامل از دیدگاه استاد مطهری

شاهین خلج، روزنامه جام جم (۱۱ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۸.

ص: ۳۰۵

۲۳۵. انسان کامل از دیدگاه مطهری

محمد رضا طالبیان، روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۶). صفحه ۱۱.

۲۳۶. انسان و مدرنیته در نگرش شهید مطهری

گفت وگو با علی تاجدینی، روزنامه خراسان (۲۵ تیر ۱۳۸۰).

۲۳۷. انس مقدس، چگونگی آشنایی شهید مطهری با حاج میرزا علی آقا شیرازی رحمه الله و اثرات معنوياين ارتباط

غلام رضا گلی زواره، ماهنامه پاسدار اسلام، شماره ۱۹۷ (اردیبهشت ۱۳۷۷).

۲۳۸. انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه ابرار، شماره ۱۴۳، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۸.

۲۳۹. انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه شهید مطهری و نقش وی در رشد بینش اسلامی جوانان کشور

سعید غفاری، روزنامه سلام، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۲۴۰. انقلاب، کودتا و اصلاحات از دیدگاه معلم شهید مرتضی مطهری

فریبرز درجزی، ویژه نامه روزنامه مردم سالاری، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱.

۲۴۱. انقلاب و اصلاح از نگاه مطهری حکومت و حاکمیت در اندیشه های مطهری

روزنامه سیاست روز، (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰). صفحه ۹.

۲۴۲. انقلاب و تحولات اجتماعی از دیدگاه استاد مطهری

نجف لک زایی، راهبرد، شماره ۱۹ (بهار ۱۳۸۰)، صفحه ۶۹ _ ۸۲.

۲۴۳. او پشتوانه مبارزات بود

انواری، شما، شماره ۲۶۰ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۵.

۲۴۴. او مدرس دینی بود، نه مدرس شغلی

روزنامه قدس (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۲۴۵. اهتمام استاد شهید در استفاده از نثر پارسی در نوشته ها و سخنرانی های خود

محمد رضا فیاض بیرجندی، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲۵.

۲۴۶. اهداف انقلاب در بیان شهید مطهری

ص: ۳۰۶

روزنامه خراسان (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱ و ۷.

۲۴۷. اهمیت تفسیر المیزان از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله تحت عنوان مروری بر مسایل المیزان

ابراهیم عباس حسینی، مشکوه، اجتماعی، شماره ۲۸ (مهر ۱۳۶۹)، صفحه ۱۱.

۲۴۸. ای شهید عشق

جواد محدثی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین۱۳۸۲)، صفحه ۹۱ - ۹۲.

۲۴۹. ای مجاهد شهید مطهر

گفت و گو با استاد حمید سبزواری درباره استاد مطهری «ویژه نامه هور هدایت» روزنامه رسالت(اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۲.

۲۵۰. با استاد مطهری در تعلیم و تربیت

اسد اللّه افشار، کار و کارگر (۱۲ و ۱۹ و ۲۶ مهر ۱۳۷۳)، صفحه ۷ و ۹ و ۶، (۳ و ۱۰ و ۱۷ آبان ۱۳۷۳)، صفحه۹ و ۱۰.

۲۵۱. با چراغ عقل

عبدالکریم سروش، روزنامه نشاط (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶ (مطهری، مرتضی / و / خردگرایی).

۲۵۲. بازار نقد آثار و اندیشه ها باید همواره گرم باشد

حسین عرب، روزنامه جمهوری اسلامی (۲۰ شهریور ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵ (نقدی بر خورد فرهنگی /شریعتی، علی / اسلام شناسی / مطهری، مرتضی).

۲۵۳. بازسازی اندیشه دینی

پیام دانشجو، سال اول، شماره ۳۳ (۵ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶ و ۷ (شناخت / فلسفه اسلامی / مطهری،مرتضی).

۲۵۴. بازشناسی چالش ایدئولوژیک مطهری در دهه ۵۰ و تداوم تاریخی آن

هفته نامه عصر ما، شماره ۱۸۸ و ۱۸۹ و ۱۹۰ (آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۴ و ۵.

۲۵۵. بازشناسی خط نفاق و جریان خوارج در منظر استاد شهید مرتضی مطهری

گفت و گو با مهندس رامین، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۲۵۶. بازشناسی شخصیت شهید مرتضی مطهری

مصطفی ایزدی، روزنامه بنیان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱۲.

۲۵۷. بازگشت به مطهری، بازگشت به زلالی آرمان های انقلاب

هدایت جلیلی، امید انقلاب، سال دهم، شماره ۲۲۲ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶ – ۷ و ۴۴.

۲۵۸. بازگشت به مطهری، رسیدن به زلالی آرمان های انقلاب

هدایت جلیلی، روزنامه اطلاعات (۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۲۵۹. با شصت بهار

شاهد، شماره ۲۶۴ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲۰ _ ۲۳ (سرگذشت نامه های مطهری، مرتضی).

۲۶۰. با شهید مطهری در ستیز با جامدها و جاهل ها

تقدیری، آزادی، شماره ۷ و ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲ و ۳.

۲۶۱. با شهید مطهری: در تداوم انقلاب

روزنامه خراسان (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱، ۵ (۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۳۰۱ (۲۲ اردیبهشت۱۳۷۱)، صفحه ۱ و ۳ (۳۱ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱ و ۹.

۲۶۲. باغبان اندیشه های نسل ما

جواد محدثی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت۱۳۸۲)، صفحه ۸۴ – ۸۵

۲۶۳. باغبان اندیشه های نسل ما]مرتضی مطهری[

جواد محدثی، روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۲۶۴. بحثی پیرامون ضرورت های مطالعه آثار شهید مطهری

معمار منتظرین، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۱.

۲۶۵. برای درک ماهیت، ارزش ها و هدف های انقلاب اسلامی مطالعه دقیق آثار شهید مطهری یکضرورت حتمی است.

روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه۶.

۲۶۶. برجستگی های مکتب حقوقی اسلام

جواد ورعی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۵ (مطهری، مرتضی / حقوق اسلامی).

۲۶۷. برخی از صفات اخلاقی استاد مطهری

ص: ۳۰۸

گفت و گو با علی مطهری، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۷.

۲۶۸. بررسی افکار دکتر شریعتی از دیدگاه مطهری

محسن عموشاهی، روزنامه رسالت، شماره ۱۵۷۰ (۱ تیر ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۲۶۹. بررسی اندیشه های شهید مطهری

جلال انصاری، کیهان العربی، (۲۶ / ۹ / ۱۴۰۹ ق.)

۲۷۰. بررسی تطبیقی اندیشه های استاد مطهری و دکتر شریعتی

عبدالرضا یوسفی میانجی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۷۵ (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۲ – ۱۷.

۲۷۱. بررسی جامعه شناسی قیام کربلا

محمدعلی زکی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۷۴ (فروردین ۱۳۸۰ صفحه ۲۰ _ ۲۵) (قیام عاشورا / مطهری،مرتضی / جنبش های اجتماعی / نظریه های اجتماعی / جامعه شناسی).

۲۷۲. بررسی جایگاه عدالت اجتماعی از دیدگاه مطهری

روزنامه سلام، شماره ۱۵، (۲۶ تیر ۱۳۷۰)، صفحه ۱۰.

۲۷۳. بررسی جایگاه عدالت اجتماعی از دیدگاه مطهری

روزنامه سلام، شماره ۱۵ (۲۶ خرداد ۱۳۷۰)، صفحه ۱۰.

۲۷۴. بررسی دیدگاه استاد شهید مطهری درباره رهبری نسل جوان

پیام زن، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴

۲۷۵. بررسی دیدگاه روش شناسی استاد مطهری

علی باقی نصر آبادی، هفته نامه آفرینش، سال دوم، شماره ۱۴۵ (اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸.

۲۷۶. بررسی دیدگاه شهید مطهری درباره حافظ

م، لاریجانی، روزنامه سلام، شماره ۱۴۶۰، ۱۴۶۲، ۱۴۶۵، ۱۴۷۵، (۶ و ۹ و ۱۲ و ۲۶ تیر ۱۳۷۵)، صفحه ۹.

۲۷۷. بررسی دیدگاه شهید مطهری درباره نسل جوان

محمد کوکب، روزنامه اطلاعات، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۷.

۲۷۸. بررسی دیدگاه های استاد مطهری در مورد دین، مکتب های مادی و اقتصاد و سرمایه داری

حسن موسوی زنجانی، روزنامه سلام، شماره ۸۵۱ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۹.

۲۷۹. بررسی رابطه متقابل ایمان و اخلاق از منظر استاد شهید مطهری.

ص: ۳۰۹

به مناسبت سالگرد شهادت استاد مرتضی مطهری و بزرگداشت مقام معلم، رضا غلامی، نامه فرهنگ،سال هشتم شماره ۱ (بهار ۱۳۷۷)، صفحه ۱۵۲ - ۱۵۴.

۲۸۰. بررسی رابطه متقابل ایمان و اخلاق از منظر استاد شهید مطهری

رضا غلامی، روزنامه جهان اسلام (۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۲۸۱. بررسی رابطه متقابل ایمان واخلاق از منظر استاد شهید مطهری.

رضا غلامی، روزنامه جهان اسلام (۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۲۸۲. بررسی ریشه انحرافات جوانان

حسین یزدی، کیهان (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶ (مطهری، مرتضی / و / جوانان / رهبری / جوانان).

۲۸۳. بررسی کتاب «انسان و ایمان شهید مطهری»

فرخ عالی خانی، اعتصام، شماره ۵ (شهریور ۱۳۶۱)، صفحه ۴۴ - ۴۵.

۲۸۴. بررسی مفهوم آزادی در اندیشه شهید مطهری

عصر آزادگان (۱ مهر ۱۳۷۷).

۲۸۵. بررسی مقاله شهید مطهری و دکتر شریعتی در مجله نور علم

راه مجاهد، شماره ۵۹ (آذر ۱۳۶۹)، صفحه ۷ - ۹، ۲۰.

۲۸۶. بررسی موقعیت شهید مطهری در شناساندن اسلام

زین العابدین صفوی، روزنامه کیهان (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۲۸۷. بررسی نظریات شهید مطهری در مورد آزادی

روزنامه خراسان، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۲۸۸. بررسی نظریات شهید مطهری در مورد آزادی

علی سکندری، روزنامه خراسان (۸ خرداد ۱۳۷۸).

۲۸۹. بر قله های اشراق و اندیشه

محسن غرویان، روزنامه کیهان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۲۹۰. برگ رز؛ ویژگی های آثار استاد شهید مرتضی مطهری

منصور پهلوان، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالگرد شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۸۰ - ۸۳.

۲۹۱. برگ هایی از حیات سیاسی شهید استاد مطهری

ص: ۳۱۰

آروین سهابی، رشد معلم، سال هشتم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۲۲ – ۲۷.

۲۹۲. برهان نظم در درس های شفای بوعلی از استاد شهید مطهری

محمد مهدی اعتصامی، آئینه پژوهش، سال چهارم، شماره ۴ (آذر – دی ۱۳۷۲)، پیاپی ۲۳، صفحه ۴۳ – ۵۴.

۲۹۳. بعد از شهید قرنی نوبت من است

مرتضی صدرافشاری، زائر، سال چهارم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲۸ _ ۳۶ (حماسه حسینی(کتاب) / قیام عاشورا / تاریخ اسلام / مطهری، مرتضی).

۲۹۴. بعد سیاسی شخصیت استاد شهید مطهری

گفت وگو با حبیب اللّه عسکر اولادی، روزنامه رسالت، شماره ۸۸۲۰، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۲۹۵. بعد مبارزاتی شهید مطهری

اسداللّه بادام چیان، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۷؛ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۵؛ (۱۴اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶ ؛ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۵؛ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶؛ (۱۷اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۴.

۲۹۶. بعد مبارزاتی شهید مطهری

روح اللّه جاویدان، شما، شماره ۲۱۰ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۲۹۷. بنیادهای انسان شناختی آرای استاد مطهری

فصلنامه مصباح، سال پنجم، شماره ۱۸ (تابستان ۱۳۷۵)، صفحه ۱۹۸.

۲۹۸. به انگیزه دوازدهمین سالگرد شهادت متفکر بزرگ اسلامی استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶ ؛ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶ .

۲۹۹. به عمل کار بر آید...

روزنامه کیهان (۲۵ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶ (امر به معروف و نهی از منکر، تاریخ اسلام، مطهری، مرتضی).

۳۰۰. به مناسبت دوازده اردیبهشت سالگرد شهادت استاد شهید مطهری و روز معلم

پیام هاجر، سال هفتم، شماره ۱۴۰ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۲.

۳۰۱. به مناسبت سالگرد شهادت شهید مرتضی مطهری

علی دژاکام، روزنامه همشهری (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

ص: ۳۱۱

۳۰۲. به یاد استاد بزرگ اندیشه و قلم

اطلاعات هفتگی، شماره ۲۳۳۵ (۹ - ۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۳ و ۴.

۳۰۳. به یاد استاد مطهری

جلال الدین مجتبوی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی تهران، سال بیست و چهارم، شماره ۳ و ۴(مرداد ۱۳۵۸)، صفحه ۲۳ - ۳۱.

۳۰۴. به یاد استاد مطهری

مجله دانشگاه انقلاب (اردیبهشت ۱۳۶۱).

۳۰۵. به یاد شهید مطهری

رشد جوان، سال سوم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۶۶)، ۱۱ - ۱۳.

۳۰۶. به یاد آن روح مطهر

نیرو، شماره ۷۶ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۲.

۳۰۷. بی تو رهبر سیه جامه پوشید

حیدر ضیغمی، روزنامه ابرار (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲.

۳۰۸. بیدار دلی از فریمان: بریده ای از کتاب در دست انتشار زندگی استاد شهید مطهری

محسن مؤمنی، روزنامه کیهان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۳۰۹. بیدارگر عشق

شاهد، شماره ۲۶۴ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۹ _ ۲۷.

۳۱۰. بیست ویژگی اخلاقی شهید مطهری

روزنامه جهان اسلام، شماره ۲۷۲، (۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۱.

۳۱۱. بیست ویژگی استاد مطهری از زبان نزدیکان و آشنایان وی

روزنامه رسالت، شماره ۱۸۲۳، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۳۱۲. بیمار دلان و جامعه

مصاحبه غیر حضوری با افکار شهید مرتضی مطهری، رضا طاهر خانی، روزنامه کیهان (۲۰ اسفند۱۳۷۶).

۳۱۳. پاره ای از خورشید؛ گفته ها و ناگفته ها از زندگی استاد شهید مرتضی مطهری

ص: ۳۱۲

حمید رضا ناصری، امیر رضا ستوده، روزنامه جمهوری اسلامی (۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۳۱۴. پاره پیکر آفتات؛ نگاهی گذرا به زندگی استاد شهید مرتضی مطهری

سید محمدرضا حسینی، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۰ و ۱۱.

۳۱۵. پاسخ تاج زاده به مقاله جفا به استاد مطهری

نوشته علی مطهری، روزنامه کیهان (۱ آبان ۱۳۷۹).

۳۱۶. پاسخ دکتر مطهری به نامه مصطفی تاج زاده؛ قضاوت شتاب زده

روزنامه همشهری (۸ و ۹ آبان ۱۳۷۹).

۳۱۷. پاسخ شورای نظارت بر نشر آثار شهید مطهری به اظهارات «آغاجری» و «تاج زاده» [در موردافیون بودن دین برای توده ها و حکومت ها]

علی مطهری، روزنامه جمهوری اسلامی (۶ شهریور ۱۳۷۹).

۳۱۸. پاسخ علی مطهری به مقاله هاشم آغاجری

روزنامه ایران (۱۶ و ۱۹ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۱۰.

۳۱۹. پاسخگویی به شهادت و القاءات مارکسیستی توسط علامه طباطبایی و شهید مطهری

غلام علی حداد عادل، کلام اسلامی، شماره ۱۷ (فروردین ۱۳۷۵)، صفحه ۴۷.

۳۲۰. پاسخگویی نیازهای جهان امروز

جواهر هروی، فرهنگ آفرینش، شماره ۲۹۵ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶ (مطهری، مرتضی / اندیشهسیاسی).

۳۲۱. پاسخی به یک مقاله [تحت عنوان چه ضرورتی به بازخوانی متد مطهری مندرج در نوروز،۱۲/۲/۱۳۸۱ج، روزنامه نوروز (۲۰ خرداد ۱۳۸۱).

۳۲۲. پانزده گفتار

روزنامه جمهوری اسلامی (۲۴ آذر ۱۳۸۰)، صفحه ۸؛ (کتاب پانزده گفتار (مطهری، مرتضی / مقاله ها).

۳۲۳. پای درس استاد

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۷).

۳۲۴. پرتوی از اندیشه شهید مطهری

روزنامه سلام (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۱.

ص: ۳۱۳

۳۲۵. پرتوی از زندگی گهر بار علامه شهید مطهری

حجت وحید، ضمیمه روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۳۲۶. پرسمان در محضر استاد شهید مطهری

معارف، شماره ۶ (خرداد ۱۳۸۱)، صفحه ۲۰ _ ۲۲.

۳۲۷. پرواز کن... به آفتاب

مجید ملامحمدی، اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامهبصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۰ – ۴۲.

۳۲۸. پشت پرده ترور شهید مطهری؛ ابرار برای اولین بار منتشر کرد

روزنامه ابرار (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۳۲۹. پلورالیزم در تفکر استاد شهید مطهری جایی ندارد

محمد جعفری، روزنامه کیهان (۲۵ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۷.

۳۳۰. پلورالیزم دینی در نگاه شهید مطهری

حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۱ و ۵۳.

۳۳۱. پلورالیسم از منظر شهید مطهری

محمد جعفری، بازتاب اندیشه در مطبوعات روز ایران، سال اول، پیاپی ۱۱ (بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۱۵ – ۱۷؛روزنامه رسالت (۱۵ بهمن ۱۳۷۹).

۳۳۲. پلورالیسم از منظر شهید مطهری

محمد جعفری، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۱۱.

۳۳۳. پلورالیسم، بررسی دیدگاه متفکران اسلام

محمد لنگهاوزن، ترجمه: نرجس جواندل صومعه سرایی، معرفت شماره ۲۳ (زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۵۸ _۶۹ (کثرت گرایی / دین / اسلام / مسیحیت / هیک، جان / مولوی، جلال الدین محمدبن محمد / مطهری،مرتضی).

۳۳۴. پلورالیسم چه می گوید:]دیدگاهای شهید مطهری[

علی باقی نصر آبادی، روزنامه رسالت (ویژه نامه هور هدایت)، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۲ و ۲۳.

۳۳۵. پنج مشخصه مهم و تعیین کننده در آثار ارزشمند استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۳۳۶. پنج نافله عشق

ص: ۳۱۴

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۲) ویژه نامه شکوه اندیشه، صفحه ۱۴ و ۱۵.

۳۳۷. پند وبند

روزنـامه دوران امروز (۲۹ بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۱ (امر به معروف و نهی از منکر / جوانـان / ایران /مجـازات هـا / آسـیب های اجتماعی / مطهری، مرتضی).

۳۳۸. پیام به کنگره شهید مطهری

هاشمی رفسنجانی، روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۳۳۹. پیر اندیشه

روزنامه سلام (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۹ (مطهری، مرتضی).

۳۴۰. پیر اندیشه

یاد ایام، سال چهارم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۱۳ _ ۱۱۷.

۳۴۱. پیشه ورزی های بی استاد پاسخ به نامه سرگشاده آقای علی مطهری خطاب به رئیس جمهور

رضا سعیدی و علی مطهری، روزنامه دوران امروز (۱۱ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۳۴۲. پیوند و تمایز فلسفه و علوم تجربی از دیدگاه فیلسوف شهید مطهری

علی ربانی گلپایگانی، نور علم، دوره سوم، شماره ۱۱ (خرداد ۱۳۶۹)، پیاپی ۳۵، صفحه ۵۰ - ۷۰.

۳۴۳. تاریخ از دیدگاه شهید مطهری و خدمات فرهنگی وی

یداللّه مرادی، پانزده خرداد، شماره ۷ (فروردین ۱۳۷۱)، صفحه ۹۳.

۳۴۴. تاریخ اسلام در آثار شهید مطهری

سید سعید روحانی، فرهنگ کوثر، سال چهارم، پیاپی ۴۱ (مرداد ۱۳۷۹)، صفحه ۷۸ - ۷۹.

۳۴۵. تاریخ اسلام در آثار شهید مطهری

رضا حاج بابایی، آینه پژوهش، شماره ۶۲ (خرداد _ تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۶۵ _ ۱۸۶.

۳۴۶. تاریخچه زندگی، آثار و افکار استاد مطهری رحمه الله

حسین سوزنچی، رشد آموزش معارف اسلامی، شماره ۴۶ (پائیز ۱۳۸۰)، صفحه ۱۸؛ شماره ۴۷ (زمستان۱۳۸۰)، صفحه ۱۹ _ ۲۴؛ شماره ۴۸ (بهار ۱۳۸۱)، صفحه ۸ _ ۱۲؛ شماره ۴۹ (۱۳۸۱)، صفحه ۱۶ _ ۲۲.

۳۴۷. تا کجا با زمان همراه باشیم؟

ص: ۳۱۵

صبح، سال اول، شماره ۳ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶ و ۱۴ (انسان (اسلام) / زمان / علم / اسلام ومقتضیات زمان (کتاب) مطهری، مرتضی).

۳۴۸. تأثیر اندیشه های اقبال لاهوری بر اندیشه استاد مطهری

ناصر کشاورز، پگاه حوزه، شماره ۲۷ (آبان ۱۳۸۰)، صفحه ۶ .

۳۴۹. تأثیر کار در تهذیب اخلاق

احمد سبز علی، فصلنامه شکوفه، سال سوم، شماره ۹ (تابستان ۱۳۷۵)، صفحه ۴۳ _ ۴۴. (کار در اسلام /تهذیب نفس / حکمت و اندرزها (کتاب)، مطهری مرتضی).

۳۵۰. تأثیر اندیشه های اقبال لاهوری بر اندیشه استاد مطهری

ناصر کشاورز، پگاه حوزه، شماره ۲۷ و آبان ۱۳۸۰، صفحه ۶ .

۳۵۱. تأثیر کار در تهذیب اخلاق

احمد سبزعلی، فصلنامه شکوفه، سال سوم، شماره ۹ (تابستان ۱۳۷۵)، صفحه ۴۳ _ ۴۴ (کار در اسلام /تهذیب نفس / حکمت و اندرزها (کتاب)، مطهری، مرتضی).

۳۵۲. تأثیر کلام اسلامی بر فلسفه اسلامی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

محمد صفر جبرئیلی، نامه مفید، سال سوم، شماره سوم (زمستان ۱۳۷۶).

۳۵۳. تأثیر کلام اسلامی و فلسفه اسلامی

محمدصفر جبرئیلی، نامه مفید، سال دوم، شماره ۴ (زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۵۱ _ ۷۰ (مطهری، مرتضی /علم کلام / و فلسفه اسلامی).

۳۵۴. تألیفات شهید مطهری از زبان خودش

روزنامه رسالت (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۵.

۳۵۵. تأملی بر سیره شهید مطهری در برخورد با تحجر و تعصب

دیدگاه های حائری شیرازی، روزنامه رسالت (۱۴ و ۱۵ و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۳۵۶. تأملی بر ضرورت های رویکرد به اندیشه های اصلاحی شهید مطهری

گفت وگو با دکتر فیروز اصلانی عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، روزنامه رسالت (۱۰ و ۱۱ اردیبهشت۱۳۸۱).

۳۵۷. تأملی بر کتاب تماشاگه راز اثر شهید مطهری

رضا بابایی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۱۹۲ (۱ خرداد ۱۳۷۰).

ص: ۳۱۶

۳۵۸. تأملی بر مهم ترین چالش های شهید مطهری و جریان روشن فکری

گفت وگو بـا شـهریار زرشـناس، پگـاه انـدیشه «ویژه نـامه سـالروز شـهادت اسـتاد مطهری» ضـمیمه ماهنامهبصائر، (اردیبهشـت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۸ – ۴۹.

۳۵۹. تأملی در اندیشه های اقتصادی شهید مطهری

مرتضی عزتی، روزنامه بیان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۳۶۰. تأملی در فلسفه ختم نبوت از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله

مسعود امامی، معارف (نشریه گروه های معارف اسلامی دانشگاه های کشور)، شماره ۱۰ (بهمن ۱۳۸۱).

۳۶۱. تأملی در نسبیت اجتهاد از منظر امام و سه متفکر معاصر صانعی، مطهری و خاتمی

روزنامه بیان (۲۱ اسفند ۱۳۷۸).

۳۶۲. تبیین شخصیت علمی – اخلاقی شهید مطهری و نقش وی در انتشار اسلام ناب محمدی، در بیندانشجویان و مردم ایران

گفت وگو با ابوالقاسم خزعلی، روزنامه رسالت، شماره ۲۶۸۷، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۳.

۳۶۳. تبیین مقام استاد شهید مطهری و آثار ارزشمند او

سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۸۲، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۸)،صفحه ۹.

۳۶۴. تجدد و نوگرایی از نگاه استاد مطهری رحمه الله

علی میرموسوی، نامه پژوهش، سال دوم، شماره ۷ (زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۲۸۷ – ۳۲۰.

۳۶۵. تجلیل از استاد مطهری و آثار علمی او

پیام زن، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۴.

۳۶۶. تجلیل از افکار و تحقیقات استاد شهید مرتضی مطهری

سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۵۹۵، (۳۰ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱.

۳۶۷. تجلیل از شخصیت شهید مطهری

روزنامه سلام، شماره ۸۵۱، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۹.

۳۶۸. تجلیل از معنویت و معنویت تجلیل

روزنامه همشهری (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ (روز معلم / مطهری / مرتضی).

ص: ۳۱۷

۳۶۹. تجلیلی از استاد مرتضی مطهری و دیدگاه او در خصوص معرفت دینی

هدایت الّله جلیلی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۱۰۳۸ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۳۷۰. تحریفات در واقعه تاریخی عاشورا

حرم، شماره ۷۴ (اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۷ _ ۱۸ (قیام عاشورا / تحریف / مطهری، مرتضی).

۳۷۱. تحریفات عاشورا

مهدی جعفری، روزنامه سلام (۲۱ تیر ۱۳۷۵)، صفحه ۹ (واقعه کربلا در تاریخ اسلام / عزاداری / ماه محرم/ تحریفات عاشورا / (کتاب) / حسین بن علی۷ امام سوم / مطهری، مرتضی).

۳۷۲. تحریف های عاشورا: نگاهی به کتاب حماسه حسینی

[بی نام]، صف، سال بیست و سوم، شماره ۲۵۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۰).

۳۷۳. تحلیلی از نقش مطهری در بیداری فکری

یعقوب موسوی، روزنامه جهان اسلام (۱۳ مرداد ۱۳۷۱).

۳۷۴. تحلیلی بر موضوع اسلام و مقتضیات زمان از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه ابرار، شماره ۱۵۸۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۳۷۵. تحول فرهنگی از دیدگاه استاد مطهری،

سروش، سال شانزدهم، شماره ۷۳۶) ۹ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۳۰ _ ۳۳.

۳۷۶. تدریس کتاب شفا؛ بخشی از تقریرات استاد شهید مرتضی مطهری[شرور در عالم]

نشر دانش، سال اول، شماره ۲ (بهمن و اسفند ۱۳۵۹)، صفحه ۴۰ – ۴۷ جنگارش درس های مرتضی مطهریدر ۱۳۵۵ج.

۳۷۷. ترسیم ابعاد شخصیت شهید مطهری از دیدگاه رهبری انقلاب

روزنامه ابرار (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱، ۲.

۳۷۸. تشریح دیدگاه شهید مطهری پیرامون رابطه مستقیم بین اسلام و روحانیت

محمد بهشتی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۵۳ (۳ تیر ۱۳۷۲)، صفحه ۳.

۳۷۹. تشریح زندگی شهید مطهری

روزنامه جهان اسلام (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۳).

ص: ۳۱۸

۳۸۰. تشریح فعالیت ها و توانایی ها و تیز هوشی علمی شهید مطهری و دیدگاه وی درباره روحانیت

عبدالکریم سروش، ضمیمه روزنامه جهان اسلام، شماره ۵۵۷ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۳۸۱. تشریح نقش استاد مطهری در ترویج اندیشه اسلامی در دانشگاه ها

حسین حسینی (گفت و گو)، روزنامه رسالت، شماره ۱۲۵۵ (۲۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۳۸۲. تعارضات منطقی بحث های منتشر نشده استاد شهید مرتضی مطهری

مصطفی محقق داماد، دانشگاه انقلاب، شماره ۱۱ (اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۱۷ - ۲۰ و شماره ۱۲ (خرداد۱۳۶۱)، صفحه ۲۵۴ - ۸۱.

اندیشه های نو در علوم اسلامی

شماره ۶ ، صفحه ۹ _ ۲۶؛ روزنامه صبح آزادگان (۸ و ۹ خرداد ۱۳۶۱)، صفحه ۵. جگزارش یکی از جلساتبحث استاد مطهری در حوزه علمیه قم در باب مغالطه در پاسخ «تعارضات منطقی» محسن هشترودی درکتاب هنر و دانشج.

۳۸۳. تعریف تبلیغ - ویژگی مبلغ و وضعیت تبلیغ از دیدگاه استاد مطهری

محسن الویری، مسجد، شماره ۱۳ (فروردین ۱۳۷۳)، صفحه ۴۱.

۳۸۴. تعریف عشق و جایگاه آن در عرفان از دیدگاه شهید مرتضی مطهری

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت، شماره ۱۸۲۳ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۳۸۵. تعریف علم کلام - کلام جدید و قدیم از دیدگاه شهید مطهری

مسعود امید، کلام اسلامی، شماره ۱۰ (تیر ۱۳۷۳)، صفحه ۷۲.

۳۸۶. تعریف مدیریت از دیدگاه استاد شهید مطهری

احمد رضا کشوری، درسهایی از مکتب الاسلام، شماره ۶ (مهر ۱۳۷۱)، صفحه ۷۱

۳۸۷. تعلیم الهی، اساس فرهنگ و تمدن بشریت

روزنامه رسالت (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۴)، شماره ۷۳۶)، صفحه ۴ (آشنایی با قرآن (کتاب) / تفسیر قرآن /مطهری / مرتضی).

۳۸۸. تعلیم و تربیت اسلامی از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

مهدی محمدی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۸۱، سال هجدهم، (آبان ۱۳۸۰).

۳۸۹. تفاوت شهید مطهری با روشن فکران جامعه دیدگاه های نسبت به روحانیت بود

ص: ۳۱۹

غلامعلی حداد عادل، روزنامه رسالت، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۳۹۰. تفسیر آثار شهید مطهری مسایل نسل جوان را حل می کند

گفت و گو با حجت الاسلام اکبری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامهبصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۷۴ – ۷۵.

۳۹۱. تفسیر استاد شهید مطهری در برابر انحرافات و کج اندیشی

حسین معصومی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۵۸۸، (۱۵ اسفند ۱۳۷۴).

۳۹۲. تفکرات و اندیشه های شهید مطهری

مهدی کروبی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۸۹۴، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۹)

۳۹۳. تفکرات، ویژگی اخلاقی، سیر و سلوک استاد مطهری و خاطراتی درباره تدریس ایشان و نقششهید مطهری در پیروزی انقلاب اسلامی ایران و دیدگاه ایشان

هادی خسروشاهی، تاریخ و فرهنگ معاصر، شماره ۴ (فروردین ۱۳۷۱)، صفحه ۳۴.

۳۹۴. تفکر دکتر شریعتی در بوته نقد اندیشه شهید مطهری

حسن صبوحی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۵۲ (خرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۱۲ – ۱۷.

۳۹۵. تفکر سیاسی استاد شهید مرتضی مطهری

حسن ازغدی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۰۵۳، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲.

۳۹۶. تقسیم بندی معقولات یا مفاهیم کلی و اوصاف آن ها نزد فیلسوفان مسلمان

مسعود امید، معرفت، شماره ۴۲ (خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۵۰ _ ۵۷ (مفهوم کلی / فلسفه اسلامی / فلسفه مشاء/ فلسفه اشراق / حکمت متعالی / طباطبایی، محمد حسین / مطهری، مرتضی / مصباح، محمد تقی / یزدیحائری، محمد باقر بن مرتضی).

۳۹۷. تکثر ادیان در اندیشه شهید مطهری

جعفر محقق، مجله وارش، سال دوم، شماره اول (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۴ – ۱۲.

۳۹۸. تلاش های استاد مطهری جهت جلوگیری از انحراف جوانان و دفاع از اسلام

محمود فرشیدی، روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۶، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۱.

۳۹۹. تلقی جدیدی از علم کلام؛ علم کلام از دیدگاه استاد مطهری

ص: ۳۲۰

جواد رودگر، روزنامه جام جم (۲۴ مرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۸.

۴۰۰. تماشاگه راز: گذری بر زندگی استاد شهید

علی تاجدینی، اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری ویژه جوانان» ضمیمه ماهنامهبصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶ - ۱۲.

۴۰۱. تماشاگه راز

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۰۲. تمامی وجود استاد آکنده از درد دین بود: خاطرات حجت الاسلام و المسلمین علی دوانی از استادمرتضی مطهری

در گفت وگو با یالثارات الحسین۷، سال دهم، شماره ۲۲۳ (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۴۰۳. تمثیلات و تشبیهات در آثار استاد شهید مطهری

امکان، شماره ۶۷ (خرداد ۱۳۸۰، صفحه ۲۵؛ شماره ۷۰ (مرداد و شهریور ۱۳۸۰)، صفحه ۶۰ ؛ شماره ۷۸(اردیبهشت ۱۳۸۱) صفحه ۳۳ و شماره های ۷۲، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴ .

۴۰۴. تمثیل و تشبیه در آثار استاد

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶۲ - ۶۵ .

۴۰۵. توجه و حساسیت استاد مطهری به قشر جوان

حسین یزدی، روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۷.

۴۰۶. توحید از دیدگاه استاد مطهری[استدلال های بوعلی سینا و ملاصدرا]

روزنامه جمهوری اسلامی (۳ بهمن ۱۳۶۱)، صفحه ۸.

۴۰۷. توصیه ها و پیشنهادات مطهری به حوزه های علمیه

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۳۲۱، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۲.

۴۰۸. تولی و تبری، ارکان پیوسته دین: مروری بر دیدگاه های شهید مطهری

محمود لطیفی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸). صفحه ۹ _ ۱۱.

۴۰۹. محمد رضا اسدی، قبسات، سال دوم، جامعه دینی، جامعه تکنیکی

شماره ۲ (تابستان ۱۳۷۶)، صفحه ۵۴ _ ۸۴ (دین / علم / مطهری، مرتضی / حکومت دینی / ولایت فقیه / فناوری).

۴۱۰. جامعه شناسی دین از دیدگاه استاد مطهری و دکتر شریعتی

ص: ۳۲۱

همایون همتی، نامه فرهنگ، سال ششم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۵)، صفحه ۱۱۲ – ۱۲۷.

۴۱۱. جاودانگی اخلاق و استاد مطهری

زهرا مصطفوی (خمینی)، ندا، سال دوم، شماره ۵ (بهار ۱۳۷۰)، صفحه ۳۸ – ۴۶.

۴۱۲. جایگاه آثار فکری استاد مطهری در انقلاب اسلامی

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۲ و ۳.

۴۱۳. احیای تفکر اسلامی در فعالیت های فرهنگی شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۴۴۶، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۵.

۴۱۴. جایگاه تفکر فلسفی در الهیات از دیدگاه فیلسوف شهید مطهری

علی ربانی گلپایگانی، نور علم، دور چهارم، شماره ۷ و ۸ (بهمن ۱۳۷۰ – اردیبهشت ۱۳۷۱)، پیاپی ۴۳ – ۴۴،صفحه ۱۴۰ – ۱۷۱.

۴۱۵. جایگاه زن در فرهنگ اسلامی و غربی از نگاه استاد مطهری

علی محمد بیرجندی، کیهان هوایی، شماره ۹۸۰، (۲۳ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۹.

۴۱۶. جایگاه شهید مطهری در احیای بینش تاریخی اسلام

یاد، سال دهم، شماره ۳۷، ۳۸ (بهار و تابستان ۱۳۷۴)، صفحه ۴۴ _ ۵۹.

۴۱۷. جایگاه علم در اندیشه شهید مرتضی مطهری

طاهره عظیم زاده، فرهنگ مشارکت، سال چهارم، شماره ۱ (پاییز ۱۳۷۶)، صفحه ۶۹ _ ۷۱.

۴۱۸. جایگاه علم در بیانات مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹).

۴۱۹. جایگاه علم و علما در اندیشه اسلامی استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه نوروز (۱۹ تیر ۱۳۸۱)، صفحه ۷.

۴۲۰. جایگاه عنصر تبلیغ در نهضت حسینی؛ مروری در آثار شهید مطهری

عباس چگینی، شما، شماره ۲۶۰. (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱) صفحه ۶.

۴۲۱. جایگاه و شخصیت سیاسی زن در اسلام از دیدگاه شهید مطهری و نمونه ای از رفتار اجتماعیایشان با خانواده اش و مقابله با تحجر گرایی نسبت به زنان:

شهید مطهری و جریان تحجر واپس گرایی

علی محمد بیرجندی، کیهان هوایی، شماره ۹۸۱، (۳۰ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۴.

ص: ۳۲۲

۴۲۲. جایگاه و مقام علم در بیانات و تقریرات متفکر شهید استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، چهارشنبه (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، شماره ۳۱۶۴، صفحه ۱۲ و پنجشنبه (۱۳اردیبهشت ۱۳۶۹)، شماره ۳۱۶۵، صفحه ۱۰.

۴۲۳. جایگاه و نقش استاد مطهری در جریان روشن فکری

علی باقی نصر آبادی، روزنامه جوان، صفحه اندیشه سبز (۱۳ و ۲۰ و ۲۷ شهریور ۱۳۸۰)، صفحه ۸؛ و(۱۰ مهر ۱۳۸۰)، صفحه ۸.

۴۲۴. جریان چهارم و شهید مطهری

گفت وگو با حسین سوزنچی، روزنامه خراسان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۲۵. جستاری در گونه های آزادی

علی دژاکام، قبسات، سال دوم، شماره ۵ و ۶ (پائیز و زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۱۷۶ _ ۱۸۲ (آزادی / مطهری،مرتضی).

۴۲۶. جفا به استاد مطهری؛ پاسخ شورای نظارت بر نشر آثار استاد مطهری به ادعای معاون وزیرکشور

روزنامه کیهان، (۶ شهریور ۱۳۷۹) صفحه ۷.

۴۲۷. جفا به استاد مطهری

علی مطهری، روزنامه جام جم (۸ شهریور ۱۳۷۹)، صفحه ۱۲ و ۱۳.

۴۲۸. جفا در حق حاصل عمر امام رحمه الله!؟

محمد علی انیسی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۹.

۴۲۹. جفای فرهنگی بر اندیشه های شهید مطهری

محسن غرویان، روزنامه رسالت (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۱ و ۱۵.

۴۳۰. جفایی دیگر به استاد مطهری، علی مطهری

روزنامه جام جم (۱۲ و ۱۳ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۲ و ۹، روزنامه رسالت (۹ و ۱۰ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه۱۶؛ روزنامه کیهان (۲۳ خرداد ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۴۳۱. جلوه هایی از اندیشه و تفکر اسلامی؛ گزیده جملات قصار متفکر شهید استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ مهر ۱۳۸۱).

ص: ۳۲۳

۴۳۲. جنبه های اعجاز قرآن کریم از دیدگاه شهید مطهری با استفاده از احادیث حضرت‌امیرالمؤمنین علیه السلام

اسداللّه افشار، روزنامه رسالت، شماره ۲۳۵۸، (۹ اسفند ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۴۳۳. جوابیه ای بر جوابیه تاج زاده به شورای نظارت بر نشر آثار استاد مطهری

محمد باقر حسام الدین، روزنامه کیهان (۶ و ۹ و ۱۶ و ۳۰ آذر ۱۳۷۹)، صفحه ۷.

۴۳۴. جوانان مکتب انبیا را بهتر می فهمند؛ شهید مطهری و رهبری نسل جوان

روزنامه جوان (۷ مهر ۱۳۷۸).

۴۳۵. جوان در اندیشه های استاد مطهری

علی کاشانی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت۱۳۸۲)، صفحه ۱۸ – ۱۹.

۴۳۶. جوانی استاد مطهری و تحصیل جدی علوم اسلامی

گفت و گو با دکتر علی مطهری فرزند استاد، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۳۷. جهان اسلام از نگاه شهید مطهری

ابوالفضل هدایتی طلوع، سال اول، شماره ۲ (تابستان ۱۳۸۱).

۴۳۸. جهان امروز به نام آزادی روح جوانان را فاسد کرده است

گفت و گویی غیابی با استاد مطهری جبه مناسبت سالروز شهادت استادج، روزنامه قدس، (۳ اردیبهشت۱۳۷۷).

۴۳۹. چراغ صاعقه آن سحاب روشن باد

خاطرات دکتر حداد عادل از استاد مطهری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمهماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱۴ – ۱۵.

۴۴۰. چرا مطهری نیاز همیشه ماست؟

تقی دژاکام، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۴.

۴۴۱. چگونگی رابطه شهید مطهری با حرکت های اسلامی

حسن صفار، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۵۶، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۷.

۴۴۲. چند خاطره از شهید مطهری

ص: ۳۲۴

علی دوانی، تاریخ و فرهنگ معاصر، سال ششم، شماره ۲۳ و ۲۴ (پاییز و زمستان ۱۳۷۶)، صفحه ۳۱۷ _۳۲۵.

۴۴۳. چه ضرورتی به باز خوانی متد مطهری

احمد باقرزاده ارجمندی، روزنامه نوروز (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۷.

۴۴۴. چه کسانی فاصله میان این دو اقلیت را پر کرده اند؟

محمد جعفر بهداد، روزنامه کیهان (۶ فروردین ۱۳۸۰)، صفحه ۶ (امامت / ولایت / مطهری، مرتضی / علیبن ابیطالب۷، امام اول).

۴۴۵. چه نیازی است به مطهری؟

حسین ترکش دوز، روزنامه ایران (۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۸.

۴۴۶. چیستی و هستی جامعه از دیدگاه استاد مطهری

حمید، پارسانیا، علوم سیاسی، شماره ۱۴ (تابستان ۱۳۸۰)، صفحه ۱۷۹ – ۲۲۰.

۴۴۷. حافظ از دیدگاه شهید مرتضی مطهری رحمه الله

لاریجانی، م. روزنامه سلام (۶ و ۹ و ۱۲ و ۲۶ تیر ۱۳۷۵)، صفحه ۹ و ۷.

۴۴۸. حافظ عارف در آیینه اندیشه شهید مطهری

روزنامه اطلاعات (۲۱ مرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۴۴۹. حاکمیت دینی در نظام فکری استاد مطهری

محمد رضا اسدیان مقدم، روزنامه کیهان، (۱۵ دی ۱۳۸۱)، صفحه ۱۲.

۴۵۰. حاکمیت مردم، اندیشه های اجتماعی

شهید مطهری حمید رضا – جلایی پور، روزنامه بیان، (۱۲ اردیبهشت ۷۹).

۴۵۱. حجاب زنان از دیدگاه شهید مطهری و کشورهای غربی

روزنامه سلام، شماره ۲۷۴ (۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۰.

۴۵۲. حرف های کهنه آغاجاری و پاسخ های شهید مطهری

حمید رسایی، روزنامه رسالت (۲۸ و ۳۱ شهریور ۱۳۸۱)، صفحه ۳ و ۱۵.

۴۵۳. حرف های کهنه آغاجاری و پاسخ های شهید مطهری، دکتر شریعتی و...

حمید رسایی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱ و ۷ و ۸ مهر ۱۳۸۱)، صفحه ۳ و ۷ و ۱۱.

۴۵۴. حرّیت علمی

ص: ۳۲۵

علی لاریجانی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شـهادت اسـتاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۵۸ – ۵۹.

۴۵۵. حزب خداوند به مناسبت ۱۲ اردیبهشت سالگرد شهادت مطهری

نادر صدیقی، روزنامه همشهری (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۴۵۶. حق حاکمیت در آثار شهید مطهری

علی، مزروعی، عصر ما، شماره ۱۳۸ (آبان ۱۳۷۸)

۴۵۷. حقوق انسان در نگاه شهید مطهری

عصر ما، شماره ۱۱۸.

۴۵۸. حقوق خانواده از نگاه استاد مطهری

گفت وگو با خانم صفاتی، مجله ندا، شماره چهاردهم.

۴۵۹. حقوق زن از دیدگاه استاد مطهری

مسعود همت، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۶۰. پروانه محبی، حقوق زن از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه سلام (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵) صفحه ۹.

۴۶۱. حقوق زن در اندیشه شهید مطهری

روزنامه کیهان، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱).

۴۶۲. حقوق زن در اندیشه های علامه شهید مطهری؛ تساوی حقوق در اسلام از دیدگاه شهید مطهریو... ،

نصر اللّه حسن عباسی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۴۶۵، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۴۶۳. حقوق زن و مرد مساوی است؛ نه مشابه: زنان از نگاه علامه مطهری

علوی تبار، زنان، شماره ۷۵، (سال دهم خرداد ۱۳۸۰).

۴۶۴. حکم خدا، حکم مطهری، حکم مصباح

عزت اللّه ضرغامی، روزنامه صبح امروز (۱۶ اسفند ۱۳۷۸)، صفحه ۳.

۴۶۵. حکم مصباح، حکم مطهری

سام الدین ضیایی، روزنامه صبح امروز (۱۹ بهمن ۱۳۷۸)، صفحه ۳.

۴۶۶. حکومت دینی از منظر استاد مطهری

محمد حسن، قدردان قراملکی، روزنامه رسالت، ویژه نامه هور هدایت، (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۹.

ص: ۳۲۶

۴۶۷. حکومت و حاکمیت در اندیشه های مطهری

روزنامه سیاست روز (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۹.

۴۶۸. حکومت و مشروعیت در قرائت شهید مطهری

محمد صادق مزینانی، مجله حوزه، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۲۷۲ _۳۱۴.

۴۶۹. حماسه حسینی در آینه اندیشه شهید مطهری

محمد جواد صاحبی، فرهنگ کوثر، سال سوم، پیاپی ۲۶ (اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۷ - ۱۱.

۴۷۰. حماسه حسینی در یک نگاه، نقد و بررسی کتاب

رضا حق پناه، مشکوه، شماره ۷۶ و ۷۷ (پاییز و زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۳۹ - ۱۵۰.

۴۷۱. حوار مع الاستاد الشهید الحاج الشیخ مرتضی المطهری

عبد المهدی یادگاری، المطهری العقبری الرسالی جدمشقج، المستشار الثقاقیه بدمشق، جبی تاج، صفحه ۱۹۵- ۲۰۰.

۴۷۲. خاتمیت از دیدگاه شهید مطهری

گفت و گو با حجت الاسلام دکتر خسرو پناه، روزنامه خراسان (۱۱ مهر ۱۳۸۱).

۴۷۳. خاطرات مهدوی کنی از استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۱۵۲۸ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۴۷۴. خاطرات

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت۱۳۸۲)، صفحه ۲۸ - ۳۰.

۴۷۵. خاطرات دانشگاهی

علی تاجدینی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت۱۳۸۱)، صفحه ۳۵ - ۳۷.

۴۷۶. خاطرات مطهر [علامه مرتضی مطهری]

عبدالعظیم صاعدی، کیهان هوایی، شماره ۱۴۷۳ (اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۷۷. خاطرات و حقایقی درباره شهید مطهری

ص: ۳۲۷

آینده سازان، سال چهارم، شماره ۱۲۳ (۵ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۱۳ - ۱۵ جخاطرات حسینعلی منتظری،سید محمد حسین طباطبایی، سید محمدحسین بهشتی، محمد مفتح و سید عبدالکریم موسوی اردبیلی ازشهید مطهری.]

۴۷۸. خاطرات و نظرات احمد جلالی درباره شهید مطهری

احمد، جلالی، روزنامه فردا (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۴۷۹. خاطراتی از زندگی شهید مطهری و رفتار ایشان با والدینش

مجتبی مطهری، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۸۹۸ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۷.

۴۸۰. خاطراتی از شهید مطهری

سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، روزنامه جمهوری اسلامی «ویژه نامه» شماره ۲۶۸، (۱۵ اردیبهشت۱۳۵۹)، صفحه ۸.

۴۸۱. خاطراتی از فضایل اخلاقی و فعالیت ها و زندگی فرهنگی شهید مطهری

گفت وگو با محمد بهشتی، روزنامه جمهوری اسلامی، «ویژه نامه»، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)،صفحه ۶.

۴۸۲. خاطراتی از فضایل اخلاقی و فعالیت های فرهنگی شهید مطهری

محمد اسدی گرمارودی، روزنامه جمهوری اسلامی «ویژه نامه»، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)،صفحه ۲.

۴۸۳. خاطراتی از مشکلات اقتصادی آیات عظام انصاری - اصفهانی و شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۳۳۳ (۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۲.

۴۸۴. خاطراتی درباره جدیت و تلاش علمی استاد شهید مطهری

قدرت اللّه نجفی، روزنامه رسالت، شماره ۲۹۷۸ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۳.

۴۸۵. خاطره ای از استاد

محمود رامیار، یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری، جلد دوم، زیرنظر عبدالکریم سروش، تهران،انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۳۶۳، صفحه ۲۱۹- ۲۲۰.

۴۸۶. خاطره ای از استاد مطهری

عبد اللّه جوادی آملی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۱۸۹ (۲۹ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۴۸۷. خاطره ای از شهید مطهری درباره توبه

ص: ۳۲۸

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۰۰۸ (۱۷ فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰.

۴۸۸. خاطره ای از شهید مظلوم بهشتی درباره شهید مطهری

روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۶۴ (۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۴۸۹. خانه حکمت و محبت؛ نگاهی به محیط پرورش و رفتار خانوادگی متفکر شهید استاد مرتضیمطهری

غلام رضا گلی زواره، پیام زن، سال هفتم، شماره ۷۴، (اردیبهشت ۱۳۷۷)؛ شماره ۷۵ (خرداد ۱۳۷۷).

۴۹۰. خبر شهادت

گفت وگو با حجت الاسلام و المسلمین حاج سید احمد خمینی؛، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادتاستاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۴۰ – ۴۱.

۴۹۱. خدمات استاد شهید مطهری به علم کلام و طرح استاد در زمینه تأسیس علم کلام جدید

علی اوجبی، مسجد، شماره ۲۱ (مرداد ۱۳۷۴)، صفحه ۳۱.

۴۹۲. خدمات شهید مطهری به اسلام ناب محمدی

محمود دامغانی، روزنامه رسالت، شماره ۱۵۳۱ (۱۴ ادریبشهت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۴۹۳. خدمات شهید مطهری به اسلام و انقلاب اسلامی ایران

سخنرانی مهدی کروبی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۱۶۵ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹).

۴۹۴. خدمات علمی و فرهنگی استاد مطهری رحمه الله؛

به مناسبت برگزاری مجلس یادبود استاد شهید در انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.

روزنامه اطلاعات (۳۱ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۴۹۵. خدمات متقابل اسلام و ایران

غلامحسین دینانی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۱۹ – ۲۱.

۴۹۶. خرافه زدایی از مکتب [قسمت اول و دوم: استاد مطهری در مصاف با کج اندیشی دینی]

حمید نگارش، روزنامه کیهان (۸ و ۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۴۹۷. خشونت از دیدگاه شهید مطهری

یداللّه، شریفی، روزنامه خرداد (۳۱ خرداد ۱۳۷۸).

ص: ۳۲۹

۴۹۸. خشونت یا عقلانیت احکام اجتماعی اسلام و اندیشه شهید مطهری

محمد حسن قدردان قراملکی، معرفت، سال هشتم، شماره ۳۰ (مهر و آبان ۱۳۷۸)، صفحه ۶۱ – ۷۱.

۴۹۹. خصوصیات علمی شهید مطهری

ضیاء، موسوی، کیهان عربی، (۶ / ۱۰ / ۱۴۱۰ ق).

۵۰۰. خطر بزرگ صهیونیسم از دیدگاه شهید مطهری

علی وزوایی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۰۱. خط مشی فکری و فلسفی شهید مطهری باید در حوزه های علمیه و دانشگاه ها تعقیب شود والگو قرار گیرد

حسینعلی منتظری، روزنامه کیهان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۲).

۵۰۲. خلاصه آثار شهید مرتضی مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۲۸ فروردین ۱۳۸۱).

۵۰۳. خلاصه ای از زندگانی استاد شهید

به مناسبت شهادت استاد شهید مرتضی مطهری و روز معلم روزنامه صدای عدالت، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۵۰۴. خودی در اخلاق از نگاه شهید مطهری

ابوالقاسم یعقوبی، حوزه، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۸۶ _ ۲۲۳.

۵۰۵. خودی و غیر خودی در فرهنگ دینی[دیدگاه های شهید مطهری]

ابوالقاسم یعقوبی، حوزه سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۸۱ – ۲۲۶.

۵۰۶. خون تو تفسیر این اسرار کرد

روزنامه اطلاعات (۱۲ و ۱۵ و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۵۰۷. داستانی از زندگی شهید مطهری درباره پوشیدن لباس روحانیت توسط ایشان

مرادعلی توانا، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۶۳۸ (۸ آذر ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۵۰۸. در آمدی بر آسیب شناسی دینی در آثار استاد شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ خرداد ۱۳۷۷)، صفحه ۱۱.

۵۰۹. درآمدی بر ادب نقد [نقد کتاب نگاهی به حماسه حسینی]

سلیمان خاکیان، پژوهش و حوزه، سال سوم، شماره ۱۲ (زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۲۹ - ۱۳۹.

ص: ۳۳۰

۵۱۰. در آمدی بر اقتصاد اسلامی و دیدگاه امام خمینی و شهیدان صدر، استاد مطهری در این زمینه

صادق حقیقت، کیهان اندیشه، شماره ۵۹ (مهر ۱۳۷۳)، صفحه ۱۰۹.

۵۱۱. درآمدی بر اندیشه اجتماعی استاد مطهری

محمد تقی سبزه ای، بصائر، سال سوم، شماره ۲۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۹۰ _ ۹۴.

۵۱۲. درآمدی بر اندیشه سیاسی شهید مطهری

پور حسن، روزنامه سلام، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۵۱۳. درآمدی بر اندیشه سیاسی شهید مطهری

محمد پزشکی، فصلنامه علوم سیاسی، شماره ۷، (زمستان ۱۳۷۲)، صفحه ۲۸ - ۳۹.

۵۱۴. درآمدی بر دیدگاه اقتصادی استاد مطهری

یداللّه دادگر، روزنامه کار و کارگر، (۱۳ - ۲۷ آبان ۱۳۷۶).

۵۱۵. درآمدی بر رابطه ایران و اسلام [بخشی از کتاب خدمات متقابل ایران و اسلام اثر استاد شهیدمرتضی مطهری]

روزنامه اطلاعات (۱ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۱۶. درآمدی بر فلسفه اخلاق از منظر استاد مطهری

مسعود امیدی، قبسات، سال چهارم، پیاپی ۱۳ (پاییز ۱۳۷۸). صفحه ۷۲ - ۸۹.

۵۱۷. درباره شعر و موسیقی[بررسی مسئله شعر و موسیقی از نگاه مطهری]

هنر دینی، سال دوم، پیاپی ۶ (زمستان ۱۳۷۹)، صفحه ۱۵ - ۴۵.

۵۱۸. درباره شهید مطهری

علی اکبر هاشمی رفسنجانی، مطهری، مطهر اندیشه ها، جلد اول، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۴، صفحه۳۸۵ - ۳۹۹؛ روزنامه جمهوری اسلامی (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲).

۵۱۹. در بیشه اندیشه

علی اصغر محمد خانی، روزنامه اطلاعات (۱۵ آذر ۱۳۷۲)، صفحه ۶. (آزادی، بیان در / اسلام / مطهری،مرتضی).

۵۲۰. درخت پر ثمر: شهید مطهری در کلام امام خمینی رحمه الله

ص: ۳۳۱

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)،صفحه ۳.

۵۲۱. درخت سرسبز ایمان

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۲.

۵۲۲. درد این نسل را باید شناخت؛ مروری بر دیدگاه های استاد شهید مطهری در رابطه با نسل جوان

نظام الدین موسوی، روزنامه کیهان، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۵۲۳. درد مطهری، درد دین بود... .

رضا داوری، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین۱۳۸۲)، صفحه ۵۳ – ۵۴.

۵۲۴. در سوگ استاد؛ نوشتاری کوتاه به مناسبت شهادت مرتضی مطهری

نجابت، علی، ساختمان و نصب، شماره ۴۰ (خرداد ۱۳۷۵).

۵۲۵. در سوگ شهید مطهری

مهدی خادمی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۵۲۶. در کویر اندیشه

همایون همتی، روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸ (انقلاب اسلامی ایران / مطهر، مرتضی).

۵۲۷. در مکتب استاد

روزنامه خراسان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۳، (۲۵ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۵۲۸. در هودج یاد

خاطراتی از زبان یاران و خویشان استاد مطهری، ویژه نامه هور هدایت، روزنامه رسالت (اردیبهشت۱۳۸۰)، صفحه ۱۵.

۵۲۹. دریغا که در وقت نیاز هجرت کرد

گفت وگو با استاد علی دوانی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامهبصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲۶ – ۲۷

۵۳۰. دست یابی به گنجینه نامحدود نسل جوان، بهره گیری از زندگی استاد شهید مرتضی مطهری

مجتبی رافعی، اسوه، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۷).

۵۳۱. دغدغه اصلی شهید مطهری دفاع از دین در مقابله با افکار مختلف بود

علی لاریجانی، پیام صادق، شماره ۳۴ (فروردین _ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶ _ ۱۰.

۵۳۲. دغدغه ها و حساسیت های شهید مطهری

سید عباس میری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۵۶ – ۶۱.

۵۳۳. دغدغه ها و حساسیت های شهید مطهری

سید عباس میری، حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۲۲۷ – ۲۵۴.

۵۳۴. دگرگونی اجتماعی در اندیشه مطهری

شریف لک زایی، پگاه حوزه، شماره ۴۶ (فروردین ۱۳۸۱)، صفحه ۱۸.

۵۳۵. دموکراسی از دیدگاه شهید مطهری

حمید انتظار، صباح، شماره ۱ (بهمن و اسفند ۱۳۸۰)، صفحه ۱۹ _ ۲۲.

۵۳۶. دنیا و آخرت در آثار شهید مطهری

محمد رضا عطایی، فصلنامه علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد، شماره سوم (تابستان ۱۳۸۲).

۵۳۷. دو احیاگر [مرتضی مطهری و سید محمد باقر صدر]

عبدالرضا ایزد پناه، حوزه، شماره ۶۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۳ – ۲۴.

۵۳۸. دوازده اردیبهشت روز بزرگداشت هدایتگر جامعه

روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۵، ضمیمه (روز معلم / مطهری، مرتضی / معلمان / در /اسلام).

۵۳۹. دوازده اردیبهشت سالروز شهادت استاد مرتضی مطهری

رایزن، سال پنجم، شماره ۳۵ (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۵۴۰. دو نگاه گزیده از دیدگاه های دوتن از اندیشمندان داخلی و خارجی به جریان فکری شهید مطهری

محمد – لگنهاوزن، غلامعلی، حداد عادل، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)،صفحه ۱۴.

ص: ۳۳۳

۵۴۱. دیدگاه مرتضی مطهری پیرامون عوامل حفظ استقلال انقلاب اسلامی ایران

فرامرز حقیقی، روزنامه سلام، شماره ۵۶۳ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۵۴۲. دیدگاه استاد شهید مطهری پیرامون عدالت اجتماعی

غلام رضا دانایی فر، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۸.

۵۴۳. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره ارزش عمل و تقوا در اسلام

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۴۴۷ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۲.

۵۴۴. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان اجتهاد

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۷۷ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۰.

۵۴۵. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان: برنامه درسی حوزه ها وآفت های حوزه

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۸۲ (۱۶ اردیبهشت۱۳۶۸)، صفحه ۸.

۵۴۶. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان: تحرک و پویایی فقه

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۷۸ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۹.

۵۴۷. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره روحانیت با عنوان برنامه درسی حوزه ها

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۸۱ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۹.

۵۴۸. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره علم – علوم اسلامی و رابطه علم و ایمان

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۱۶۵ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۰.

۵۴۹. دیدگاه استاد شهید مطهری درباره فلسفه اسلامی

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۹۵۷ (۵ بهمن ۱۳۷۱).

۵۵۰. دیدگاه استاد مرتضی مطهری پیرامون انسان شناسی و استقلال فکری و معرفت دینی

هدایت اللّه جلیلی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۰۳۷ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۵۵۱. دیدگاه استاد مطهری پیرامون تعلیم - تربیت - علم و تفکر

ص: ۳۳۴

اسد اللّه افشار، روزنامه رسالت، شماره ۱۳۶۵ (۸ مهر ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۵۵۲. دیدگاه استاد مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان: تأملی در گذشته و فکری برای آینده

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۷۶، (۹ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۱.

۵۵۳. دیدگاه استاد مطهری درباره حوزه و روحانیت با عنوان: جمود و تحجرگرایی

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۸۷۹ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۱.

۵۵۴. دیدگاه استادمطهری در مورد دین و مکتب های مادی و اقتصادی و سرمایه داری

حسن موسوی زنجانی، روزنامه سلام، شماره ۸۵۱ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۹.

۵۵۵. دیدگاه شهید مطهری پیرامون حکومت اسلامی

روزنامه سلام، شماره ۷۱۰ (۱۱ آبان ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰.

۵۵۶. دیدگاه شهید مطهری درباره اسلام و مقتضیات زمان

روزنامه ابرار، شماره ۱۵۸۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۵۵۷. دیدگاه شهید مطهری درباره افراط و تفریط نسبت به دستورهای عبادی و اجتماعی اسلام

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۷۳۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۴.

۵۵۸. دیدگاه شهید مطهری درباره اقبال لاهوری

کیومرث صابری، نشر دانش، شماره ۶ (مهر ۱۳۶۱)، صفحه ۸۸.

۵۵۹. دیدگاه شهید مطهری درباره انقلاب اسلامی ایران

ویژه نامه روزنامه جمهوری اسلامی شماره ۴۵۵۲ (۲ بهمن ۱۳۷۳)، صفحه ۱۰.

۵۶۰. دیدگاه شهید مطهری درباره تفسیر علمی قرآن

محمدغراوی، الفکر الاسلامی، شماره ۶ (۴ / ۱۴۱۵ ه . ق، صفحه ۲۴۹).

۵۶۱. دیدگاه شهید مطهری درباره تلفیق مشرب اشراق و مشا توسط صدرالمتالهین در عنوان «صدرالمتالهین شیرازی»

عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، درس هایی از مکتب الاسلام، شماره ۱۰ (دی ۱۳۶۲)، صفحه ۳۶.

ص: ۳۳۵

۵۶۲. دیدگاه شهید مطهری درباره توسعه از نظر اسلام و ارتباط فرهنگ و جامعه

زیبا فرزین نیا، سیاست خارجی، شماره ۲ (تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۶۶۷.

۵۶۳. دیدگاه شهید مطهری درباره حقوق سیاسی، اجتماعی شهروندان، آزادی و مردم سالاری

روزنامه همشهری (۲۶ و ۲۷ و ۲۸ مهر ۱۳۷۹).

۵۶۴. دیدگاه شهید مطهری درباره حکومت اسلامی و تکامل سیاسی اجتماعی

رضا فتح اللهی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۴۱ (۲۵ فروردین ۱۳۷۲).

۵۶۵. دیدگاه شهید مطهری درباره راه های حفظ انقلاب اسلامی ایران

هدایت اللّه جلیلی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۰۳۶ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۵۶۶. دیدگاه شهید مطهری درباره روشن فکران

حمید توکلی کرمانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۶۰۴ (۲۸ مهر ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۵۶۷. دیدگاه شهید مطهری درباره صهیونیسم و ملت مظلوم فلسطین

روزنامه اطلاعات، شماره ۱۸۷۴۹ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۵۶۸. دیدگاه شهید مطهری درباره مسئله ارزش اقتصادی

سعید کزاری، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۸۷۵۴ (۲۳ اردیبشهت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۵۶۹. دیدگاه شهید مطهری درباره مقام علمی - عرفانی و دیگرامتیازات جمال الدین اسد آبادی

هادی خسروشاهی، تاریخ و فرهنگ معاصر، (مهر ۱۳۷۰)، صفحه ۲۸.

۵۷۰. دیدگاه شهید مطهری درباره نقش ایمان در دوران پیری و نقد نظریه راسل درباره اخلاق درعنوان «فواید ایمان در زندگی»

علی اصغر راغبی، درس هایی از مکتب الاسلام، شماره ۱۲ (اسفند ۱۳۷۳)، صفحه ۶۰.

۵۷۱. دیدگاه شهید مطهری درباره نقش مجتهدان و روحانیت آگاه به زمان در رهبری مردم

رضا فتح اللهی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۴۲ (۲۴ فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۵۷۲. دیدگاه شهید مطهری در زمینه اجتهاد - تقلید و تجزی اجتهاد

مسعود فراستخواه، روزنامه سلام، شماره ۷۷۸، (۴ بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

ص: ۳۳۶

۵۷۳. دیدگاه شهید مطهری در زمینه اصلاح و اصلاح اجتماعی

محسن علینی، روزنامه سلام، شماره ۷۸۹ (۱۷ بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۵۷۴. دیدگاه شهید مطهری در مورد مفهوم اتحاد

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۷۰، ویژه نامه، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۸.

۵۷۵. دیدگاه شهید مطهری و دکتر علی شریعتی در زمینه انقلاب - اصلاح و مقتضیات توسعه

روزنامه سلام، شماره ۷۹۳ (۲۰ بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰.

۵۷۶. دیدگاه شهید مطهری و لایب نیتس در عدل

مهین رضایی، کیهان اندیشه، شماره ۵۱، (آذر و دی ۱۳۷۲)، صفحه ۴۲ - ۴۹.

۵۷۷. دیدگاه علامه طباطبایی و شهید مطهری درباره قوانین دین مبین اسلام

یحیی فوزی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۵۳۷ (۱۳ بهمن ۱۳۶۷)، صفحه ۶.

۵۷۸. دیدگاه مقام معظم رهبری خامنه ای پیرامون شخصیت استاد مطهری

روزنامه رسالت (ضمیمه)، شماره ۲۴۰۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲.

۵۷۹. دیدگاه نظام وار استاد مطهری درباره جامعه

محمد رضا امیری تهرانی، مسجد، شماره ۴۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۵۲ _ ۶۳.

۵۸۰. دیدگاه و آرای استاد شهید مطهری درباره دین و عقل

سیما محمدپور دهکردی، رشد آموزش معارف اسلامی، شماره ۴۱ (بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۴۰ _ ۴۵.

۵۸۱. دیدگاه و آرای استاد مطهری درباره ابعاد و جلوه های التقاط

محسن، آژینی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ و ۱۵ و ۱۸ و ۲۲ و ۲۵ و ۲۹ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۵۸۲. دیدگاه های خزعلی پیرامون شهید مطهری

هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۵.

۵۸۳. دیدگاه های استاد شهید مرتضی مطهری پیرامون عدالت اجتماعی، غلام رضا دانایی فر، روزنامهرسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۸۴. دیدگاه های استاد مطهری پیرامون عدالت اجتماعی

غلام رضا دانایی فر، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۸۵. دیدگاه های استاد مطهری درباره مسایل روز

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ - ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۵۸۶. دیدگاه های استاد مطهری درباره بازسازی معرفت دینی در پرتو علوم بشری

اکبر گنجی، کیان، سال دوم، شماره ۶ (خرداد ۱۳۷۱)، صفحه ۱۵ - ۱۹.

۵۸۷. دیدگاه های اقتصادی و اجتماعی شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۰۲۹ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۴.

۵۸۸. دیدگاه های سیاسی شهید مطهری

مسیح مهاجری، روزنامه جمهوری اسلامی، شنبه (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۵ و یکشنبه (۱۸اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۴ و دوشنبه (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۴.

۵۸۹. دیدگاه های شخصیت های علمی و سیاسی کشور درباره زندگی نامه علمی و سیاسی شهیدمطهری

روزنامه جهان اسلام «ضمیمه»، شماره ۵۵۷ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۴.

۵۹۰. دیدگاه های شهید مطهری درباره روشن فکران

حمید توکلی کرمانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۶۰۴، (۲۸ مهر ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۵۹۱. دیده بان کاروان اندیشه

محسن اسماعیلی، روزنامه جام جم (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲.

۵۹۲. دین، آزادی و دموکراسی از نگاه شهید مطهری

محمد حسین کبیر، از کتاب رابطه دین و آزادی (مجموعه مقالات) به کوشش سید حمیدرضا ناصری وامیررضا ستوده، تهران، ذکر، چاپ اول، ۱۳۷۸، صفحه۱۹۴ _۱۷۱.

۵۹۳. دین داری و خردورزی مطهری؛ کلید شخصیت مطهری

عبدالکریم سروش، روزنامه نشاط، (۱۳ و ۱۵ و ۱۸ و ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۵۹۴. دین داری و نوگرایی از دیدگاه شهید مطهری (قسمت اول و دوم)

عباس بخشی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۴۷۱ و ۲۰۴۷۲ (۱۶ و ۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۵۹۵. دین و آزادی از دیدگاه شهید مطهری

عبدالله جوادی آملی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۵۹۶. دین و آزادی از دیدگاه شهید مطهری

علی اکبر ذاکری، حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۱۲ - ۱۴۴.

۵۹۷. دین و آزادی از دیدگاه شهید مطهری

ص: ۳۳۸

علی اکبر ذاکری، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۵۹۸. دین و جامعه از نگاه استاد شهید مطهری

سید موسوی، حسینی، روزنامه رسالت (۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۵۹۹. دین و جامعه از نگاه شهید مطهری

سید موسی حسینی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه۱۷۴ - ۱۸۳.

۶۰۰. دین و دوران

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ دی ۱۳۸۱)، صفحه ۹ (معرفی کتاب دین ودوران از دیدگاه استاد مطهری).

۶۰۱. دین و ملیت؛ آسیب شناسی یک نقد [بررسی آرای مطهری]

عصر ما، شماره ۱۴۶ (۲۲ دی ۱۳۷۸).

۶۰۲. ذهن شناسی و فلسفه از دیدگاه شهید مطهری

علی ربانی گلپایگانی، نور علم، دوره چهارم، شماره ۳ (خرداد ۱۳۷۰)، پیاپی ۳۹، صفحه ۶۲ - ۸۰.

۶۰۳. رابطه دین و عقل در دیدگاه شهید مطهری

عباس بهشتی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۸۳ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۶۰۴. رابطه علم و دین از دیدگاه استاد شهید مطهری

حبیب اللّه احمد پناه، فرهنگ قومس، شماره ۱۷ و ۱۸ (پائیز و زمستان ۱۳۸۰)، صفحه ۴ _ ۳۲.

۶۰۵. رابطه علم و دین با تکیه بر دیدگاه شهید مطهری

محمد حسین مهدی نژاد، اندیشه صادق، شماره ۷ و ۶ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۳۶ - ۴۷.

۶۰۶. راز ماندگاری استاد(معرفی آثار)، مهدی خلیلیان

روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۶۰۷. راه و رسم مرزبانی[شهید مرتضی مطهری]

مهدی مهریزی، روزنامه خراسان (۱۳ و ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۶۰۸. راه های حفظ انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه شهید مطهری با عنوان: مسایل فرهنگی انقلاب ووظایف روحانیت

حبیب سالک، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۱۸۰ (۱۶ دی ۱۳۵۸).

۶۰۹. رسالت شناسی استاد مطهری و رسالت ما

ص: ۳۳۹

عباس ایزد پناه، پگاه انـدیشه «ویژه نامه سالروز شـهادت اسـتاد مطهری» ضـمیمه ماهنامه بصائر(اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲۸ – ۲۲.

۶۱۰. رساله قوّه و فعل

گفت وگو با علامه سـید محمدحسین طباطبایی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»،ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۳۶ – ۳۹.

۶۱۱. رعایت ضابطه عقلایی تحقیق و نقد در «نگاهی به حماسه حسینی»

علی اکبر بابایی، پژوهش، حوزه، سال سوم، شماره ۱۲ (زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۵۲ – ۱۶۳.

۶۱۲. رمز جاودانگی شهید مطهری در چیست؟

ابوالفضل علی دوست ابرقویی روزنامه جمهوری اسلامی (۹ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵.

۶۱۳. رمز ماندگاری مطهری

علی دارابی، روزنامه جوان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲.

۶۱۴. رواق سخن، اندیشه مطهر، مطهر اندیشه

سیدمحمود علوی، (ویژه نامه هور هدایت) روزنامه رسالت، (اردیبهشت ۱۳۸۰) صفحه ۲.

۶۱۵. روح حماسی در شخصیت و آثار شهید مطهری

ویژه نامه روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۵ – ۱۶.

۶۱۶. روح سرشار و وجدان بیدار

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)،صفحه ۲.

۶۱۷. روح صلیبی گری استکبار در نگاه مطهری

علی وزوایی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۶۱۸. روح مطهر، سلامی به فرزند برومند اسلام [مرتضی مطهری]

رضا گرجی زاده، کیهان فرهنگی، سال بیستم، شماره ۱۹۹ (خرداد ۱۳۸۲).

۶۱۹. روزی بزرگی برای گرامی داشت معلم

فرهنگ آفرینش، سال پنجم، شماره ۲۴۴ (۸ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۶.

۶۲۰. روش استاد در تبیین مسایل فلسفی

محمدعلی جاودان، مجله آیینه پژوهش، آذر ۱۳۷۲.

۶۲۱. روش استاد مطهری در برخورد با تنش های فکری و فرهنگی جامعه

ص: ۳۴۰

هادی ربانی، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۶۲۲. روشن فکران در نگاه استاد شهید

حسین غنی آبادی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۲ - ۴۵.

۶۲۳. روشن فکران مسلمان و تعارض سنت و مدرنیته: با نگاهی به آرای استاد مطهری

کیومرث یزدان پناه دور، روزنامه انتخاب (۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۶۲۴. روشن فکری از دیدگاه استاد شهید مطهری

روزنامه آفرینش (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۳.

۶۲۵. روشن فکری از منظر استاد شهید مطهری

علی دژاکام، اندیشه حوزه، سال ششم، پیاپی ۲۴ (مهر و آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۴ - ۲۲.

۶۲۶. روی جانان طلبی، آیینه را قابل ساز؛ آسیب شناسی ادبیات از نگاه استاد مطهری

محمد علی، ذکریایی، روزنامه ایران (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۸.

۶۲۷. رهبری از نظرگاه استاد مطهری

عنایت اللّه یزدانی، روزنامه قدس، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۶۲۸. رهبری دینی نسل جوان در نظر گاه شهید مطهری

علی دژاکام، مجله وارش، سال دوم، شماره اول و سوم، (فروردین و اردیبهشت ۷۷)، صفحه ۳۷.

۶۲۹. رهبری نسل جوان از دیدگاه شهید مطهری

نظام الدین، موسوی، روزنامه کیهان، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۶۳۰. ره توشه ای از استاد مطهری؛ انسان شناسی و استقلال در فکر

هدایت اللّه خلیلی، روزنامه اطلاعات (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۶۳۱. رهیافت شهید مطهری در قبال تهاجم فرهنگی غرب

علی، شیرخانی، ۱۵ خرداد، سال ششم، شماره ۲۶ و ۲۷(تابستان و پائیز ۱۳۷۶)، صفحه ۸۱ - ۹۲؛ روزنامه کاروکارگر (۱۲ اسفند ۱۳۷۶).

۶۳۲. سرچشمه حکمت، آیات

سال اول، زبان دل، شماره ۱ (بهمن ۱۳۷۵)، صفحه ۲۵.

ص: ۳۴۱

۶۳۳. زمینه های شکل گیری شخصیت و رشد افکار شهید مطهری

اکبر هاشمی رفسنجانی (سخنرانی)، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۱۷۹ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۶۳۴. زنان و سیاست [دیدگاه های شهید مرتضی مطهری در رابطه با مدیریت زنان در عرصه هایسیاسی - اجتماعی]

ضیاءالدین، مرتضوی، روزنامه انتخاب (۱۸ آبان ۱۳۷۸).

۶۳۵. زن در نظر استاد مطهری

روزنامه همشهری (۱۰ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۶۳۶. زندگی استاد از زبان استاد

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶۶ - ۶۷.

۶۳۷. زندگی پر افتخار

روزنامه رسالت (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۶۳۸. زندگی علمی و خصوصیات اخلاقی شهید مطهری از زبان دوستانش

روزنامه ابرار، شماره ۱۴۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۳.

۶۳۹. زندگی فرهنگی و سیاسی شهید مطهری و نحوه ارتباط وی با جمعیت مؤتلفه اسلامی

گفت و گو با محمدباقر انواری، ویژه نامه روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۶۸ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۹)،صفحه ۳.

۶۴۰. زندگی فرهنگی - سیاسی شهید مطهری و آشنایی با تألیفات وی

روزنامه جمهوری اسلامی (ویژه نامه)، شماره ۲۶۸ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۴.

۶۴۱. زندگی فرهنگی شهید مرتضی مطهری

گفت و گو با علی لاریجانی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۶۴۲. زندگی فرهنگی شهید مطهری

عبدالکریم سروش، نشر دانش، شماره ۶ (مرداد ۱۳۶۰)، صفحه ۴۴.

۶۴۳. زندگی فرهنگی - علمی و سیاسی شهید مطهری

التوحید، شماره ۲۸ (۹ / ۱۴۰۷ ه . ق)، صفحه ۵.

۶۴۴. زندگی فرهنگی و تألیفات استاد مطهری

ص: ۳۴۲

روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۴.

۶۴۵. زندگی نامه: از تولد تا شهادت

پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین ۱۳۸۲)،صفحه ۷ – ۸.

۶۴۶. زندگی نامه استاد شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۱۸۹۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۳.

۶۴۷. زندگی نامه استاد شهید مطهری

سروش، شماره ۱۰۴۸ (۲۶ آبان ۱۳۶۰)، صفحه ۱۲.

۶۴۸. زندگی نامه، اندیشه ها و فعالیت های سیاسی شهید مطهری

جلال انصاری، کیهان العربی، شماره ۱۶ (۲۶ / ۹ / ۱۴۰۹ ه . ق)، صفحه ۳.

۶۴۹. زندگی نامه، تألیفات و ویژگی حاج میرزا علی شیرازی و دیدگاه شهید مطهری درباره ایشان

محمدحسین ریاحی اصفهانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۹۲۸ (۷ آذر ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۶۵۰. زندگی نامه، تحصیلات، اساتید و فضائل استاد مطهری

حجت وحیدی، ضمیمه روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲ (۱۱ اردیبشهت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۶۵۱. زندگی نامه شهید مرتضی مطهری

محمدرضا، ضمیری، اسوه، شماره ۴۱، سال چهارم، (اردیبهشت ۱۳۸۰).

۶۵۲. زندگی نامه و تالیفات شهید مرتضی مطهری

مسجد، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵۳.

۶۵۳. زندگی نامه و زندگی فرهنگی و تألیفات استاد مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۲۴۰۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۴.

۶۵۴. زندگی نامه و فعالیت های سیاسی شهید مرتضی مطهری

جلال انصاری، کیهان العربی، شماره ۱۹ (۱۷ / ۱۰ / ۱۴۱۰ ه . ق)، صفحه ۳.

۶۵۵. زندگی نامه و مبارزات استاد شهید مرتضی مطهری

مجتبی مطهری، اعتصام، شماره ۱ (اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۵۲.

۶۵۶. زندگی و فعالیت های فرهنگی شهید مطهری

سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه ابرار شماره ۷۱۶ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

ص: ۳۴۳

۶۵۷. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری، زن و سیاست (۱ _ ۵)

پیام زن، سال اول، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۱ - ۱۶؛ شماره ۳ (خرداد ۱۳۷۱)، صفحه ۱۰ - ۱۵؛شماره ۴ (تیر ۱۳۷۱)، صفحه ۱۳ - ۱۷؛ شماره ۵ (مرداد ۱۳۷۱)، صفحه ۱۹ - ۲۴؛ شماره ۶ (شهریور ۱۳۷۱)،صفحه ۶.

۶۵۸. زهد از نظر استاد شهید مطهری

مشکوه، شماره ۶ (دی ۱۳۶۳)، صفحه ۴۷.

۶۵۹. ز هر چه رنگ تعلق پذیر آزاد بود [ویژگی های استاد مطهری،]خزعلی، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۶۶۰. زیباشناسی در اندیشه فلسفی شهید مطهری

غلام رضا جلالی، حوزه، سال شانزدهم، شماره ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۸۶ - ۲۲۳.

۶۶۱. ساز و کار نو اندیشی شهید مطهری

گفت وگو با دکتر قراملکی، روزنامه خراسان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۶۶۲. سالروز شهادت استاد مطهری

هاشم هوشی سادات، اطلاعات هفتگی، شماره ۲۳۸۴ (۷ - ۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۳، ۴.

۶۶۳. سالگرد استاد مطهری

روزنامه صبح آزادگان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۷.

۶۶۴. سبک شهید مطهری و نثر پارسی

فیاض بیرجندی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۶۶۵. سبک و متد آثار شهید مطهری

روزنامه خراسان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶.

۶۶۶. سخنان تاریخی مهدوی کنی در مراسم احیای شب ۲۳ ماه رمضان پیرامون حفظ وحدت و آثاراستاد شهید مطهری

روزنامه رسالت (۳ خرداد ۱۳۶۶)، صفحه ۳.

۶۶۷. سخنان رئیس مجلس پیرامون نقش استاد مطهری در تبیین عدالت اجتماعی

روزنامه کیهان (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱ و ۸.

ص: ۳۴۴

۶۶۸. سمینار بررسی اندیشه های شهید مطهری در دمشق

سخنرانی شیخ حسن صفار، مجله بقیع، شماره ۷۵، صفحه ۲۵.

۶۶۹. سر دلبران

مهدی خلیلیان، روزنامه جوان، شماره ۴۹ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۶۷۰. سر دلبران

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۶۷۱. سروش، تلفیقی از شریعتی و مطهری

مهدی، کاوه، روزنامه جامعه (۱۱ خرداد ۱۳۷۷).

۶۷۲. سطحی نگری، التقاط، بدبینی؛ آسیب شناسی روشن فکری از نگاه شهید مطهری

روزنامه ابرار، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۶۷۳. سکولاریسم از دیدگاه شهید مطهری

محمد جعفری، رواق اندیشه، سال دوم، شماره ۱۴ (بهمن ۱۳۸۱)، صفحه ۵۳ – ۶۰.

۶۷۴. سکولاریسم از دیدگاه شهید مطهری

محمد جعفری، روزنامه سیاست روز (۵ تیر ۱۳۸۲).

۶۷۵. سکولاریسم گفتاری در مورد اظهارات آغاجری و پاسخ علی مطهری

غلام رضا، خواجه سروی، روزنامه رسالت، (۱۵ شهریور ۱۳۷۹).

۶۷۶. سمینار بررسی افکار و آثار استاد مطهری سخنان رئیس جمهور

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۲.

۶۷۷. سمینار بررسی اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری (تهران – ۱۳۶۵)

کیهان فرهنگی، سال سوم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۴۰ – ۴۲.

۶۷۸. سوگنامه ای درباره استاد شهید مطهری

شجاع الدین ابراهیمی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۴۶۲، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰).

۶۷۹. سه متفکر معاصر و دانشجویان (امام خمینی رحمه الله استاد مطهری، دکتر شریعتی)

عبدالکاظم مجتبی زاده، دانشگاه اسلامی، سال ششم، شماره ۱۵ (زمستان ۱۳۸۱).

۶۸۰. سیره علمی و عملی استاد مطهری

تربیت، سال دوازدهم، شماره ۲ (آبان ۱۳۷۵)، صفحه ۲۸ – ۳۱.

۶۸۱. سیری در آثار استاد شهید

زن روز، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۶۸۲. سیری در آثار شهید مرتضی مطهری

سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۲۴ – ۲۷.

۶۸۳. سیری در آرای تربیتی و اخلاقی استاد شهید مرتضی مطهری

محمد جعفر پاک سرشت، دانشگاه انقلاب، شماره ۷۰ (مهر ۱۳۶۸)، صفحه ۴ – ۹.

۶۸۴. سیری در آرای کلامی استاد شهید مرتضی مطهری

احمد بهشتی، از کتاب: تأملات کلامی و مسایل روز، ویراسته: سعید بهشتی، تهران، اطلاعات، چاپ اول،۱۳۷۹، صفحه ۱۵ – ۳۶.

۶۸۵. سیری در آرای کلامی استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله

احمد بهشتی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۸۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۶۸۶. سیری در زندگانی استاد مطهری

روزنامه اطلاعات (۶ مهر ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۶۸۷. سیری در سیره استاد در مسئله حقوق زن، [اندیشه های استاد مرتضی مطهری درباره زن]

عنابستانی، علی اصغر، روزنامه قدس، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۶۸۸. سیری در سیره استاد مطهری

زن روز، شماره ۱۷۹۷ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۸ – ۱۰.

۶۸۹. سیری در سیره استاد مطهری

فصلنامه شورای فرهنگی و اجتماعی زنان، سال سوم، پیاپی ۱۰ (زمستان ۱۳۷۹)، صفحه ۴۲ – ۵۷؛ شماره۱۱ (بهار ۱۳۸۰)، صفحه ۷۰ _ ۷۸.

۶۹۰. سیری در کتاب انسان و سرنوشت تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۴ (شهریور ۱۳۶۰)، صفحه ۸۰.

۶۹۱. سیری در کتاب جاذبه و دافعه علی علیه السلامتألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۹ (خرداد ۱۳۶۰)، صفحه ۸۰.

ص: ۳۴۶

۶۹۲. سیری در کتاب جهاد تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۰ (تیر ۱۳۶۰)، صفحه ۸۰.

۶۹۳. سیری در کتاب ختم نبوت تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۶ (مهر ۱۳۶۰)، صفحه ۷۸.

۶۹۴. سیری در کتاب شهید و کتاب قیام و انقلاب مهدی(عج) تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۱ (تیر ۱۳۶۰)، صفحه ۸۰.

۶۹۵. سیری در کتاب مسئله حجاب تألیف استاد مطهری

امید انقلاب، شماره ۱۵ (شهریور ۱۳۶۰)، صفحه ۹۲.

۶۹۶. سیری در مبارزات شهید مطهری با عنوان فعالیت های فرهنگی استاد شهید مطهری، (قسمت اول- سوم)

اسدالّله بادامچیان، روزنامه رسالت، شماره ۱۸۱۸ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰ (۱۲ و ۱۳ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)،صفحه ۴.

۶۹۷. سیمای اندیشه در آینه نگاه اندیشمندان

علی رضا شفیعی مطهر، فرهنگ مشارکت، شماره۳۱ (بهار۱۳۸۱)، صفحه ۴ - ۹. (تفکر / مطهری، مرتضی /فیض کاشانی، محمد بن... / خاتمی، محمد / بجنوردی، محمد).

۶۹۸. سیمای حماسی استاد

اسد اللّه بادامچیان، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶۴ - ۶۷.

۶۹۹. شخصیت علمی استاد مطهری در آیینه اندیشه امام خمینی

روزنامه جمهوری اسلامی (۹ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱۱.

۷۰۰. سیمای عدالت در آثار پیشوایان و بزرگان

گفت وگو با محمدرضا لطفی، روزنامه کار و کارگر (۷ و ۸ مهر ۱۳۷۸)، صفحه ۵ (عدالت / امامان / مطهری،مرتضی).

۷۰۱. شاخصه فکری استاد شهید عرصه دین و التقاط زدایی

گفت و گو با حجت الاسلام و المسلمین سیداحمد خاتمی هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

ص: ۳۴۷

۷۰۲. شاخصه های فکری استاد شهید مطهری

گفت و گو با علی، تاجدینی، روزنامه خراسان (۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۷۰۳. شالوده نظام اندیشه و قاعده رفتاری فرد و اجتماع: اصالت مرد و اصالت جامعه در آرای استادشهید مطهری

ربانی خوراسگانی، روزنامه جام جم (۵ و ۷ آذر ۱۳۷۹).

۷۰۴. شخصیت استاد مطهری از دیدگاه امام خمینی رحمه الله

پاسدار اسلام، شماره ۵۳ (اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۲۰.

۷۰۵. شخصیت استاد شهید مطهری و بزرگداشت مقام معلم

سخنرانی ابراهیم امینی، روزنامه ابرار، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲.

۷۰۶. شخصیت استاد مطهری از دیدگاه علامه سید محمد حسین طباطبایی

روزنامه رسالت، شماره ۱۵۳۰ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۷۰۷. شخصیت امام رحمه اللهدر اندیشه شهید مطهری

حسن هاشمی گنابادی، روزنامه قدس (۱۳ خرداد ۱۳۷۷)، صفحه ۸.

۷۰۸. شخصیت چند بعدی شهید مطهری از دیدگاه خامنه ای

روزنامه ابرار، شماره ۴۳۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۵.

۷۰۹. شخصیت شهید مطهری از دیدگاه علامه طباطبایی

گفت و گو با هادی خسروشاهی، روزنامه اطلاعات (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰).

۷۱۰. شخصیت علمی شهید مرتضی مطهری

در کلام علامه طباطبایی، موسوی همدانی، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۰۵۹ (۲۵ آبان ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۷۱۱. شخصیت علمی شهید مرتضی مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۸۹۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۲.

۷۱۲. شخصیت علمی شهید مرتضی مطهری

محسن غرویان، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۸۷۶۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۷۱۳. شخصیت علمی شهید مرتضی مطهری

مهدی کروبی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۰۳۳ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۷۱۴. شخصیت علمی شهید مطهری

سخنرانی سیدعلی خامنه ای روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۱۶۵ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۳.

ص: ۳۴۸

۷۱۵. شخصیت علمی شهید مطهری

محمدکاظم انبار لویی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۲ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱.

۷۱۶. شخصیت علمی و فضایل اخلاقی شهید مطهری

گفت و گو با مهدی چهل تنی، ویژه نامه روزنامه جمهوری اسلامی شماره ۲۶۸ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۹)،صفحه ۵.

۷۱۷. شخصیت علمی و فلسفی استاد شهید مطهری

سخنرانی عبدالّله جوادی آملی روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۳۲۷ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه۱۲.

۷۱۸. شخصیت علمی و مبارزاتی شهید استاد مطهری

سخنرانی سیدعلی خامنه ای، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۴ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۳.

۷۱۹. شخصیت علمی و معنوی شهید مطهری از دیدگاه اندیشمندان جمهوری اسلامی ایران

روزنامه سلام، (شماره ۶۰۰ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۹.

۷۲۰. شخصیت و جایگاه شهید مطهری در انقلاب اسلامی ایران

اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۸۹۸ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۷.

۷۲۱. شرایط تداوم انقلاب اسلامی از دیدگاه استاد مطهری

رضا، باقی، تبیان، شماره ۳۵ (مرداد و شهریور ۱۳۷۸).

۷۲۲. شرح مبسوط منظومه و فلسفه تطبیقی

محمد علی جاودان، آئینه پژوهش، سال چهارم، شماره ۱ (خرداد – تیر ۱۳۷۲) صفحه ۲۲ – ۳۶ و شماره ۴(آذر – دی ۱۳۷۲)، صفحه ۵۵ و ۶۹.

۷۲۳. شرح مختصر زندگانی شهید مطهری

فصلنامه مطهّر، شماره صفر (زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۶ – ۸.

۷۲۴. شریعتی – مطهری دو نگاه به روحانیت

[پاسخ به نامه ای از مرحوم مطهری به امام خمینیج.

حسن، یوسفی اشکوری، ویژه نامه روزنامه نشاط، (۲۹ خرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۷۲۵. شریعتی و مخالفانش: مطهری و شریعتی

ارزش ها، شماره ۱۴۴، (آبان ۱۳۷۸).

ص: ۳۴۹

۷۲۶. مرتضی توفیقی لبنانی، شریعتی و مطهری در ترازوی نقد

روزنامه جهان اسلام(۲ مرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۷۲۷. شریف واقفی، مطهری دو اندیشه ای که به خون نشست

مهدی غنی، پیام هاجر، شماره ۲۶۲ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۷۲۸. شصت سال در جست وجوی حقیقت و کشف اسرار خلقت]زندگی استاد شهید مرتضی مطهری[.

جوانان امروز، شماره۸۴۳ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۴.

۷۲۹. شعری به یاد شهید مطهری

محمدحسین همافر (شاعر)، روزنامه جمهوری اسلامی (ویژه نامه)، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)،صفحه ۸.

۷۳۰. شعری درباره استاد شهید مطهری

قدسیه مدنی کاشانی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۷.

۷۳۱. شعری درباره شهادت مطهری

فاطمه راکعی (شاعر)، روزنامه جهان اسلام، شماره ۸۴۴ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۸.

۷۳۲. شعری درباره شهید مطهری

محمد خلیل حماسی، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۹۰۲ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۷۳۳. شعری در تجلیل از مقام استاد شهید مطهری

منوچهر سهام (شاعر)، روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۷۳۴. شعری در رثای شهید مطهری

محمود گلشن کردستانی (شاعر)، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۷۵۵ (۹ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۶.

۷۳۵. شعری در رثای شهید مطهری

میترا نیک پور (شاعر)، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۹۶۰۵ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۷۳۶. شعری در سوگ شهید مطهری

احد ده بزرگی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۰۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۷۳۷. شعری در سوگ شهید مطهری

فاطمه راکعی (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۰۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۷۳۸. شعری در مدح استاد شهید مطهری

ص: ۳۵۰

علی ربانی گلپایگانی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۶۶۲ (۳۰ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۰.

۷۳۹. شعری در مدح استاد شهید مطهری

مصطفی همت آبادی (شاعر)، روزنامه جمهوری اسلامی (ویژه نامه)، شماره ۳۱۱ (۹ تیر ۱۳۵۹)، صفحه ۴.

۷۴۰. شعری در یاد شهید مطهری

جواد محقق (شاعر)، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۰۷ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۷۴۱. شکوفایی روح

فرهنگ آفرینش، سال چهارم، شماره ۱۹۴ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۷۴۲. شناخت اندیشه های استاد مطهری و دکتر شریعتی در یک ارزیابی تطبیقی

کیهان هوایی، شماره ۸۷۷ و ۸۷۹ و ۸۸۰ (۱۲ و ۲۶ اردیبهشت و ۲ خرداد ۱۳۶۹)، صفحه ۱۳ و ۱۸.

۷۴۳. شناخت در قرآن از نگاه مطهری

سید محمدحسین موسوی مبلغ، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور۱۳۷۸)، صفحه ۱۱۸ - ۱۴۱.

۷۴۴. شناخت شناسی

عباس فتحی، روزنامه جهان اسلام (۴ آذر ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰ (شناخت / فلسفه اسلامی / مطهری،مرتضی).

۷۴۵. شناخت ماهیت نفاق از کتاب «جاذبه و دافعه»

قاسم علی صافی، روزنامه کیهان (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۷۴۶. شناخت ها و پشتوانه فرهنگی

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۲ (فرهنگ / بینش اسلامی / استقلال فرهنگی /مطهری، مرتضی).

۷۴۷. شورای نگهبان و لغزشگاه ها در نگاه شهید مطهری

محمد گلزاری، روزنامه بیان (۲۱ دی ۱۳۷۸)، صفحه ۲ و ۳.

۷۴۸. شور شگرف مرزبانی زندگانی مرتضی مطهری

محمد رضا گائینی، روزنامه رسالت (۱۵ و ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶؛ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه۴ و ۱۳.

ص: ۳۵۱

۷۴۹. شهادت و شیوایی قلم؛ هنر شهید مطهری است

گفت وگو با آیت اللّه مهدوی کنی، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۳.

۷۵۰. شهادت ویژه؛ به مناسبت شهادت استاد شهید مطهری

روزنامه صدای عدالت، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱.

۷۵۱. شهید آل قلم

علی اصغر شعر دوست، سروش، سال شانزدهم، شماره ۷۳۶ (۹ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۴ – ۵.

۷۵۲. شهید اندیشه

محمود فرشیدی، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ و ۱۲.

۷۵۳. شهید دو سنگر

مسیح مهاجری، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۶۰ – ۶۱.

۷۵۴. شهید سترک اندیشه و مکتب

کدیور، م. روزنامه کیهان، ۱۱ (اردیبهشت ۱۳۶۴).

۷۵۵. شهید علامه مطهری از دیدگاه یک اندیشمند مسلمان غربی

محمد لگنهاوزن، معرفت، سال نهم، پیاپی ۳۴ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۹۶ – ۱۰۱.

۷۵۶. شهید مرتضی مطهری و آرمان شهر

کیوان، فروغی، روزنامه انتخاب (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۷۵۷. شهید مطهر، اندیشمندی آگاه به زمان

م. بیات، کیهان فرهنگی، سال چهاردهم شماره ۱۳۲. (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۸۰ – ۸۱.

۷۵۸. شهید مطهری آن طور که من می شناسم

حجت الاسلام علی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه ابرار (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۷۵۹. شهید مطهری آن طور که من می شناسم

علی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۶، ۷.

۷۶۰. شهید مطهری احیاگر اندیشه دینی در نسل جوان

خاطره هایی از استاد شهید مطهری از زبان دکتر حداد عادل، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۷۶۱. شهید مطهری از اسپانیا تا اندونزی

گفت و گو با علی مطهری از مسئولان انتشارات صدرا، روزنامه ابرار (۱۰ مهر ۱۳۷۹).

ص: ۳۵۲

۷۶۲. شهید مطهری از حریم دیانت دفاع کرد

رضا داوری، سروش، شماره ۷۸۴ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸.

۷۶۳. شهید مطهری از دیدگاه من معلم

احمد احمدی بیرجندی، رشد آموزش ادب فارسی، سال چهارم، شماره۱۶ - ۱۵ (پائیز و زمستان ۱۳۶۷)،صفحه ۶ - ۷.

۷۶۴. شهید مطهری از نگاه آیت اللّه مهدوی کنی

اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۴ - ۲۱.

۷۶۵. شهید مطهری اسلام را منطبق با مقتضیات زمانی مطرح کرد

گفت و گو با دکتر نعمت اللّه باوند، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامهبصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۹ - ۱۱.

۷۶۶. شهید مطهری الگوی ترویج اسلام ناب

ضمیمه روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۳ و ۵.

۷۶۷. شهید مطهری اندیشمندی آگاه به زمان

محمد مراد، بیات، روزنامه کیهان، شماره۱۳۸۹۲ و ۱۳۸۹۳، (۱۲و۱۳ اردیبهشت۱۳۶۹)، صفحه۱۰.

۷۶۸. شهید مطهری باعث شد تا جامعه روحانیت شکل بگیرد

روزنامه ابرار (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱ و۲.

۷۶۹. علی کردی، پانزده خرداد، شهید مطهری به روایت اسناد

شماره ۲۵ (بهار ۱۳۷۶)، صفحه ۲۳۶ - ۲۵۵.

۷۷۰. سایه بان، شهید مطهری به روایت استاد محمدرضا حکیمی

شماره ۹ (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۲ و ۷.

۷۷۱. شهید مطهری به روایت اسناد

مهناز میزبانی، ۱۵ خرداد، سال سوم، شماره ۱۱ (بهار ۱۳۸۲)، صفحه ۶۶ و ۷۴.

۷۷۲. شهید مطهری پاره تن امام، عالم اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله وسلم

روزنامه خراسان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱، ۷.

۷۷۳. شهید مطهری، پرسش ها و رسالت حوزویان

ص: ۳۵۳

سیدعباس رضوی، حوزه، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۴۵ _ ۱۸۴.

۷۷۴. شهید مطهری، پیام عاشورا و خطر تحریف

مهدی پور حسین، حکومت اسلامی «ویژه نامه اندیشه سیاسی عاشورا - دفتر سوم» سال هشتم، شماره۲۷ (بهار ۱۳۸۲)، صفحه ۴۳۴ - ۴۵۲.

۷۷۵. شهید مطهری، جامعیت و اعتدال فکری

گفت وگو با نعمت اللّه باوند، روزنامه کیهان (۱۲ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۷۷۶. شهید مطهری درد آشنا بود و سوز دین داشت

روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ و ۳.

۷۷۷. شهید مطهری در دو نگاه (سنت گرایان و تجدد گراها)

گفت وگو با استاد نکونام و دکتر علی قادری، روزنامه خراسان (۱۰ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۷۷۸. شهید مطهری در سنگر ستیز با الحاد و التقاط

پیام انقلاب، سال دوم، شماره ۵۷ (اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۸ - ۱۳ و ۷۰.

۷۷۹. شهید مطهری در عرصه فلسفه پژوهشی

علی پور احمدی، روزنامه انتخاب، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۷۸۰. شهید مطهری در مصاف با کج اندیشی دینی

حسین معصومی، روزنامه کیهان (۹ و ۱۵ اسفند ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۷۸۱. شهید مطهری در مکتب تاریخ

ابوالفضل هدایتی فخر داود، فرهنگ جهاد، سال پنجم، شماره ۱۹ (بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۲۰ - ۲۳ و شماره۲۰ (پاییز ۱۳۷۹)، صفحه ۵۵ - ۷۷.

۷۸۲. شهید مطهری در میان نویسندگان یک آفتاب درخشنده است

عبد الکریم موسوی اردبیلی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲).

۷۸۳. شهید مطهری در نگاه حجت الاسلام و المسلمین محمد خاتمی

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)،صفحه ۵.

۷۸۴. شهید مطهری در نگاه حضرت امام خمینی رحمه الله

ص: ۳۵۴

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)،صفحه ۳.

۷۸۵. شهید مطهری در نگاه مقام معظم رهبری

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)،صفحه ۴.

۷۸۶. شهید مطهری دلی دلباخته قرآن، مغزی سر سپرده عرفان و جانی وابسته برهان داشتمصاحبه با عبداللّه جوادی آملی

سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۸۰ – ۸۵.

۷۸۷. شهید مطهری روحانی روشن فکر

عنایت اللّه، سلحشور، روزنامه سلام، (۱۵ اردی بشهت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۷۸۸. شهید مطهری، روشن فکری روشنگر

نعمت اللّه مظفر پور، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۲.

۷۸۹. شهید مطهری صریح اللهجه ترین اسلام شناس در صدر انقلاب بود

روزنامه رسالت (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۷۹۰. شهید مطهری عالمی جامع، پیش آهنگ و آگاه

حوزه، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸).

۷۹۱. شهیدمطهری، قلمدار پیروز عرصه فکر فرهنگ در جهاد مقدس احیای فکر دینی بود

حجت الاسلام مهدی کروبی، روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۷۹۲. شهید مطهری عملاً نشان دادند سؤال دفن کردنی نیست، پروردنی است

گفت وگو با سرکار خانم وحیده مطهری، روزنامه رسالت (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۷۹۳. شهید مطهری قربانی بسط خشونت و قشریت در آموزه های دینی

باز خوانی پرونده یک ترور، روزنامه بیان، (۲۵ فروردین ۱۳۷۹)

۷۹۴. شهید مطهری قهرمان میدان اندیشه

روزنامه ابرار (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸.

۷۹۵. شهید مطهری متفکر و مصلح

علی محمد بیرجندی، شاهد، شماره، ۱۸۱ (خرداد ۱۳۶۸)، صفحه ۶۰ - ۶۴.

ص: ۳۵۵

۷۹۶. شهید مطهری متناسب بانیازهای نسل جوان کار می کرد

روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۷۹۷. شهید مطهری، مجاهدی در حوزه فکر

(آفرینش ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۷۹۸. شهید مطهری مدافع اسلام

روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۶.

۷۹۹. شهید مطهری، مشعلدار معارف اسلامی

رحیم نژاد، سلیم، بامداد (۱۴ خرداد ۱۳۵۹).

۸۰۰. شهید مطهری، معلم مبارزه با تهاجم فرهنگی

محمد مراد بیات، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۸۰۱. شهید مطهری، منادی اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله وسلم

محمود دامغانی، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴ و ۱۰.

۸۰۲. شهید مطهری نگهبان فرهنگ اسلام

نگهبان انقلاب اسلامی، سال دوم، شماره ۲۰ (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶ و ۷.

۸۰۳. شهید مطهری، نیاز عصر حاضر

فرهنگ آفرینش، سال پنجم، شماره ۲۴۴ (۸ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۱.

۸۰۴. شهید مطهری و آفات احیاگری

محسن الویری، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۲ – ۱۳.

۸۰۵. شهید مطهری و استاد مصباح، هم سویی یا تقابل

قاسم روان بخش، روزنامه قدس (۱۸ تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۸۰۶. شهید مطهری و امام رحمه الله

روزنامه خراسان (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱، ۷.

۸۰۷. شهید مطهری و امر به معروف و نهی از منکر

مهدی، شریعتی تبار، اسوه، (ویژه نامه)، (اردیبهشت ۱۳۷۷).

۸۰۸. شهید مطهری و انقلاب اسلامی

روزنامه ابرار (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۸.

۸۰۹. شهید مطهری و انقلاب اسلامی

ص: ۳۵۶

مهدی مقیمی اسفند آبادی، روزنامه سلام، شماره ۸۴۷ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۸۱۰. شهید مطهری و پاسخگویی به نیازهای زمان

عظیمی، روزنامه خراسان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۸۱۱. شهید مطهری و ترویج اندیشه اسلامی در دانشگاه ها

روزنامه رسالت (۲۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۸۱۲. شهید مطهری و تعلیم و تربیت اسلامی

نادر وثوقی، تربیت، سال سیزدهم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۱۵ – ۱۷.

۸۱۳. شهید مطهری و حقوق زن در اسلام

حسین شرفی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین – شهریور ۱۳۷۸)،صفحه ۱۴۲–۱۷۳.

۸۱۴. شهید مطهری و درک ضرورت ها

قسمت اول با عنوان: عوامل موفقیت استاد شهید مطهری در شناسایی اسلام ناب محمدی و عنوان قسمتدوم: نظام روحانیت از دیدگاه استاد و مبارزه ایشان با تفکر غربی، زین العابدین صفوی، روزنامه کیهان،شماره ۱۴۷۵۷ (۱۲ و ۱۴ و ۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۸۱۵. شهید مطهری و دفاع از ارزش های اسلامی

جعفر سبحانی تبریزی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۵.

۸۱۶. اندیشه دانشجو، سال دوم، شهید مطهری و دفاع از عقاید دینی

بهزاد مرتضایی، شماره ۱۳ و ۱۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۴۵ – ۴۹.

۸۱۷. شهید مطهری و دکتر شریعتی

سجاد اصفهانی، مجله نور علم، (فروردین ۱۳۶۸).

۸۱۸. شهید مطهری و دموکراسی

به انگیزه سالروز شهادت استاد شهید مرتضی مطهری، محمدحسین کبیر، روزنامه صبح امروز، (۱۲اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه

.۶

۸۱۹. شهید مطهری و دیدگاه های تربیتی قرآن

ابراهیم سجادی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه۷۴ - ۱۱۷.

۸۲۰. شهید مطهری و رد منطق قدمت و حدوث زمانی

راه مجاهد، سال چهارم، شماره ۳۰ (خرداد ۱۳۶۴)، صفحه ۲۹.

۸۲۱. شهید مطهری و رویارویی عقل و دین در تاریخ تفکر غرب

عباس مخلصی، حوزه، سال شانزدهم، شماره ۹۱.

۸۲۲. حوزه، شهید مطهری و رویه دیگر تمدن غرب

عباس رضوی، شماره ۱۰۵ و ۱۰۶ (مرداد و آبان ۱۳۸۰)، صفحه ۳۴۲ – ۳۸۵.

۸۲۳. شهید مطهری و سنگرهای پاسداری از اسلام

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۸۲۴. شهید مطهری و سینما، افشار

سینما و ویدئو، سال سوم، شماره ۱۰۴ (۹ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۲.

۸۲۵. شهید مطهری و ماتریالیسم اغفال شده یا منافق

روزنامه خراسان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۹): صفحه ۱ و ۷.

۸۲۶. شهید مطهری و مبارزات ایدئولوژیکی

نوروز علی کابلی، روزنامه قدس (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۴.

۸۲۷. شهید مطهری، و مبارزه با تحجر و التقاط

روزنامه ابرار (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۸) صفحه ۱ و ۲.

۸۲۸. شهید مطهری و مسئله اسلام و نیازهای زمان

محمـد علینی، فقیهان و زمان و مکان ۲، قم، کمیته علمی کنگره بررسـی مبانی فقهی امام خمینی (مؤسسـهتنظیم و نشر آثار امام خمینی)، ۱۳۷۴، صفحه ۲۱۱ – ۲۵۴.

۸۲۹. شهید مطهری و مصباح یزدی دو نگاه متضاد در باب حق مردم

محمد گلزاری، روزنامه بیان (۱۵ فروردین ۱۳۷۹)، صفحه ۲ و ۳.

۸۳۰. شهید مطهری و مصباح یزدی، مقایسه دو دیدگاه

حمید درجی، آبان، شماره ۹۴ (۳ مهر ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۸۳۱. شهید مطهری و مقابله با تفکر ملی گرایی

حجت اللّه ایزدی، اندیشه دانشجو، سال دوم، شماره ۱۳ و ۱۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۵۰ -۵۵.

۸۳۲. شهید مطهری و مقتضیات زمان

گفت و گو با دکتر علی مطهری، روزنامه قدس (۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۲).

ص: ۳۵۸

۸۳۳. شهید مطهری و منزلت زن

شکوفه، سال اول، شماره ۴ (بهار ۱۳۷۴)، صفحه ۳۰ - ۳۴.

۸۳۴. شهید مطهری و نهج البلاغه

ابوالفضل هدایتی، فرهنگ جهاد، شماره ۲۳ (بهار ۱۳۸۰)، صفحه ۱۰۷ - ۱۱۹؛ شماره ۲۴ (تابستان ۱۳۸۰)،صفحه ۵۵ - ۷۱.

۸۳۵. شهید مطهری هرگز از حق عدول نکرد

روزنامه اطلاعات، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۸۳۶. شهید معرفت خویش

حسن ازغدی، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۲.

۸۳۷. صبح، سال دوم، شهید معرفت خویش

شماره ۵۳ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۳.

۸۳۸. شیخ شهید شرق

روزنامه سلام (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۹.

۸۳۹. شیفته مطالعه بود استاد مطهری

گفت و گو با فرزند استاد، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۲۰ - ۲۱.

۸۴۰. شیوه علامه مطهری در آموزش فلسفه

عبدالجبار رفاعی، ترجمه: آرش مردانی پور، کیهان فرهنگی سال یازدهم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۳)،پیاپی ۱۰۹، صفحه ۲۴ - ۲۶.

۸۴۱. شیوه های تداوم انقلاب در آثار استاد مطهری

شاهد، شماره ۲۲۱ (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۲ _ ۱۵.

۸۴۲. شیوه های مبارزاتی شهید مطهری با ماتریالیست های غرب زده ها و تهاجم فرهنگی دردانشگاه های ایران

رضا تقوی، روزنامه رسالت، شماره ۲۸۸ (۴ دی ۱۳۷۴)، صفحه ۱۵.

۸۴۳. شیوه استاد، الگوی مؤلّفان

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۸۴۴. صخره همیشه استوار: شهید مطهری در بیان مقام معظم رهبری

ص: ۳۵۹

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت۱۳۸۲)، صفحه ۴.

۸۴۵. ضد اصلاحات و تحجر در دیدگاه استاد مطهری

علی ذو علم، کتاب نقد، سال چهارم، شماره ۱۶ (مهر و آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۲۹۲ – ۳۱۱.

۸۴۶. ضرورت تحول در ابزار و شیوه های تبلیغ

بصائر، سال دوم، شماره ۹ (تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۱۳ – ۱۸ (تبلیغات اسلامی / روحانیت / حوزه های علمیه /مبلغین مذهبی / مطهری، مرتضی).

۸۴۷. ضرورت تحول در ابزار و شیوه های مدیریت تبلیغی از دیدگاه شهید مطهری

باقی نصر آبادی، علی، همایش علمی بررسی نقش تبلیغات در جنگ، اسفند ۱۳۷۷.

۸۴۸. ضرورت تداوم اندیشه شهید مطهری

روزنامه کیهان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۴).

۸۴۹. طریق الصحوه الاسلامیه فی منظور الشهید مطهری

ع. حسین الحکیم، المنطق، شماره۲۸ (شعبان و رمضان ۱۴۰۵)، صفحه ۸۴ – ۹۸.

۸۵۰. طنین صدای مهربان

رضا بهشتی معز، روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ و ۱۲.

۸۵۱. عارفی در سنگلاخ فلسفه

زن روز، شماره ۸۶۴ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۱۰ – ۱۱.

۸۵۲. عاشورا در ساختار معرفتی استاد مطهری و ناقد حماسه حسینی

عباس ایزد پناه، پژوهش و حوزه، سال سوم، شماره ۱۲ (زمستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۴۰ – ۱۵۱.

۸۵۳. عدالت اجتماعی از دیدگاه استاد شهید مطهری

بهرام، اخوان کاظمی، روزنامه کیهان (۲۸ و ۳۰ شهریور ۱۳۷۸). صفحه ۶.

۸۵۴. عدالت اجتماعی از دیدگاه متفکر شهید مرتضی مطهری

مهدی طغیانی، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۲۲ – ۳۵.

۸۵۵. عدالت اجتماعی در اندیشه شهید مطهری

علیرضا، کاشی پور محمدی، دنیای سخن، شماره ۹۲ (بهمن ۱۳۷۹).

۸۵۶. عدالت اجتماعی در اندیشه شهید مطهری

ص: ۳۶۰

علیرضا کاشی پور محمدی، رشد معلم، شماره ۹۲.

۸۵۷. عدالت در اندیشه استاد شهید مطهری

محمدرضا عباسی، روزنامه کیهان (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۸۵۸. عدالت در اندیشه استاد مطهری

محمد رضا، جمالی، روزنامه سلام، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۸۵۹. عرفان استاد مطهری

محمدباقر نجف زاده، روزنامه اطلاعات (۷ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۸۶۰. عرفان حافظ از نظر استاد مطهری، شما

حسن علیپور، شماره ۲۱۰ (۱۳ و ۲۰ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۵.

۸۶۱. عشق از دیدگاه شهید مطهری، عشق کلمه ای آشنا اما غریب

ره آورد، شماره ۲ (بهار و تابستان ۱۳۷۳)، صفحه ۱۴ – ۱۸.

۸۶۲. عشق در کلام استاد

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت، شماره ۱۸۲۳ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۵.

۸۶۳. عصر ما محتاج مطهری است

ارزش ها، شماره ۱۱۶، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۸۶۴. عظمت علمی و خلوص و تقوای استاد شهید مرتضی مطهری

حمید هنرجو، روزنامه رسالت، شماره ۲۹۷۹ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱.

۸۶۵. عقل امین زاییده تفکر است

آیت اللّه جوادی آملی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱۲ – ۱۳.

۸۶۶. عقلانیت احکام جزایی اسلام از نگاه شهید مطهری

محمد صادق مزنیانی، حوزه، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰۹ - ۱۱۱.

۸۶۷. عقلانیت دین در قرائت شهید مطهری

عباس مخلصی، حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۵۴ - ۸۵.

۸۶۸. عقل گرایی شهید مطهری

سخنرانی دکتر حداد عادل در مسجد دانشگاه امام صادق علیه السلام(بخش پایانی مقاله پرسش و پاسخدانشجویان است)، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۱۴ - ۲۱.

ص: ۳۶۱

۸۶۹. علامه اقبال از نگاه استاد مطهری

شیدا، امینی، روزنامه سیاست روز، (۱۱ آذر ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۸۷۰. علامه شهید استاد مطهری: افتخار من همین عمامه و عباست

روزنامه ابرار (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۳.

۸۷۱. علامه شهید مطهری رحمه اللهاز نگاه استاد مصباح

(مصاحبه)، معرفت، پیش شماره ۲ (بهار ۱۳۷۱) صفحه ۴ – ۱۳.

۸۷۲. علل انحطاط مسلمانان: مقایسه دیدگاه های شهید مطهری و شیخ محمد عبده

حمزه علی وحیدی، معرفت، سال دوازدهم، پیاپی ۶۸ (مرداد ۱۳۸۲)، صفحه ۸۷ _ ۹۵، ویژه نامه علومسیاسی.

۸۷۳. علل دین گریزی نسل جوان

محمد حسینی، روزنامه جوان (۲۹ آذر ۱۳۷۹)، صفحه ۹ (جوانان / مطهری، مرتضی / دین).

۸۷۴. علل مخالفت شهید مطهری و برخی از روحانیت با دکتر شریعتی

گفت و گو با عبدالکریم سروش، ویژه نامه روزنامه جهان اسلام (۲۸ خرداد ۱۳۷۱)، صفحه ۳۶.

۸۷۵. علم از دیدگاه استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۲.

۸۷۶. عَلَّم الانسانَ ما لَمْ یَعْلَم

فرهنگ و تعاون، سال اول، شماره ۱ (اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۳ (روز معلم / مطهری، مرتضی).

۸۷۷. علم کلام از دیدگاه استاد مطهری

علی دژاکام، از کتاب: کلام جدید در گذر اندیشه ها، تهران، مؤسسه فرهنگی اندیشه معاصر، چاپ اول،۱۳۷۵.

۸۷۸. علم کلام و کلام جدید: سیری در آرا، کلامی استاد شهید مرتضی مطهری

احمد، بهشتی، روزنامه اطلاعات، (۸ – ۲۹ شهریور ۱۳۷۶).

۸۷۹. علم کلام و کلام جدید: سیری در آرای کلامی استاد مطهری

احمد بهشتی، میراث جاویدان، سال اول، شماره ۳ (پاییز ۱۳۷۲)، صفحه ۸۶ - ۹۳.

۸۸۰. علم و ایمان در نگاه استاد مطهری

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت۱۳۸۲)، صفحه ۱۳.

۸۸۱. علم و دین از دیدگاه استاد مطهری

ص: ۳۶۲

محمدرضا کاشفی، قبسات، سال دوم، شماره اول (بهار ۱۳۷۶)، صفحه ۳۹ – ۵۷.

۸۸۲. گلشن اندیشه، علم و دین در آثار شهید مطهری

زینب کنعان نژاد، شماره ۸ و ۹ (زمستان ۱۳۷۸، بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۱۳ – ۱۶ و ۲۱.

۸۸۳. عملکرد شهید مطهری در مبارزه با تحریفات و خرافات

علی محمد بیرجندی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۰۵۴ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۸۸۴. عناوین آثار

مهدی خلیلیان، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱ (۱۲ اریبهشت ۱۳۷۲).

۸۸۵. عنصر حماسه در اندیشه و عمل شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۸۸۶. عوامل اختلاف بین دیدگاه های دیگر شریعتی و شهید مطهری در زمینه مسایل اسلامی

گفت و گو با عبدالکریم سروش، جهان اسلام، ضمیمه، شماره ۵۵۷ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۲۲.

۸۸۷. غلبه در مغلوبیت

جلال الدین مجتبوی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۵۱ – ۵۲.

۸۸۸. فرزند علم و ایمان [مرتضی مطهری]

برگرفته از: پریوش، دانش نیا، مجله موعود جوان، کیهان هوایی، شماره ۱۴۱۶ (بهمن، ۱۳۸۰).

۸۸۹. فروغ آسمان اندیشه

ویژه نامه به مناسبت سالگرد استاد مطهری روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۸۹۰. فرهنگ استاد برای ادراک فرهنگ استاد

گفت و گو با مهدی خلیلیان، هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۷.

۸۹۱. فرهنگ دینی و ملی، فلسفه اسلامی و اقتصاد: در یادمان معلم اندیشیدن

کیهان فرهنگی، شماره ۲، (اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۵ - ۱۰ ج شخصیت شهید مطهری؛ از دیدگاه غلام حسین ابراهیمی دینانی، احمد احمدی، جعفر سبحانی، عبد الکریم سروش، محمد محیط طباطبایی ج.

ص: ۳۶۳

۸۹۲. فرهنگ غدیر از دیدگاه استاد مطهری

علی، باقی نصرآبادی، ویژه نامه عید غدیر، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۰، اسفند، صفحه ۱۸.

۸۹۳. فضائل اخلاقی، متد علمی، مشی سیاسی و اجتماعی استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله

محمد واعظ زاده خراسانی، روزنامه اطلاعات (۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۸۹۴. فضایل اخلاقی و شخصیت علمی استاد شهید مطهری

علی رضا میرزا محمد، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۶۸ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۲.

۸۹۵. فعالیت های فرهنگی و تألیفات شهید مطهری از زبان خودش

روزنامه جمهوری اسلامی (ویژه نامه)، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۳.

۸۹۶. فقه در چشم انداز شهید مطهری

محمد حسن نجفی، فقه، سال هفتم، پیاپی ۲۳ (بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۳ – ۹.

۸۹۷. فقیه جمهوری خواه

محمد رهبر، گوناگون، سال اول، شماره ۳ (آبان و آذر ۱۳۷۷)، صفحه ۲۳ – ۲۴ (اندیشه سیاسی، مطهری،مرتضی / سیاست / و / فقیهان / نظام جمهوری / از دید / مطهری، مرتضی).

۸۹۸. فلسطین، مسئله امروز جهان اسلام است؛ برداشتی از آثار استاد شهید مطهری در قالب مصاحبه

حسین هوشمند، روزنامه جام جم (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۸۹۹. فلسطینی در نگاه شهید مطهری

مسلم سلیمانی، روزنامه کیهان (۲ خرداد ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۹۰۰. فلسفه امید در تقابل با کیش سوء ظن بررسی اندیشه مرتضی مطهری

عصر ما، شماره ۱۹۳ و ۱۹۴.

۹۰۱. فلسفه حجاب و حدود آن از دیدگاه شهید مطهری، امام خمینی و آیت اللّه خامنه ای

وافی، روزنامه اطّلاعات، شماره ۱۹۷۹۱ (۲۲ آذر ۱۳۷۱)، صفحه ۶ .

۹۰۲. فلسفه حق در اندیشه سیاسی مطهری

حسین توسلی، علوم سیاسی، شماره ۱۳، سال چهارم (بهار ۱۳۸۰)، صفحه ۱۸۰ - ۲۰۵.

۹۰۳. فلسفه حکومت و اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

ص: ۳۶۴

گفت وگو با عمید زنجانی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۱۶ – ۱۹.

۹۰۴. فلسفه حکومت و اختیارات حاکم اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

گفت وگو با عمید زنجانی، روزنامه جوان (۲۴ و ۳۱ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۹۰۵. فلسفه عاشورا و تحلیل دیدگاه های اندیشمندان

بخش علی قنبری روزنامه رسالت (۲۴ و ۲۷ و ۲۸ و ۲۹ فروردین ۱۳۸۱)، صفحه ۱۱ و ۵ (قیام عاشورا /حسین بن علی۷، امام سوم / مطهری، مرتضی / مسلمانان و...).

۹۰۶. فلسفه کاربردی و کاربرد فلسفه

گفت و گو با استاد محسن غرویان، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۰.

۹۰۷. فلسفه [گزیده ای از آرای شهید مطهری و علامه طباطبایی]، مجله علمی علامه، شماره ۵ (آبان ۱۳۶۳)،صفحه ۵۰ – ۵۳.

۹۰۸. ریشه ها، فهرست آثار استاد شهید مرتضی مطهری سال اول، شماره ۴ (دی ۱۳۵۹)، صفحه ۱۲ – ۱۵ وشماره ۶ (اسفند ۱۳۵۹)، صفحه ۴۴ – ۴۷ و ۵۰.

۹۰۹. فهرست موضوعی آثار شهید مرتضی مطهری

سروش، سال دوم، شماره ۹۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰)، صفحه ۵۸ – ۶۱.

۹۱۰. فهم شریعت و طبیعت در نگاه استاد شهید مطهری

ابرهیم حاج محمدی، کیهان فرهنگی، سال ششم، شماره ۳ (خرداد ۱۳۶۸)، صفحه ۵۳.

۹۱۱. فهم قرآن از دیدگاه شهید مطهری

سید موسی صدر، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین – شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۲ – ۲۹.

۹۱۲. قرآن و آزادی از منظر استاد مطهری

محمد بهرامی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین – شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۲ – ۲۹.

۹۱۳. قرائت مطهری از دین

حسن ماکیانی، آبان، شماره ۷۹ (۲ مرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۸.

۹۱۴. قطره ای از دریای مواج عرفان استاد مطهری

قدیری، سروش، سال سوم، شماره ۱۴۲ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۵۱ - ۵۴.

ص: ۳۶۵

۹۱۵. قطعه شعری درباره مقام شهید مطهری

سپیده کاشانی (شاعر)، روزنامه جهان اسلام، شماره ۲۶۳ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۸.

۹۱۶. قلمرو اجتماعی دین از دیدگاه شهید مطهری

محمد صادق مزینانی، حوزه، سال شانزدهم پیاپی، ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۲۲۴ – ۲۷۰.

۹۱۷. قلمرو تساهل و تسامح در نظر شهید مطهری

اسماعیل اسماعیلی، حوزه، سال هفدهم، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۴۵ – ۱۸۰.

۹۱۸. قلمرو دخالت دین در عرصه امور اجتماعی و سیاسی از دیدگاه امام خمینی

محمد حسین ایراندوست جمطهری – مرتضی، دیدگاه ها – اجتماعی و سیاسی و...ج، از کتاب: امام خمینی وحکومت اسلامی: مبانی کلامی، قم، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۹۷ – ۱۲۶.

۹۱۹. قلمرو دین و انتظار بشر از آن (رویکردی انتقادی و تطبیقی به آراء شهید مطهری و دکتر سروشدر باب قلمرو دین و انتظار بشر از دین)

ولی اللّه عباسی، اندیشه صادق، شماره ۶ و ۷ (بهار و تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۴۸ – ۶۵.

۹۲۰. قیام امام حسین علیه السلام و احیای امر به معروف و نهی از منکر از دیدگاه شهید مطهری

محمد رضا، جواهری، اسوه، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۷).

۹۲۱. قیام حسینی از منظر استاد شهید مطهری

حسین علی زاده، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۷۱ – ۷۳.

۹۲۲. قیام و انقلاب مهدی(عج)

کیهان هوایی، شماره ۱۱۶۴ (۲۰ دی ۱۳۷۴)، صفحه ۹ و ۲۱ (بررسی کتاب قیام و انقلاب مهدی(عج) شهیدمرتضی مطهری).

۹۲۳. کار آمدی حکومت اسلامی از دیدگاه استاد شهید مطهری

اسماعیل منصوری لاریجانی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامهبصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)،

صفحه ۲۰ – ۲۵.

ص: ۳۶۶

۹۲۴. کارنامه تاریک قرن ما، بخشی از سخنان شهید مطهری در مورد قضیه فلسطین

روزنامه ابرار (۱ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۲۵. کارنامه مطهری

سروش، سال دوم، شماره ۹۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰)، صفحه ۵۰ – ۵۳.

۹۲۶. کار و اهمیت آن از دیدگاه شهید مطهری

اسد اللّه افشارزاده، روزنامه رسالت، شماره ۱۵۲۹ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۱.

۹۲۷. کاش من هم مثل مطهری روزی شربت شهادت بنوشم

روزنامه جهان اسلام (۱۰ آبان ۱۳۷۳)، صفحه ۵.

۹۲۸. کاملاً متعبد

آیت اللّه فاضل لنکرانی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۴۲ – ۴۴.

۹۲۹. کتاب سوزی ایران و مصر

به مناسبت سالگرد شهادت استاد مرتضی مطهری، کتاب هفته، شماره ۱۲۲.

۹۳۰. کتاب عاشورایی

شهلا پروین زاد، زن روز، شماره ۱۸۶۱ (۲ شهریور ۱۳۸۱)، صفحه ۴۲. (کتاب حماسه حسینی / مطهری،مرتضی).

۹۳۱. کتیبه فرهنگ

روزنامه قدس (۳ تیر ۱۳۷۷)، صفحه ۸ (کتاب مطهری و نگرش جامع گرایانه / مطهری، مرتضی).

۹۳۲. کلامی از علامه طباطبایی درباره شهید مطهری

روزنامه کیهان، (۲۶ آبان ۱۳۶۰)، صفحه ۱۲.

۹۳۳. کلید حل مشکلات فرهنگی، سیاسی، هدایت و توجه به نسل جوان

گفت و گو با دکتر علی باقی نصر آبادی، جدرباره اندیشه های سیاسی _ اجتماعی شهید مطهریج، روزنامهرسالت (۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۹۳۴. کنگره بررسی افکار استاد مطهری در دمشق [۱۳۷۰]

آئینه پژوهش، سال اول، شماره ۶ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۰)، پیاپی ۶، صفحه ۱۱۱.

ص: ۳۶۷

۹۳۵. کنگره بررسی شناخت ابعاد فرهنگی و علمی استاد شهید مطهری - اهواز

صحیفه (ضمیمه روزنامه جمهوری اسلامی)، شماره ۲۴ (اردیبهشت ۱۳۶۴)، صفحه ۴۶.

۹۳۶. کنگره بزرگداشت مقام شهید مطهری (مازندرانی، دانشگاه مازندران، بابلسر)

صحیفه (ضمیمه روزنامه جمهوری اسلامی)، شماره ۳۷ (اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۴۶.

۹۳۷. کیفیت بر خورد مطهری با عنصر تعلیم

احمد جلالی، کیهان فرهنگی (۱ اردیبهشت ۱۳۶۳).

۹۳۸. گذری بر تلاش های پیرامون شخصیت علمی استاد (مرتضی مطهری)

ابراهیم، امیری، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۹۳۹. گذری بر حماسه جاوید کربلا

روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۲ و ۶ ، ضمیمه (قیام عاشورا / حسین بن علی۷ امامسوم / مطهری، مرتضی).

۹۴۰. گذری بر شیوه آیین نگارش و تحقیق استاد مطهری با تکیه بر جامعه شناسی ادبیات

باقی نصر آبادی، علی، مجله نصیر، سال دوم، شماره ۹ (تابستان ۱۳۷۳) و شماره ۱۰ (پاییز ۱۳۷۳)، صفحه۲۳.

۹۴۱. گزارش کتاب «نظام حقوق زن در اسلام» استاد مرتضی مطهری

مهدی حکیمی، کتاب نقد، سال پنجم، و پیاپی ۱۷ (زمستان ۱۳۷۹)، صفحه ۳۱۴ - ۳۴۳.

۹۴۲. گزارشی از سمینار تبیین اندیشه های شهید مطهری در دانشگاه امام صادق علیه السلام

روزنامه رسالت، شماره ۲۳۹۹ (۷ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۲.

۹۴۳. گفتاری به یاد استاد شهید مطهری

عبدالحمید رحمانیان، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۷۶ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۹۴۴. گفت وگو با حضرات آیات راستی و سبحانی در مورد شخصیت و آثار شهید مطهری

روزنامه رسالت (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱ و ۴.

۹۴۵. گفته ها و ناگفته ها

روزنامه سلام (۲۷ آذر ۱۳۷۶)، صفحه ۹ (ظهور منجی / امام خمینی؛ / مطهری، مرتضی / محمدبنحسن(عج)، امام دوازدهم).

۹۴۶. لزوم کار فرهنگی و هنری در آثار و اندیشه های شهید مطهری

سخنرانی سیدعلی خامنه ای، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۵۹۶ (۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۲.

۹۴۷. لولوی التقاط! [دیدگاه های مرتضی مطهری]

نادر صدیقی، روزنامه نوروز (۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۴۸. ماهیت جهاد در اسلام، دفاع است

کیهان هوایی، شماره ۱۱۹۶ (۲۸ شهریور۱۳۷۵) صفحه ۹ و ۲۱ (جهاد کتاب)،مطهری، مرتضی).

۹۴۹. ماهیت و عوامل انقلاب اسلامی ایران و شرط تداوم آن از منظر استاد شهید مطهری

رضا باقی، پاسدار اسلام، پیاپی ۲۰۹ (اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۳۶ – ۴۱.

۹۵۰. ماهیت و عوامل انقلاب اسلامی ایران و شرط تداوم آن از منظر استاد شهید مطهری

رضا باقی زاده، تبیان، سال هفتم، پیاپی ۳۴ (خرداد ۱۳۷۸)، صفحه ۵۹ – ۶۳.

۹۵۱. مبادا جهان تشنه حقایق، از مطهری دیگری محروم شود

علی سعیدی شاهرودی، روزنامه رسالت (۲۰ شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۱۱ و ۶.

۹۵۲. مبارزه استاد با التقاط و تحجّر

تقوی، روزنامه رسالت، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۸).

۹۵۳. مبارزه و مواجهه با التقاط

محمدجواد باهنر، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شـهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۴۸ – ۵۰.

۹۵۴. مبانی تبلیغ از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله

محمدرضا بهلول، بصائر، سال چهارم و شماره ۲۵ (خرداد و تیر ۱۳۷۶)، صفحه ۲۷ - ۳۵.

۹۵۵. مبانی حکومت دینی در اندیشه سیاسی استاد شهید مطهری

ابراهیم، حاج محمدی، روزنامه اطلاعات، (۱۱ - ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۸).

ص: ۳۶۹

۹۵۶. مبانی مشروعیت در حکومت امیرالمؤمنین علیه السلام در آثار استاد شهید مرتضی مطهری

سید سعید روحانی، فرهنگ کوثر، سال چهارم، پیاپی ۴۸ (اسفند ۱۳۷۹)، صفحه ۵۸ - ۶۰.

۹۵۷. مبانی نظری جامعه مدنی در اندیشه استاد مطهری

محسن آرمین، از کتاب، نسبت دین و جامعه مدنی، ویراسته: شهرام رجب زاده، تهران، ذکر، چاپ اول،۱۳۷۹، صفحه ۱۱ - ۲۴.

۹۵۸. مبانی نظری جامعه مدنی در اندیشه استاد مطهری

[برگرفته از اسلام، اجتماع و سیاستج، محسن آرمین، روزنامه نسیم صبا (۱۴ اسفند ۱۳۸۱).

۹۵۹. من تراث الشهید مرتضی مطهری

شرح منظومه السبزواری، ترجمه: حیدر آل حیدر، الفجر، سال اول، شماره ۳ - ۴ (۱۴۰۴ ه . ق).

۹۶۰. متن سخنرانی آقای مهاجری در کنفرانس بین المللی بررسی اندیشه های شهید مطهری درهامبورگ

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۳۲۵ (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۵.

۹۶۱. متن سخنرانی شهدای بزرگوار شهید بهشتی - صدوقی و باهنر در مور شخصیت مطهری و آثاروی

روزنامه سلام، شماره ۸۵۱ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۷.

۹۶۲. متن مصاحبه دکتر حداد عادل با خامنه ای مقام معظم رهبری درباره ابعاد شخصیت شهیداندیشه مطهری

تاریخ فرهنگ معاصر، شماره ۴ (فروردین ۱۳۷۱)، صفحه ۲۳۵.

۹۶۳. محاضرات فی الفلسفه الاسلامیه]معرفی و ترجمه کتاب «مقالات فلسفی»]

عبدالجبار الرفاعی، الفکر الاسلامی، سال سوم، شماره ۱۱ (رجب - رمضان ۱۴۱۶)، صفحه ۲۹۱.

۹۶۴. محورهای آزادی اندیشه از دیدگاه استاد مطهری

علی، روشنی، روزنامه خرداد (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۹۶۵. مرتضی مطهری احیا کننده ای در عصر جدید

عبدالکریم، سروش، از کتاب تفرج صنع گفتارهای در اخلاق و صفت و علم انسانی، نشر سروش، ۱۳۷۰چاپ دوم، صفحه ۳۶۶ تا۳۹۵

ص: ۳۷۰

۹۶۶. مرتضی مطهری احیا کننده ای در عصر جدید

عبدالکریم سروش، شاهد، شماره ۱۹۷ (اول اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۲ - ۷؛ نشر دانش، شماره ۵ و ۶(مرداد - آبان ۱۳۶۰).

۹۶۷. مرتضی مطهری به روایت سید محمد خاتمی

روزنامه ایران (۱۲ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۶۸. مرتضی مطهری

محمد حسین فروزان، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۹۶۹. مرحوم مطهری، استاد مصباح و انیشتین

علیرضا، موثق، گزارش روز (۱۷ فروردین ۱۳۷۹).

۹۷۰. مرحوم مطهری و مرحوم طباطبایی از پیروان صدیق ملا صدرا بودند

گفت وگو با عبدالکریم سروش پیرامون شخصیت و افکار استاد شهید مطهری درباره ملاصدرا «صدرالمتألهین»، سروش، سال سوم، شماره ۱۴۳ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۴۰ - ۴۶.

۹۷۱. مردم سالاری دینی در اندیشه استاد مطهری

علی تاجدینی، بینش سبز، شماره ۸ (تیر ۱۳۸۱).

۹۷۲. مردم سالاری؛ مفهومی مطلق یا نسبی؟ مبانی مشروعیت و مقبولیت نظام اسلامی از نگاه شهیدمطهری، شما

شماره ۳۰۹، سال ششم، (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۹۷۳. مرزبان هویت، شهید تهاجم

عبدالحسین ولایت پیشه، صبح، سال دوم، شماره ۵۳ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶ و ۱۱.

۹۷۴. مروری بر آثار سه تن از نویسندگان معاصر در مسئله جبر و اختیار (مرتضی مطهری، محمدتقی مصباح و جعفر سبحانی)

علوم اجتماعی شیراز، سال اول، شماره ۲ (۱۳۶۵)، صفحه ۱ - ۱۲.

۹۷۵. مروری بر افکار و آثار شهید استاد مطهری

امید مسعودی، روزنامه کیهان (۹ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۸ (۱۱اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۶ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۸ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۸.

۹۷۶. مروری بر افکار و آثار شهید مطهری؛ دیدگاه شهید مطهری درباره آثار و آرای اقبال لاهوری

ص: ۳۷۱

امید مسعودی، روزنامه کیهان، شماره ۱۳۶۰۱ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۲.

۹۷۷. مروری بر اندیشه های اجتماعی شهید مرتضی مطهری رحمه الله

حفیظ اللّه، فولادی، بصیرت، شماره ۲۱ و ۲۲، سال نهم، ۱۳۷۹.

۹۷۸. مروری بر دیدگاه های استاد مطهری درباره حوزه و روحانیت

محمد سروش، روزنامه جمهوری اسلامی (۷ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۸)،صص ۵ و ۸، ۹، ۱۰، ۱۱.

۹۷۹. مروری بر دیدگاه های اقتصادی و اجتماعی مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۹۸۰. مروری بر دیدگاه های انتشار نیافته استاد شهید مطهری درباره مسایل زنان

ضیاءالدین، مرتضوی، انتخاب (۸ و ۹ آبان ۱۳۷۸).

۹۸۱. مروری بر سرگذشت علمی شهید مطهری

روزنامه جهان اسلام، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۹۸۲. مروری بر فعالیت های فرهنگی مطهری و بهشتی و عکس العمل ساواک در این باره

مهناز میزبانی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۲۵۵ (۱۴ بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۱۵.

۹۸۳. مروری بر فعالیت های مطهری در دانشگاه تهران، قبل از پیروزی

مجله «پانزدهم خرداد» (فروردین ۱۳۷۱).

۹۸۴. مسئله عدالت در آرای جان راولز و شهید مطهری

محمود اصغری، اندیشه حوزه، (آذر و دی ۱۳۸۱)، صفحه ۱۱۷ – ۱۳۱.

۹۸۵. مسئله ولایت: مقاله منتشر نشده ای از یادداشت های الفبایی استاد شهید مطهری

روزنامه اطلاعات (۳۰ بهمن ۱۳۸۱).

۹۸۶. مشرب مطهری، مشرب دیگران

سام الدین، ضیایی، دوران امروز، (۲۶ دی ۱۳۷۹).

۹۸۷. مشروح گزارش آخرین جلسه سمینار بررسی افکار و آثار شهید مطهری

ص: ۳۷۲

روزنامه رسالت، شماره ۹۶۹ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۲.

۹۸۸. مشروعیت حکومت اسلامی از منظر شهید مطهری

محمدحسن قدردان قراملکی، نامه مفید، سال پنجم، پیاپی ۱۷ (بهار ۱۳۷۸)، صفحه ۲۰۵ - ۲۳۲.

۹۸۹. مشکل یابی و مشکل ستیزی شهید مطهری در عرصه دینی

روزنامه کیهان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۶.

۹۹۰. مصاحبه با عنوان: «مطهری ایدئولوگ انقلاب» سید هادی خسروشاهی

مجله تاریخ و فرهنگ معاصر (بهار و تابستان ۱۳۷۱).

۹۹۱. مصاحبه درباره شخصیت شهید مطهری

احمد یزدی، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶).

۹۹۲. مصاحبه در زمینه «حقوق خانواده از دیدگاه مطهری»

خانم صفایی، مجله «ندا» (بهار ۱۳۷۳).

۹۹۳. مصطفی تاج زاده در نامه ای خطاب به علی مطهری

روزنامه همبستگی (۲۶ و ۲۷ مهر ۱۳۷۹)، صفحه ۵.

۹۹۴. مصلح بیدار

روزنامه جمهوری اسلامی (۲۷ آذر ۱۳۷۸)، صفحه ۱۱.

۹۹۵. مطهر زمان [درباره آرا و تأثیرات مرحوم مرتضی مطهری]

حوزه، سال سوم، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۵۶ (پیاپی ۱۴)، صفحه ۳ - ۲۴.

۹۹۶. مطهر عصر و نسل ما

مرزداران، سال پنجم، شماره ۵۶ (اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۳ - ۱۵.

۹۹۷. مطهری، آفتابی غروب ناپذیر

تربیت، سال هفتم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۶ – ۱۸.

۹۹۸. مطهری آن چه می دانست، ننوشت

مجله «عروه الوثقی» (۹ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۹۹۹. مطهری احیاگر اندیشه دینی

علیرضا، علوی تبار، روزنامه صبح امروز (۱ اردیبشهت ۱۳۷۸). صفحه ۲.

۱۰۰۰. مطهری، احیاگر تفکر اسلامی، روزنامه حیات نو (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶ .

ص: ۳۷۳

۱۰۰۱. مطهری، احیاگر و آسیب شناسی دینی: آسیب شناسی (۸ - ۱)

علی، دژاکام، روزنامه رسالت، (۷ - ۱۵ دی ۱۳۷۶)، صص ۳، ۱۱، ۱۲، ۱۳.

۱۰۰۲. مطهری؛ ادامه گر جریان عقل گرایی اسلامی

غلامعلی، حداد عادل، پگاه حوزه، شماره ۲۴، (مهر ۱۳۸۰)، صفحه ۲۱.

۱۰۰۳. مطهری از اولین رهروان امام خمینی

عبداللّه جوادی آملی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۱۰۰۴. مطهری از تولد تا شهادت

ویژه نامه روزنامه ایران (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۴.

۱۰۰۵. مطهری از دیدگاه خاتمی، مطهری و کلام جدید

روزنامه ابرار (۲۸ اردیبهشت ۱۳۷۹) صفحه ۶ .

۱۰۰۶. مطهری، از مؤسسان علم کلام جدید

رضا داوری، مجله «سروش» (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۰۷. مطهری از نگاه یاران، جهاد

سال دوم، شماره ۳۱ (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۳۴ - ۳۶.

۱۰۰۸. مطهری، اسوه روحانیت انقلابی

مجله «سروش» (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۰۹. مطهری، اسوه دین داران

مجله «پیام صادق» شماره ۴، ۱۳۷۵.

۱۰۱۰. مطهری اصلاحگر دینی

سیدمحمد خاتمی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۵ -

.۶

۱۰۱۱. مطهری؛ افشاگر اخباریگری مدرن

محمد سعیدی، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۱۱.

۱۰۱۲. مطهری اندیشمند و احیاگری که از نو باید شناخته شود

به مناسبت سالگرد شهادت استاد مطهری، محمد جواد رودگر، روزنامه انتخاب، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)،صفحه ۶.

۱۰۱۳. مطهری، اندیشمندی توانا و ژرف نگر

ص: ۳۷۴

روزنامه کار و کاگر (۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۰.

۱۰۱۴. مطهری، اندیشه جاری در بستر زمان

مهدی نصیری، روزنامه کیهان، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۶.

۱۰۱۵. مطهری اندیشمندی درد آشنا

رضا حمیدی، مجله بصائر، سال سوم، شماره ۲۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵ _ ۱۸.

۱۰۱۶. مطهری؛ ایدئولوگ انقلاب

روزنامه اطلاعات، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶ و ۱۳.

۱۰۱۷. مطهری، ایدئولوگ انقلاب

مصاحبه با هادی خسروشاهی، تاریخ و فرهنگ معاصر، سال اول، جلد ۳ و ۴ (بهار و تابستان ۱۳۷۱)،صفحه ۳۴۸.

۱۰۱۸. مطهری رحمه اللهبا او چه کرده بود؟

احمد، اسعدی، روزنامه کار و کارگر، (۳۱ شهریور ۱۳۷۹)، صفحه ۲.

۱۰۱۹. مطهری بر مسند احیاگری

علی دژاکام، نامه فرهنگ، سال هفتم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۶)، صفحه ۱۰۸ – ۱۱۵.

۱۰۲۰. مطهری بر مسند احیاگری

علی، دژاکام، روزنامه بیان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰.

۱۰۲۱. مطهری بعد از شهادت

غلام رضا، کوهی، روزنامه رسالت، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۲۲. مطهری به حق معمار بنای فکری نظام بود

روزنامه اطلاعات، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۴).

۱۰۲۳. مطهری پاسدار اسلام و آزادی

علیرضا خلجی، روزنامه کار و کارگر (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۲.

۱۰۲۴. مطهری، پاسدار سنگرهای عقیده

سید محمد هاشمی بروجنی، روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۲۵. مطهری، پیکارگری بی امان با التقاط و خرافه

مجله «سروش»، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۲۶. مطهری چرا به شهادت رسید؟

ص: ۳۷۵

روزنامه رسالت، (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۲۷. مطهری، چگونه مطهری شد؟

محمد رضا، فاکر، روزنامه رسالت، (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۲۸. مطهری چون کوهی در برابر الحاد و التقاط

مجله «جهاد» (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۲۹. مطهری، حاصل عمر من...،

نگهبان انقلاب اسلامی، سال سوم، شماره ۲۹ (اردیبهشت ۱۳۷۳)، صص ۲۲ و ۲۳، ۶۱.

۱۰۳۰. مطهری، حافظ صدیق فرهنگ اسلام

مجله «کارگر مسلمان» (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۳۱. مطهری در برابر تحریفات مادی گرایان و اسلام شناسی های باطل ایستادگی کرد

گفت و گو با جعفر سبحانی روزنامه کیهان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۱۴.

۱۰۳۲. مطهری، در سنگر بازشناسی اسلام اصیل

پلیس انقلاب، سال هفتم، شماره ۷۵ (اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۴ – ۱۱۵.

۱۰۳۳. مطهری در سنگر تبیین اسلام ناب و اصیل

روزنامه کار و کارگر (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۳.

۱۰۳۴. مطهری در سنگر تبیین تفکر صحیح دینی

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۴.

۱۰۳۵. مطهری، در سنگر جلوگیری از انحراف در اسلام

پلیس انقلاب، سال ششم، شماره ۶۳ (اردیبهشت ۱۳۶۶)، صص ۲۴ – ۲۶ – ۴۹.

۱۰۳۶. مطهری در عرصه معرفت دینی

هدایت اللّه جلیلی، روزنامه اطلاعات (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۶.

۱۰۳۷. مطهری را پاس بداریم تا ارزش های انقلاب بماند

روزنامه کار وکارگر، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۲.

۱۰۳۸. مطهری را نشناخته ایم

روزنامه آفتاب یزد (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۹.

۱۰۳۹. مطهری، روحانی روشن فکر

عنایت اللّه، سلحشور، روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۱۰۴۰. مطهری رویاروی خزعلی

مهدوی کنی و مصباح یزدی، گنجی، اکبر، روزنامه صبح امروز (۸ مهر ۱۳۷۸)، صفحه ۳ - ۴.

۱۰۴۱. مطهری رویارویی اندیشه استبداد

محمد حیدری، روزنامه حیات نو، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۱۰۴۲. مطهری، رویارویی با چهار موج

روزنامه انتخاب (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۰۴۳. مطهری رویاروی خزعلی، مهدوی کنی و مصباح یزدی

اکبر گنجی، از کتاب: تلقی فاشیستی از دین و حکومت، تهران، طرح نو، چاپ دوم، ۱۳۷۹، صفحه ۱۱۶ - ۱۲۴.

۱۰۴۴. مطهری زمان و تحول

اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه انتخاب (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۰۴۵. مطهری سمبل روشن فکری و مبارزه با تحریفات

احمد رضا، مهرپرور، روزنامه خراسان (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۹)

۱۰۴۶. مطهری شخصیتی جامع

سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، نامه مفید، سال پنجم، شماره ۱۷ (بهار ۱۳۷۸)، صفحه ۳ - ۸.

۱۰۴۷. مطهری، شخصیتی متفکر

شهید مظلوم دکتر بهشتی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامهبصائر (فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۶۲ - ۶۳.

۱۰۴۸. مطهری، شمع فروزان انقلاب

مجله اطلاعات هفتگی (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۴۹. مطهری؛ شهید سترگ اندیشه و مکتب

روزنامه سیاست روز (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۰۵۰. مطهری شهید علم و عدالت

عبدالحمید رحمانیان، روزنامه کیهان (۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۷.

۱۰۵۱. مطهری عاشق علم و ایمان بود

ص: ۳۷۷

گفت و گو با سید محمدباقر حجتی جهاد، سال دوم، شماره ۳۱ (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۲۸ - ۲۹ و ۳۷).

۱۰۵۲. مطهری عاشق مکتب بود

محقق داماد، مجله سروش، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۰۵۳. مطهری، عالم به مبانی، آگاه به مقتضیات

روزنامه کیهان، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۵).

۱۰۵۴. مطهری فرزانه ای قلمرو قلم و سخن

محمدرضا سنگری، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالگرد شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۳۸ - ۳۹.

۱۰۵۵. مطهری، فرزانه قلمرو قلم و سخن

محمدرضا سنگری، روزنامه جوان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۵.

۱۰۵۶. مطهری فرزند امام رحمه الله

ابوالقاسم قاسم زاده، روزنامه خرداد (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۱.

۱۰۵۷. مطهری فرزند حوزه

سیدمحمد خاتمی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامهبصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۵.

۱۰۵۸. مطهری فرزند زمان

حسین، سید موسوی، روزنامه قدس (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۰۵۹. مطهری فرزند علم و ایمان

دانش نیا، پریوش، دانش نیا، موعود جوان، پیاپی ۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۳۹ - ۴۱.

۱۰۶۰. مطهری، فیلسوف عارف

جوادی آملی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر (فروردین۱۳۸۲)، صفحه ۴۵ -

.۴۷

۱۰۶۱. مطهری، قرائتی موزون از کلام وحی

احمد ترابی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۴ - ۹.

۱۰۶۲. مطهری قربانی مبارزه با تحریفات

علی محمد بیرجندی، روزنامه کیهان (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

ص: ۳۷۸

۱۰۶۳. مطهری قوی تری ایدئولوگ، عروه الوثقی

گفت و گو با سید علی خامنه ای درباره شهید مرتضی مطهری، سال سوم، شماره ۷۳ (۹ اردیبهشت ۱۳۶۱)،صفحه ۱۰ و ۱۱ – ۱۳.

۱۰۶۴. مطهری، قهرمان مبارزه با کژاندیشی

محمدجواد صاحبی، بعثت ۱۹ دی، سال هشتم، شماره ۷ (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱ _ ۳.

۱۰۶۵. مطهری قهرمان مبارزه با کژاندیشی

محمود جواد صاحبی، روزنامه کیهان (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶.

۱۰۶۶. مطهری کلید گنجینه های فرهنگ اسلامی

گفت و گوی غلامعلی حداد عادل با سید علی خامنه ای به مناسبت ششمین سالگرد شهادت مرتضیمطهریج، تاریخ و فرهنگ معاصر، سال اول، شماره جلد ۳ و ۴ (بهار و تابستان ۱۳۷۱)، صفحه ۳۳۵ – ۳۴۶.

۱۰۶۷. مطهری که بود؟

حسن ازغدی، روزنامه کیهان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۲.

۱۰۶۸. مطهری گنجینه فرهنگ و معارف اسلامی، آموزگار نمونه برای همه معلمان و...

آینده سازان، شماره ۱۸۲ (اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۴ – ۵.

۱۰۶۹. مطهری، متفکری که به دانش عشق می ورزید

سبحانی، روزنامه رسالت (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۴).

۱۰۷۰. مطهری، متناسب با نیازهای زمان کار کرد

لاریجانی، روزنامه رسالت، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۱۰۷۱. مطهری مرد فرمان خویش

برگفته از: کتاب بیم موج خاتمی، محمد / طب و تزکیه، شماره ۲۸، (بهار ۱۳۷۷).

۱۰۷۲. مطهری، مشعلدار اسلام ناب

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۱۰۷۳. مطهری، مشعلی و دژی: مروری اجمالی بر زندگی نامه استاد شهید مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۵ و ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۸).

ص: ۳۷۹

۱۰۷۴. مطهری مصلحی بیدار

روزنامه اطلاعات (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۱)، صفحه ۶.

۱۰۷۵. مطهری مظهر آزاد اندیشی حوزه

روزنامه جمهوری اسلامی (۸ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵.

۱۰۷۶. مطهری مظهر آزادی اندیشی حوزه

کیهان هوایی، شماره ۱۲۲۹ (۲۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۶.

۱۰۷۷. مطهری مظهر اخلاق و صفا

زهرا زحمتکش، روزنامه قدس (۹ اردیبهشت ۱۳۸۲).

۱۰۷۸. مطهری، مظهر ظهور

فرشید، محمود، روزنامه رسالت (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۰۷۹. مطهری، معلم تطهیر اندیشه ها

جواد یغمی، روزنامه اطلاعات (۹ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۶.

۱۰۸۰. مطهری معلم مبارزه با تهاجم فرهنگی

محمد مراد بیات، روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴).

۱۰۸۱. مطهری معلم نمونه

غلامعلی حداد عادل، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۵۵ – ۵۷.

۱۰۸۲. مطهری معلم نمونه

هادی سلیمانی چهارده، روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۸.

۱۰۸۳. مطهری، مغز متفکر انقلاب اسلامی

گفت و گو با محسن غرویان، روزنامه جوان (۱۳ و ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۱۰۸۴. مطهری، مقتدای سحردلان

پور خیاط، فریبا، مشکوه النور، شماره ۱۲، سال سوم (اردیبهشت و خرداد ۷۹).

۱۰۸۵. مطهری، منادی اسلام

محمود، دامغانی، روزنامه رسالت (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹).

۱۰۸۶. مطهری نگهبان و مدافع همیشه بیدار اسلام بود

مجله زائر، سال سوم، شماره ۲۵ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۲۲ و ۲۳.

ص: ۳۸۰

۱۰۸۷. مطهری نیاز زمان ما

ذبیح اللّه، حسین زاده چایجانی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۰.

۱۰۸۸. مطهری و آسیب شناسی فرهنگ دینی

روزنامه انتخاب (۱۴ اسفند ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۱۰۸۹. مطهری و آموزش عالی

جلال چنورد ورودی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۵.

۱۰۹۰. مطهری و احیای تفکر اسلامی

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۰): صفحه ۱۵. (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۲.

۱۰۹۱. مطهری و اصلاحات

علی دژاکام، کتاب نقد، سال چهارم، پیاپی ۱۶ (مهر و آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۳۱۲ – ۳۲۳.

۱۰۹۲. مطهری و اصلاح طلبان

روزنامه جام جم (۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱ و ۱۶.

۱۰۹۳. مطهری و الگوی اصلاح طلبی

روزنامه جام جم (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱.

۱۰۹۴. مطهری و اندیشه اعتلای روحانیت

روزنامه جمهوری اسلامی، دوشنبه (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۱۲.

۱۰۹۵. مطهری و انسانی سالم قرآنی

حیدر علوی نژاد، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین ــ شهریور ۱۳۷۸)،صفحه ۱۸۴ – ۲۰۷.

۱۰۹۶. مطهری و انقلاب اسلامی

مقیمی، مهدی، روزنامه سلام، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۰۹۷. مطهری و ایستادگی در مقابل تحریف

گفت و گو با سیدعباس نبوی، روزنامه خراسان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۰۹۸. مطهری و ایستادگی در مقابل تحریف

گفت و گو با حجت الاسلام و المسلمین سید عباس نبوی نویسنده و استاد دانشگاه، روزنامه خراسان (۱۲اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۰۹۹. مطهری و بار بر زمین مانده

ص: ۳۸۱

بهشتی، محمد حسن، روزنامه سلام، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳)

۱۱۰۰. مطهری و بازشناسی اسلام اصیل

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)

۱۱۰۱. مطهری و بازشناسی اسلام اصیل

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۴. (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۲۴ – ۲۵.

۱۱۰۲. مطهری و تحریف های دگراندیشان

غلامعلی، سنجری، روزنامه کیهان (۴ بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

۱۱۰۳. مطهری و «تحول معرفت دینی

اکبرگنجی، از کتاب: تلقی فاشیستی از دین و حکومت، تهران، طرح نو، چاپ دوم، ۱۳۷۹، صفحه ۱۷ – ۳۱؛کیان، سال اول، شماره ۴، (اسفند ۱۳۷۰)، صفحه ۱۲ _ ۱۷.

۱۱۰۴. مطهری و تساهل

علی دژاکام، کتاب نقد، سال چهارم، پیاپی ۱۴ و ۱۵، (بهار ۱۳۷۹)، صفحه ۳۵۰ – ۳۵۷.

۱۱۰۵. مطهری و تفکر اسلام ناب

مقام معظم رهبری، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۴.

۱۱۰۶. مطهری و جهت گیری دعوت انبیا

احمد فرامرز قراملکی، روزنامه ایران (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۱۰۷. مطهری و خطوط کلی اصلاحات در حوزه

روزنامه جمهوری اسلامی (دوشنبه ۷ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱۱.

۱۱۰۸. مطهری و رسالت امروز حوزه و دانشگاه

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱ و ۲.

۱۱۰۹. مطهری و رسالت های اعتقادی و اجتماعی

مسعود، رضوی، روزنامه همشهری (۱۹ و ۲۳ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۹.

۱۱۱۰. مطهری و روشن بینی دینی

سید محمد، خاتمی، روزنامه همبستگی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۱۱۱۱. مطهری و سنگر پاسداری از اسلام

ص: ۳۸۲

روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۴)

۱۱۱۲. مطهری و سوسیالیسم دموکراتیک

بازتاب اندیشه در مطبوعات روز، سال اول، شماره ۱۱ (بهمن ۱۳۷۹)، صفحه ۶۰ - ۶۴. برگرفته از:هفته نامه عصر ما، شماره ۱۹۷ و ۱۹۸، ۲ بهمن ۱۳۷۹، صفحه ۴ و ۸.

۱۱۱۳. مطهری و شریعتی در ترازوی نقد

مرتضی توفیق لبنانی، روزنامه جهان اسلام (۲ مرداد ۱۳۷۲).

۱۱۱۴. مطهری و شریعتی دو شخصیتی که هر دو در مسیر هدف های عالی اسلامی پیش رفته اند

محمود طالقانی، مجله سروش (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۱۱۵. مطهری و شریعتی و رسالت عناصر پیشتاز

محمود آل علی، سروش، سال دوم، شماره ۹۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۰)، صفحه ۴۶ - ۵۰.

۱۱۱۶. مطهری و عادات فکری

سید عبدالکریم سروش، روزنامه نشاط (۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۱۱۷. مطهری و فطرت در قرآن

سیدحسین هاشمی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین - شهریور ۱۳۷۸)،صفحه ۳۰ - ۵۵.

۱۱۱۸. مطهری و فقه شناسی

روزنامه ایران (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۱۱۹. مطهری و فلسفه اخلاق

حسن میانداری، روزنامه ایران (۱۳ و ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۷.

۱۱۲۰. مطهری و قرائت های مختلف از دین

روزنامه حیات نو (۱۶ مهر ۱۳۷۹)، صفحه ۳.

۱۱۲۱. مطهری و معلمان مطهر

طباطبایی، روزنامه کار و کارگر (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۲.

۱۱۲۲. مطهری و مهندسی تفکر اسلامی

پیام انقلاب، سال دوازدهم، شماره ۲۷۳ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۱۲ – ۱۵.

۱۱۲۳. مطهری و میهمان نوازی اندیشگی

ص: ۳۸۳

روزنامه نوروز (۱۲ و ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷ و ۸.

۱۱۲۴. مطهری و نادانان جزم اندیش

سید حجت، مهدوی، روزنامه حیات نو (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۷.

۱۱۲۵. مطهری و نظریه فطرت

احمد نراقی، کیان، سال سوم، شماره ۱۲ (خرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۲۸ – ۳۷.

۱۱۲۶. مطهری و نقد اندیشه ها

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۶).

۱۱۲۷. مطهری و نقش تکامل اندیشه

موسوی، سیدحسن، روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۱۲۸. مطهری و نو اندیشی دینی

محمد جعفری، روزنامه کیهان (۱۲ / اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۱۱۲۹. مطهری و نیاز جامعه

حقیقی، فرامرز، روزنامه سلام (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲).

۱۱۳۰. مطهری و هابرماس

نادر صدیقی، روزنامه نوروز (۲۱ خرداد ۱۳۸۱)، صفحه ۷.

۱۱۳۱. مطهری و هنر شنیدن، گفتن

ابوالقاسم قاسم زاده، روزنامه اطلاعات (۱۰ و ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲.

۱۱۳۲. مطهری و هنر علمی

فرهنگ آفرینش، شماره ۲۹۵ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱.

۱۱۳۳. مطهری یک راه بود نه یک مقصد

ضمیمه روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۳.

۱۱۳۴. مظهر حیات معقول؛ کند و کاوی در حیات زرین شیخ شهید مرتضی مطهری

غلام رضا جلالی نائینی، نگاه حوزه، سال پنجم، پیاپی ۴۹و۵۰ (فروردین۱۳۷۸)، صفحه ۱۸۷-۱۹۰.

۱۱۳۵. معرفت شناسی از دیدگاه شهید مطهری

حسن معلمی، معرفت، سال هشتم، شماره ۲۹ (تیر و مرداد و شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۶۴ - ۷۰.

۱۱۳۶. معرفت شناسی از دیدگاه فیلسوف شهید مطهری

ص: ۳۸۴

علی ربـانی گلپایگـانی، مجله نور علم، دوره پنجم، شـماره ۴ - ۶ (خرداد - اسـفند ۱۳۷۲)، پیاپی ۵۲ - ۵۴،صفحه ۶۸ - ۸۳ و ۱۳۲.

۱۱۳۷. معرفت شناسی در اندیشه استاد مطهری

عبداللّه نصری، سروش اندیشه، سال دوم، شماره ۶ (تابستان ۱۳۸۲)، صفحه ۶۲ - ۱۰۳.

۱۱۳۸. یوسف صدیق عربانی، معرفت همیشه جاری

روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۲.

۱۱۳۹. معرفی اجمالی زندگی نامه و تألیفات شهید مرتضی مطهری

رحیمیان، روزنامه ابرار (۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۱).

۱۱۴۰. معرفی اجمالی زندگی نامه و تألیفات شهید مرتضی مطهری

مسجد، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱۱)، صفحه ۵۳.

۱۱۴۱. معرفی تألیفات شهید مطهری پیرامون تاریخ

یداللّه مرادی، پانزده خرداد، شماره ۷ (فروردین ۱۳۷۱).

۱۱۴۲. معرفی تعلیقه شهید مطهری بر اسفار اربعه

محمدرضا مصطفی پور، حوزه، پیاپی ۹۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۳۶۷ - ۳۹۲.

۱۱۴۳. معرفی طرح مطالعاتی آثار شهید مطهری رحمه الله

پیام صادق، سال دوم، شماره ۱۰ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۱۹-۲۱.

۱۱۴۴. معرفی کتاب آشنایی با قرآن [خلاصه آثار شهید مطهری]

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ دی ۱۳۸۱).

۱۱۴۵. معرفی کتاب الانسان و القدر تألیف استاد شهید مطهری

محمد احمد حارث، التوحید، (۹ / ۱۴۱۳ هـ)، صفحه ۱۰۷.

۱۱۴۶. معرفی کتاب: پاره ای از خورشید

روزنامه ابرار(۲۹ دی ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۱۴۷. معرفی کتاب «توحید» اثر استاد مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۱۴۸. معرفی کتاب «حرکت و زمان در فلسفه اسلامی»

محسن کدیور، آیینه پژوهش، سال سوم، شماره ۴ (آذر - دی ۱۳۷۱)، پیاپی ۱۶، صفحه ۷۸ - ۸۸.

۱۱۴۹. معرفی کتاب حماسه حسینی (جلد ۲)

ص: ۳۸۵

محسن غرویان، آیینه پژوهش، روزنامه ابرار (۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

۱۱۵۰. معرفی کتاب درس های الهیات شفا تألیف شهید مطهری

شماره ۱۱ (بهمن ۱۳۷۲)، صفحه ۵۱.

۱۱۵۱. معرفی کتاب دین و دوران [خلاصه آثار شهید مطهری]

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۶ دی ۱۳۸۱).

۱۱۵۲. معرفی کتاب فرهنگ استاد

گفت و گو با مهدی خلیلیان، روزنامه هور هدایت، ویژه نامه روزنامه رسالت، (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۷.

۱۱۵۳. معرفی کتاب: نواندیشان مسلمان در اندیشه استاد مطهری

روزنامه جام جم (۲۳ مهر۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۱۱۵۴. الفکر الاسلامی، معرفی و توصیف کتاب «شرح المنظومه»

سال سوم، شماره ۱۱ (رجب – رمضان ۱۴۱۶)، صفحه ۲۹۲.

۱۱۵۵. معرفی های اجمالی: [کتاب] تاریخ اسلام در آثار شهید مطهری

رضا بابایی، آیینه پژوهش، سال یازدهم، پیاپی ۶۲ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۶۵ – ۶۶.

۱۱۵۶. معقولات ثانویه و حل معمای شناخت از دیدگاه متفکر شهید مطهری

علی ربانی گلپایگانی، نور علم، دوره پنجم، شماره ۲ و ۳ (فروردین – تیر ۱۳۷۲)، پیاپی ۵۰ – ۵۱،صفحه ۲۳۶ – ۲۶۲.

۱۱۵۷. معلم ارزش ها

عبدالکریم عابدینی، روزنامه جمهوری اسلامی(۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۱۵.

۱۱۵۸. معلم تطهیر اندیشه ها

جواد نعیمی، روزنامه اطلاعات (۹ اردیبهشت ۱۳۶۶).

۱۱۵۹. معلم شاهد! برای شهید مطهری

معلم علم و ایمان جواد، نعیمی، تربیت، شماره ۱۴.

۱۱۶۰. معلم، معمار روح انسان ها

به مناسبت ۱۲ اردیبهشت روز معلم و سالروز شهادت استاد مطهری، مهران، کسرینه، روزنامه جوان (۱۲اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۱۶۱. معلمی سیره سفیران الهی برای ایجاد مدینه فاضله است

ص: ۳۸۶

گفت و گو با علامه حسن زاده آملی به مناسبت شهادت استاد مطهری، هور هدایت ویژه نامه روزنامهرسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۴.

۱۱۶۲. معنا و مبنای تجدد در علم کلام

علی ربانی گلپایگانی، کلام اسلامی، شماره ۳۵، (پاییز ۱۳۷۹)، صفحه ۳۰-۵۳ (مطهری، مرتضی / نوگرایی /دین / اسلام / زمان / شناخت / کلام؛ رسالت (۴ شهریور ۱۳۸۰)، صفحه ۶.

۱۱۶۳. معنی گریزی و ماده گرایی در تعیین استاد

به انگیزه سالگشت شهادت استاد مطهری، احمد اسلامی، روزنامه همبستگی (۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۰)،صفحه ۵.

۱۱۶۴. معنی و مفهوم جهان بینی از دیدگاه شهید مطهری

فرح عالی خانی، اعتصام، شماره ۱۱ (اسفند ۱۳۶۱)، صفحه ۱۲.

۱۱۶۵. معیار و عیار آزادی در اندیشه نقاد استاد مطهری

روزنامه کیهان (۱۸ و ۲۲ آذر ۱۳۷۷)، صفحه ۷.

۱۱۶۶. مفهوم آزادی در اندیشه شهید مطهری

مهدی، بزرگی، روزنامه عصر آزادگان (۳۱ شهریور ۱۳۷۷).

۱۱۶۷. مقابله با تحجر و التقاط پنهان عامل ترور شهید مطهری بود

گفت و گو با حجت الاسلام والمسلمین حسن ملك محمدی، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت (۱۱اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۵.

۱۱۶۸. مقالات فلسفی (معرفی کتاب مقالات فلسفی استاد مطهری)

روزنامه اطلاعات(۲۰ آذر ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۱۶۹. مقام و منزلت زن از دیدگاه استاد مطهری

علی، باقی نصرآبادی، مجله نصیر سال سوم، ش پنجم، صفحه ۱۲ (بهار ۱۳۷۴).

۱۱۷۰. مقام و منزلت معلم در کلام و عمل شهید مطهری

حمید رضا، کفاشی، مجله تربیت، سال نهم شماره هشتم، صفحه ۶.

۱۱۷۱. مقایسه بین دیدگاه سروش و شهید مطهری پیرامون تئوری قبض و بسط شریعت

ابراهیم حاج محمدی، روزنامه جهان اسلام، شماره ۳۷۱ (۱۹ شهریور ۱۳۷۱)، صفحه ۱۳.

۱۱۷۲. مقایسه نظرات مطهری با نظرات خانم هانا آرنت درباره انقلاب

ص: ۳۸۷

عبدالله سالک، نشر دانش، شماره ۴ (خرداد ۱۳۶۵)، صفحه ۶۶.

۱۱۷۳. مقایسه نظرات شهید صدر در کتاب فلسفتنا و اسس المنطقیه للاستقراء با نظرات شهید مطهریدرباره شناخت در کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم

عمار ابورغیف، الفکر الاسلامی، شماره ۱ (فروردین ۱۴۱۴ ه . ق)، صفحه ۱۱۷.

۱۱۷۴. مقتضیات زمان در تفکر اصولی شهید مطهری

روزنامه همشهری (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۱۱۷۵. مقتضیات زمان و نگرش های دینی، میزگرد با حضور دکتر محمدیان و دکتر نصری، پگاه اندیشه«ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۳۰ - ۳۴.

۱۱۷۶. ملاحظه هیچ گروه سیاسی را نکرده ایم

پاسخ علی مطهری به مصطفی تاج زاده، روزنامه همبستگی (۵ آبان ۱۳۷۹).

۱۱۷۷. ملاک حسن و قبح افعال از نظر علامه طباطبایی و شهید مطهری تحت عنوان «جاودانگی اصولاخلاقی و نظریه اعتبارات»

محسن جوادی، معرفت، شماره ۱۵ (فرودین ۱۳۷۴)، صفحه ۲۵.

۱۱۷۸. منشأ و فلسفه تعاون و همکاری در جامعه و همکاری در جامعه انسانی از دیدگاه استاد مطهریبا استناد آیاتی از قرآن کریم تحت عنوان «تعاون از دیدگاه فلسفی»

حسین بهروان، مشکوه، شماره ۱۳ (مهر ۱۳۷۵)، صفحه ۴۹.

۱۱۷۹. منطق استاد شهید مرتضی مطهری

روزنامه حیات نو (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲.

۱۱۸۰. منطق اصلاحات و مرزبندی تضاد محور؛ نگاهی تاریخی به نقد مرزبندی ها و هویت سازی هایباطل از منظر مطهری

عصر ما، شماره ۱۹۱ (۱۹ آذر ۱۳۷۹)، صفحه ۴.

۱۱۸۱. موارد و محدودیت های آزادی سیاسی از دیدگاه امام خمینی و شهید مطهری

خسرو قبادی، از کتاب جامعه مدنی، دوم خرداد و خاتمی، به کوشش: مسعود رضوی، تهران، فرزان دوز،چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۱۱۴.

۱۱۸۲. موارد و محدودیت های آزادی سیاسی از دیدگاه امام خمینی و شهید مطهری

خسرو قبادی، پژوهش، سال دوم، پیاپی ۴ (مهر - اسفند ۱۳۷۹)، صفحه ۸۳ - ۹۰.

۱۱۸۳. موانع نهادینه شدن دیدگاه های شهید مطهری در بدنه مدیریتی جامعه چیست؟

کارشناسان به پرسش رسالت پاسخ می دهند، هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰). صفحه ۱۸.

۱۱۸۴. موضع روحانیت در جامعه مدنی

[بررسی و نقد دیدگاه های شهید مطهری و دکتر علی شریعتی درباره روحانیتج، داود، الهامی، گوناگون،شماره ۶ و ۷.

۱۱۸۵. موعظه و تذکر]مقاله منتشر نشده ای از شهید مطهری]

روزنامه آفتاب، یزد (۴ آذر ۱۳۸۱).

۱۱۸۶. مهدویت از دیدگاه استاد مطهری رحمه الله

محترم شِکَریان از کتاب: بررسی نظریه های نجات و مبانی مهدویت (مجموعه مقالات) برگزیده مقالاتسومین اجلاس دوسالانه بررسی ابعاد وجودی حضرت مهدی(عج)، تدوین کمیته علمی اجلاس، تهران،سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت پژوهش، دبیرخانه دائمی اجلاس، چاپ اول، ۱۳۸۱، صفحه ۳۶۳ - ۴۰۰.

۱۱۸۷. مهدویت در اندیشه استاد مطهری

سیما محمدپور دهکردی، رشد آموزش معارف اسلامی، سال دوزادهم، پیاپی ۴۳ (دی و بهمن و اسفند۱۳۷۹)، صفحه ۳۷ - ۴۱.

۱۱۸۸. مهدویت در اندیشه استاد مطهری

سیما محمدپور دهکردی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۷۵ (اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۱۸ - ۲۱.

۱۱۸۹. می دانید آقای مطهری کیست؟

فاطمه بلورچی، از بچه ها می پرسم، زن روز، شماره ۱۶۵۲، (۱۲ اردیبهشت، ۱۳۷۷).

۱۱۹۰. میزان توجه به سحرخیزی در اشعار حافظ از دیدگاه شهید مطهری تحت عنوان «سحرخیزیحافظ»

محمود شریعتی خسروانی، مشکوه، شماره ۳۸ (فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۱۵.

۱۱۹۱. ناگفته های پیرامون استاد مطهری: چه ضرورتی به باز خوانی متد مطهری

احمد باقرزاده ارجمندی، روزنامه نوروز (۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۱۹۲. ناگفته های زندگی استاد شهید مرتضی مطهری

گفت وگو با علی مطهری، عباسعلی، کامرانیان، روزنامه کیهان (۱۲-۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۱۱۹۳. ناگفته هایی از زندگی سیاسی استاد مطهری رحمه الله

گفت وگو با دکتر علی مطهری، روزنامه کیهان (۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۳.

۱۱۹۴. نامه ای از شهید مطهری در زندان درباره تأثیر معاشرت با نیکان و صالحان در تربیت انسان

ویژه نامه، روزنامه جمهوری اسلامی شماره ۲۶۸ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۸)، صفحه ۲.

۱۱۹۵. نامه سرگشاده به آقای علی مطهری

علی رضا موثق، روزنامه دوران امروز (۱۱ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۱۱۹۶. نامه سرگشاده به رئیس جمهور

علی مطهری، روزنامه دوران امروز (۴ دی ۱۳۷۹)، صفحه ۸.

۱۱۹۷. نبوغ علمی و اخلاقی استاد شهید مطهری

سخنرانی عبداللّه جوادی آملی، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۶۱۰ (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۱۱۹۸. نحوه انتخاب؛ جایگاه و اختیارات ولی فقیه از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۶۸ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۱۹۹. نحوه برخورد شهید مطهری با خانواده شان از زبان فرزندش

روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴.

۱۲۰۰. نسبت میان روشن فکری و دین

[همایش بازشناسی اندیشه های سیاسی مطهری]

شهید مطهری و روشن فکری دینی، حسن بلخاری، کیهان هوایی، شماره ۱۳۲۸.

ص: ۳۹۰

۱۲۰۱. نسبیت اخلاق از دیدگاه شهید مطهری

ابراهیم حاج محمدی، پگاه اندیشه ۲ «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری»، ضمیمه ماهنامه بصائر(فروردین ۱۳۸۲)، صفحه ۲۸ - ۳۰.

۱۲۰۲. نسبیت اخلاق از دیدگاه شهید مطهری رحمه الله

ابراهیم حاج محمدی، روزنامه اطلاعات (۱۳ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۷).

۱۲۰۳. نسبیت اخلاق از دیدگاه شهید مطهری

ابراهیم حاج محمدی، کیهان اندیشه، شماره ۸۱ (آذر - دی ۱۳۷۷)، صفحه ۳۹ - ۵۸.

۱۲۰۴. نسبیت اخلاق از دیدگاه شهید مطهری

حسین علی رحمتی، پیام حوزه، شماره ۲۵ (بهار۱۳۷۹)، صفحه ۵۳ - ۷۴.

۱۲۰۵. نسبیت معرفت دینی از نظر استاد مطهری

علی، دژاکام، روزنامه جام جم (۱۰ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۰).

۱۲۰۶. نسل جوان از مطهری تا خاتمی

چشم انداز ایران، سال اول، پیاپی ۵ (خرداد و تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۲۷ - ۳۰.

۱۲۰۷. نسل جوان در اندیشه استاد شهید مطهری

گفت وگو با حسین، یزدی، روزنامه کیهان (۱۴ و ۱۶ و ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۲۰۸. نسل جوان در اندیشه استاد مطهری

علی باقی نصر آبادی، روزنامه جوان (۸ اردیبهشت ۱۳۸۱).

۱۲۰۹. نظام زن در خانه و اجتماع نیازمند ارزیابی دوباره است

عباس صالح مدرسه ای، زن روز، شماره ۱۵۵۴ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸ - ۹ و ۴۸ - ۴۹ (حقوق /زنان / مطهر، مرتضی).

۱۲۱۰. نظرات استاد مطهری پیرامون تعلیم و تربیت، علم و فکر

اسداللّه افشار، روزنامه رسالت، شماره ۱۳۶۵ (۸ مهر ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۱۲۱۱. نظرات دکتر شریعتی از دیدگاه مطهری

روزنامه رسالت، شماره ۱۵۶۹ (۳۰ خرداد ۱۳۷۰)، صفحه ۵.

۱۲۱۲. نظر شهید مطهری پیرامون تقریب مذاهب

رساله التقریب، شماره ۶ (۸ / ۱۴۱۴ ه . ق)، صفحه ۲۵.

ص: ۳۹۱

۱۲۱۳. نظریات اصلاحی دو تن از روشن فکران دینی[مرتضی مطهری و علی شریعتی]

فرامرز، شکوری، روزنامه سلام (۱ تیر ۱۳۷۸).

۱۲۱۴. نظری بر فلسفه سیاسی شهید مطهری

محمد نصر اصفهانی، کیان، سال پنجم، شماره ۲۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۲ - ۱۴.

۱۲۱۵. نظریه حکومت از دیدگاه شهید مطهری

یعقوب علی برجی، فرهنگ جهاد، سال هفتم، شماره ۲۸ (تابستان ۱۳۸۱)، صفحه ۴ - ۱۵.

۱۲۱۶. نظریه شناخت در آثار دو اندیشمند [مطهری و صدر]

عمار ابورغیف، ترجمه: عباس علی براتی، کیهان اندیشه، شماره ۵۰ (مهر و آبان ۱۳۷۲)، صفحه ۲۸ - ۴۸.

۱۲۱۷. نظریه المعرفه بین الشهیدین مطهری و الصدر

عمار ابورغیف، الفکر الاسلامی، سال اول، شماره ۱ (محرم الحرام - ربیع الثانی ۱۴۱۴ ه . ق)، صفحه ۱۱۷-۱۵۲.

۱۲۱۸. نظم و وجدان کاری استاد شهید مرتضی مطهری

عزت اللّه دهقان، روزنامه اطلاعات، شماره ۲۰۱۸۴ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۳)، صفحه ۶.

۱۲۱۹. نقد شهید شهید مطهری بر برهان وجودی آنسلم در مورد خداشناسی تحت عنوان «خدا درالهیات اسلامی و فلسفه غرب»

محمد حسین زاده یزدی، معرفت، شماره ۹ (تیر ۱۳۷۳)، صفحه ۲۳.

۱۲۲۰. نقادی معرفت [دیدگاه های استاد مرتضی مطهری]

نعمت اللّه یوسفی، تابان، سال اول، شماره ۳۱ (اردیبهشت ۱۳۸۲).

۱۲۲۱. نقد شهید مطهری بر دیدگاه اقبال لاهوری درباره ختم نبوت

مصطفی مالکی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۶۷۷ (۱۲ تیر ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۲۲. نقد منصفانه

ناصر ایمانی، روزنامه رسالت (۲۰ تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۲ (مطهری، مرتضی / احزاب و گروهها / رقابت هایسیاسی / نقد).

۱۲۲۳. نقد نظریه های اخلاقی در اندیشه استاد مطهری

علی دژاکام، کیهان فرهنگی، شماره ۱۴۶، سال پانزدهم (مهر ۱۳۷۷)، صفحه ۴۶ - ۴۹.

ص: ۳۹۲

۱۲۲۴. نقد و بررسی کتاب خدمات متقابل ایران و اسلام تألیف شهید مطهری

محمد عباسی، التوحید، (۱۱ / ۱۴۰۴ ه . ق)، صفحه ۱۰.

۱۲۲۵. نقد و بررسی نامه استاد مطهری به امام خمینی درباره دکتر علی شریعتی

حسن یوسفی اشکوری، از کتاب: شریعتی و نقد سنت، تهران، یاد آوران، چاپ اول، ۱۳۷۹، صفحه ۳۴۵ – ۳۸۳.

۱۲۲۶. نقدی بر دیدگاه مطهری در زمینه مسایل اقتصادی

م، موسوی، روزنامه جهان اسلام، شماره ۸۶۲ (۳ خرداد ۱۳۷۳)، صفحه ۱۰.

۱۲۲۷. نقش مطهری در پیش برد انقلاب اسلامی و مبارزه با افکار

محمود دامغانی، روزنامه رسالت، شماره ۱۲۴۷، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۱۲۲۸. نقش مطهری در مبارزه با مارکیسیم و التقاط

سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه کیهان، شماره ۱۴۴۶۵ (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۳.

۱۲۲۹. نقش استاد در شکست استوره غرب زدگی

مجله «جهاد» (۸ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۲۳۰. نقش استاد در طرح اسلام به عنوان ایدئولوژی

علی محمدی، تقوی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۲۳۱. نقش استاد شهید علامه مطهری در انقلاب اسلامی

صالحان سازنده، سال سوم، شماره ۹۴، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۳۰ – ۳۱ و ۳۵.

۱۲۳۲. نقش استاد مطهری در احیای مسایل دینی – اصلاح جامعه و روحانیت

محمد سروش، روزنامه جهان اسلام، شماره ۴۷۷ (۲۴ دی ۱۳۷۱)، صفحه ۶.

۱۲۳۳. نقش ایمان در انسانیت انسان از دیدگاه شهید مطهری

فرح عالی خانی، اعتصام، شماره ۵ (شهریور ۱۳۶۱)، صفحه ۴۴.

۱۲۳۴. نقش حوزه علمیه قم در پایه گذاری انقلاب و نقش مطهری در اصل انقلاب و تداوم آن

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲)، صفحه ۴ و ۱۱ و ۱۲؛ کیهان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۶۲)،صفحه ۲ و ۸ (سخنرانی حجت الاسلام رفسنجانی).

۱۲۳۵. نقش روحانیت در اسلام و دیدگاه شهید مطهری در این باره

ص: ۳۹۳

سخنرانی محمد بهشتی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۵۳ (۳ تیر ۱۳۷۲)، صفحه ۳.

۱۲۳۶. نقش زمان در تاریخ

علی رضا همتیان اسحاقی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۹۲ (مهر ۱۳۸۱)، صفحه ۵۲ – ۵۷.

۱۲۳۷. نقش زن در جامعه در اندیشه مطهر

به انگیزه سالگرد استاد مرتضی مطهری، روزنامه سلام، (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

۱۲۳۸. نقش زن در جمهوری اسلامی

روزنامه جمهوری اسلامی (۹ فروردین ۱۳۷۵)، صفحه ۱۱ (زنان / ایران / پیرامون جمهوری اسلامی(کتاب) / حجاب / مطهری، مرتضی).

۱۲۳۹. نقش شهید مطهری در احیای اندیشه های دینی در دانشگاه

گفت وگو با حجت الاسلام دکتر نقویان، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمهماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۴۰ – ۴۱.

۱۲۴۰. نقش شهید مطهری در احیای تفکر اسلامی و جوابگویی به نیازهای اسلامی جامعه

حمید رضا همایون، روزنامه سلام، شماره ۵۶۳ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸.

۱۲۴۱. نقش شهید مطهری در احیای معارف اسلامی

در گفت وگو با علامه حسن زاده آملی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمهماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶ – ۸.

۱۲۴۲. نقش شهید مطهری در برخورد با تحریف واقعه عاشورا

محمد علی امیر گل، روزنامه اطلاعات، شماره ۱۸۷۵۵ (۲۴ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۶.

۱۲۴۳. نقش شهید مطهری، در پیروزی انقلاب اسلامی ایران و فعالیت های فرهنگی وی

امید انقلاب، شماره ۳۲ (ادریبهشت ۱۳۶۳)، صفحه ۸.

۱۲۴۴. نقش شهید مطهری در پیروزی انقلاب اسلامی ایران

گفت و گو با هادی خسروشاهی روزنامه اطلاعات، (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۰).

۱۲۴۵. نقش شهید مطهری در تبیین عدالت اجتماعی

سخنرانی اکبر هاشمی رفسنجانی، روزنامه ابرار، شماره ۱۴۶ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱.

۱۲۴۶. نقش شهید مطهری در شکل دادن کلام جدید

ص: ۳۹۴

محمد لگنهاوزن، معرفت، سال پنجم، پیاپی ۲۲ و ۲۳ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۱۴ – ۱۵.

۱۲۴۷. نقش شهید مطهری در مبارزه با تهاجم فرهنگی

محمد مراد بیات، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۳۳۷ (۱۲ اسفند ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۱۲۴۸. نقش شهید مطهری در معرفی و دفاع از فرهنگ اسلامی و مقابله با التقاط

روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۶۰۵ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۱۲۴۹. نقش مطهری در تبیین معارف اسلامی

روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۰).

۱۲۵۰. نقش مطهری در شناساندن آفات حرکت

حسن، دادخواه، روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۶) صفحه ۶.

۱۲۵۱. نقش مطهری در نشر فرهنگ اصیل اسلامی

روزنامه رسالت، (۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۴ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۴، ۶.

۱۲۵۲. نقش مقتضیات زمان و مکان در استنباط احکام شرعی از دیدگاه امام خمینی و شهید مطهری وشهید صدر

مهدی مهریزی، آئینه پژوهش، شماره ۳ (مهر ۱۳۷۱)، صفحه ۱۴.

۱۲۵۳. نقش نیروهای مذهبی – خاصه شهید مطهری و علامه طباطبایی در سال های ۱۳۲۰ به بعد درحرکت اسلامی مردمی

گفت وگو با اکبر هاشمی رفسنجانی روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۳۴۵۰ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۰)،صفحه ۱۴.

۱۲۵۴. نقش هدایتگرانه مطهری در رویارویی

پاسخ فرهنگی، مجله «صف»، (۲۹ اردیبهشت ۱۳۶۱)

۱۲۵۵. نکاتی پیرامون اظهارات حجت الاسلام والمسلمین امامی کاشانی در مراسم بزرگداشت استادشهید مطهری

روزنامه کیهان (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۲.

۱۲۵۶. نکته ها در آثار استاد

انـدیشه مطهر «ویژه نـامه سالروز شـهادت اسـتاد مطهری» ویژه جوانان، ضـمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶۰ – ۶۱.

ص: ۳۹۵

۱۲۵۷. نگاه استاد به آسیب های انقلاب اسلامی

گفت وگو با دکتر سید محمد حسینی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمهماهنامه بصائر، (اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶۲ – ۶۳.

۱۲۵۸. نگاه استاد مرتضی مطهری به عدالت اجتماعی

روزنامه کیهان (۱۴ و ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۱۲۵۹. نگاه استاد [مطهری] به آفات انقلاب اسلامی

گفت و گو با دکتر حسینی هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۴.

۱۲۶۰. نگاه به تأملات مطهری در باب تعاملات دین و فلسفه

عباس بخشی، روزنامه اطلاعات، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۲۶۱. نگاه دین مدارانه به آزادی کاوشی در آرای شهید مطهری

علی دژاکام، اندیشه حوزه، سال پنجم، پیاپی ۲۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۴ –۲۳.

۱۲۶۲. نگاهی اجمالی به روش تفسیری شهید مطهری

حمید فغفور مغربی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین – شهریور ۱۳۷۸)، صفحه۲۳۴ – ۲۵۵.

۱۲۶۳. نگاهی اجمالی به شخصیت و افکار استاد مرتضی مطهری

عبدالحسین حائری، روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۲۶۴. نگاهی بر کتاب «عدل الهی» تألیف شهید مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۰)، صفحه ۶.

۱۲۶۵. نگاهی به آثار استاد شهید مطهری.

علی محمد بیرجندی، روزنامه کیهان (۲۲ و ۲۳ و ۲۶ و ۲۷ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۶۶. نگاهی به آثار شهید مطهری

علی محمد بیرجندی، قسمت اول با عنوان: خدمات استاد در زمینه مسایل عقیدتی جوانان، روزنامه کیهان،شماره ۱۵۶۵۹ (۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۶۷. نگاهی به آثار شهید مطهری

علی محمد بیرجندی، قسمت پایانی با عنوان! دیدگاه شهید مطهری درباره علم جویی و نقش و نقش عقل وایمان در ترکیب انسان، روزنامه کیهان، (۲۷ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۶۸. نگاهی به آثار شهید مطهری

ص: ۳۹۶

علی محمد بیرجندی، قسمت دوم با عنوان: بررسی کتاب عدل الهی، روزنامه کیهان، شماره ۱۵۶۶ (۲۳خرداد ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۱۲۶۹. نگاهی به آثار شهید مطهری

علی محمد بیرجندی، قسمت سوم با عنوان: دیدگاه شهید مطهری درباره نقش روحانیت در نهضتها،روزنامه کیهان، شماره ۱۵۶۶۲ (۲۶ خرداد ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۲۷۰. نگاهی به آرا و عقاید استاد شهید مرتضی مطهری درباره آزادی

محمد حسین کبیر، روزنامه صبح امروز (۸ و ۹ اسفند ۱۳۷۷)، صفحه ۶.

۱۲۷۱. نگاهی به ابعاد شخصیت علمی استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۱۲.

۱۲۷۲. نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری

محمد صادق فیض، صالحی نجف آبادی، نعمت اللّه، روزنامه حیات نو، (۲۲ دی ۱۳۷۹).

۱۲۷۳. نگاهی به حیات تعقلی شهید مطهری

عباس بخشی، روزنامه اطلاعات (۵ تیر ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۱۲۷۴. نگاهی به دفتر زندگی استاد شهید مطهری

روزنامه قدس (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۳.

۱۲۷۵. نگاهی به زندگی استاد شهید مرتضی مطهری به مناسبت روز معلم و سالگرد شهادت استاد

سروش، سال هفدهم، شماره ۷۸۴ (۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۸ – ۹.

۱۲۷۶. نگاهی به سنت شناسی و تجددشناسی استاد مطهری

کیومرث یزدان پناه، روزنامه انتخاب (۳۱ فروردین ۱۳۸۱).

۱۲۷۷. نگاهی به ویژگی های اخلاقی مطهری

روزنامه جهان اسلام، (۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۱).

۱۲۷۸. نگاهی به ویژگی های محتوای کلام استاد مطهری در حماسه حسینی

تیمور، غلامی، زائر، شماره ۵۷.

۱۲۷۹. نگاهی کوتاه به زندگی مطهری

روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۲۸۰. نگاهی کوتاه به زندگی پربار شهید مطهری

ص: ۳۹۷

ناصر باقری بید هندی، نور علم، شماره ۴ (خرداد ۱۳۶۳)، صفحه ۶۰ - ۶۸.

۱۲۸۱. نگاهی گذرا به پلورالیزم دینی از منظر سه حکیم الهی (امام خمینی، علامه طباطبایی و شهیدمطهری)

مصطفی خلیلی، رواق اندیشه، سال سوم، شماره ۱۲ (شهریور ۱۳۸۲)، صفحه ۹۹ - ۱۱۲.

۱۲۸۲. نگاهی گذرا به زندگی شهید مرتضی مطهری

محمد رضا، حسینی، روزنامه جوان (۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۹، صفحه ۸.

۱۲۸۳. نگاهی مطهر به تساهل و تسامح

علی دژاکام، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر، (اردیبهشت۱۳۸۲)، صفحه ۴۶ - ۴۷.

۱۲۸۴. نگاهی مطهر به تساهل و تسامح[دیدگاه استاد مطهری]

علی دژاکام، روزنامه کیهان (۶ خرداد ۱۳۸۲).

۱۲۸۵. نگذارید جهان تشنه حقایق از مطهری دوم محروم شود

علی سعیدی شاهرودی، روزنامه ابرار (۳۱ شهریور ۱۳۷۸)، صفحه ۶.

۱۲۸۶. نگرشی اجمالی بر ابعاد حیات سیاسی شهید مطهری

روزنامه رسالت (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۳، ۴.

۱۲۸۷. نگرشی اجمالی بر سیر مبارزاتی شهید مطهری

پیام انقلاب، سال هشتم، شماره ۱۱۸۶ (۵ اردیبهشت ۱۳۶۶)، صفحه ۱۴ - ۱۷.

۱۲۸۸. نگرشی بر اندیشه های شهید مطهری درباره صهیونیسم و مسئله فلسطین

محمدتقی تقی پور، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۵۰ - ۵۴.

۱۲۸۹. نگرشی بر ساختار اندیشه اجتماعی استاد مطهری

باقی نصر آبادی، علی، روزنامه کار و کارگر، ۵ و ۱۲ تیر ۷۳، صفحه ۱۰.

۱۲۹۰. نگرشی بر شخصیت و سیره علمی استاد مطهری

علی ربانی گلپایگانی، پیام حوزه، سال پنجم، پیاپی ۱۷ (بهار ۱۳۷۷)، صفحه ۶۸ – ۱۰۷.

۱۲۹۱. نگرشی بر شیوه آیین نگارش و تحقیق شهید مطهری

فصلنامه «نصر» (تابستان ۱۳۷۳).

ص: ۳۹۸

۱۲۹۲. نگرشی بر عملکرد شهید مطهری در مبارزه با تحریفات

علی محمد، بیرجندی، روزنامه کیهان، (۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۲۹۳. نگرشی بر کتاب «علل گرایش به مادیگری»

سروش (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۲۹۴. نماد غیرت دینی

سیدعباس صالحی، حوزه، سال شانزدهم، پیاپی ۹۱ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۳ – ۱۷.

۱۲۹۵. نمودهای پنج گانه التقاط در آثار شهید مطهری

گفت وگو با محسن آژینی هور هدایت ویژه نامه روزنامه رسالت، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۲۶ – ۱۲.

۱۲۹۶. نمودهای پنج گانه التقاط در آثار شهید مطهری

گفت وگو با محسن آژینی، پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ضمیمه ماهنامه بصائر،(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۶۸ – ۷۰.

۱۲۹۷. نمودهای قرآن پژوهی در آثار استاد مطهری

سید محمدحسین موسوی، پژوهش های قرآنی، سال پنجم، پیاپی ۱۷ و ۱۸ (فروردین – شهریور ۱۳۷۸)،صفحه ۲۰۸ – ۲۳۳.

۱۲۹۸. نوآوری و ابتکار در فلسفه اسلامی

سروش، سال چهارم، شماره ۱۴۹ (۲۹ خرداد ۱۳۶۱)، صفحه ۴۶ – ۴۹.

۱۲۹۹. نوآوری های مطهری در فلسفه اسلامی

عبدالجبار رفاعی، کیهان فرهنگی (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۳۰۰. نواندیشان مسلمان در اندیشه استاد مطهری

علی، دژاکام، روزنامه جام جم (۲۳ مهر ۱۳۷۹).

۱۳۰۱. نواندیشی دینی و اصول گرایی در اندیشه های مطهری

غلامعلی حداد عادل، برگ فرهنگ، سال دوم، پیاپی ۴ (فروردین و اردیبهشت و خرداد ۱۳۷۹)، صفحه ۲۲ –۲۷.

۱۳۰۲. نو اندیشی و اصول گرایی در اندیشه های شهید مطهری

سخنرانی دکتر غلامعلی حداد عادل، روزنامه سیاست روز (۲۶ تیر ۱۳۸۲).

۱۳۰۳. نور چشم عزیزم: نامه های استاد به فرزندان

ص: ۳۹۹

اندیشه مطهر «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۵۳ - ۵۴.

۱۳۰۴. نهاد خانواده در آثار استاد شهید مطهری

نقش حجاب در استحکام پیوند خانواده، علیرضا، مرتضائی، صبح، شماره ۹۰ و ۹۱.

۱۳۰۵. نهج البلاغه در مکنون فصاحت و بلاغت

کیهان هوایی، شماره ۱۱۵۸ (۸ آذر ۱۳۷۴)، صفحه ۹ و ۲۱ (معرفی کتاب سیری در نهج البلاغه استادمطهری).

۱۳۰۶. نهضت عرفانی

حسن ابراهیم زاده شهری و علی اکبر هاتفی، روزنامه ابرار (۲۹ فروردین ۱۳۷۹)، صفحه ۶ (معرفی کتابحماسه حسینی شهید مطهری).

۱۳۰۷. نیاز حوزه به شهید مطهری

مجتبی احمدی، حوزه، پیاپی ۹۷ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۳ - ۱۰.

۱۳۰۸. واقع بینی و اصلاح طلبی در آثار شهید مطهری

روزنامه قدس (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۹.

۱۳۰۹. واقع گرایی در اندیشه فقهی شهید مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی، دوشنبه (۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۹)، شماره ۳۱۶۸، صفحه ۱۱.

۱۳۱۰. واکنش شورای نظارت بر نشر آثار استاد مطهری نسبت به معرفی کتاب صالحی نجف آبادی

[کتاب «نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری» منتشر در ۱۱/۸/۱۳۷۹ج، روزنامه ایران (۳۰ آبان ۱۳۷۹).

۱۳۱۱. واکنش شورای نظارت بر نشر آثار استاد مطهری نسبت به معرفی کتاب صالحی نجفی آبادی

]نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهریج، روزنامه ایران، (۳۰ آبان ۱۳۷۹)، صفحه ۱۰.

۱۳۱۲. وحدت اسلامی از نگاه استاد شهید مطهری

روزنامه خرداد، (۸ تیر ۱۳۷۸).

۱۳۱۳. وحدت اسلامی از نگاه استاد مطهری

روزنامه کیهان (۹ تیر ۱۳۷۹)، صفحه ۶.

ص: ۴۰۰

۱۳۱۴. وظیفه روحانیت از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه رسالت (۲۳ مهر ۱۳۷۴)، صفحه ۴.

۱۳۱۵. ولایت فقیه از دیدگاه استاد مطهری

محمد جواد، جاوید، روزنامه جوان (۱ مهر ۱۳۷۸).

۱۳۱۶. ویژگی های شهید (مطهری) از زبان نزدیکان و آشنایان، هور هدایت

ویژنامه رونامه رسالت (۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰)، صفحه ۳.

۱۳۱۷. ویژگی های استاد در نگاه نزدیکان و یاران

پگاه اندیشه «ویژه نامه سالروز شهادت استاد مطهری» ویژه جوانان، ضمیمه ماهنامه بصائر (اردیبهشت۱۳۸۲)، صفحه ۲۶.

۱۳۱۸. ویژگی های انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری

روزنامه کیهان (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۱) صفحه ۱۱، ویژه نامه سالگرد شهادت استاد مطهری.

۱۳۱۹. ویژگی های بارز استاد مطهری

رشد جوان، سال چهارم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۶۷)، صفحه ۱۶ - ۱۹.

۱۳۲۰. ویژگی های شهید مطهری

پیام هاجر، سال پنجم، شماره ۱۰۱ (۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۴)، صفحه ۱ - ۲.

۱۳۲۱. ویژگی های شهید مطهری

مهدی فضائلی، روزنامه جوان (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۸)، صفحه ۲.

۱۳۲۲. ویژه سالگرد شهادت مطهری

پیام دانشجو، سال دوم، شماره ۵۲ (۲۸ فروردین ۱۳۷۵)، صفحه ۶؛ شماره ۵۳ (۴ اردیبهشت ۱۳۷۵)،صفحه ۶ ؛ شماره ۵۴ (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵)، صفحه ۶.

۱۳۲۳. ویژه نامه غدیر زلال اندیشه

ستاد بزرگداشت یازدهمین سالگرد شهادت استاد مطهری، سازمان تبلیغات اسلامی استان خراسان ۱۲اردیبهشت ۱۳۶۹)، ۲۵ صفحه.

۱۳۲۴. هنر موعظه: گفتاری از شهید مرتضی مطهری

هنر دینی، سال اول، پیاپی ۲ (زمستان ۱۳۷۸)، صفحه ۳۰ - ۳۶.

۱۳۲۵. جواد محقق، رشد معلم

ص: ۴۰۱

یادداشت سر دبیر، سال سیزدهم، شماره ۸ (اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۸۱ (معلمان / روزمعلم / مطهری،مرتضی).

۱۳۲۶. یادداشت های استاد مطهری

روزنامه جمهوری اسلامی (۲۷ دی ۱۳۷۸)، صفحه ۱۰ (معرفی کتاب یادداشت های استاد مطهری، ج ۱).

۱۳۲۷. یادداشت های رهگشا و روشنگر

روزنامه جمهوری اسلامی (۳۱ تیر ۱۳۸۱)، صفحه ۹ (معرفی کتاب یادداشت های استاد مطهری ج ۴).

۱۳۲۸. یادداشت هایی از استاد مطهری

روزنامه اطلاعات (۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۱)، صفحه ۶.

۱۳۲۹. یادمان اسوه دانش و تقوی[به مناسبت ۱۲ اردیبهشت سالروز شهادت استاد مطهری]

زهرا، مشیدی، روزنامه قدس (۹ اردیبهشت ۱۳۷۷)، صفحه ۸.

۱۳۳۰. یادمان فراق استاد مطهری ویژه نامه روزنامه جهان اسلام

اردیبهشت ۷۲، صفحه ۳۲.

۱۳۳۱. یادی از استاد علامه شهید مطهری به مناسبت یازدهمین سالروز شهادت

روزنامه قدس (۱۶ اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۴.

۱۳۳۲. یادی از شهید مطهری

ابوالقاسم، قاسم زاده، روزنامه اطلاعات (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۹)، صفحه ۲.

۱۳۳۳. یادی از فیلسوف و متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

نامه انقلاب اسلامی، سال نهم، شماره ۵۷ (اردیبهشت ۱۳۶۸)، صفحه ۱۶ – ۱۷.

۱۳۳۴. یادی از: معلم دلسوز انقلاب استاد شهید مطهری

پاسدار اسلام، سال نهم، شماره ۱۰۱ (اردیبهشت ۱۳۶۹)، صفحه ۱۴ و ۱۵ و ۳۳.

۱۳۳۵. یخ بستن در نقطه جوش

نقد و بررسی کتاب نگاهی به حماسه حسینی استاد مطهری (صالحی نجف آبادی - نعمت اللّه)، غلام رضارحمدل، (روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۷، ۲۹ و ۳۰ دی ۱۳۸۰، صفحه ۸ و ۹و ۱۳ و ۱۵؛ ۱ و ۲ و ۳ و ۴ بهمن ۱۳۸۰)، صفحه ۹ و ۱۲.

ص: ۴۰۲

۱۳۳۶. یک دوره اصول دین (معرفی کتاب مجموعه آثار، جلد چهارم، شهید مطهری)

روزنامه اطلاعات (۲ خرداد ۱۳۷۴)، صفحه ۶.

۱۳۳۷. یک عصر تلاش

زن روز، شماره ۱۵۰۵ (۹ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۱۰ – ۱۱.

۱۳۳۸. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با سید عبد الکریم موسوی اردبیلی، روزنامه جمهوری اسلامی (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۳۹. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با شیبانی، مجله سروش، (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۰. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با علی مطهری، مجله شاهد (۶ اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۳۴۱. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با فخرالدین حجازی، روزنامه اطلاعات (۱۳ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۲. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با محمد حسین بهشتی، روزنامه جمهوری اسلامی، (۱۲ اردیبهشت ۱۳۶۱)؛ راه زینب (۱۵اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۳۴۳. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با محمد صدوقی، عروه الوثقی (۹ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۴. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با مسیح مهاجری، مجله راه زینب (۱۵ اردیبهشت ۱۳۶۰).

۱۳۴۵. درباره شهید مرتضی مطهری

مصاحبه با میر حسین موسوی، مجله سروش (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۶. درباره شهید مطهری

عبدالمجید معادیخواه، مطهری مطهر اندیشه ها، جلد دوم، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۴، صفحه ۷۶۹ -۷۷۲؛ مجله سروش (۱۱ اردیبهشت ۱۳۶۱).

۱۳۴۷. دیدگاه و آرای استاد شهید مطهری درباره خرافه زدایی از مکتب

محمدحسین امامی، روزنامه جوان (۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۸).

ص: ۴۰۳

۱۳۴۸. نگاهی گذرا به زندگی بزرگان « شهید مرتضی مطهری»

سید محمدرضا حسینی، با معارف اسلامی آشنا شویم، سال هجدهم، شماره ۴۲ (فروردین _ اردیبهشت _خرداد _ تیر ۱۳۷۸)، صفحه ۱۳۳ _ ۱۴۵.

۱۳۴۹. شخصیت و افکار شهید مطهری در عناوین کتب

پیام زن، سال اول، شماره ۲.

۱۳۵۰. شهید مطهری و رهبری نسل جوان

مجتبی محدث، پیام زن، سال دوم، شماره ۱۴ (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۴ _ ۸ .

۱۳۵۱. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری(۱)

پرسش و پاسخ، پیام زن، سال دوم، شماره ۱۳ (فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۷ _ ۹.

۱۳۵۲. شهید مطهری و مسایل زنان

پیام زن، سال چهارم، شماره ۳۸ (اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۴.

۱۳۵۳. استاد مطهری و تحلیل عقلانی حرمت ربا

نظری، پگاه حوزه، شماره ۱۲، صفحه ۷.

۱۳۵۴. بازخوانی دیدگاه های اقتصادی شهید مطهری

مصباحی، پگاه حوزه، شماره ۱۲، صفحه ۵.

۱۳۵۵. دو رویگرد در رابطه معنویت و انقلاب اسلامی؛ نگاهی مقایسه ای به دیدگاه های استاد مطهری وفوکر

عباس پورهاشمی، پگاه حوزه، شماره ۱۱، ص ۸ .

۱۳۵۶. شهید مطهری و متدولوژی تفکر دینی

علیرضا فرجی، پگاه حوزه، ش ۵۰، ص ۲۴.

۱۳۵۷. مطهری اندیشه سیال در جاری آینده

عبدالله نصری، پگاه حوزه، شماره ۱۲، صفحه ۲.

۱۳۵۸. آفاق فکری برون حوزه ای شهید مطهری (۱ _ ۳)

حوزه، سال اول، شماره ۱، صفحه ۲۲ _ ۴۸، شماره ۲، صفحه ۲۳ _ ۴۲؛ شماره ۳، صفحه ۲۶ _ ۴۴.

۱۳۵۹. مطهر زمان (علامه شهید مطهری)

حوزه، سال سوم، شماره ۱۴، صفحه ۳ _ ۲۴.

۱۳۶۰. امام خمینی ثابت و استوار (شهید مطهری)

ص: ۴۰۴

پاسدار اسلام، شماره ۵۳ (اردیبهشت ۱۳۶۵)، صفحه ۲.

۱۳۶۱. شهید مطهری و صلح امام حسن علیه السلام

سیدسعید روحانی، فرهنگ کوثر، سال ششم، شماره ۵۵ و پاییز ۱۳۸۲، صفحه ۸۷ _ ۹۵.

۱۳۶۲. تحجر و تجدد از منظر استاد شهید مطهری

محمدجواد رودگر، کتاب نقد، سال هفتم، شماره ۲۷ و ۲۶ (بهار و تابستان ۱۳۸۲)، صفحه ۴۷ _ ۶۸.

۱۳۶۳. حق و عدالت در اندیشه استاد مطهری

عبداللّه نصری، قبسات، سال هشتم، شماره ۲۸ (تابستان ۱۳۸۲، صفحه ۲۰۳ _ ۲۲۱).

۱۳۶۴. اخلاق نبوی در نگاه شهید مطهری

فرهنگ کوثر، سال پنجم، شماره ۴۹ (بهار ۱۳۸۱)، صفحه ۷۷ _ ۸۳.

۱۳۶۵. حماسه پایدار: مروری بر «حماسه حسینی»

حسین علی زاده، سیری در سلوک حسینی، حسین علی زاده، تهران، نهاد نمایندگی مقام رهبری دردانشگاه ها، پژوهشکده فرهنگ و معارف، قم، نشر معارف، چاپ اول، ۱۳۸۱، صفحه ۱۲۷ _ ۱۳۶.

۱۳۶۶. پیام ماه به مناسبت شهادت مرتضی مطهری

پیام زن، سال اول، شماره ۲ (اردیبهشت ۱۳۷۱)، صفحه ۱.

۱۳۶۷. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری: زن و گواهی (۱ _ ۳)

پیام زن، سال اول،شماره ۷ (مهر ۱۳۷۱)؛ شماره ۸ (آبان ۱۳۷۱)؛ شماره ۹ (آذر ۱۳۷۱).

۱۳۶۸. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری: زن و قضاوت

پیام زن، سال اول، شماره ۱۰ (دی ۱۳۷۱).

۱۳۶۹. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری زن و مرجعیت

پیام زن، سال اول، شماره ۱۱ (بهمن ۱۳۷۱).

۱۳۷۰. زن و جامعه در نگرش استاد مطهری: پرسش و پاسخ (۱ _ ۲) (تعدد زوجات، طلاق، سرپرستیفرزند، باز گویی مجدد)

پیام زن، سال اول، شماره ۱۲ (اسفند ۱۳۷۱) و سال دوم شماره ۱۳، (فروردین ۱۳۷۲)، صفحه ۷_۹.

۱۳۷۱. پیوند خون و قلم

عزت الله واعظی، پگاه اندیشه، ویژه نامه سالگرد شهادت استاد مطهری، ضمیمه ماهنامه بصائر(اردیبهشت ۱۳۸۲)، صفحه ۸۶ .

۱۳۷۲. شخصیت شهید مطهری

ص: ۴۰۵

احمد افضلی بروجنی، روزنامه رسالت، شماره ۲۱۱۱ (۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۵.

۱۳۷۳. بررسی چارچوب نظر مفهوم عدالت؛ عدالت در اندیشه سیاسی مطهری

روزنامه سیاست روز (۳ آبان ۱۳۸۲).

۱۳۷۴. اندیشه مطهر دغدغه ها و حساسیت های شهید مطهری (۱)

سیدعباس میری، مسجد دانشگاه، پیش شماره ۹ (شهریور و مهر ۱۳۸۲)، صفحه ۹۲ _ ۱۰۷.

۱۳۷۵. نگاهی به تأملات مطهری در باب تعاملات دین و فلسفه

عباس بخشی، روزنامه اطلاعات (۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۳).

۱۳۷۶. مطهری معلم انقلاب مظهر اندیشه فرهنگ اسلامی

جانباز، شماره ۴۰ (اردیبهشت ۱۳۷۲) صفحه ۲۴ _ ۲۵.

۱۳۷۷. خاتمیت از دیدگاه اقبال و مطهری

گفت و گو با حجت الاسلام دکتر خسرو پناه، روزنامه خراسان (۱۱ مهر ۱۳۸۱).

۱۳۷۸. فضایل اخلاقی و شخصیت شهید مطهری

سخنرانی محمد مفتح روزنامه جمهوری اسلامی، ویژه نامه، شماره ۲۷۵ (۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹)، صفحه ۴.

۱۳۷۹. نهضت امام رحمه الله از دیدگاه استاد مطهری

روزنامه فردا (۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۹).

۱۳۸۰. قحط طهارت و ندرت «مطهری»

الف _ یوسفی، روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۲.

۱۳۸۱. فهم شریعت علل رکود و جمود فقه، نسبیت اجتهاد

مصاحبه با دکتر غلامرضا اعوانی، پیرامون آراء و نظرات و اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری،روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۳ _ ۵.

۱۳۸۲. مطهری بمنزله یک محیی چه می کرد؟

بخشی از مقاله دکتر عبدالکریم سروش، روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۶.

۱۳۸۳. نیم قرن حیات بارور[زندگی علمی _ سیاسی شهید مطهری]

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۸ _ ۱۰.

۱۳۸۴. دیدگاه های شهید مظلوم بهشتی

ص: ۴۰۶

دکتر مفتح، جوادی آملی، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، میرحسین موسوی، عبدالکریم سروش،مهدی بازرگان، موسوی اردبیلی، طالقانی و... درباره شهید مطهری، روزنامه جهان اسلامی، ویژه نامه

(اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۴ _ ۱۵.

۱۳۸۵. تذکرات اقتصادی شهید مطهری

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۷.

۱۳۸۶. گویند رمز عشق مگوئید و مشنوید!

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۸.

۱۳۸۷. نامه استاد شهید مطهری به معلم شهید دکتر شریعتی

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۱۹.

۱۳۸۸. نامه استاد شهید به حضرت امام رحمه الله درباره جریان های فکری موجود در پیش از پیروی انقلاباسلامی و آرای و نظرات معلم شهید دکتر شریعتی

روزنامه جهان اسلام، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۲۰ _ ۲۲.

۱۳۸۹. دلایل معرفتی بر تعارضی آرا و شریعتی

پرسشی از دکتر عبدالکریم سروش، روزنامه جهان اسلامی، ویژه نامه (اردیبهشت ۱۳۷۲)، صفحه ۲۲.

۱۳۹۰. نگاهی مجدد به حماسه حسینی

مصاحبه ها با حجت الاسلام نعمت الله صالحی نجف آبادی، روزنامه جهان اسلامی، ویژه نامه (اردیبهشت۱۳۷۲)، صفحه ۲۴ _ ۲۸.

۱۳۹۱. مطهری شناسی (۱) ضرورت شناخت و بازشناسی اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری

محمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان (۲۹ فروردین ۱۳۷۴)، صفحه ۳ و ۴.

۱۳۹۲. مطهری شناسی (۲) گذری و نظری اجتمالی بر آرا و دیدگاه های استاد شهید مطهری

محمد جواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان، (۵ اردیبهشت ۱۳۷۴)، صفحه ۶ .

۱۳۹۳. مطهری شناسی (۳ _ ۵) بازشناسی مفاهیم دینی

محمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان، (۱۹ و ۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۶)، صفحه ۵.

۱۳۹۴. مطهری شناسی (۶) راهنمایی و رهبری جوان در نگاه استاد مطهری

ص: ۴۰۷

محمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف گیلان، (۳۰ خرداد ۱۳۷۴)، صفحه ۶ .

۱۳۹۵. مطهری شناسی (۸) شناخت و روش شناختی استاد مطهری

مجمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان، (۱۳ تیر ۱۳۷۴)، صفحه ۱۱.

۱۳۹۶. مطهری شناسی (۱۱) حافظ در نگاه استاد مطهری ـ بخش ۳

محمدجواد رودگر، هفته نامه هاتف، گیلان (۷ شهریور ۱۳۷۴)، صفحه ۳.

۱۳۹۷. لمعاتی از شیخ شهید محمد فغفوری، فراسو، شماره ۱۰ (شهریور ۱۳۸۲)، صفحه ۱۴.

۱۳۹۸. خاتمیت از دیدگاه مطهری

روزنامه قدس (۱ مهر ۱۳۸۲).

ص: ۴۰۸

...

نمایه اشخاص

انجمن اسلامی دانشگاه تربیت معلم / ۹۲

انجمن اسلامی نیروی هوایی / ۳۸

باقرزاده ارجمندی / ۱۱۹

ص: ۴۰۹

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ یَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَالَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹